

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний аерокосмічний університет
ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

І. Р. ШИНКАРЕНКО, Г. О. СПЩИНА,
І. І. ШИНКАРЕНКО, А. А. СТАРОДУБЦЕВ

КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО.
ОСОБЛИВА ЧАСТИНА:
СКЛАДИ ОКРЕМИХ ВИДІВ
КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ

Навчальний-наочний посібник
(структурно-логічні схеми)

Харків 2022

УДК 343. 3/. 7
Ш 62

Схвалено та рекомендовано до друку вченою радою НАУ
імені М. Є Жуковського (ХАІ)
«23» березня 2022 р. (протокол №7)

Рецензенти:

Кириченко О. В. – доктор юридичних наук, доцент, ректор Дніпровського гуманітарного університету;

Федотенко А. В. - кандидат юридичних наук,
начальник відділу Управління стратегічних розслідувань в Київській області Департаменту стратегічних розслідувань Національної поліції України

Шинкаренко І. Р.

Ш 62

Кримінальне право. Особлива частина: склади окремих видів кримінальних правопорушень : навчальний-наочний посібник: структурно-логічні схеми / І. Р. Шинкаренко, Г. О. Спіцина, І. І. Шинкаренко, А. А. Стародубцев. Харків : Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» ; «Факт», 2022. 374 с.

ISBN 978-617-7947-49-2

Посібник продовжує низки навчальних видань, що формують систему знань за допомогою структурно-логічних схем. У запропонованому посібнику наданий юридичний аналіз складів окремих видів кримінальних правопорушень, що не знайшов відображення у попередньому виданні. Зміст посібника складають структурно логічні схеми, що розкривають склади окремих складів кримінальних правопорушень з Особливої частини Кримінального кодексу України. Матеріал посібника враховує зміни у Кримінальному кодексі України на 03.03.2022 року, 15.03.2022 та 24.03.2022 року сучасні думки науковців, та постанов Пленуму Верховного Суду України, роз'яснення та вказівки яких слід використовувати при кваліфікації кримінальних правопорушень.

За структурою та формою подання матеріалу, посібник сприятиме опануванню навчального курсу «Кримінальне право» здобувачами вищої освіти за спеціальностями 081 «Право» та 262 «Правоохоронна діяльність», незалежно від форми навчання, а також практикуючим юристам при розв'язанні складних спеціальних задач та практичних проблем. незалежно від форми навчання, а також практикуючим юристам при розв'язанні складних спеціальних задач та практичних проблем.

УДК 343. 3/. 7

ISBN 978-617-7947-49-2

© Шинкаренко І. Р., Спіцина Г. О., Шинкаренко І. І.,
Стародубцев А. А., 2022

© Національний аерокосмічний університет
ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний
інститут», 2022

ЗМІСТ

Передмова.....	5
----------------	---

Розділ 1.

Кримінальні правопорушення проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина

1.1. Загальна характеристика кримінальних правопорушень проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина, їх класифікація.....	7
1.2. Кримінальні правопорушення проти виборчих прав і свобод людини і громадянина.....	13
1.3. Кримінальні правопорушення проти особистих (громадянських) прав і свобод людини та громадянина.....	31
1.4. Кримінальні правопорушення проти соціально-економічних прав і свобод людини та громадянина.....	43
1.5. Кримінальні правопорушення проти прав на об'єкти інтелектуальної власності.....	50
1.6. Кримінальні правопорушення проти сім'ї.....	57
1.7. Кримінальні правопорушення проти свободи совісті.....	66
<i>Питання для самоконтролю та контролю засвоєння знань.....</i>	<i>70</i>

Розділ 2.

Кримінальні правопорушення проти суспільства

2.1. Кримінальні правопорушення проти безпеки виробництва.....	72
2.2. Кримінальні правопорушення у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші кримінальні правопорушення проти здоров'я населення.....	88
2.3. Кримінальні правопорушення у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку.....	129
2.4. Кримінальні правопорушення у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.....	155
<i>Питання для самоконтролю та контролю засвоєння знань.....</i>	<i>196</i>

Розділ 3.

Кримінальні правопорушення проти держави

3.1. Кримінальні правопорушення у сфері охорони державної таємниці, недоторканності державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації.....	198
3.2. Кримінальні правопорушення проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян та кримінальні правопорушення проти журналістів.....	235
3.3. Кримінальні правопорушення проти правосуддя.....	293
3.4. Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку несення військової служби (військові кримінальні правопорушення).....	325
<i>Питання для самоконтролю та контролю засвоєння знань.....</i>	<i>348</i>

Розділ 4.

Кримінальні правопорушення проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку

4.1. Кримінальні правопорушення проти миру.....	350
4.2. Кримінальні правопорушення проти безпеки людства.....	357
4.3. Кримінальні правопорушення проти міжнародного правопорядку.....	360
<i>Питання для самоконтролю та контролю</i> <i>засвоєння знань.....</i>	<i>363</i>
Післямова.....	364
Література.....	365
Показчик	370

ПЕРЕДМОВА

Кримінальне право України є одною з профільюючих дисциплін у закладах вищої освіти за спеціальністю 081 Право. Викладання та вивчення курсу – це взаємопов'язаний процес, а тому даний навчально-наочний посібник повинен забезпечити найбільш повне та глибоке вивчення дисципліни, що викладається.

Вивчення курсу “Кримінальне право. Особлива частина” здійснюється на основі отриманих знань з дисциплін:

- філософії – при вивченні питань про свободу волі в кримінальному праві, співвідношення Загальної та Особливої частини кримінального права;
- теорії держави та права – для засвоєння понятійного апарату, єдиного для всіх юридичних наук, що є необхідною базою для вивчення галузевих правових дисциплін, у тому числі кримінального права. Зокрема при дослідженні принципів кримінального права, кримінально-правової норми, визначенні суспільних відносин;
- конституційного права – при визначенні спрямованості та змісту норм кримінального права;
- адміністративного права – при вивченні окремих ознак кримінального правопорушення, з'ясуванні критеріїв відмежування кримінальних від інших видів правопорушень;
- міжнародного права – для засвоєння окремих питань чинності закону про кримінальну відповідальність у часі та просторі, кримінально-правової характеристики кримінальних правопорушень проти безпеки людства та міжнародного правопорядку та ін.

Під час опанування курсом Кримінального права вирішуються завдання з формування у майбутніх фахівців :

знань:

- загальні та специфічні ознаки кримінального права, його предмет та метод правового регулювання, а також завдання, функції та принципи кримінального права;
- загальний понятійний апарат Загальної та Особливої частини кримінального права України;
- вивчити зміст, завдання і значення інститутів Загальної та Особливої частини кримінального права України;

вмінь:

- вільно орієнтуватися в структурі чинного Кримінального кодексу України, вміти здійснювати в ньому пошук та систематизацію кримінально-правових норм;
- навчитися здійснювати початкову кримінально-правову оцінку суспільно небезпечних діянь, виявляти ознаки кримінального правопорушення, аналізувати загальний склад кримінального правопорушення за ознаками, що закріплені в кримінальному законодавстві, при вирішенні практичних завдань, передбачених навчальним планом;

- вміти відмежовувати одне кримінальне правопорушення від іншого, а також кримінально протиправне діяння від не кримінально протиправного;
- вміти проводити аналіз судової та слідчої практики та використовувати її при вирішенні практичних завдань;
уявлень:
 - про поняття та терміни кримінального права;
 - про структуру та особливості кримінально-правових норм;
 - про поняття та значення складу кримінального правопорушення;
 - про ознаки та особливості окремих складів кримінальних правопорушень.

Вивчення діючого Кримінального законодавства України повинно ґрунтуватися на використанні цілого комплексу літературних джерел: підручників, науково-практичних коментарів до Кримінального кодексу, лекцій, в тому числі і схем, які повинні надати допомогу у вивченні кримінального права. Викладення матеріалу з використанням структурно-логічних схем допомагає активізувати пам'ять - чим сприяє кращому засвоєнню навчального курсу.

До навчального-наочного увійшли матеріали, що не були включені у попередні видання посібників у вигляді структурно-логічних схем.

Структурно-логічні схеми складено у відповідності до положень Кримінального кодексу України 2001 року зі змінами та доповненнями станом на 24 березня 2022 року.

Метою навчально-наочного посібника є надати допомогу студентам при опануванні навчальних програм за спеціальністю 081 Право та практикуючим юристам у виконанні ними професійних обов'язків.

Особливістю посібника є те, що він готувався у мирний час та був рекомендований до друку на передодні війни, після початку російської агресії до тексту були внесені зміни та додані матеріали у вигляді блок схеми статей КК України, що були додані в законодавчих актах періоду російської агресії.

РОЗДІЛ І

КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ВИБОРЧИХ, ТРУДОВИХ ТА ІНШИХ ОСОБИСТИХ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА

- 1.1. Загальна характеристика кримінальних правопорушень проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина, їх класифікація.
- 1.2. Кримінальні правопорушення проти виборчих прав громадян.
- 1.3. Кримінальні правопорушення, що посягають на інші особисті права і свободи громадян.
- 1.4. Кримінальні правопорушення проти соціально-економічних прав і свобод людини та громадянина
- 1.5. Кримінальні правопорушення проти прав на об'єкти інтелектуальної власності
- 1.6. Кримінальні правопорушення проти сім'ї
- 1.7. Кримінальні правопорушення проти свободи совісті

1.1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ ПРОТИ ВИБОРЧИХ, ТРУДОВИХ ТА ІНШИХ ОСОБИСТИХ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА, ЇХ КЛАСИФІКАЦІЯ.

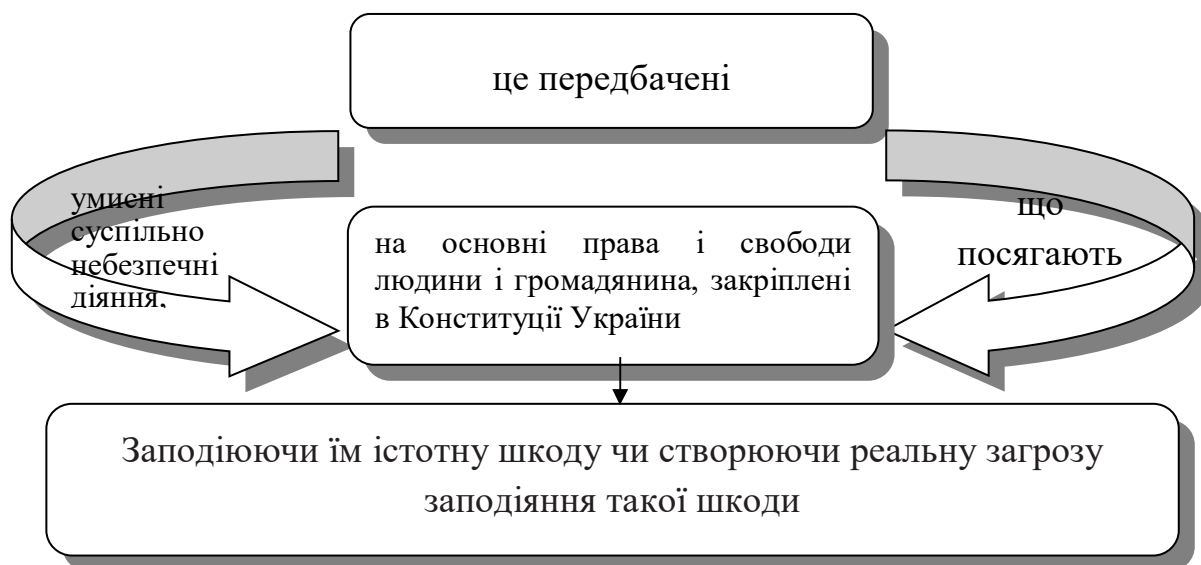

Схема 1. 1. 1. Кримінальні правопорушення проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина

Сема 1. 1. 2. Суспільна небезпека кримінальних правопорушень проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини

Схема 1. 1. 3. Права людини

Схема 1. 1. 4. . Кримінальні правопорушення проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина

РОДОВИЙ ОБ'ЄКТ: є суспільні відносини, що забезпечують дотримання конституційних прав і свобод людини громадянина.

Безпосереднім об'єкт: суспільні відносини, що забезпечують певне окреме конституційне право людини або громадянина, проти якого спрямовано це кримінально-протиправне діяння

ДОДАТКОВИЙ ФАКУЛЬТАТИВНИЙ ОБ'ЄКТ: життя, здоров'я, честь і гідність особи, право власності, встановлений законодавством порядок виконання службовими особами своїх повноважень тощо

ПОТЕРПЛІ: від цих кримінальних правопорушень можуть бути можуть бути як громадяни України, так і іноземці чи особи без громадянства(апатриди).

СКЛАД КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ

Предмет

Можуть виступати:

- виборчі документи, документи референдуму, скриньки з бюлетенями (ст. 158 КК України), виборчий бюлетень або бюлетень для голосування на референдумі (ст. 158¹ КК України), виборча документація та документи референдуму, які після проведення виборів або референдуму підлягають зберіганню у державних архівних установах і ЦВК (ст. 158² КК України);
- неправомірна вигода, товари, роботи чи послуги, які надаються підприємствам, установам та організаціям з метою здійснення передвиборчої агітації (ст. 160 КК України);
- житло або інше володіння особи (ст. 162 КК України);
- відомості, що містяться в кореспонденції громадян і становлять їх особисту таємницю (ст. 163 КК України);
- заробітна плата, стипендія, пенсія чи інша установлена законом виплата (ст. 175 КК України);
- об'єкти авторського права і суміжних прав (ст. 176 КК України), винаходи, корисні моделі, промислові зразки, топографії інтегральних мікросхем, сорти рослин, раціоналізаторські пропозиції (ст. 177 КК України);
- релігійні споруди або культові будинки (ст. 178 КК України), релігійні святині (ст. 179 КК України);
- конфіденційна інформація про особу (ст. 182 КК України) тощо.

Схема 1. 1. 5. Кримінальні правопорушення проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина

Полягає у діяннях вчинених як шляхом:

- активних дій (ст. 158² КК України);
- так і шляхом бездіяльності (ст. 164 КК України), при цьому у 12 складах злочинів із 32 (майже 30 %);

Диспозиції статей є банкетними і для з'ясування ознак складів відповідних правопорушень відсилають нас до Конституції України, законів України чи інших нормативних актів, щодо забезпечення прав і свобод громадян: статті 159, 159¹, 161, 162, 163, 172, 173, 176, 177, 182, 183, 184 КК;

ОБ'ЄКТИВНА СТОРОНА

Склад КП: переважна більшість КП з формальним складом, і тому вони вважаються *закінченими з моменту* вчинення самого суспільно небезпечного діяння незалежно від настання суспільно небезпечних наслідків.

Діяння, передбачені частиною 3 ст. 161, ст. 166, ч. 2 ст. 168, ч. 2 ст. 169, ст. 176, ст. 177, ст. 178 і ч. 1 ст. 180 КК України. Такі кримінальні правопорушення вважаються *закінченими з моменту* настання суспільно небезпечних наслідків, указаних у законі.

Додаткові обов'язкові ознаки: *спосіб* (у ст. 157 КК України це обман або примушування), *місце* (у ст. 158¹ КК України – виборча дільниця), *час* (у ст. 159 КК України – «під час проведення виборів або референдуму») тощо.

Кваліфікуючі ознаки вчинення кримінального правопорушення:

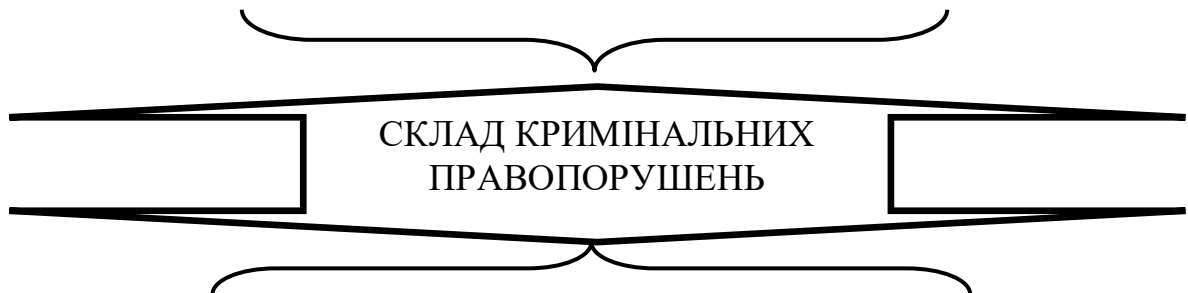
- службовою особою;
- за попередньою змовою групою осіб або (ч. 3 ст. 157, ч. 2 ст. 158, ч. 3 ст. 158¹, ч. 2 ст. 158², ч. 4 ст. 158³, ч. 4 ст. 159¹, ч. 4 ст. 160, ч. 2 ст. 169, ч. 3 ст. 171, ч. 2 ст. 176, ч. 2 ст. 177 КК.);
- організованою групою (в ч. 4 ст. 159¹, ч. 3 ст. 161, ч. 3 ст. 176, ч. 3 ст. 177 КК)
- використання насильства або погрози його застосуванням;
- повторність (ч. 2 ст. 158, ч. 2 ст. 158¹, ч. 4 ст. 158³, ч. 3 ст. 159¹, ч. 4 ст. 160, ч. 2 ст. 163, ч. 2 ст. 169, ч. 2 ст. 172, ч. 2 ст. 176, ч. 2 ст. 177, ч. 2 ст. 182 КК);
- рецидив (іноді спеціальний - ч. 2 ст. 164 КК і ч. 2 ст. 165 КК);
- тяжкі наслідки тощо.

Схема 1. 1. 6. Кримінальні правопорушення проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина

Загальний: фізична осудна особа, яка на момент вчинення кримінального правопорушення досягла 16-річного віку.

Спеціальний: *службова особа* (20 складів КП) (ч. 3 ст. 157, ч. 2 ст. 162, ч. 2 ст. 163 КК України тощо), *член виборчої комісії* (ч. 3 ст. 157, ч. 3 ст. 158, ч. 2 ст. 158-2, ч. 2 ст. 159 КК України тощо) або *член комісії з референдуму, кандидат, його уповноважений представник, уповноважена особа політичної партії (блоку), член ініціативної групи референдуму* (ч. 2 та ч. 3 ст. 158 КК України). *виборець* – особа, яка на момент учинення цього кримінального правопорушення досягла 18-річного віку й не була визнана судом недієздатною (ст. 70 Конституції України) та учасником у референдумі більше ніж один раз (ст. 158¹ КК України). За статтями 164–167 КК України ознаки спеціального суб'єкта пов'язано з *родинними відносинами* (батьки дитини, усиновителі або особи, призначені відповідно до закону опікунами або піклувальниками, діти непрацездатних батьків).

СУБ'ЄКТ

СУБ'ЄКТИВНА СТОРОНА

Умисна форма вини. Усі кримінальні правопорушення з формальним складом можуть бути вчинені лише з прямим умислом, проте психічне ставлення винного до наслідків, передбачених у диспозиціях деяких статей цього розділу, може бути і необережним (ч. 3 ст. 161, ст. 166, ч. 2 ст. 168, ч. 2 ст. 169, ст. 178, ст. 179 КК України).

Додаткові обов'язкові ознаки: *мета* (ст. 167 КК України – зловживання опікунськими правами з корисливою метою); *мотив* (ч. 1 ст. 172 КК України – незаконне звільнення працівника з роботи з особистих мотивів). Відсутність або недоведення вказаних ознак свідчатиме про відсутність цих складів кримінальних правопорушень.

Схема 1. 1. 7. Кримінальні правопорушення проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина

1. 2. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ВИБОРЧИХ ПРАВ ГРОМАДЯН

1) перешкоджання здійсненню виборчого права або права брати участь у референдумі, роботі виборчої комісії або комісії референдуму чи діяльності офіційного спостерігача (ст. 157 КК)

2) надання неправдивих відомостей до органу ведення Державного реєстру виборців або інше несанкціоноване втручання в роботу Державного реєстру виборців (ст. 158 КК);

3) незаконне використання виборчого бюлетеня, бюлетеня для голосування на референдумі, голосування виборцем, учасником референдуму більше одного разу, викрадення, пошкодження, приховування або знищення виборчого бюлетеня, бюлетеня для голосування на референдумі (ст. 158¹ КК);

8) підкуп виборця, учасника референдуму, члена виборчої комісії або комісії з референдуму ст. 160 КК);

КЛАСИФІКАЦІЯ

7) порушення порядку фінансування політичної партії, виборної агітації чи агітації з референдуму (ст. 159¹ КК);

4) незаконне знищення або пошкодження виборчої документації або документації референдуму (ст. 158² КК);

6) порушення таємниці голосування (ст. 159 КК);

5) фальсифікація, підроблення, викрадення, пошкодження або знищення виборчої документації, документації референдуму, викрадення, пошкодження, приховування, знищення печатки виборчої комісії, комісії референдуму, виборчої скриньки, списку виборців чи учасників референдуму (ст. 158³ КК);

Схема 1. 2. 1. Кримінальні правопорушення проти виборчих прав громадян

ПЕРЕШКОДЖАННЯ ЗДІЙСНЕННЮ ВИБОРЧОГО ПРАВА АБО ПРАВА БРАТИ УЧАСТЬ У РЕФЕРЕНДУМІ, РОБОТІ ВИБОРЧОЇ КОМІСІЇ АБО КОМІСІЇ РЕФЕРЕНДУМУ ЧИ ДІЯЛЬНОСТІ ОФІЦІЙНОГО СПОСТЕРІГАЧА

Безпосередній об'єкт:

- 1) виборчі (право обирати та право бути обраним) (ч. 1-3);
- 2) референдні права громадян;
- 3) право громадян вести передвиборчу агітацію.
- 4) нормальна діяльність виборчої комісії чи комісії з референдуму (ч. 4).

Додатковий обов'язковий об'єкт:
психічна та фізична недоторканність особи та право власності.

Потерпілий: виборці, кандидати, довірені особи кандидатів, їх офіційні представники, та офіційні спостерігачі, члени виборчих комісій

Склад:

Формальний ч. 1-4 ст. 157 КК
Матеріальний – ч. 5 ст. 157 Кккримінальне правопорушення є закінченим з моменту настання наслідків - діяння призвело до неможливості роботи виборчої комісії, комісії з референдуму.

Об'єктивна сторона:

характеризується діянням (дією або бездіяльністю):

- 1) Перешкоджання вільному здійсненню виборцем, учасником референдуму свого виборчого права або права брати участь у референдумі, перешкоджання діяльності іншого суб'єкта виборчого процесу, процесу референдуму, ініціативної групи референдуму, комісії з референдуму, члена виборчої комісії, члена ініціативної групи референдуму, члена комісії з референдуму або офіційного спостерігача при виконанні ними своїх повноважень чи здійсненні своїх прав, поєднані з обманом або примушуванням (способи: *насильство (побої, тілесні ушкодження тощо), обман, погрози, підкуп, що впливають на волю особи*) (ч. 1. ст. 157 КК);
- 2) Незаконне втручання службової особи у діяльність виборчої комісії, комісії з референдуму або члена виборчої комісії, комісії з референдуму (ч. 4. ст. 157 КК);
- 3) Ухилення члена виборчої комісії чи члена комісії з референдуму від виконання своїх обов'язків у роботі комісії без поважних причин (ч. 5. ст. 157 КК);

Схема 1. 2. 2. Об'єктивні ознаки складу перешкоджання здійсненню виборчого права або права брати участь у референдумі, роботі виборчої комісії або комісії референдуму чи діяльності офіційного спостерігача (ст. 157 КК)

ПЕРЕШКОДЖАННЯ ЗДІЙСНЕННЮ ВИБОРЧОГО ПРАВА АБО ПРАВА БРАТИ УЧАСТЬ У РЕФЕРЕНДУМІ, РОБОТІ ВИБОРЧОЇ КОМІСІЇ АБО КОМІСІЇ РЕФЕРЕНДУМУ ЧИ ДІЯЛЬНОСТІ ОФІЦІЙНОГО СПОСТЕРІГАЧА

Суб'єкт:

1. Загальний ч. 1-3 Ст. 157КК:
2. Спеціальний - службова особа (Ч. 4 ст. 157 КК); член виборчої комісії чи члена комісії з референдуму (ч. 5, ст. 157 КК).

Суб'єктивна сторона:

характеризується прямим чи не прямим умислом.
Мотиви і мета на кваліфікацію не впливають (ч. 1-3)
Ч. 4. ст. 157 - Обов'язковою ознакою суб'єктивної сторони є мета: вплинути на дії чи рішення виборчої комісії чи комісії з референдуму.

Кваліфікуючі ознаки:

Ч. 2. ст. 157КК:

- 1) поєднані із застосуванням насильства;
- 2) знищенням чи пошкодженням майна;
- 3) погрозою застосування насильства або знищення чи пошкодження майна.

Ч. 3. ст. 157 КК:

- 1) за попередньою змовою групою осіб;
- 2) членом виборчої комісії чи
- 3) членом комісії референдуму.

Особливо кваліфікуючі ознаки ч. 4. ст. 157 КК:

Незаконне втручання службової особи у діяльність виборчої комісії, комісії з референдуму або члена виборчої комісії, комісії з референдуму з використанням службового становища з метою впливу на їхні дії чи рішення

Покарання:

Ч. 1- діяння карається обмеженням волі на строк до трьох років або позбавленням волі на той самий строк.

Ч. 2. – діяння карається обмеженням волі на строк від двох до п'яти років або позбавленням волі на той самий строк.

Ч. 3. – діяння караються позбавленням волі на строк від трьох до семи років з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк п'ять років.

Ч. 4. – діяння карається позбавленням волі на строк від п'яти до десяти років з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк п'ять років.

Ч. 5. – діяння карається обмеженням волі на строк до трьох років або позбавленням волі на той самий строк, з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк п'ять років.

Схема 1. 2. 3. Суб'єктивні ознаки складу перешкоджання здійсненню виборчого права або права брати участь у референдумі, роботі виборчої комісії або комісії референдуму чи діяльності офіційного спостерігача (ст. 157 КК)

**НАДАННЯ НЕПРАВДИВИХ ВІДОМОСТЕЙ ДО ОРГАНУ ВЕДЕННЯ ДЕРЖАВНОГО РЕЄСТРУ ВИБОРЦІВ АБО ІНШЕ
НЕСАНКЦІОНОВАНЕ ВТРУЧАННЯ В РОБОТУ ДЕРЖАВНОГО РЕЄСТРУ ВИБОРЦІВ (СТ. 158 КК)**

Безпосередній об'єкт:

виборче право громадян, а також нормальний, установлений порядок функціонування Державного реєстру виборців або роботи виборчої дільниці під час виборів або референдуму.

Предмет кримінального правопорушення передбаченого:

- Державний реєстр виборців, його база даних, її інформація та неправдиві відомості про виборців;
- виборчий бюлетень, бюлетень для голосування на референдумі, протокол про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці, про підсумки голосування на виборах чи референдумі, про результати виборів або референдуму, інші документи, які відносяться до виборчих. - протокол підрахунку голосів або підсумки голосування чи про результати виборів або референдуму, неправдиві відомості, що вносяться до вказаних протоколів.

Об'єктивна сторона:
характеризується формами:

– умисне подання до органу ведення Державного реєстру виборців неправдивих відомостей про виборців;
– умисне внесення неправдивих відомостей до бази даних Державного реєстру виборців;
– несанкціоновані дії з інформацією, що міститься в базі даних Державного реєстру виборців;
– інше несанкціоноване втручання у роботу бази даних Державного реєстру виборців.

Суб'єкт: - Загальний - фізична осудна особа з 16 років:

Спеціальний - службова особа; член виборчої комісії чи комісії з референдуму; уповноважений представником кандидата на пост Президента України, представник партії, представник суб'єкта процесу всеукраїнського референдуму у Центральній виборчій комісії, уповноважена особа політичної партії, представник організації партії у виборчій комісії, уповноважені особи суб'єкта процесу всеукраїнського референдуму, члени ініціативної групи референдуму, кандидат, довірена особа кандидата. Категорія суб'єкта визначається в залежності від конкретного протиправного прояву

Суб'єктивна сторона:

тільки прямий умисел щодо вчинюваного діяння. Ставлення до наслідків вказаних діянь можуть бути прямий або непрямий умисел.

Кваліфікуючі ознаки - дії передбачені ч. 1, вчинені:

- 1) повторно
- 2) за попередньою змовою групою осіб;
- 3) членом виборчої комісії чи комісії з референдуму, службовою особою та ін.

Схема 1. 2. 4. Склад надання неправдивих відомостей до органу ведення Державного реєстру виборців або інше несанкціоноване втручання в роботу Державного реєстру виборців (ст. 158 КК)

Під незаконним виготовленням виборчих бюлетенів, бланків відкріпних посвідчень, бюлетенів для голосування на референдумі слід розуміти виготовлення зазначених документів з порушенням встановленого законом порядку їх виготовлення або виготовлення таких документів невстановленого зразка, тобто документів, які не відповідають встановленим законом чи іншим нормативно-правовим актом формі або змісту. Незаконно виготовленими слід також визнавати зазначені бюлетені та бланки, які були виготовлені понад кількість, визначену законом. .

Зберігання завідомо незаконно виготовлених виборчих бюлетенів, бланків відкріпних посвідчень, бюлетенів для голосування на референдумі передбачає збереження таких документів у будь-якому місці, включаючи приміщення підприємства-виготовлювача, виборчих комісій чи комісій з референдуму. Зберігання вказаних документів утворює склад цього злочину і в тому випадку, коли воно здійснюється у порядку, визначеному законом щодо зберігання справжніх виборчих бюлетенів, бланків відкріпних посвідчень, бюлетенів для голосування на референдумі.

Діяння передбачене Ч. 1, ст. 158 КК караються позбавленням волі на строк від двох до чотирьох років з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк п'ять років.

Діяння передбачене Ч. 2, Ст. 158 КК караються позбавленням волі на строк від семи до десяти років з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк п'ять років.

НЕЗАКОННЕ ВИКОРИСТАННЯ ВИБОРЧОГО БЮЛЕТЕНЯ, БЮЛЕТЕНЯ ДЛЯ ГОЛОСУВАННЯ НА РЕФЕРЕНДУМІ, ГОЛОСУВАННЯ ВИБОРЦЕМ, УЧАСНИКОМ РЕФЕРЕНДУМУ БІЛЬШЕ ОДНОГО РАЗУ, ВИКРАДЕННЯ, ПОШКОДЖЕННЯ, ПРИХОВУВАННЯ АБО ЗНИЩЕННЯ ВИБОРЧОГО БЮЛЕТЕНЯ, БЮЛЕТЕНЯ ДЛЯ ГОЛОСУВАННЯ НА РЕФЕРЕНДУМІ (СТ. 158 -1 КК)

Безпосередній об'єкт: виборче право громадян, а також нормальний, установлений порядок вільного волевиявлення у виборах або референдумі, а також право певних осіб, які балотуються на виборах, на вільне волевиявлення виборців та чесний підрахунок і оголошення результатів виборів.

Предмет:

- виборчий бюлетень;
- бюлетень для голосування на референдумі.

Суб'єкт:

Загальний - фізична осудна особа з 16 років (ч. 1, ч. 2).

Спеціальний: кандидат, член виборчої комісії чи член комісії з референдуму, довірена особа кандидата, уповноважена особа політичної партії, представником організації партії у виборчій комісії, уповноваженою особою суб'єкта процесу всеукраїнського референдуму, членом ініціативної групи референдуму, офіційним спостерігачем.

Суб'єктивна сторона: тільки прямий умисел щодо вчинюваного діяння. Ставлення до наслідків вказаних діянь можуть бути прямий або непрямий умисел.

Об'єктивна сторона: характеризується формами :

- 1) надання виборчого бюлетеня чи бюлетеня для голосування на референдумі особою, яка не має права його надавати (ч. 1);
- 2) отримання виборчого бюлетеня чи бюлетеня для голосування на референдумі особою, яка не має права його отримувати (ч. 1);
- 3) викрадення, пошкодження, приховування або знищення виборчого бюлетеня, бюлетеня для голосування на референдумі (ч. 2);
- 4) надання виборцю заповненого бюлетеня (ч. 1);
- 5) голосування більше ніж один раз (ч. 1);
- 6) незаконне опускання виборчого бюлетеня чи бюлетеня для голосування на референдумі до виборчої скриньки(ч. 1).

Кваліфікуючі ознаки - утворюють передбачені ч. 1 або ч. 2 дії вчинені: 1) повторно; 2) за попередньою змовою групою осіб; 3) кандидатом на виборах; 4) членом комісії; 5) довіреною особою; 6) представником політичної партії; 7) членом ініціативної групи референдуму; 8) офіційним спостерігачем.

Склад: формальний ч. 1-2 ст. 158-1 КК
Матеріальний – ч. 3 ст. 158-1 КК
кримінальне правопорушення є закінченим з моменту настання наслідків - діяння призвело до неможливості проведення підрахунку голосів на виборчій дільниці чи дільниці з референдуму чи до визнання голосування на виборчій дільниці або дільниці референдуму недійсним.

Схема 1. 2. 5. Склад кримінального правопорушення передбаченого ст. 158-1 КК України.

Суб'єктом кримінального правопорушення, визначеного частиною другою цієї статті, не є виборці, учасники референдуму, які вчинили дії, передбачені цією частиною, щодо свого виборчого бюлетеня або бюлетеня для голосування на референдумі.

Дії передбачені Ч. 1, ст 158-2 КК України караються штрафом від ста до трьохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк до двох років, або обмеженням волі на строк до трьох років, або позбавленням волі на строк до двох років.

Дії передбачені Ч. 2, ст 158-2 КК України караються штрафом від двохсот до чотирьохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк до двох років, або обмеженням волі на строк до трьох років, або позбавленням волі на строк до двох років.

Дії передбачені Ч. 2, ст 158-2 КК України караються позбавленням волі на строк від п'яти до семи років з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк п'ять років.

**НЕЗАКОННЕ ЗНИЩЕННЯ АБО ПОШКОДЖЕННЯ ВИБОРЧОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ АБО ДОКУМЕНТАЦІЇ РЕФЕРЕНДУМУ
(СТ. 158 -2 КК)**

Безпосередній об'єкт: виборче право громадян, а також нормальний, установлений порядок вільного волевиявлення у виборах або та чесний підрахунок і оголошення результатів виборів.

Предмет :

- виборча документація;
- документація референдуму.

Суб'єкт:

Загальний - фізична осудна особа з 16 років (ч. 1,).

Спеціальний (ч. 2): член виборчої комісії чи член комісії з референдуму, інша службова особа з використанням службового становища

Суб'єктивна сторона: тільки прямий умисел щодо вчинюваного діяння. Ставлення до наслідків вказаних діянь можуть бути прямий або непрямий умисел.

Кваліфікуючі ознаки - утворюють передбачені ч. 1 дії вчинені:

- 1) за попередньою змовою групою осіб ;
- 2) членом виборчої комісії чи членом комісії з референдуму;
- 3) іншою службовою особою з використанням службового становища.

Склад: формальний –кримінальне правопорушення є закінченим з моменту вчинення вказаних у диспозиції дій.

Об'єктивна сторона: характеризується формами :

- 1) незаконне знищення виборчої документації;
- 2) незаконне пошкодження виборчої документації
- 3) незаконне знищення або пошкодження документації референдуму в архівних установах або в Центральній виборчій комісії.

Обов'язкова ознака термін вчинення: поза встановленим строком зберігання у державних архівних установах та в Центральній виборчій комісії України після проведення виборів або референдуму.

Схема 1. 2. 6. Склад кримінального правопорушення передбаченого ст. 158-2 КК України.

Виборча документація - списки виборців, виборчі бюлетені, усі постанови, протоколи, акти виборчих комісій, заяви та подання членів виборчої комісії, суб'єктів виборчого процесу, інші документи, що приймаються (складаються) виборчими комісіями та/або подаються до виборчих комісій під час виборчого процесу та підлягають зберіганню після проведення виборів у державних архівних установах або в Центральній виборчій комісії України.

Документація референдуму - списки учасників референдуму, бюлетені для голосування на референдумі, контрольні талони бюлетенів для голосування на референдумі, усі постанови, протоколи, акти, заяви та подання членів комісій з референдуму, інші документи, що приймаються (складаються) комісіями з референдуму або подаються до комісій з референдуму під час проведення референдуму, та підлягають зберіганню після проведення референдуму в архівних установах або в Центральній виборчій комісії.

Дії передбачені ч. 1, ст 158-2 КК України караються обмеженням волі на строк від трьох до п'яти років або позбавленням волі на строк від двох до чотирьох років.

Дії передбачені ч. 2, ст 158-2 КК України караються позбавленням волі на строк від трьох до п'яти років з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк п'ять років.

Вказані дії утворюють склад кримінального правопорушення у разі їх вчинення поза встановленим строком зберігання у державних архівних установах та в Центральній виборчій комісії України після проведення виборів або референдуму.

Крім вказаних, у ч. 1 передбачена відповідальність і за пошкодження виборчої документації або документів референдуму.

ФАЛЬСИФІКАЦІЯ, ПІДРОБЛЕННЯ, ВИКРАДЕННЯ, ПОШКОДЖЕННЯ АБО ЗНИЩЕННЯ ВИБОРЧОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ, ДОКУМЕНТАЦІЇ РЕФЕРЕНДУМУ, ВИКРАДЕННЯ, ПОШКОДЖЕННЯ, ПРИХОВУВАННЯ, ЗНИЩЕННЯ ПЕЧАТКИ ВИБОРЧОЇ КОМІСІЇ, КОМІСІЇ РЕФЕРЕНДУМУ, ВИБОРЧОЇ СКРИНЬКИ, СПИСКУ ВИБОРЦІВ ЧИ УЧАСНИКІВ РЕФЕРЕНДУМУ (СТ. 158 -3 КК)

Безпосередній об'єкт: виборче право громадян, а також нормальний, установлений порядок вільного волевиявлення у виборах та чесний підрахунок і оголошення результатів виборів.

Предмет :

- виборча документація;
- документація референдуму;
- печатки виборчої комісії, комісії референдуму;
- виборчи скриньки.

Суб'єкт:

Загальний - фізична осудна особа з 16 років (ч. 1.).

Спеціальний (ч. 2): голова, заступник голови, секретар, інші члени виборчої комісії, комісії референдуму

Суб'єктивна сторона: тільки прямий умисел щодо вчинюваного діяння. Ставлення до наслідків вказаних діянь можуть бути прямий (ч. 4) або непрямий умисел (ч. 3).

Об'єктивна сторона: характеризується формами :

I.

- 1) фальсифікація (ч. 1);
- 2) підроблення (ч. 2);
- 3) викрадення (ч. 2);
- 4) пошкодження (ч. 2);
- 5) знищення (ч. 2); – виборчої документації, документації референдуму;

II. (ч. 3)

- 1) викрадення,
- 2) пошкодження,
- 3) приховування,
- 4) знищення – печатки виборчої комісії, комісії референдуму, виборчої скриньки, списку виборців чи учасників референдуму

Кваліфікуючі ознаки – утворюють передбачені ч. 1-3 дії вчинені: 1) повторно; 2) вчинені попередньою змовою групою осіб; 3) вчинені службовою особою з використанням службового становища; 4) призвели до неможливості проведення підрахунку голосів на виборчій дільниці чи дільниці з референдуму, встановлення підсумків голосування у відповідному виборчому окрузі чи окрузі з референдуму, встановлення результатів виборів або референдуму чи до визнання голосування на виборчій дільниці або дільниці референдуму недійсним

Склад: ч. 1-3 формальний з моменту здійснення дій;

матеріальний – ч. 4 кримінальне правопорушення є закінченим з моменту настання наслідків неможливість проведення підрахунку голосів на виборчій дільниці чи дільниці з референдуму, встановлення підсумків голосування у відповідному окрузі чи до визнання голосування на виборчій дільниці або дільниці референдуму недійсним

Схема 1. 2. 7. Склад кримінального правопорушення передбаченого ст. 158-3 КК України.

Фальсифікація - підписання головою, заступником голови, секретарем, іншим членом виборчої комісії, комісії референдуму протоколу про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці або дільниці з референдуму, протоколу про підсумки голосування в межах відповідного виборчого округу, округу з референдуму чи про результати виборів або референдуму до остаточного заповнення протоколу, а також підписання такого протоколу не на засіданні виборчої комісії або комісії з референдум (ч. 2).

Дії передбачені Ч. 1, ст 158-3 КК України караються позбавленням волі на строк від двох до шести років з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк п'ять років.

Дії передбачені Ч. 2, ст 158-3 КК України караються позбавленням волі на строк від трьох до семи років з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк п'ять років.

Дії передбачені Ч. 3, ст 158-3 КК України караються позбавленням волі на строк від п'яти до семи років з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк п'ять років.

Дії передбачені Ч. 4, ст 158-3 КК України караються позбавленням волі на строк від семи до десяти років з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк п'ять років.

Ч. 5 ст. 158-3 КК України передбачає звільнення особи від кримінальної відповідальності за злочин, передбачений частиною першою цієї статті, якщо вона добровільно до притягнення до кримінальної відповідальності повідомила про вчинення злочину та сприяла його розкриттю.

ПОРУШЕННЯ ТАЄМНИЦІ ГОЛОСУВАННЯ (СТ. 159 КК)

Безпосередній об'єкт: виборче право громадян, а також нормальний, установлений порядок вільного волевиявлення у виборах та чесний підрахунок і оголошення результатів виборів.

Предмет :

- виборча документація;
- документація референдуму.

Об'єктивна сторона:

характеризується діянням у формах :
1) діях (наприклад, прилаштування в кабіні спеціальних технічних засобів для спостереження за виборцями);

2) бездіяльності (наприклад, невстановлення закритих спеціальних кабін для особистого, у відсутності інших осіб, заповнення бюлетенів; неопломбування урн тощо);

Які спрямовані на одержання або на розголошення відомостей про результати голосування виборцем (виборцями) шляхом порушення встановлених законом вимог для забезпечення таємниці голосування або створення умов, які дають змогу контролювати волевиявлення виборців під час голосування.

Обов'язковою ознакою діяння є час вчинення (час проведення виборів).

Суб'єкт:

Спеціальний: може бути лише член виборчої комісії або інша службова особа, які порушують таємницю голосування, використовуючи владу чи службове становище

Суб'єктивна сторона: тільки прямий умисел щодо вчинюваного діяння. Винний усвідомлює, що порушує таємницю голосування, нехтуючи встановленими законом вимогами для забезпечення таємниці голосування або спеціально створюючи умови, які дають змогу контролювати волевиявлення виборців під час голосування, і бажає вчинити такі дії.

Кваліфікуючі ознаки - діяння передбачене ч. 1, вчинене членом виборчої комісії або членом комісії з референдуму, кандидатом, уповноваженою особою політичної партії, представником організації партії у виборчій комісії, уповноваженою особою суб'єкта процесу всеукраїнського референдуму, довіреною особою кандидата, членом ініціативної групи референдуму, офіційним спостерігачем чи службовою особою з використанням свого службового становища.

Склад формальний - КП закінчено з моменту розголошенні змісту волевиявлення виборця або учасника референдуму.

Схема 1. 2. 8. Склад кримінального правопорушення передбаченого ст. 159 КК України.

Принцип таємного голосування належить до загально визнаних принципів виборчого права. Він закріплений у статті 25 Міжнародного пакту про громадянські і політичні права і статті 3 Першого протоколу до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод. Голосування на виборах є таємним: контроль за змістом волевиявлення виборців, встановлення або розголошення змісту волевиявлення конкретного виборця будь-яким чином забороняється (стаття 16 Виборчого кодексу України). Відповідно до Кодексу таємне голосування – це не тільки право, але й обов'язок, невиконання якого має бути покаране шляхом визнання недійсним будь-якого виборчого бюлетеня, зміст якого став відомий іншим (п. а п. 4 Загальноєвропейських принципів у галузі виборів), а порушення таємниці голосування має тягти за собою накладення санкцій п. 4 Загальноєвропейських принципів у галузі виборів).

Відповідно до статті 16 Виборчого кодексу України голосування на виборах в Україні є таємним. Контроль за змістом волевиявлення виборців, встановлення або розголошення змісту волевиявлення конкретного виборця будь-яким чином забороняється.

Порушення таємниці голосування - це умисне порушення таємниці голосування під час проведення виборів або референдуму, що виявилось у розголошенні змісту волевиявлення громадянина, який взяв участь у виборах або референдумі.

Дії передбачені ч. 1, ст 159 КК України караються штрафом від трьохсот до п'ятисот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або обмеженням волі на строк до трьох років, або позбавленням волі на строк до двох років.

Дії передбачені ч. 2, ст 159 КК України карається обмеженням волі на строк до трьох років або позбавленням волі на строк від двох до п'яти років, з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк п'ять років.

ПОРУШЕННЯ ПОРЯДКУ ФІНАНСУВАННЯ ПОЛІТИЧНОЇ ПАРТІЇ, ПЕРЕДВИБОРНОЇ АГІТАЦІЇ ЧИ АГІТАЦІЇ РЕФЕРЕНДУМУ (СТ. 159-1 КК)

Безпосередній об'єкт: є встановлений законодавством порядок фінансової (матеріальної) підтримки здійснення виборчої кампанії кандидатів, політичних партій (блоків), що загрожує реалізації принципів рівних можливостей усіх учасників виборчих перегонів.

Предмет :

- виборча документація;
- документація референдуму.

Об'єктивна сторона: характеризується діянням у формах :

Ч. 1 - подання звідомих недостовірних відомостей у звіті політичної партії про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру або у фінансовому звіті про надходження та використання коштів виборчого фонду політичної партії, місцевої організації політичної партії, кандидата

Ч. 2 - умисне здійснення внеску на підтримку політичної партії особою, яка не має на те права, або від імені юридичної особи, яка не має на те права;

- умисне здійснення внеску на користь політичної партії фізичною особою або від імені юридичної особи у великому розмірі;
- умисне надання фінансової (матеріальної) підтримки для здійснення передвиборної агітації чи агітації референдуму фізичною особою або від імені юридичної особи у великому розмірі чи особою, яка не має на те права, або від імені юридичної особи, яка не має на те права;
- умисне отримання внеску на користь політичної партії від особи, яка не має права здійснювати такий внесок;
- у великому розмірі, умисне отримання у великому розмірі фінансової (матеріальної) підтримки у здійсненні передвиборної агітації чи агітації референдуму;
- умисне отримання такої фінансової (матеріальної) підтримки від особи, яка не має права надавати таку фінансову (матеріальну) підтримку.

Склад формальний - КП закінчено з моменту здійснення діянь передбачених диспозицією ст. 159-1 КК України

Схема 1. 2. 9. Об'єктивна сторона складу кримінального правопорушення передбаченого ст. 159-1 КК України

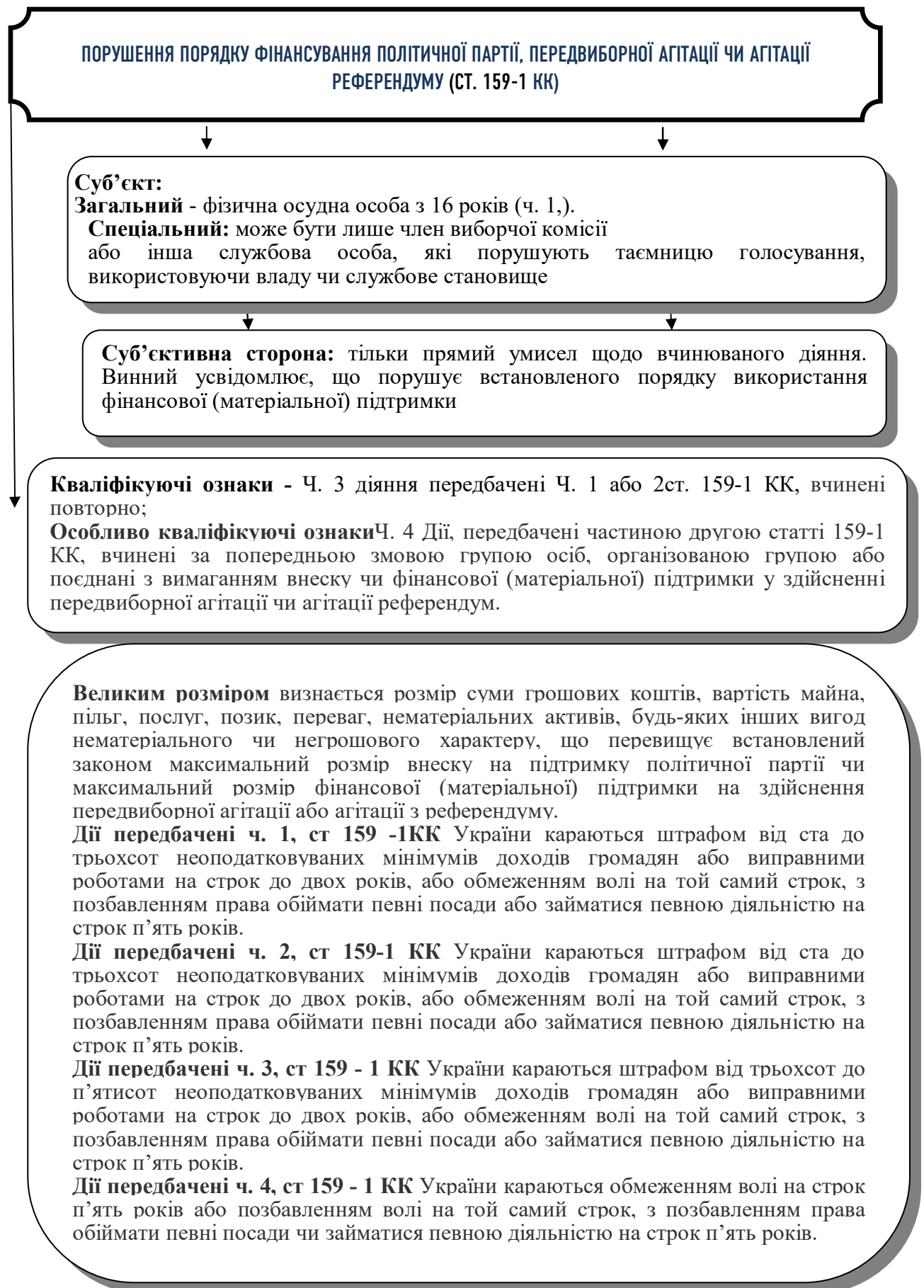

Схема 1. 2. 10. Суб'єктивна сторона складу кримінального правопорушення передбаченого ст. 159-1 КК України

**ПІДКУП ВИБОРЦЯ, УЧАСНИКА РЕФЕРЕНДУМУ, ЧЛЕНА ВИБОРЧОЇ КОМІСІЇ АБО КОМІСІЇ З РЕФЕРЕНДУМУ
(СТ. 160 КК)**

Безпосередній об'єкт: виборче право громадян, а також є встановлений законодавством порядок реалізації громадянами України права голосу, а також порядок ведення агітації до дня проведення виборів або референдуму.
Предмет: неправомірна вигода.

Об'єктивна сторона: характеризується діянням у формах :

I. Прямий підкуп:

1) Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання для себе чи третьої особи неправомірної вигоди за вчинення або невчинення будь-яких дій, пов'язаних з безпосередньою реалізацією ним своїх виборчих прав, прав на участь у референдумі. – суб'єкт спеціальний (ч. 1).

2) Пропозиція, обіцянка або надання виборцю чи учаснику референдуму, кандидату, члену виборчої комісії або комісії з референдуму неправомірної вигоди за вчинення або невчинення будь-яких дій, пов'язаних з безпосередньою реалізацією ним свого виборчого права, права на участь у референдумі (ч. 2).

II. Непрямий підкуп:

1) Надання виборцям, юридичним особам неправомірної вигоди, що супроводжується передвиборною агітацією, згадуванням імені кандидата, назви політичної партії, яка висунула кандидата на відповідних виборах, або використанням зображення кандидата, символіки політичної партії, яка висунула кандидата на відповідних виборах (ч. 3).

Прямий підкуп – визначається як пропозиція, обіцянка або надання неправомірної вигоди виборцю, кандидату, члену виборчої комісії за вчинення або невчинення дій, пов'язаних з безпосередньою реалізацією ним свого виборчого права, а також прийняття виборцем, членом виборчої комісії, офіційним спостерігачем для себе чи третьої особи такої пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди.

Непрямий підкуп – являє собою надання виборцям, юридичним особам неправомірної вигоди, що супроводжується передвиборною агітацією, згадуванням імені кандидата, назви політичної партії, яка висунула кандидата або використанням зображення кандидата, символіки партії.

Склад формальний - КП закінчено з моменту розголошенні змісту волевиявлення виборця або учасника референдуму

Схема 1. 2. 11. Об'єктивна сторона складу кримінального правопорушення передбаченого ст. 160 КК України.

**ПІДКУП ВИБОРЦЯ, УЧАСНИКА РЕФЕРЕНДУМУ, ЧЛЕНА ВИБОРЧОЇ КОМІСІЇ АБО КОМІСІЇ З РЕФЕРЕНДУМУ
(СТ. 160 КК)**

Суб'єкт:

Спеціальний: ч. 1. - виборець, учасник референдуму, член виборчої комісії або комісії з референдуму, офіційним спостерігачем.

Ч. 4 - членом виборчої комісії або комісії референдуму, членом ініціативної групи референдуму, кандидатом або його довіреною особою, іншою особою на прохання кандидата або за дорученням кандидата або політичної партії, яка його висунула, уповноваженою особою політичної партії, представником організації політичної партії у виборчій комісії, уповноваженою особою суб'єкта процесу всеукраїнського референдуму, а також офіційним спостерігачем

Суб'єктивна сторона: тільки прямий умисел щодо вчинюваного діяння. Винний усвідомлює, що порушує законодавство, нехтуючи встановленими законом вимогами для забезпечення проведення виборчого голосування та референдуму, і бажає вчинити такі дії.

Кваліфікуючі ознаки - ч. 4: діяння передбачені ч. ч. 2, 3 вчинені

- повторно або за попередньою змовою групою осіб;

- або членом виборчої комісії або комісії референдуму, членом ініціативної групи референдуму, кандидатом або його довіреною особою, іншою особою на прохання кандидата або за дорученням кандидата або політичної партії, яка його висунула, уповноваженою особою політичної партії, представником організації політичної партії у виборчій комісії, уповноваженою особою суб'єкта процесу всеукраїнського референдуму, а також офіційним спостерігачем.

Ч. 5 - Особа, крім організатора та підбурювача кримінального правопорушення, звільняється від відповідальності за кримінальне правопорушення, передбачене цією статтею, якщо вона добровільно до притягнення до кримінальної відповідальності повідомила про вчинення злочину та сприяла його розкриттю

Схема 1. 2. 12. Суб'єктивна сторона складу кримінального правопорушення передбаченого ст. 160 КК України

Під неправомірною вигодою слід розуміти продукти харчування, спиртні напої та тютюнові вироби, незалежно від їх вартості, а також грошові кошти, товари (крім матеріалів агітації, визначених законом), послуги, роботи, пільги, переваги, подарункові сертифікати, цінні папери, кредити, лотерейні білети, інші матеріальні та нематеріальні активи, вартість яких перевищує 0,06 неоподаткованого мінімуму доходів громадян, які на безоплатних або на інших пільгових умовах пропонуються, обіцяються, надаються кандидатам, виборцям, учасникам референдуму або членам виборчої комісії, комісії з референдуму чи одержуються зазначеними особами.

Дії передбачені ч. 1, ст 160 КК України караються штрафом від трьохсот до чотирьохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк до двох років, або позбавленням волі на той самий строк.

Дії передбачені ч. 2, ст. 160 КК України караються обмеженням волі на строк до трьох років або позбавленням волі на строк від двох до шести років, з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк п'ять років.

Дії передбачені ч. 3, ст. 160 - 1 КК України караються обмеженням волі на строк від двох до п'яти років або позбавленням волі від двох до шести років, з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк п'ять років.

Дії передбачені ч. 4, ст. 160 КК України караються позбавленням волі на строк від п'яти до семи років з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк п'ять років.

1. 3. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ, ЩО ПОСЯГАЮТЬ НА ІНШІ ОСОБИСТІ ПРАВА І СВОБОДИ ГРОМАДЯН

ПОРУШЕННЯ РІВНОПРАВНОСТІ ГРОМАДЯН ЗАЛЕЖНО ВІД ЇХ РАСОВОЇ, НАЦІОНАЛЬНОЇ, РЕГІОНАЛЬНОЇ НАЛЕЖНОСТІ, РЕЛІГІЙНИХ ПЕРЕКОНАНЬ, ІНВАЛІДНОСТІ ТА ЗА ІНШИМИ ОЗНАКАМИ (СТ. 161 КК)

Безпосередній об'єкт: суспільні відносини, що забезпечують рівноправність громадян та їх конституційні права
Додатковий факультативний об'єкт: можуть виступати честь та гідність особи, її здоров'я, власність

Суб'єкт: загальний - фізична осудна особа, яка досягла 16 річного віку.

Об'єктивна сторона полягає у:
Ч. 1

- 1) розпалювання національної, регіональної, расової чи релігійної ворожнечі та ненависті;
 - 2) приниження національної честі та гідності;
 - 3) образу почуттів громадян у зв'язку з їхніми релігійними переконаннями;
 - 4) встановлення прямих чи непрямих обмежень прав або прямих чи непрямих привілеїв громадян за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, інвалідності, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, за мовними або іншими ознаками.
- Караються штрафом від двохсот до п'ятисот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або обмеженням волі на строк до п'яти років, або позбавленням волі на строк до трьох років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років або без такого

Суб'єктивна сторона: характеризується виною у формі прямого умислу.

Додаткова обов'язкова ознака: *мета* вчинення кримінального правопорушення – розпалення національної, расової чи релігійної ворожнечі; принизити національну гідність; показати переваги або неповноцінність громадян за ознакою їхнього ставлення до релігії, за національною, регіональною або расовою приналежністю, інвалідністю або за іншими ознаками.

ЗАКОН УКРАЇНИ Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення кримінальної відповідальності за виготовлення та поширення забороненої інформаційної продукції 3 березня 2022 року № 2110-IX

Схема 1. 3. 1. Склад кримінального правопорушення передбаченого ст. 161 КК України

Під регіональною належністю слід розуміти належність особи за народженням чи проживанням до регіону - частини території України або території компактного розселення українців за межами території України, - що відрізняється від інших територій за низкою історичних, географічних, мовних та інших ознак

Під діями, **спрямованими на розпалювання національної, регіональної, расової чи релігійної ворожнечі та ненависті** слід розуміти будь-які дії, які можуть викликати або посилити серед певних груп населення настрої неприязні, почуття сильної ворожнечі та огиди до інших етнічних або расових груп чи конфесій, почуття ненависті до культури, традицій, що поважаються певною расою чи національністю.

Вказана ворожнеча може розпалюватися як в усній так і у письмовій формі: шляхом видання печатної продукції, наочної агітації, пропаганди, виступах у засобах масової інформації, на мітингах, зборах та ін.

Приниження національної честі та гідності громадян може виражатися у формі образи як окремих громадян так і груп населення: наклеп, цькування, знущання над культурою, звичаями тощо будь-якої нації, дискредитації особи певної національності або раси а також приниження позитивних якостей тієї чи іншої нації порівняно з іншими.

Образа почуттів громадян у зв'язку з їхніми релігійними переконаннями – передбачає скривдження, приниження почуттів представників окремих релігійних громад, конфесій, напрямів та течій або глумління над місцями богослужінь або місцями проведення релігійних зібрань, місцями паломництва, шанованими у тій чи іншій релігії.

Обмеження прав проявляється у будь-яких відкритих або завуальованих діях, що ущемляють або унеможливають використання своїх конституційних або інших прав і свобод (при прийомі на навчання або на роботу, при звільненні з роботи або посади, при підвищенні по роботі, при поданні до заохочення, нагороди, при висуванні на конкурс тощо).

Встановлення прямих чи непрямих привілеїв – надання вигод або переваг будь-якого характеру (здобуття освіти, правовому захисті, громадсько-політичній діяльності, житловому забезпеченню, забезпечені працею) за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, за мовними та іншими ознаками.

Кримінальне правопорушення характеризується наявністю формального складу і вважається закінченим з моменту вчення будь-якої з вказаних дій, незалежно від того, чи досяг винний бажаного результату.

Насильство охоплюється заподіяння шкоди здоров'ю особи: нанесення ударів, побоїв, легких або середньої тяжкості тілесних ушкоджень.

Під регіональною належністю слід розуміти належність особи за народженням чи проживанням до регіону - частини території України або території компактного розселення українців за межами території України, - що відрізняється від інших територій за низкою історичних, географічних, мовних та інших ознак;

Обман – надання неправдивих відомостей або замовчування певної інформації з метою введення особи чи групи осіб в оману з метою створення певного уявлення в оточуючих щодо конкретної особи або групи осіб.

Змістом **погроз** охоплюється психічне насильство, яке проявляється у залякуванні заподіянням фізичної, матеріальної чи іншої шкоди.

Поняття службової особи розкривається у примітці до ст. 364 КК.

– за ч. 3 ст. 161 КК – дії, передбачені ч. 1 чи ч. 2 ст. 161 КК, які: 1) були вчинені організованою групою осіб; 2) спричинили тяжкі наслідки.

Вчинення кримінального правопорушення організованою групою означає, що у готуванні або вчиненні такого кримінального правопорушення брали участь три і більше особи, які попередньо зорганізувалися у стійке об'єднання для вчинення цього та іншого (інших) кримінальних правопорушень, об'єднаних єдиним планом з розподілом функцій учасників групи, спрямованих на досягнення єдиного плану, відомого всім членам групи.

Під тяжкими наслідками слід розуміти загибель людей, заподіяння тяжких тілесних ушкоджень, завдання великої матеріальної шкоди, виникнення масових заворушень тощо.

Склад кримінального правопорушення: формальний - вважається закінченим з моменту вчення будь-якої з вказаних дій, незалежно від того, чи досяг винний бажаного результату.

ПОРУШЕННЯ НЕДОТОРКАНОСТІ ЖИТЛА (ст. 162 КК)

Безпосередній об'єкт: суспільні відносини, що забезпечують конституційне право громадянина на недоторканність житла. Ст. 30 Конституції України, забороняє проникнення до житла чи до іншого володіння особи, проведення в них огляду чи обшуку інакше як за вмотивованим рішенням суду

Додатковий об'єкт: здоров'я або життя особи, відносини власності тощо

Предмет: житло або інше володіння особи.

Потерпілий: може бути тільки фізична особа – громадянин України, а також іноземець або особа без громадянства.

Суб'єкт: загальний - фізична осудна особа, яка досягла 16 річного віку.

Суб'єктивна сторона: Суб'єктивна сторона: характеризується виною у формі прямого умислу.

Кваліфікуючі ознаки - ч. 2

Дії передбачені ч. 1, ст. 162 КК, вчинені:

- 1) службовою особою
- 2) або із застосуванням насильства;
- 3) чи з погрозою його застосування, -

Караються позбавленням волі на строк від двох до п'яти років.

У даному випадку насильство або погроза його застосування виступають способом порушення недоторканності житла.

Не утворює складу кримінального правопорушення, передбаченого ст. 162 КК, порушення недоторканності житла у невідкладних випадках передбачених чинним законодавством.

Об'єктивна сторона полягає у здійсненні означених дій:

- 1) незаконне проникнення до житла чи до іншого володіння особи;
- 2) незаконне проведення в них огляду чи обшуку;
- 3) незаконне виселення чи інші дії, що порушують недоторканність житла громадян

Караються штрафом від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк до двох років, або обмеженням волі на строк до трьох років.

Склад формальний - КП вважається закінченим із моменту вчинення хоча б однієї з указаних у законі дій.

Незаконне проникнення до житла чи іншого володіння особи – будь-яке вторгнення у житло (інше володіння), здійснене всупереч волі законного власника, за відсутності визначених законом підстав чи в порушення встановленого законом порядку.

Незаконний огляд – це проведення відповідної слідчої дії з недотриманням вимог щодо підстав його проведення або з порушенням умов КПК.

Схема 1. 3. 2. Склад кримінального правопорушення передбаченого ст. 162 КК України

**ПОРУШЕННЯ ТАЄМНИЦІ ЛИСТУВАННЯ, ТЕЛЕФОННИХ РОЗМОВ, ТЕЛЕГРАФНОЇ ЧИ ІНШОЇ КОРЕСПОНДЕНЦІЇ,
ЩО ПЕРЕДАЮТЬСЯ ЗАСОБАМИ ЗВ'ЯЗКУ АБО ЧЕРЕЗ КОМП'ЮТЕР
(СТ. 163 КК)**

Безпосередній об'єкт: суспільні відносини, що забезпечують конституційне право людини на таємницю листування, телефонних розмов, телеграфної та іншої кореспонденції.

Предмет: є відомості, які містяться в кореспонденції громадян і становлять їх особисту (приватну) таємницю, тобто інформація, яку адресат або джерело інформації бажає зберегти в таємниці.

Об'єктивна сторона: становить порушення таємниці:

- 1) листування;
- 2) телефонних розмов;
- 3) телеграфних повідомлень;
- 4) інших повідомлень, що передаються засобами зв'язку чи через комп'ютер.

Дії передбачені ч. 1, ст. 163 КК, караються штрафом від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк до двох років, або обмеженням волі до трьох років.

Склад формальний - КП закінчено з моменту фактичного незаконного ознайомлення третьої особи зі змістом листування, телефонних розмов, телеграфної чи іншої кореспонденції, що передаються чи були передані засобами зв'язку або через комп'ютер.

Суб'єкт: Ч. 1 загальний: фізична осудна особа, яка на час вчинення з кримінального правопорушення досягла віку 16 років.

Ч. 2 спеціальний: службова особа.

Суб'єктивна сторона: характеризується виною у формі прямого умислу

Кваліфікуючі ознаки - ч. 2, дії передбачені ч. 1 ст. 163 КК: вчинені

- 1) повторно
- 2) або щодо державних чи громадських діячів, журналіста,
- 3) або вчинені службовою особою,
- 4) або з використанням спеціальних засобів, призначених для негласного зняття інформації.

Під використанням спеціальних засобів, призначених для негласного зняття інформації слід розуміти застосування будь-яких приладів, апаратури, технічних засобів, призначених для фіксування, розшифровки запису або відтворення різної інформації.

Дії передбачені ч. 2, ст. 163 КК, караються позбавленням волі на строк від трьох до семи років.

Схема 1. 3. 3. Склад кримінального правопорушення передбаченого ст. 163 КК України

Потерпілі: Ч. 1 - будь яка людина, Ч. 2 –державні, громадські діячі, журналісти.

Листи (листування) – вид приватної кореспонденції, що передається поштовим зв'язком (листи звичайні та на замовлення, цінні листи, телеграми, інші поштові відправлення, посылки, бандеролі тощо).

Телефонні розмови – розмови між особами, які відбуваються за допомогою дротового або бездротового телефонного зв'язку, що здійснюється за допомогою провідних чи, які були передані або передаються засобами зв'язку. електромагнітних систем тощо.
Телеграфна кореспонденція – це повідомлення, що передаються телеграфом.

Інша кореспонденція – це повідомлення осіб, які передаються за допомогою інших, крім описаних вище, засобів зв'язку або через комп'ютер.

Порушення таємниці виражається у вчиненні будь-яких дій, що полягають у незаконному отриманні та ознайомленні з відомостями або повідомленнями приватних осіб, що передаються засобами зв'язку або через комп'ютер, без згоди особи, або з недотриманням встановленого порядку ознайомлення з такими відомостями чи повідомленнями.

Під **порушенням таємниці листування** можна розуміти діяння, що пов'язані з ознайомленням особи, яка не мала на це права, зі змістом чужої кореспонденції, наприклад, шляхом її перлюстрації (тобто таємне розкриття кореспонденції, що пересилається по пошті), ознайомлення зі змістом телеграм, посилок, бандеролей та інших відправлень.

Порушення таємниці телефонних розмов і телеграфної кореспонденції – це різного роду незаконні дії, пов'язані з прослуховуванням або перехопленням без відома чи без згоди особи її розмови по телефону або повідомлення по телеграфу.

Порушення таємниці інших повідомлень – це незаконні дії, пов'язані з ознайомленням сторонньої особи з будь-якими повідомленням

ПОРУШЕННЯ НЕДОТОРКАНОСТІ ПРИВАТНОГО ЖИТТЯ (СТ. 182 КК)

Безпосередній об'єкт: суспільні відносини, що забезпечують конституційне право особи на недоторканність його приватного життя, особисту та сімейну таємницю.

Предмет: конфіденційна інформація про особу. Нею є відомості про приватне життя особи, що становлять її Особисту чи сімейну таємницю (зокрема інформація про освіту, сімейний стан, релігійність, стан здоров'я, дата і місце народження, майновий стан та інші персональні дані про особу) і поширюються за її бажанням відповідно до передбачених нею умов.

Об'єктивна сторона: альтернативних діях, а саме у:

- 1) незаконному збиранні конфіденційної інформації про особу;
- 2) незаконному зберіганні такої інформації;
- 3) незаконному використанні конфіденційної інформації про особу;
- 4) незаконному знищенні цієї інформації;
- 5) незаконному поширенні вказаної інформації;
- 6) незаконній зміні конфіденційної інформації про особу, крім випадків, передбачених іншими статтями КК.

Дії передбачені Ч. 1, ст. 182 КК, караються штрафом від п'ятисот до однієї тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк до двох років, або арештом на строк до шести місяців, або обмеженням волі на строк до трьох років.

Суб'єкт загальний: фізична осудна особа, яка на час вчинення з кримінального правопорушення досягла віку 16 років.

Суб'єктивна сторона: характеризується виною у формі прямого умислу

Кваліфікуючі ознаки - Ч. 2, дії передбачені Ч. 1 ст. 182 КК вчинені:

- 1) повторно;
- 2) або якщо вони заподіяли істотну шкоду охоронюваним законом правам, свободам та інтересам особи.

Істотною шкодою у цій статті, якщо вона полягає у заподіянні матеріальних збитків, вважається така шкода, яка в сто і більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян.

Дії передбачені Ч. 2, ст. 182 КК, караються арештом на строк від трьох до шести місяців або обмеженням волі на строк від трьох до п'яти років, або позбавленням волі на той самий строк.

Публічне, у тому числі через засоби масової інформації, журналістів, громадські об'єднання, професійні спілки, повідомлення особою інформації про вчинення кримінального або іншого правопорушення, здійснене з дотриманням вимог закону, не є діями, передбаченими цією статтею, і не тягне за собою кримінальну відповідальність.
Склад формальний - КП закінчено з моменту здійснення альтернативних дій.

Схема 1. 3. 4. Склад кримінального правопорушення передбаченого ст. 182 КК України

Відповідно до ч. 2 ст. 21 Закону України «Про інформацію», **конфіденційною** є інформація про фізичну особу, а також інформація, доступ до якої обмежено фізичною або юридичною особою, крім суб'єктів владних повноважень. Конфіденційна інформація може поширюватися за бажанням (згодою) відповідної особи у визначеному нею порядку відповідно до передбачених нею умов, а також в інших випадках, визначених законом.

Зокрема, до **конфіденційної інформації про фізичну особу** належать відомості про приватне життя особи, що становлять її особисту чи сімейну таємницю й поширюються за її бажанням відповідно до передбачених нею умов.

Під приватним життям особи розуміється сфера життєдіяльності окремої особи, яка охоплює зв'язки особи з іншими людьми, її приватні справи, сімейні стосунки тощо, тобто все, пов'язане з її способом життя, що не має публічного характеру.

Особисту таємницю становлять відомості про приватне життя конкретної особи, які ця особа бажає зберегти в таємниці від інших осіб. Такими відомостями можуть бути відомості про стан її здоров'я, освіту, релігійність, дату й місце народження, майновий стан, хобі, інтимне життя (зокрема наявність позашлюбних інтимних стосунків) та інші персональні дані про особу.

Схема 1. 3. 5. Склад кримінального правопорушення передбаченого ст. 183 КК України

Під навчальним закладом у цій статті розуміються такі заклади, в яких здійснюється дошкільна, повна загальна середня, позашкільна, професійно-технічна, вища, післядипломна освіта, аспірантура, докторантура з будь-якою формою навчання.

Незаконною визнається така відмова у прийнятті до навчального закладу, яка не має під собою законних підстав, тобто особі безпідставно відмовляють в реалізації її права на освіту. Така відмова може проявитися у двох формах: 1) шляхом прямої відмови; 2) шляхом створення для особи несприятливих умов при вступі до навчального закладу, за яких вона не може реалізувати своє право на освіту у встановленому в законі порядку.

Не може визнаватися незаконною відмовою у прийнятті до навчального закладу використання обмежень для прийняття на навчання за медичними, віковими показниками, показниками професійної придатності, а також іншими вимогами, визначеними в установленому законом порядку за наявності підстав для використання таких обмежень (наприклад, відповідно до специфіки даного закладу освіти).

Незаконною слід визнавати вимогу оплати за навчання, яка має місце в наступних випадках: а) коли вона не передбачена у даному навчальному закладі взагалі або для даної категорії осіб зокрема; б) вимагається у розмірах інших, ніж офіційно встановлені; в) вимагається в іншій формі, ніж це передбачено нормативно-правовими актами чи в договорі (контракті).

ПОРУШЕННЯ ПРАВА НА БЕЗОПЛАТНУ МЕДИЧНУ ДОПОМОГУ (СТ. 184 КК)

Безпосередній об'єкт: суспільні відносини, що забезпечують громадянам право на безоплатну медичну допомогу.

Потерпілим можуть бути як громадяни України, так і носії громадянства, які мають право на безоплатну допомогу.

Об'єктивна сторона: полягає у:

Ч. 1. - Незаконна вимога оплати за надання медичної допомоги в державних чи комунальних закладах охорони здоров'я -

Карається штрафом до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або арештом на строк до шести місяців.

Кримінальне право-порушення є закінченим з моменту вчинення будь-яких дій, спрямованих на відмову у наданні безоплатної медичної допомоги.

Суб'єкт спеціальний: ч. 1. - тільки працівник державного або комунального закладу охорони здоров'я.

Ч. 2. - службова особа відповідного органу виконавчої влади

Суб'єктивна сторона: характеризується виною у формі прямого умислу

Об'єктивна сторона: полягає у:

Ч. 2. - незаконне скорочення мережі державних і комунальних закладів охорони здоров'я .

Карається штрафом до однієї тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або обмеженням волі на строк до трьох років, або позбавленням волі на той самий строк, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

Кримінальне правопорушення є закінченим з моменту прийняття рішення про скорочення мережі державних і комунальних закладів охорони здоров'я.

Схема 1. 3. 6. Склад кримінального правопорушення передбаченого ст. 184 КК України

1. 4. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ ТА ГРОМАДЯНИНА

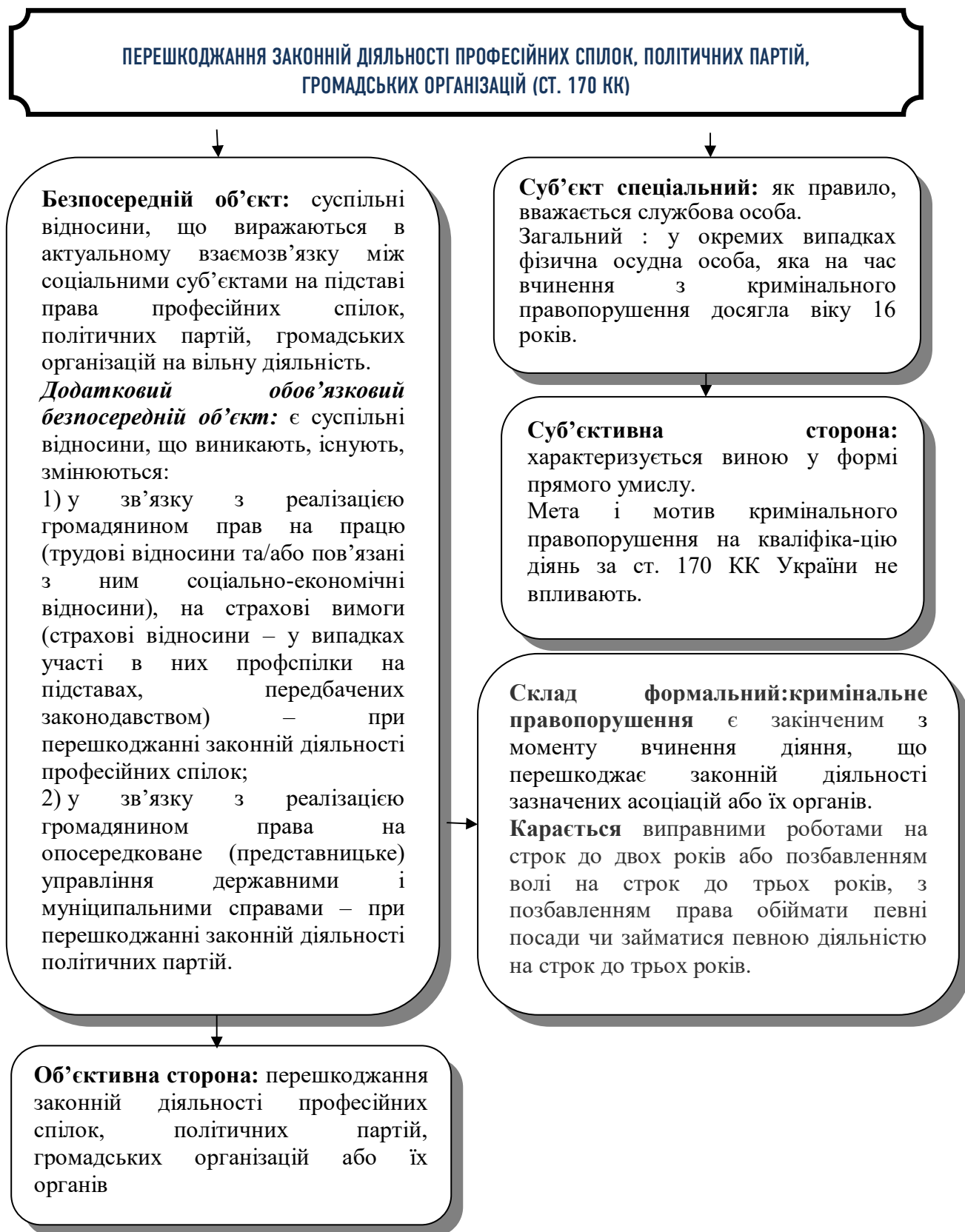

Схема 1. 4. 1. Склад кримінального правопорушення передбаченого ст. 170 КК України

Під перешкоджанням законній діяльності професійних спілок, політичних партій, громадських організацій або їх органів слід розуміти спрямований на зміну чи припинення такої діяльності фізичний та/або інформаційний вплив на її суб'єктів та/або вчинювані ними заходи, внаслідок якого завдається безпосередня шкода правам, свободам та законним інтересам як самих суб'єктів такої діяльності, так і іншим особам, пов'язаними з ними чи їх діяльністю.

Види перешкоджання законній діяльності досліджуваних об'єднань можуть бути різноманітними та залежать від характеру і спрямованості діяльності конкретної організації. Так, перешкоджання законній діяльності професійних спілок і їх органів може проявлятися перешкоджанні представництву і захисту трудових, соціально-економічних прав та інтересів членів профспілок в державних органах та органах місцевого самоврядування, у відносинах з роботодавцями, іншими об'єднаннями громадян. Перешкоджання законній діяльності політичних партій перешкоджанні участі політичної партії у виборах Президента України, до Верховної Ради України, до інших органів державної влади, органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб тощо.

Законною визнається діяльність за умови:
1) відповідні об'єднання пройшли процедуру легітимації; 2) здійснювана ними діяльність не суперечить Конституції України та чинному законодавству, статутній діяльності таких асоціацій та їх програмним документам.

ПЕРЕШКОДЖАННЯ ЗАКОННІЙ ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ЖУРНАЛІСТІВ(СТ. 171КК)

Безпосередній об'єкт: є встановлений порядок здійснення законної професійної діяльності журналістів, який забезпечує конституційне право громадян на свободу думки і слова, на вільне вираження своїх поглядів і переконань, право вільно збирати, зберігати, використовувати і поширювати інформацію, необхідну для реалізації ними своїх прав, свобод та законних інтересів.

Об'єктивна сторона: полягає у діях, які перешкоджають законній, професійній діяльності журналіста (журналістів), а також засобу масової інформації, і можуть мати дві форми:

1) перешкодження законній діяльності журналістів (ч. 1 ст. 171):

- Незаконне вилучення зібраних, опрацьованих, підготовлених журналістом матеріалів і технічних засобів, якими він користується у зв'язку із своєю професійною діяльністю;

- незаконна відмова у доступі журналіста до інформації,

- незаконна заборона висвітлення окремих тем, показу окремих осіб, критики суб'єкта владних повноважень, а так само будь-яке інше умисне перешкодження здійсненню журналістом законної професійної діяльності.

2) Вплив у будь-якій формі на журналіста:

-перешкодження виконанню ним професійних обов'язків

- переслідування журналіста за виконання професійних обов'язків або за критику (ч. 2 ст. 171).

Суб'єкт спеціальний: як службова особа.

Загальний : у окремих випадках фізична осудна особа, яка на час вчинення з кримінального правопорушення досягла віку 16 років.

Суб'єктивна сторона: характеризується виною у формі прямого умислу.

Мета і мотив кримінального правопорушення на кваліфікацію діянь за ст. 170 КК України не впливають.

Кваліфікуючі ознаки:

дії передбачені Ч. 1 та 2 ст. 171 КК вчинені:

1) службовою особою з використанням свого службового становища;

2) або за попередньою змовою групою осіб.

Ч. 1 Дії караються штрафом до п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або арештом на строк до шести місяців, або обмеженням волі на строк до трьох років.

Ч. 2 Дії караються штрафом до двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або арештом на строк до шести місяців, або обмеженням волі на строк до чотирьох років.

Ч. 3. дії караються штрафом до двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або арештом на строк до шести місяців, або обмеженням волі на строк до чотирьох років.

Склад формальний: кримінальне правопорушення є закінченим з моменту вчинення діяння, що перешкоджає законній діяльності журналіста.

Схема 1. 4. 2. Склад кримінального правопорушення передбаченого ст. 171 КК України

ГРУБЕ ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ПРАЦЮ (СТ. 172КК)

Безпосередній об'єкт: суспільні відносини, що забезпечують реалізацію трудових прав людини, передбачених чинним трудовим законодавством.

Потерпілий: є працівник, тобто особа, на яку поширюється законодавство України про працю і яка є відповідною стороною трудових правовідносин, у т. ч. державні службовці, фізичні особи, які уклали трудові договори з громадянами, й особи, які проходять альтернативну (невійськову) службу.

Суб'єкт спеціальний: службова особа, якій надано право приймати працівника на роботу (поновлювати на роботі), звільняти його з роботи або документально оформляти його прийняття (поновлення, звільнення), вирішувати питання щодо надання відпустки тощо, а також громадянин-підприємець, який використовує найману працю і має визначені вище права щодо найманих працівників

Об'єктивна сторона: полягає у формі (Ч. 1): 1) незаконного звільнення працівника з роботи з:

- особистих мотивів;
-) у зв'язку з повідомленням ним як викривачем про вчинення іншою особою корупційного або пов'язаного з корупцією правопорушення, інших порушень Закону України "Про запобігання корупції";
2) іншого грубого порушення законодавства про працю .

Звільнення з роботи, визначається **незаконним,** якщо воно здійснене беззаконних підстав для цього або з порушенням встановленого порядку звільнення, визначеного законом.

Дії передбачені Ч. 1 ст 172 КК караються штрафом від двох тисяч до трьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років, або виправними роботами на строк до двох років.

Суб'єктивна сторона: характеризується виною у формі прямого умислу.

Мотив – особистий.

Кваліфікуючі ознаки:

дії передбачені Ч. 1 ст 172 КК, вчинені:

1) повторно;
2) щодо неповнолітнього, вагітної жінки, одинокого батька, матері ;

3) особи, яка їх замінює і виховує дитину віком до 14 років або дитину з інвалідністю;

Караються штрафом від трьох тисяч до п'яти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до п'яти років, або виправними роботами на строк до двох років, або арештом на строк до шести місяців.

Склад КП: кримінальне правопорушення є закінченим: принебезаконному звільненні з роботи – з моменту фактичного припинення трудових відносин з конкретним працівником; при іншому грубом порушенні законодавства про працю – з моменту фактичного вчинення такого діяння, незалежно від його наслідків.

Схема 1. 4. 3. Склад кримінального правопорушення передбаченого ст. 172 КК України

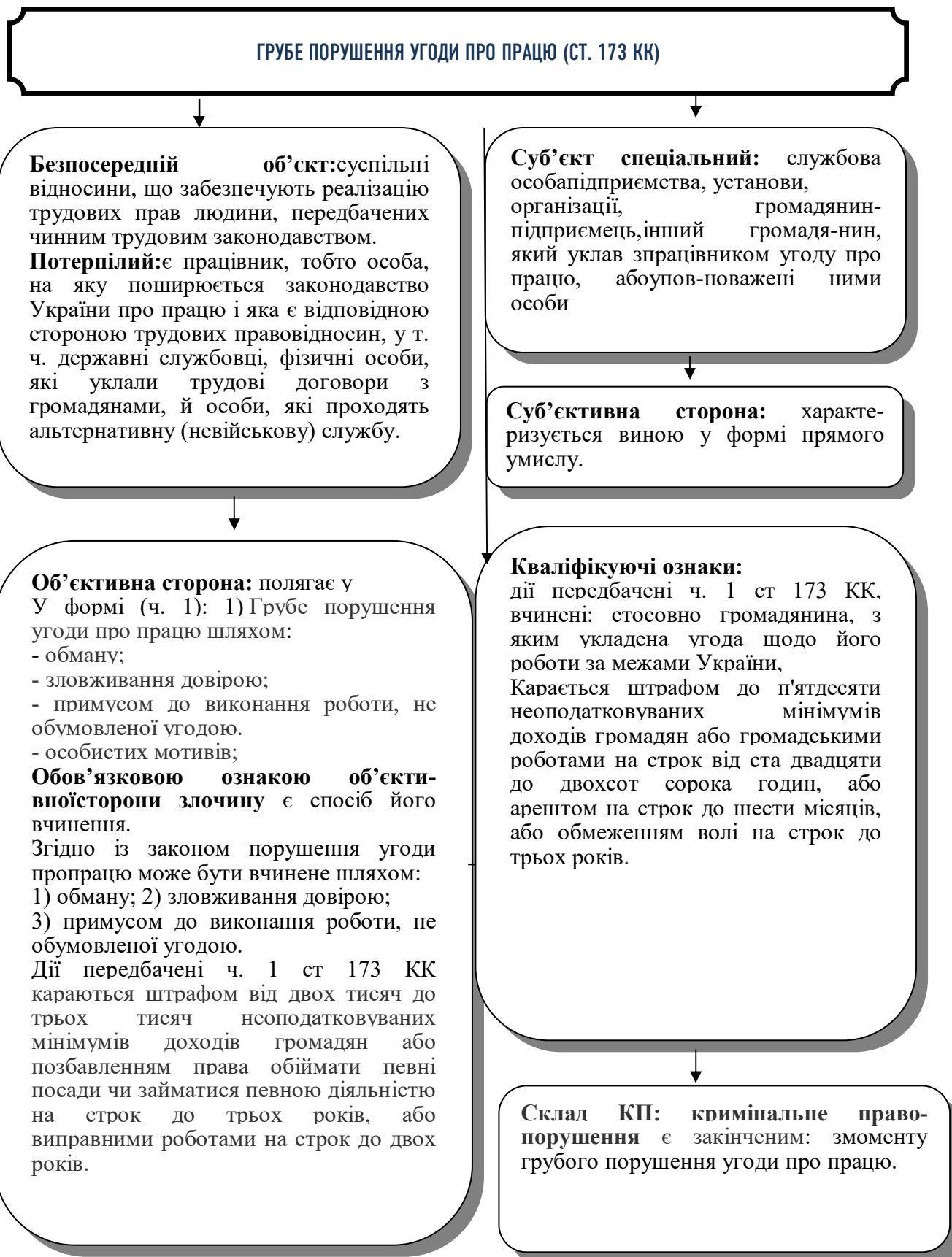

Схема 1. 4. 4. Склад кримінального правопорушення передбаченого ст. 173 КК України

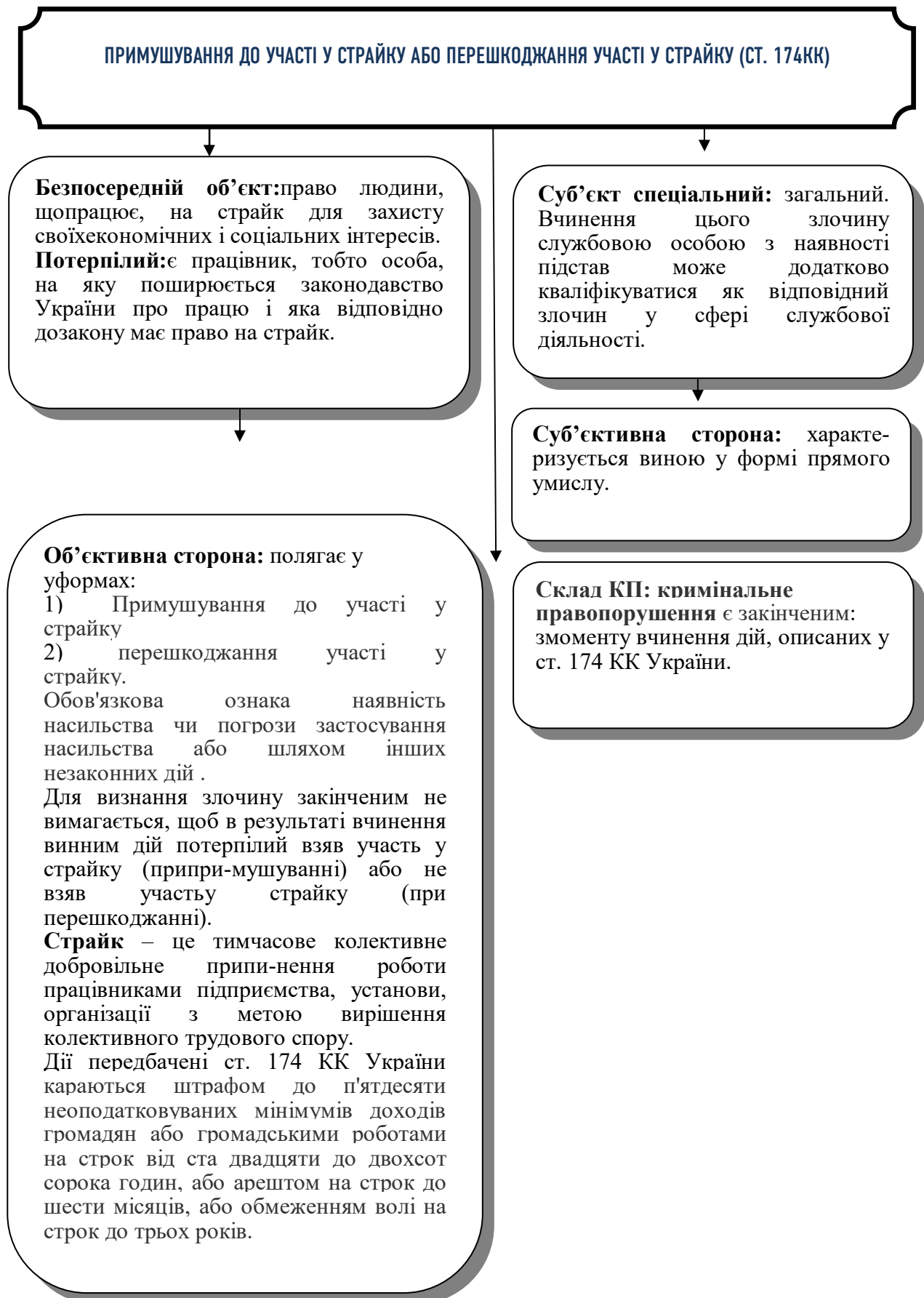

Схема 1. 4. 5. Склад кримінального правопорушення передбаченого ст. 174 КК України

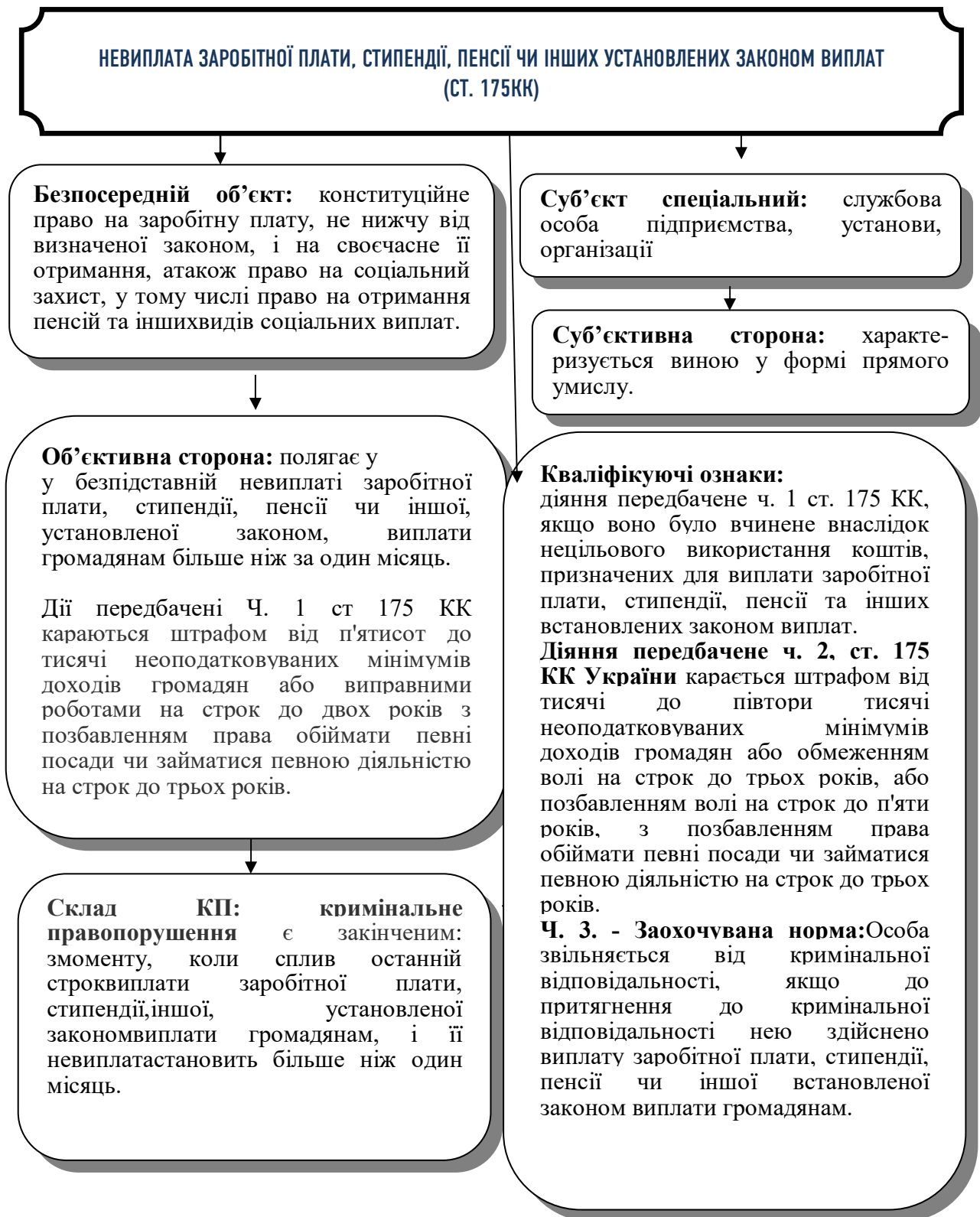

Схема 1. 4. 6. Склад кримінального правопорушення передбаченого ст. 175 КК України

1. 5. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ПРАВ НА ОБ'ЄКТИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

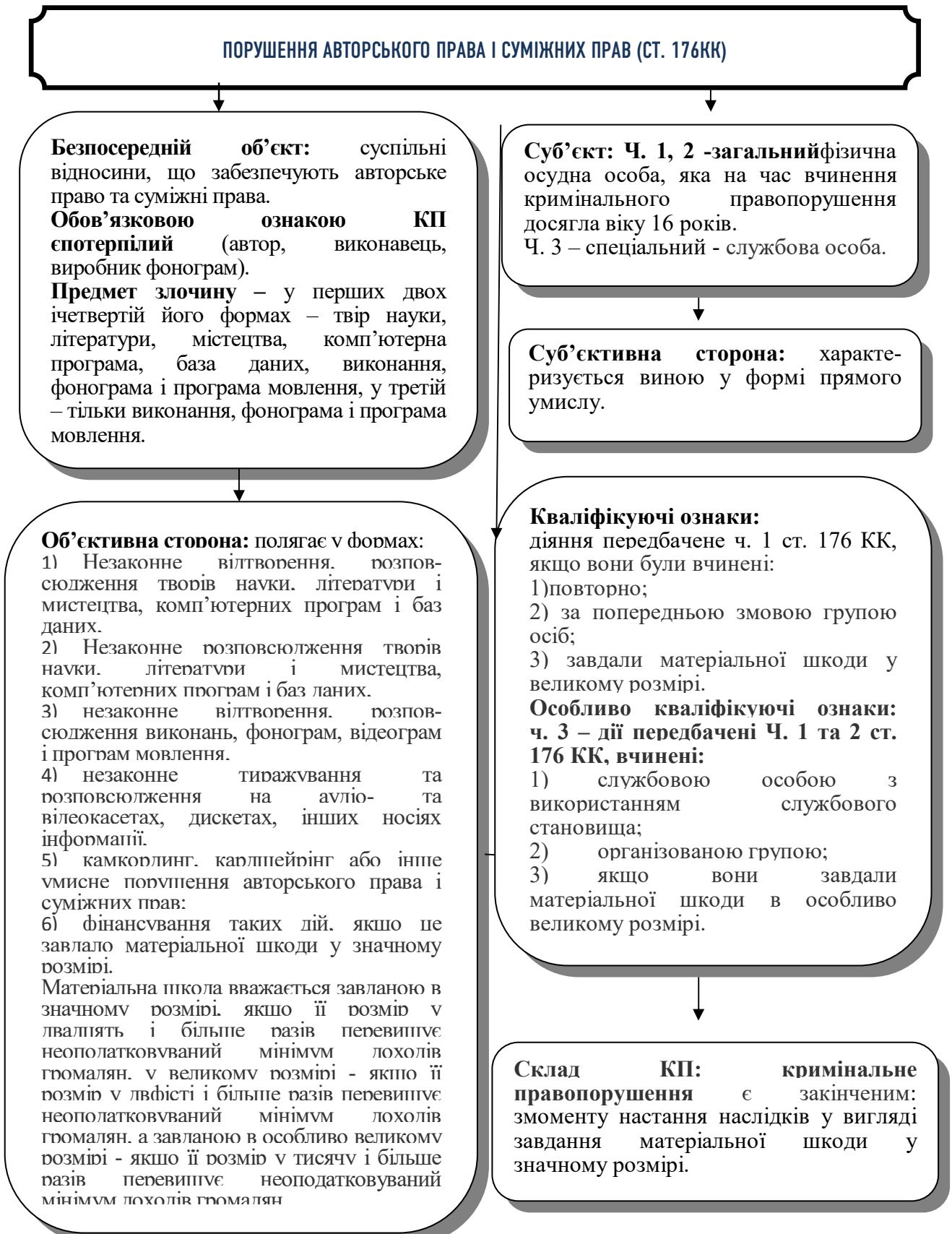

Схема 1. 5. 1. Склад кримінального правопорушення передбаченого ст. 176 КК України

Авторські права – це особисті немайнові й майнові права авторів та їх правонаступників, пов’язані зі створенням та використанням творів науки, літератури та мистецтва. До **особистих немайнових прав** належать право вимагати визнання свого авторства, право забороняти під час публічного використання твору згадування свого імені, право вибору псевдоніма, право на обнародування. До **майнових прав** належать право використання, відтворення, публічного виконання, показ, право на переклад, на імпортування творів науки, літератури та мистецтва.

Суміжні права – це права виконавців, виробників фонограм та організаторів мовлення, пов’язані з використанням цих творів.

Твір – це оригінальний, як обнародований, так і необнародований продукт творчої праці вченого, письменника, художника та ін.

Комп’ютерна програма – набір інструкцій у вигляді слів, цифр, кодів, схем, символів чи у будь-якому іншому вигляді, виражених у формі, придатній для зчитування комп’ютером, які приводять його у дію для досягнення певної мети або результату (це поняття охоплює як операційну систему, так і прикладну програму, виражені у вихідному або об’єктному кодах).

База даних (компіляція даних) – сукупність творів, даних або будь-якої іншої незалежної інформації у довільній формі, в тому числі електронній, добір і розташування складових частин якої та її впорядкування є результатом творчої праці, і складові частини якої є доступними індивідуально й можуть бути знайдені за допомогою спеціальної пошукової системи на основі електронних засобів (комп’ютера) чи інших засобів.

Публічне виконання – подання за згодою суб'єктів авторського права та/або суміжних прав творів, виконань, фонограм, передач організацій мовлення шляхом декламації, гри, співу, танцю та іншим способом як безпосередньо (у живому виконанні), так і за допомогою будь-яких пристроїв і процесів (за винятком передачі в ефір чи по кабелях) у місцях, де присутні чи можуть бути присутніми особи, які не належать до кола сім'ї або близьких знайомих цієї сім'ї, незалежно від того, чи присутні вони в одному місці й у той самий час або в різних місцях і в різний час.

Фонограма– звукозапис на відповідному носії (магнітній стрічці чи магнітному диску, грамофонній платівці, компакт-диску тощо) виконання або будь-яких звуків, крім звуків у формі запису, що входить до аудіовізуального твору. Фонограма є вихідним матеріалом для виготовлення її примірників (копій).

Відеограма– відеозапис на відповідному матеріальному носії (магнітній стрічці, магнітному диску, компакт-диску тощо) виконання або будь-яких рухомих зображень (із звуковим супроводом чи без нього), крім зображень у вигляді запису, що входить до аудіовізуального твору. Відеограма є вихідним матеріалом для виготовлення її копій.

Програма мовлення – програма, яка містить певні передачі та може бути сповіщена шляхом ретрансляції або в інший спосіб.

Відтворення – це виготовлення одного або більше примірників твору, відеограми, фонограми, комп'ютерної програми чи бази даних в будь-якій матеріальній формі, а також їх запис для тимчасового чи постійного зберігання в електронній (у т. ч. цифровій), оптичній або іншій формі, яку може зчитувати машина (програвач, комп'ютер чи інші спеціальні технічні засоби).

Розповсюдження об'єктів авторського права і (або) суміжних прав – це будь-яка дія, за допомогою якої ці об'єкти безпосередньо чи опосередковано пропонуються публіці, у т. ч. доведення цих об'єктів до відома публіки таким чином, що її представники можуть здійснити доступ до цих об'єктів з будь-якого місця й у будь-який час за власним вибором.

Виконання– публічне виконання ролі, співання, читання, декламування або відтворення у будь-який інший спосіб творів літератури та мистецтва.

Тиражуваннявиконань, фонограм, відеограм і програм мовлення на аудіо- та відеокасетах, дискетах та інших носіях інформації означає їх копіювання на будь-які носії.

Камкординг– відеозапис аудіовізуального твору під час його публічної демонстрації в кінотеатрах, інших кіновидовищних закладах особами, які перебувають у тому самому приміщенні, де відбувається така публічна демонстрація, для будь-яких цілей без дозволу суб'єкта авторського права або суміжних прав.

Кардшейрінг – забезпечення у будь-якій формі та в будь-який спосіб доступу до програми (передачі) організації мовлення, доступ до якої обмежений суб'єктом авторського права і (або) суміжних прав застосуванням технічних засобів захисту (абонентська карта, код тощо), в обхід таких технічних засобів захисту, в результаті чого зазначена програма (передача) може бути сприйнята або в інший спосіб доступна без застосування технічних **засобів захисту**.

До *іншого* порушення авторського права й суміжних прав слід відносити створення іншого (похідного) твору шляхом адаптації, перекладу, аранжування, комп'ютерне піратство, плагіат та ін.

Дії передбачені Ч. 1, ст. 176 КК України караються штрафом від двохсот до тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк до двох років, або позбавленням волі на той самий строк.

Дії передбачені Ч21, ст. 176 КК України караються штрафом від тисячі до двох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк до двох років, або позбавленням волі на строк від двох до п'яти років.

Дії передбачені Ч. 3, ст. 176 КК України караються штрафом від двох тисяч до трьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або позбавленням волі на строк від трьох до шести років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років або без такого.

ПОРУШЕННЯ ПРАВ НА ВИНАХІД, КОРИСНУ МОДЕЛЬ, ПРОМИСЛОВИЙ ЗРАЗОК, ТОПОГРАФІЮ ІНТЕГРАЛЬНОЇ МІКРОСХЕМИ, СОРТ РОСЛИН, РАЦІОНАЛІЗАТОРСЬКУ ПРОПОЗИЦІЮ (СТ. 177КК)

Безпосередній

об'єкт: промислова власність як право володіння, розпорядження, користування результатом своєї творчості в будь-якій сфері промисловості чи господарської діяльності. Саме право на творчість дозволяє визначити промислову власність як один з видів інтелектуальної власності.

Предмет злочину – винахід, корисна модель, промисловий зразок, кваліфікаційний показник походження товару, топографії інтегральних мікросхем, сорти рослин. Потерпий: а) винахідник, який створив винахід чи корисну модель; б) власник промислового зразка; в) власник відомства про право назначення місць походження товарів; г) автор топографії інтегральної мікросхеми; д) автор сорту і власник патенту на сорт рослин, а також їх правонаступники.

Об'єктивна сторона: полягає у формах:

- 1) Незаконне використання винаходу, корисної моделі, промислового зразка, топографії інтегральної мікросхеми, сорту рослин, раціоналізаторської пропозиції;
- 2) привласнення авторства на них;
- 3) інше умисне порушення права на ці об'єкти, якщо це завдало матеріальної шкоди у значному розмірі.

Суб'єкт: Ч. 1, 2 - загальний фізична осудна особа, яка на час вчинення кримінального правопорушення досягла віку 16 років.
Ч. 3 – спеціальний - службова особа.

Суб'єктивна сторона: характеризується виною у формі прямого умислу.

Кваліфікуючі ознаки:

діяння передбачене ч. 1 ст. 177 КК, якщо вони були вчинені:

- 1) повторно;
- 2) за попередньою змовою групою осіб;
- 3) завдали матеріальної шкоди у великому розмірі.

Особливо кваліфікуючі ознаки: ч. 3 – дії передбачені Ч. 1 та 2 ст. 177 КК, вчинені:

- 1) службовою особою з використанням службового становища;
- 2) організованою групою;
- 3) якщо вони завдали матеріальної шкоди в особливо великому розмірі.

Склад КП: кримінальне правопорушення є закінченим: з моменту настання наслідків у вигляді завдання матеріальної шкоди у значному розмірі.

Схема 1. 5. 2. Склад кримінального правопорушення передбаченого ст. 177 КК України

Дії передбачені Ч. 1, ст. 177 КК України караються штрафом від двохсот до тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк до двох років, або позбавленням волі на той самий строк.

Дії передбачені Ч. 2, ст. 177 КК України караються штрафом від тисячі до двох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк до двох років, або позбавленням волі на строк від двох до п'яти років.

Дії передбачені Ч. 3, ст. 177 КК України караються штрафом від двох тисяч до трьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або позбавленням волі на строк від трьох до шести років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років або без такого.

1. 6. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ СІМ'Ї

УХИЛЕННЯ ВІД СПЛАТИ АЛІМЕНТІВ НА УТРИМАННЯ ДІТЕЙ (СТ. 164 КК)

Безпосередній об'єкт: суспільні відносини, що забезпечують захист майнових інтересів неповнолітніх або непрацездатних дітей, що потребують допомоги та їх право на повноцінне життя та всебічний (фізичний, психічний і соціальний) розвиток.

Предмет: кошти, що, за рішенням суду, підлягають сплаті на утримання дітей, а також кошти, різні предмети (одяг, продукти харчування тощо), які мають надаватися батьками на утримання неповнолітніх, а також – повнолітніх, але непрацездатних дітей.

Потерпілы: діти, на утримання яких за рішенням суду їх батько чимати мають сплачувати аліменти, а також неповнолітні чинепрацездатні діти, що перебувають на утриманні батьків.

Об'єктивна сторона: полягає у формах:
1) злісного ухилення від сплати установлених рішенням суду коштів на утримання дітей (аліментів);
2) злісного ухилення батьків від утримання неповнолітніх або непрацездатних дітей, що перебувають на їхньому утриманні.

Під злісним ухиленням від сплати коштів на утримання дітей (аліментів) або на утримання непрацездатних батьків слід розуміти будь-які діяння боржника, спрямовані на невиконання рішення суду (приховування доходів, зміну місця проживання чи місця роботи без повідомлення державного виконавця, приватного виконавця тощо), які призвели до виникнення заборгованості із сплати таких коштів у розмірі, що сукупно складають суму виплат за три місяці відповідних платежів

Суб'єкт: спеціальний - тобто особа, записана як матір або батько у свідоцтві про народження дитини, або особи, прирівняні до статусу батьків: усиновлювачі (опікуни), вітчим, мачуха, особа, яка взяла дітей на постійне виховання або на утримання за умови, що обов'язок платежу аліментів покладений на цих осіб рішенням суду.

Суб'єктивна сторона: характеризується виною у формі прямого умислу.

Кваліфікуючі ознаки:

діяння передбачене ч. 1 ст. 164 КК, вчинене особою, раніше судимою за кримінальне правопорушення, передбачене цією статтею

Склад КП: кримінальне правопорушення є закінченим: з моменту з моменту злісного ухилення від сплати аліментів, встановлених рішенням суду.

Дії передбачені Ч. 1, ст. 164 КК караються громадськими роботами на строк від вісімдесяти до ста двадцяти годин або арештом на строк до трьох місяців, або обмеженням волі на строк до двох років.

Дії передбачені Ч. 2, ст. 164 КК караються громадськими роботами на строк від ста двадцяти до двохсот сорока годин або арештом на строк від трьох до шести місяців, або обмеженням волі на строк від двох до трьох років

Схема 1. 6. 1. Склад кримінального правопорушення передбаченого ст. 164 КК України

УХИЛЕННЯ ВІД СПЛАТИ КОШТІВ НА УТРИМАННЯ НЕПРАЦЕЗДАТНИХ БАТЬКІВ (СТ. 165 КК)

Безпосередній об'єкт: право непрацездатних батьків на утримання їхніми дітьми.

Предметом є кошти, які за рішенням суду підлягають сплаті на утримання непрацездатних батьків. Поняттям **кошти** охоплюються аліменти, розмір яких встановлюється судом на підставі закону, а також інші витрати у грошовому вимірі, які викликані винятковими обставинами (тяжка хвороба, каліцтво, оплата праці осіб, які доглядають за батьками, тощо) і які за рішенням суду має покрити та чи інша дитина цих батьків.

Об'єктивна сторона: полягає у формі: злісного ухилення від сплати встановлених рішенням суду коштів на утримання непрацездатних батьків.

Під непрацездатними батьками слід розуміти батьків, які досягли пенсійного віку або є інвалідами I чи II групи.

Діяння передбачене ч. 1, ст. 165 КК карається штрафом від ста до двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадськими роботами на строк від вісімдесяти до ста двадцяти годин або виправними роботами на строк до одного року, або обмеженням волі на строк до двох років.

Суб'єкт: спеціальний - повнолітні діти, у тому чому усиновлені, за рішенням суду зобов'язані сплачувати кошти на утримання непрацездатних батьків.

Суб'єктивна сторона: характеризується виною у формі прямого умислу.

Кваліфікуючі ознаки:

Діяння передбачене ч. 1 ст 165 КК, вчинене особою, раніше судимою за кримінальне правопорушення, передбачене цією статтею.

Діяння передбачене ч. 2, ст. 165 КК карається громадськими роботами на строк від ста двадцяти до двохсот сорока годин або виправними роботами на строк до двох років, або обмеженням волі на строк від двох до трьох років.

Склад КП: кримінальне правопорушення є закінченим: з моменту з моменту злісного ухилення від сплати встановлених рішенням суду коштів на утримання непрацездатних батьків.

Схема 1. 6. 2. Склад кримінального правопорушення передбаченого ст. 165 КК України

ЗЛІСНЕ НЕВИКОНАННЯ ОБОВ'ЯЗКІВ ПО ДОГЛЯДУ ЗА ДИТИНОЮ АБО ЗА ОСОБОЮ, ЩОДО ЯКОЇ ВСТАНОВЛЕНА ОПІКА ЧИ ПІКЛУВАННЯ (СТ. 166 КК)

Безпосередній об'єкт: всебічний (фізичний, психічний і соціально-культурний) розвиток дитини або особи, стосовно якої встановлена опіка чи піклування, а також встановлений порядок догляду за такими особами.

Додатковий факультативний об'єкт: здоров'я, життя, інші блага.

Потерпілі:

- 1) діти;
- 2) інші, крім дітей, особи, стосовно яких встановлена опіка чи піклування.

Опіка становлюється над неповнолітніми, які не досягли 15 років, і над громадянами, визнаними судом недієздатними внаслідок душевної хвороби або недомогства.

Суб'єкт: спеціальний - лише батьки, усиновителі, опікуни та піклувальники.

Суб'єктивна сторона: характеризується виною у формі прямого умислу. Ставлення винної особи до наслідків є неохоче.

Склад КП: кримінальне правопорушення є закінченим: з моменту настання тяжких наслідків

Об'єктивна сторона: полягає у діянні (дія або бездіяльність: злісне невиконання батьками, опікунами чи піклувальниками встановлених законом обов'язків по догляду за дитиною або за особою, щодо якої встановлена опіка чи піклування, що спричинило тяжкі наслідки, тобто:

- 1) в залишенні дітей без нагляду, харчування, одягу;
- 2) ненадання грошового утримання;
- 3) ухиленні від догляду і лікування важко хворого тощо, що призвело до тяжких наслідків.

Невиконання обов'язків по догляду за дитиною або за підопічним має носити злісний характер, тобто бути тривалим за часом, або систематичним, незважаючи на відповідні попередження з боку органів опіки і піклування або місцевих органів влади.

Підтяжкими наслідками слід розуміти різні види фізичної або моральної шкоди, заподіяної дитині або підопічному: розлад здоров'я, психічне захворювання, інвалідність, самогубство потерпілого тощо.

Діяння передбачене ст. 166 КК карається обмеженням волі на строк від двох до п'яти років або позбавленням волі на той самий строк.

Схема 1. 6. 3. Склад кримінального правопорушення передбаченого ст. 166 КК України

ЗЛОВЖИВАННЯ ОПІКУНСЬКИМИ ПРАВАМИ (СТ. 167КК)

Безпосередній об'єкт: майнові та інші праваосіб, стосовно яких встановлено опіку чи піклування.

Потерпілий: підопічний, тобто особа, над якою встановлено опіку чи:

- 1) діти;
- 2) інші, крім дітей, особи, стосовно яких встановлена опіка чи піклування.

Опіка становлюється над неповнолітніми, які не досягли 15 років, і над громадянами, визнаними судом недієздатними внаслідок душевної хвороби або недоумства.

Суб'єкт: спеціальний - лише батьки, усиновителі, опікуни та піклувальники.

Суб'єктивна сторона: характеризується виною у формі прямого умислу. Обов'язковою ознакою суб'єктивної сторони є корислива мета.

Склад КП: кримінальне правопорушення є закінченим: з моменту вчинення зазначених у диспозиції ст. 167 дій, незалежно від того, чи спричинили вони негативні наслідки для підопічного.

Діяння передбачене ст. 167 КК карається штрафом від однієї тисячі до чотирьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або обмеженням волі на строк до трьох років, або позбавленням волі на той самий строк.

Об'єктивна сторона: полягає у використанні опіки чи піклування з корисливою метою на шкоду підопічному (зайняття житлової площі, використання майна тощо), що суперечить призначенню інституту опіки та піклування.

Шкода, яка може бути заподіяна підопічному внаслідок зловживання опікунськими правами, найчастіше має матеріальний характер.

Використання опіки чи піклування на шкоду підопічному передбачає вчинення опікуном чи піклувальником будь-яких дій або бездіяльності, якими підопічному може бути заподіяна шкода. Формами такого використання закон називає, зокрема, зайняття житлової площі та використання майна. Іншими формами використання опіки чи піклування на шкоду підопічному можуть бути, наприклад:

- укладення не вигідних для підопічного угод;
- розпорядження доходами підопічного не на його користь;
- управління його майном з порушенням встановлених правил;
- відмова від належних підопічному майнових прав;
- розподіл, обмін, відчуження житла на його шкоду;

Схема 1. 6. 4. Склад кримінального правопорушення передбаченого ст. 167 КК України

РОЗГОЛОШЕННЯ ТАЄМНИЦІ УСИНОВЛЕННЯ (УДОЧЕРІННЯ) (СТ. 168 КК)

Об'єктивна сторона: полягає у розголошенні таємниці усиновлення (удочеріння) всупереч волі усиновителя(удочерителя).

Розголошення таємниці усиновлення (удочеріння) передбачає протиправне розкриття такої таємниці і поширення відомостей, що її становлять, серед осіб, яким не було відомо про факт усиновлення (удочеріння).

Усиновлення (удочеріння) – це оформлена спеціальним юридичним актом (рішенням суду) передача на виховання в сім'ю неповнолітньої дитини на правах сина чи дочки.

Карається штрафом до п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадськими роботами на строк до двохсот сорока годин, або виправними роботами на строк до двох років.

Безпосередній об'єкт: інтереси сім'ї та дітей, яким було усиновлено.

Додатковий факультативний об'єкт: можуть виступати здоров'я, життя, інші блага.

Суб'єкт: ч. 1. - загальний. Будь-яка особа, яка досягла 16-річного віку і якій відома таємниця усиновлення (удочеріння). При цьому не має значення, з яких джерел їй стала відома ця таємниця.

Ч. 2. – спеціальний: службова особа або працівник медичного закладу, яким відомості про усиновлення (удочеріння) стали відомі по службі чи по роботі, або якщо розголошення таємниці усиновлення спричинило тяжкі наслідки (різні види моральної, фізичної шкоди, заподіяної як усиновленому (удочеріній), так і усиновителю, розпад сім'ї, психічне захворювання потерпілого тощо).

Суб'єктивна сторона: характеризується виною у формі прямого умислу. **Мотивація** дій винного (користь, помста тощо) значення для кваліфікації не має.

Склад КП: кримінальне правопорушення є закінченим: з моменту доведення відомостей, що становлять таємницю усиновлення(удочеріння), до осіб, яким ця таємниця не відома.

Кваліфікуючі ознаки:

діяння, вчинене: 1) службовою особою; 2) працівником медичного закладу, яким відомості про усиновлення (удочеріння) стали відомі по службі чи по роботі, 3) якщо воно спричинило тяжкі наслідки.

Карається штрафом від однієї тисячі до чотирьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або обмеженням волі на строк до трьох років, або позбавленням волі на той самий строк, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років або без такого.

Схема 1. 6. 5. Склад кримінального правопорушення передбаченого ст. 168 КК України

НЕЗАКОННІ ДІЇ ЩОДО УСИНОВЛЕННЯ (УДОЧЕРІННЯ) (СТ. 169 КК)

Безпосередній об'єкт: встановлений порядок усиновлення (удочеріння) дитини, передачі її підопіку (піклування) чи на виховання в сім'ю громадян, порушення якого може спричинити несприятливі наслідки для нормального фізичного, інтелектуального, морального, культурного, духовного і соціального розвитку дитини.

Додатковий факультативний об'єкт: здоров'я, життя, інші блага усиновителів та усиновлених, піклувальників та підопічних

Об'єктивна сторона: полягає у формах:

- 1) незаконна посередницька діяльність щодо усиновлення (удочеріння) дитини;
- 2) інші незаконні дії щодо усиновлення (удочеріння) дитини;
- 3) незаконні дії щодо передачі дитини під опіку (піклування);
- 4) незаконні дії щодо передачі дитини на виховання в сім'ю громадян.

Дії передбачені ч. 1, ст 169 КК караються обмеженням волі на строк до трьох років або позбавленням волі на той самий строк.

Склад КП: кримінальне право - порушення є закінченим: з моменту з моменту вчинення зазначених у диспозиції ч. 1 ст. 169 КК дій

Суб'єкт: загальний - осудна особа, що досягла 16 років - приватні особи, включаючи осіб, які бажають усиновити (удочерити) дитину, взяти її в сім'ю на виховання чи стати опікуном (піклувальником) Дитини.

Спеціальний - службові особи органів, установ і організацій, до компетенції яких входить прийняття рішень з питань усиновлення (удочеріння) дітей, передачі їх під опіку (піклування) чи на виховання в сім'ю громадян.

Суб'єктивна сторона: характеризується виною у формі прямого умислу. Психічне ставлення винного до тяжких наслідків ч. 2 ст. 169 може бути умисним чи необережним, йому не було відомо про намір винного, а винний, у свою чергу, не був поінформований про позицію усиновителя (удочерителя).

Кваліфікуючі ознаки:

Дії передбачені Ч. 1ст. 169 КК, вчинене:

- 1) щодо кількох дітей,
- 2) повторно,
- 3) за попередньою змовою групою осіб,
- 4) з використанням службового становища 5) якщо вони спричинили тяжкі наслідки

Дії передбачені Ч. 2. , ст. 169 КК караються позбавленням волі на строк від трьох до п'яти років.

Схема 1. 6. 6. Склад кримінального правопорушення передбаченого ст. 169 КК України

Передача дитини на виховання в сім'ю громадян передбачає передачу дитини-сироти або дитини, позбавленої батьківського піклування, батькам-вихователям до дитячого будинку сімейного типу, створеного відповідно до угоди між батьками-вихователями та органами опіки і піклування з метою виховання та спільного проживання не менш як п'яти і, як правило, не більш як десяти дітей, або до прийомної сім'ї - сім'ї, яка добровільно взяла із закладів для дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, від одного до чотирьох дітей на виховання та спільне проживання.

Посередницькою діяльністю щодо усиновлення (удочеріння) дитини, передачі її під опіку (піклування) чи на виховання в сім'ю громадян слід визнавати діяльність з будь-якого сприяння усиновленню (удочерінню), передачі її під опіку (піклування) чи на виховання в сім'ю громадян, коли винна особа зобов'язується в інтересах однієї зі сторін виконати певні дії: розшукати батьків усиновленого та отримати від них або від опікунів (піклувальників) згоду на усиновлення, вплинути на суддю з метою прийняття ним позитивного рішення щодо усиновлення, опіки (піклування) чи рішення виконкому відповідної ради або державної адміністрації щодо передачі дитини в сім'ю на виховання, сприяти в оформленні документів, які б дали змогу усунути обмеження, що встановлені законодавством для усиновителів, опікунів чи піклувальників, батьків вихователів тощо.

Незаконною є будь-яка посередницька діяльність щодо усиновлення (удочеріння) дитини, передачі її під опіку (піклування) чи на виховання в сім'ю громадян, яка є комерційною, тобто здійснюється з метою одержання прибутку.

Незаконною слід вважати посередницьку діяльність, яка здійснюється незаконним способом (наприклад, шляхом підкупу чи залякування) або спрямована на досягнення незаконної мети (наприклад, має за мету спонукати батьків дати згоду на усиновлення дитини до її народження).

Інші незаконні дії щодо усиновлення (удочеріння) дитини, передачі її під опіку (піклування) чи на виховання в сім'ю громадян можуть полягати, зокрема, у: примушуванні дитини до давання нею згоди на усиновлення (удочеріння); прийнятті рішень про усиновлення (удочеріння), встановлення опіки (піклування), передачу дитини на виховання в сім'ю громадян за відсутності для того законних підстав; усиновленні (удочерінні), встановленні опіки (піклування), передачі на виховання в сім'ю громадян дітей, які не можуть бути усиновлені, передані під опіку (піклування) чи на виховання у сім'ю громадян; передачі дітей під опіку чи на виховання особам, які не мають права бути опікунами чи виховувати таких дітей; підробленні документів, які стосуються зазначених фактів; веденні приватного обліку дітей, які можуть бути усиновлені, з метою його комерційного використання.

Незаконними діями щодо усиновлення (удочеріння) дитини, передачі її під опіку (піклування) чи на виховання в сім'ю громадян, вчиненими щодо кількох осіб, слід визнавати такі дії у разі, коли вони одночасно вчинюються щодо двох і більше дітей.

Повторним вважається вчинення будь-яких із передбачених ч. 1 ст. 169 дій особою, яка раніше вчинила такі ж дії. Отже, цією ознакою охоплюється не тотожна, а однорідна повторність. Про поняття групи осіб за попередньою змовою див. коментар до ст. 28.

Кваліфікація діяння за ч. 2 ст. 169 за ознакою використання службового становища має місце у разі, коли службова особа використовує своє службове становище для вчинення незаконних дій щодо усиновлення (удочеріння) дитини, передачі її під опіку (піклування) чи на виховання в сім'ю громадян. При цьому, якщо такі дії потягли тяжкі наслідки або вчиняються працівником правоохоронного органу, їх необхідно додатково кваліфікувати за ч. ч. 2 або 3 ст. 364.

Тяжкі наслідки у складі цього КП - поняття оціночне. Ними можуть визнаватися самогубство або самокалічення дитини, втеча дитини з наступним її зникненням безвісти, заподіяння шкоди здоров'ю дитини, матеріальної шкоди у значних розмірах, втягнення дитини у злочинну діяльність, залучення її до порнобізнесу тощо.

1. 7. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ СВОБОДИ СОВІСТІ

ПОШКОДЖЕННЯ РЕЛІГІЙНИХ СПОРУД ЧИ КУЛЬТОВИХ БУДИНКІВ (СТ. 178КК)

Безпосередній об'єкт: суспільні відносини, що забезпечують свободу совісті і віросповідання. **Додатковий обов'язковий об'єкт:** відносини власності. **Предмет:** є різні релігійні споруди чи культові будинки: церкви; мечеті; синагоги; каплиці; монастирі; молельні будинки; інші приміщення, в яких можуть проходити церковні служби.

Об'єктивна сторона: полягає у1) пошкодження;
2) зруйнування релігійної споруди або культового будинку.

Релігійні споруди та культові будинки – це приміщення для проведення або забезпечення богослужінь і виконання релігійних обрядів. Кожна їх складова (архітектура, живопис тощо) суворо регламентована канонами певної церкви.

Під пошкодженням слід розуміти приведення будинку або споруди в часткову непридатність, тобто якщо зберігається можливість її відновлення.

Зруйнування передбачає приведення споруд або будинків до повної непридатності, внаслідок чого вона або перестає існувати, або повністю втрачає можливість бути відновленою.

Способи зруйнування або знищення можуть бути різними і на кваліфікацію кримінального правопорушення не впливають.

Суб'єкт: загальний – осудна особа, що досягла 16

Суб'єктивна сторона: характеризується виною у формі прямого умислу або необережністю.

Склад КП: кримінальне правопорушення є закінченим: з моменту настання наслідків у вигляді пошкодження чи зруйнування релігійних споруд або культових будинків.

Дії передбачені ст. 178 КК караються штрафом від однієї тисячі до чотирьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадськими роботами на строк від шістдесяти до двохсот сорока годин, або арештом на строк до шести місяців, або обмеженням волі на строк до трьох років, або позбавленням волі на той самий строк.

Схема 1. 7. 1. Склад кримінального правопорушення передбаченого ст. 178 КК України

НЕЗАКОННЕ УТРИМУВАННЯ, ОСКВЕРНЕННЯ АБО ЗНИЩЕННЯ РЕЛІГІЙНИХ СВЯТИНЬ (СТ. 179КК)

Безпосередній об'єкт: суспільні відносини, що забезпечують свободу совісті і віросповідання.

Предмет: релігійні святині.

Релігійні святині предмети або місця релігійного поклоніння. Поряд з широко шанованими (Палестинські святині у християн, Мекка і Медина у мусульман) існують святині регіонального або місцевого характеру.

Суб'єкт: загальний - осудна особа, що досягла 16

Суб'єктивна сторона: характеризується виною у формі прямого умислу. Незаконне знищення релігійних святинь може характеризуватися необережною формою вини.

Об'єктивна сторона: полягає у формах -

- 1) незаконне утримування;
- 2) осквернення
- 3) знищення релігійних святинь.

Утримування передбачає самовільні дії винного по привласненню релігійних святинь всупереч волі власника.

Осквернення — це наруга над релігійною святинею, різні цинічні дії, що зачіпають релігійні почуття віруючих тощо.

Знищення — це приведення до повної непридатності релігійної святині шляхом механічного, фізичного, хімічного або біологічного впливу, результатом якого є приведення її до повної непридатності з втратою можливості відновлення.

Склад КП: кримінальне правопорушення є закінченим: з моменту настання наслідків у вигляді пошкодження чи зруйнування релігійних споруд або культових будинків.

Дії передбачені ст. 179 КК караються штрафом від однієї тисячі до чотирьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадськими роботами на строк від шістдесяти до двохсот сорока годин, або арештом на строк до шести місяців, або обмеженням волі на строк до трьох років, або позбавленням волі на той самий строк.

Схема 1. 7. 2. Склад кримінального правопорушення передбаченого ст. 179 КК України

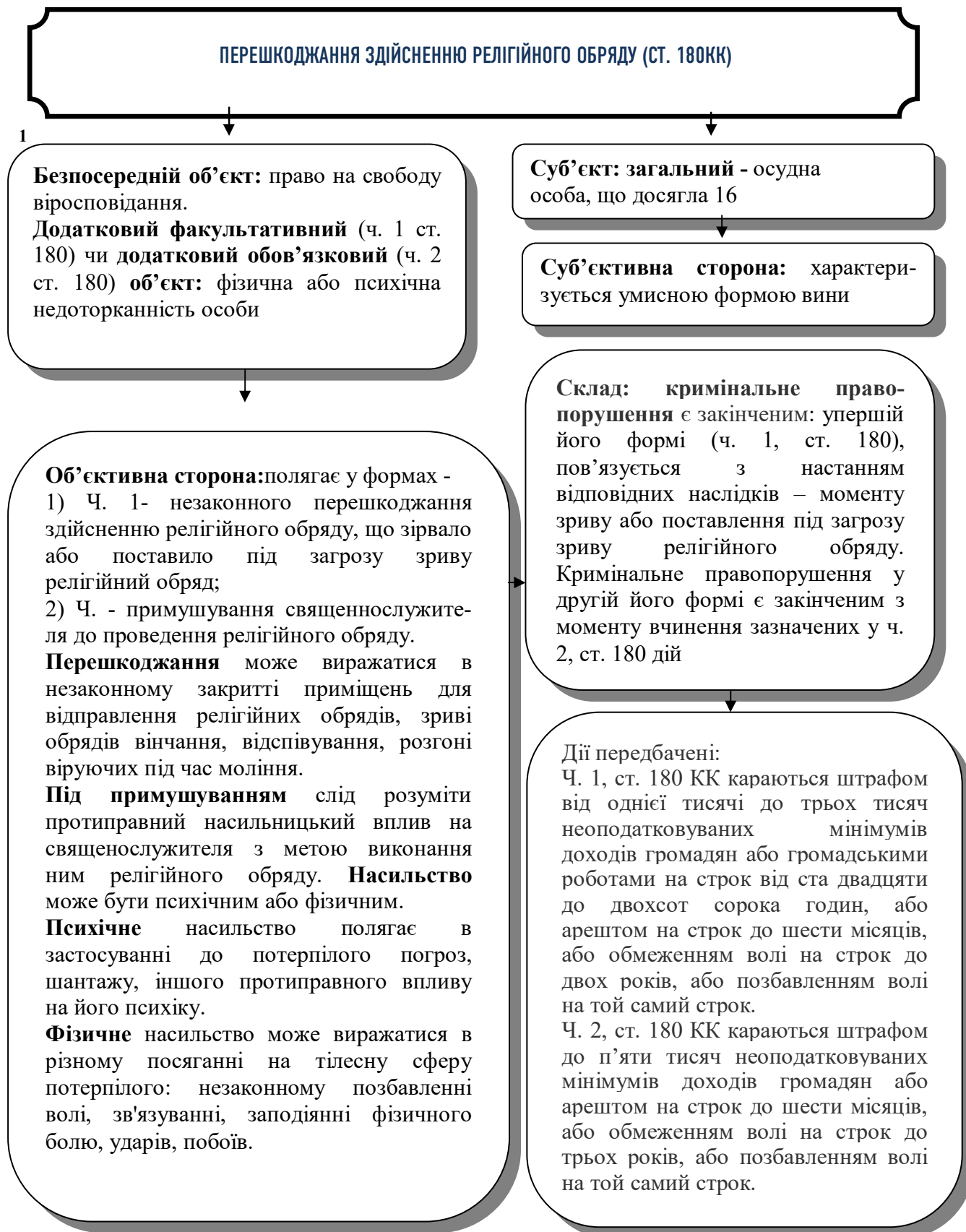

Схема 1. 7. 3. Склад кримінального правопорушення передбаченого ст. 180 КК України

¹У статті 35 Конституції України вказано, що кожен має право на свободу світогляду і віросповідання. Це право включає свободу сповідувати будь-яку релігію або не сповідувати ніякої, безперешкодно відправляти одноособове чи колективно релігійні культу і ритуальні обряди, вести релігійну діяльність.

**ПОСЯГАННЯ НА ЗДОРОВ'Я ЛЮДЕЙ ПІД ПРИВОДОМ ПРОПОВІДУВАННЯ РЕЛІГІЙНИХ ВІРОВЧЕНЬ
ЧИ ВИКОНАННЯ РЕЛІГІЙНИХ ОБРЯДІВ(СТ. 181КК)**

2

Безпосередній об'єкт: суспільні відносини, що регулюють порядок відправлення релігійних обрядів, а також свободу віросповідання і право громадян на релігійні об'єднання.

Додатковий обов'язковий об'єкт: відносини, що забезпечують охорону здоров'я або інших законних інтересів громадян.

Об'єктивна сторона: полягає у формах -
1) організація групою, діяльність якої здійснюється під приводом проповідання релігійних віровчень чи виконання релігійних обрядів і поєднана із заподіянням шкоди здоров'ю людей або статевою розпустою;

2) керівництво групою, діяльність якої здійснюється під приводом проповідання релігійних віровчень чи виконання релігійних обрядів і поєднана із заподіянням шкоди здоров'ю людей або статевою розпустою.

Ці дії можуть бути кваліфіковані за ст. 181 лише за умови, що діяльність такої групи:

1) поєднана із заподіянням шкоди здоров'ю людей або статевою розпустою;

2) здійснюється під приводом проповідання релігійних віровчень чи виконання релігійних обрядів.

Дії передбачені ч. 1, ст. 181 КК караються обмеженням волі на строк до трьох років або позбавленням волі на той самий строк.

Суб'єкт: загальний – осудна особа, що досягла 16 років.

І здійснювала організацію або керівництво зазначеною групою. Особи, які брали участь у діяльності такої групи, не є суб'єктами цього злочину і можуть нести відповідальність лише за КП, безпосередньо пов'язані із заподіянням шкоди здоров'ю або посяганням на статевою свободу чи статевою недоторканність.

Суб'єктивна сторона: характеризується умисною формою вини

Кваліфікуючі ознаки: ч. 2 -дії передбачені ч. 1 поєднані із втягуванням в діяльність групи неповнолітніх.

Дії передбачені: ч. 2, ст. 181 КК караються позбавленням волі на строк від трьох до п'яти років.

Склад: кримінальне правопорушення є закінченим: з моменту вчинення дій щодо утворення зазначеної групи або керівництва нею.

Схема 1. 7. 4. Склад кримінального правопорушення передбаченого ст. 181 КК України

ПИТАННЯ САМОКОНТРОЛЮ ДО ПЕРШОГО РОЗДІЛУ

1. Родові та безпосередні об'єкти кримінальних правопорушень проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина.
2. Особливості кваліфікованих ознак кримінальних правопорушень проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина.
3. Суспільна небезпека кримінальних правопорушень проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина.
4. Класифікація кримінальних правопорушень проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина
5. Кримінальні правопорушення проти виборчих прав громадян: суспільна небезпека, об'єктивні та суб'єктивні ознаки, види складів.
6. Кримінальні правопорушення проти соціально-економічних прав і свобод людини та громадянина: суспільна небезпека, об'єктивні та суб'єктивні ознаки, види складів.
7. Кримінальні правопорушення в сфері охорони прав на об'єкти інтелектуальної власності: суспільна небезпека, об'єктивні та суб'єктивні ознаки, види складів.
8. Кримінальні правопорушення проти інших особистих прав і свобод людини і громадянина: суспільна небезпека, об'єктивні та суб'єктивні ознаки, види складів.
9. Кримінальні правопорушення проти сім'ї: суспільна небезпека, об'єктивні та суб'єктивні ознаки, види складів.
10. Кримінальні правопорушення проти свободи совісті: суспільна небезпека, об'єктивні та суб'єктивні ознаки, види складів.

РОЗДІЛ II

КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ СУСПІЛЬСТВА

ПЛАН РОЗДІЛУ

2. 1. Кримінальні правопорушення проти безпеки виробництва.
2. 2. Кримінальні правопорушення у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші кримінальні правопорушення проти здоров'я населення.
2. 3. Кримінальні правопорушення у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку.
2. 4. Кримінальні правопорушення у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.

2. 1. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ БЕЗПЕКИ ВИРОБНИЦТВА

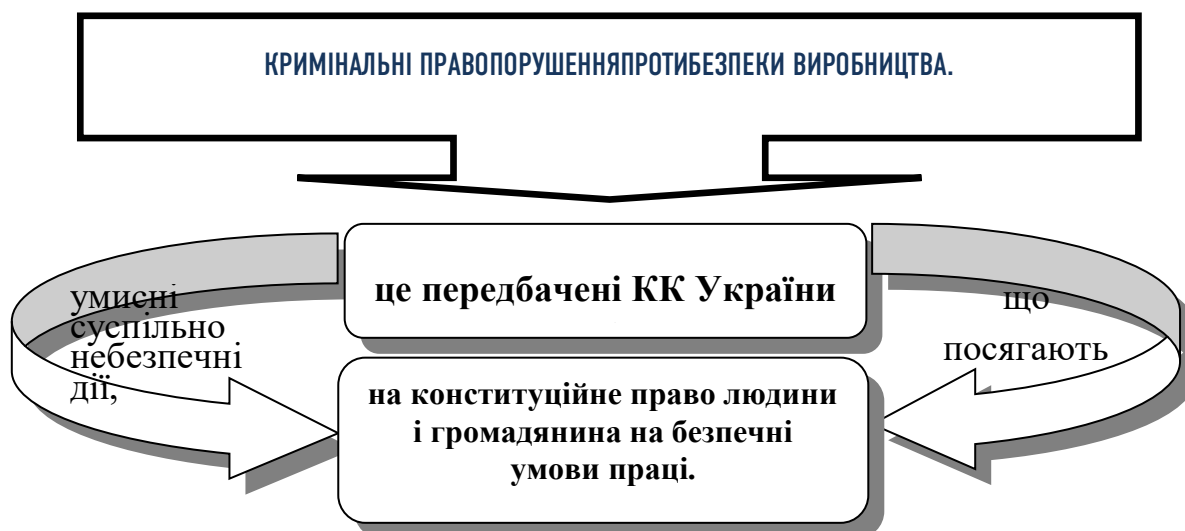

Схема 2. 1. 1. Кримінальні правопорушення проти безпеки виробництва.

Схема 2. 1. 2. Суспільна небезпека кримінальних правопорушень проти безпеки виробництва

Схема 2. 2. 3. Кримінальні правопорушення проти безпеки виробництва (ст. 130–145 КК)

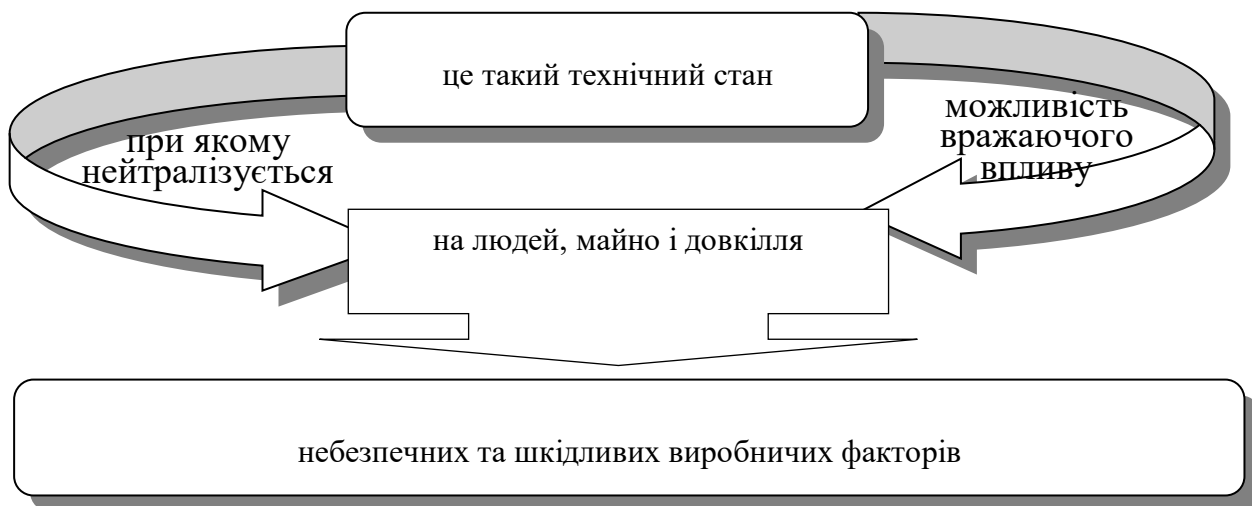

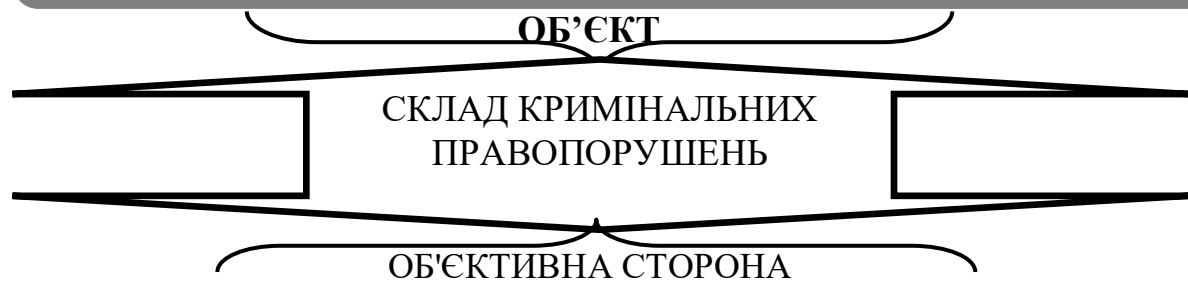
Схема 2. 1. 4. Безпека виробництва

РОДОВИЙ ОБ'ЄКТ: є відносини, що забезпечують безпеку виробництва.

ДОДАТКОВИЙ ОБОВ'ЯЗКОВИЙ ОБ'ЄКТ: життя і здоров'я людини.

ДОДАТКОВИЙ ФАКУЛЬТАТИВНИЙ ОБ'ЄКТ: кримінальних правопорушень, передбачених ст. 272–275, – власність і довкілля (екологічна безпека).

ПОТЕРПІЛІ: від цих кримінальних правопорушень можуть бути або тільки працівники виробництва (ст. 271 і 272), або і працівники виробництва, і сторонні особи (ст. 273 і 274), або тільки сторонні особи (ст. 275 КК).

характеризується матеріальним складом, і тому вимагають встановлення діяння, наслідків і причинного зв'язку.

СУСПІЛЬНО НЕБЕЗПЕЧНЕ ДІЯННЯ як ознака об'єктивної сторони проявляється в порушенні шляхом протиправної дії або бездіяльності вимог безпеки, що містяться в правилах безпеки праці та виробництва.

ПОРУШЕННЯ виглядає не як одиничний акт дії (бездіяльності), а представляє сукупність таких актів, систему, де порушується не одна, а різні вимоги безпеки.

ОБОВ'ЯЗКОВА ОЗНАКА - наслідки двох видів.

Перший вид наслідків закон пов'язує зі створенням загрози загибелі людей чи настання інших тяжких наслідків (частини перші статей 272–275).

Другий вид наслідків складають ті, настання яких пов'язане з спричиненням реальної шкоди. Це: “шкода здоров'ю потерпілого” (частини перші статей 271–275); “загибель людей” (частини другі статей 271–275) та “інші тяжкі наслідки” (частини другі статей 271–275).

Схема 2. 1. 5. Кримінальні правопорушення проти безпеки виробництва

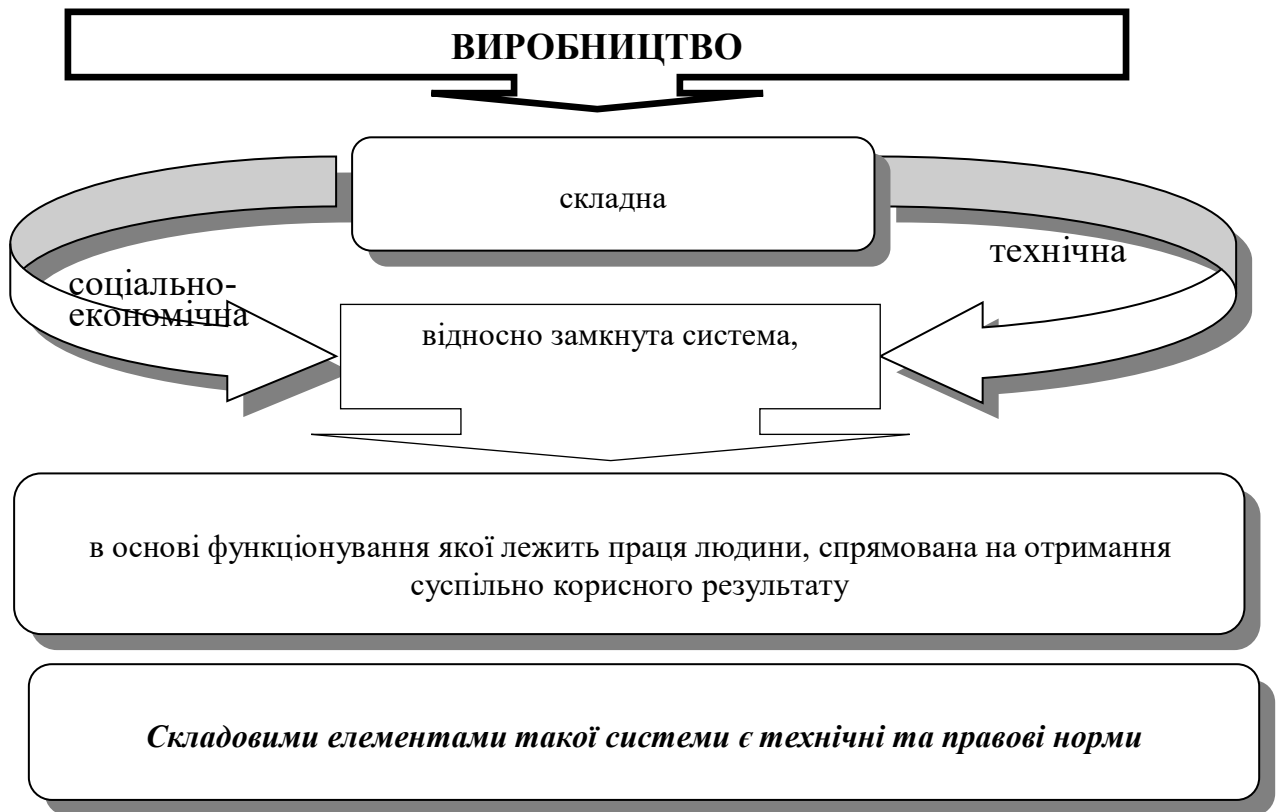

Схема 2. 1. 6. Безпека виробництва

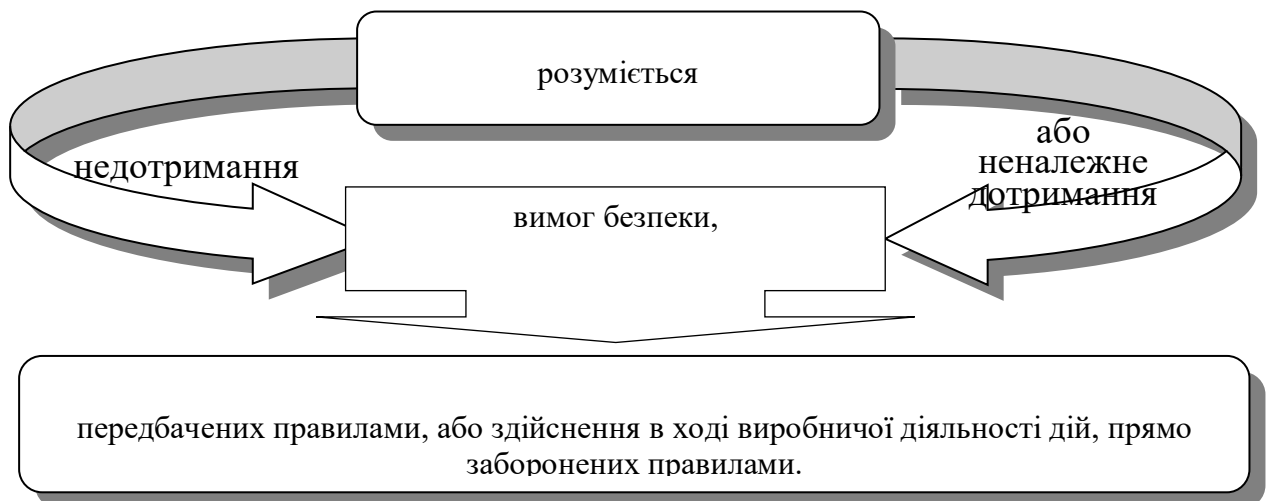

Схема 2. 1. 7. Порушення безпеки виробництва

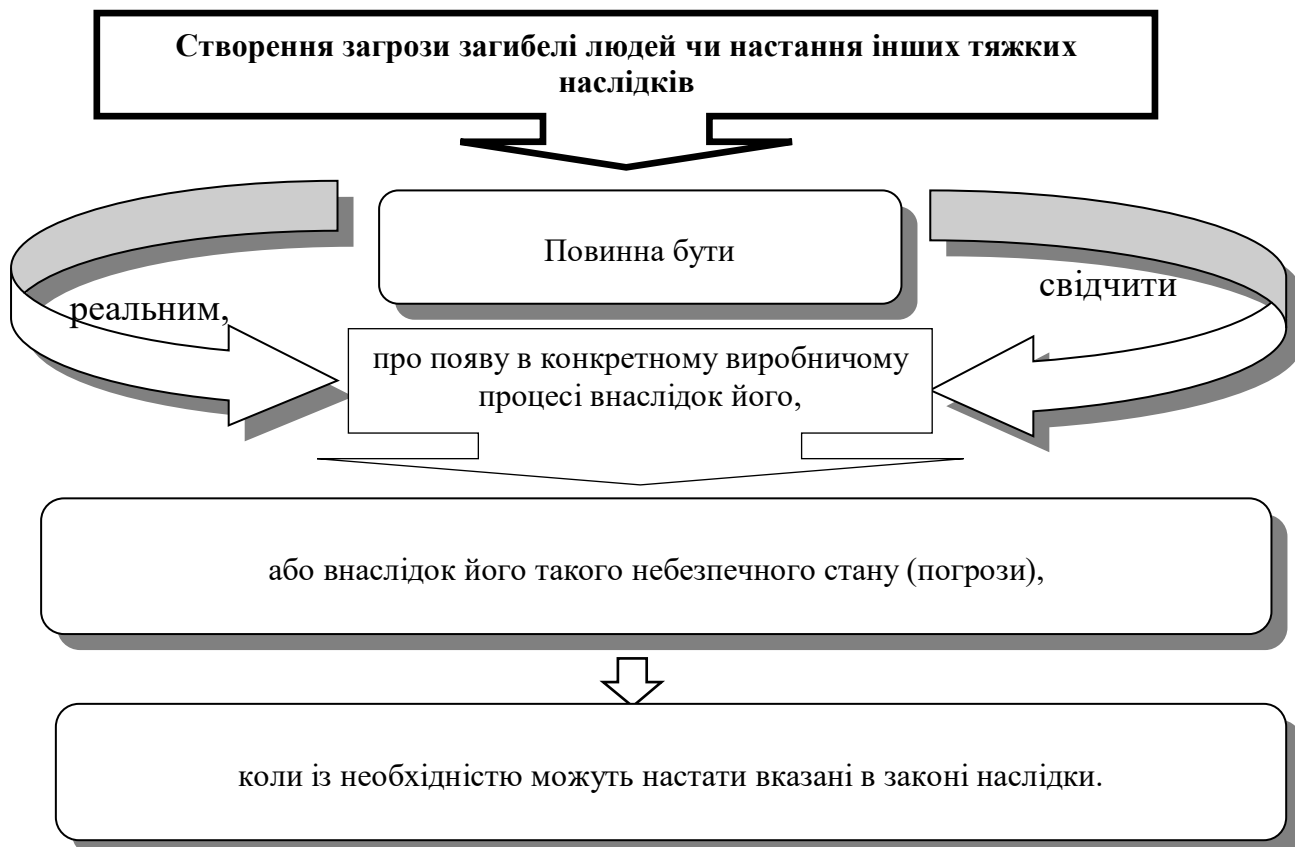

Схема 2. 1. 8. Створення загрози загибелі людей чи настання інших тяжких наслідків

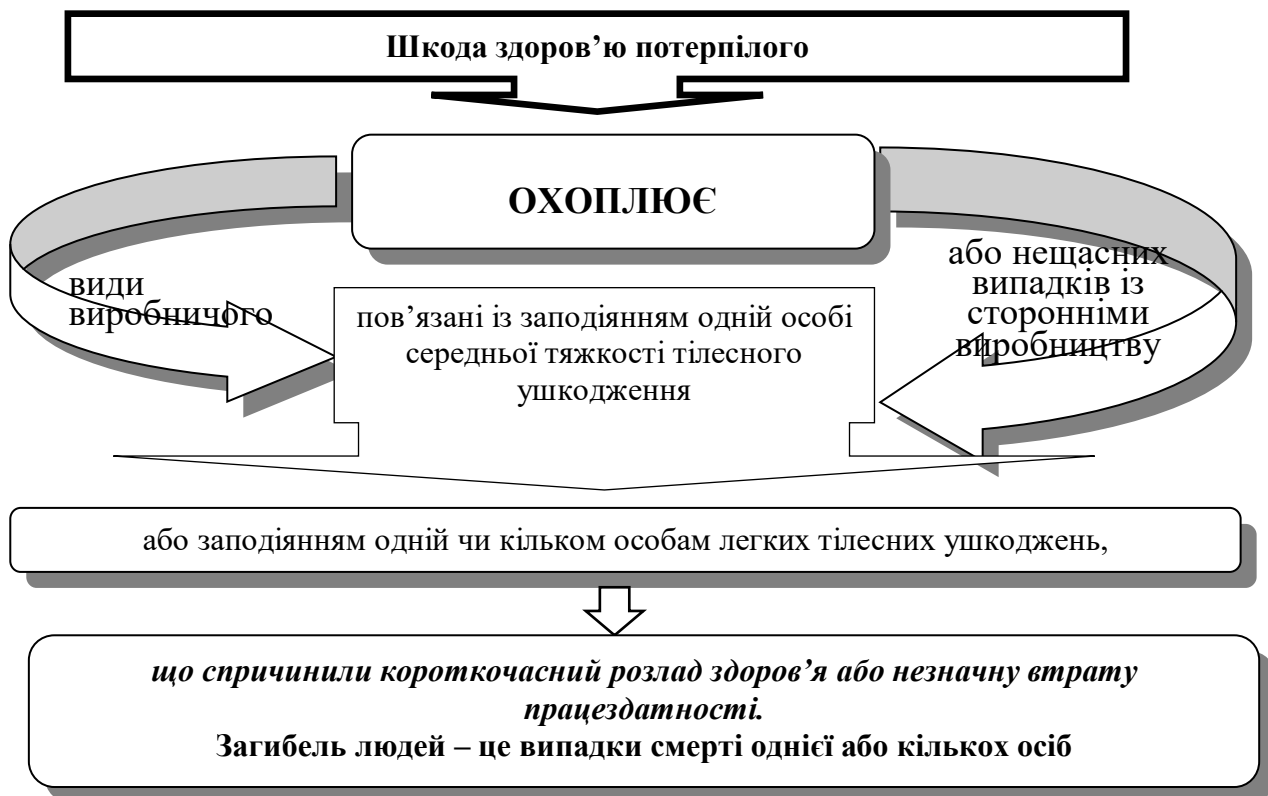

Схема 2. 1. 9. Шкода здоров'ю потерпілого

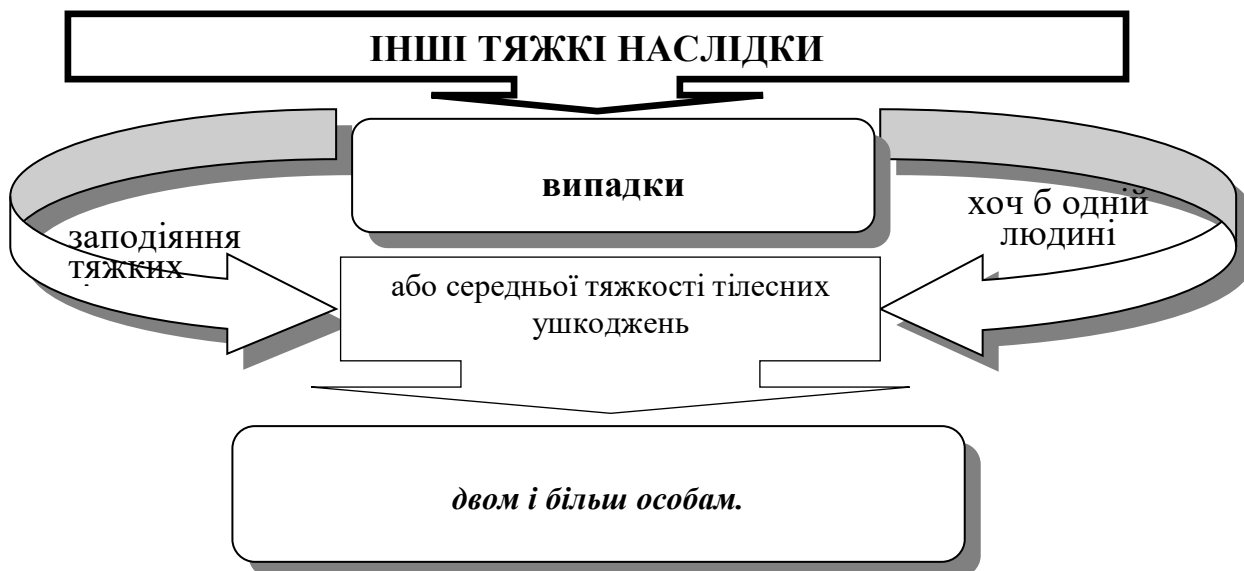

Схема 2. 1. 10. Інші тяжкі наслідки

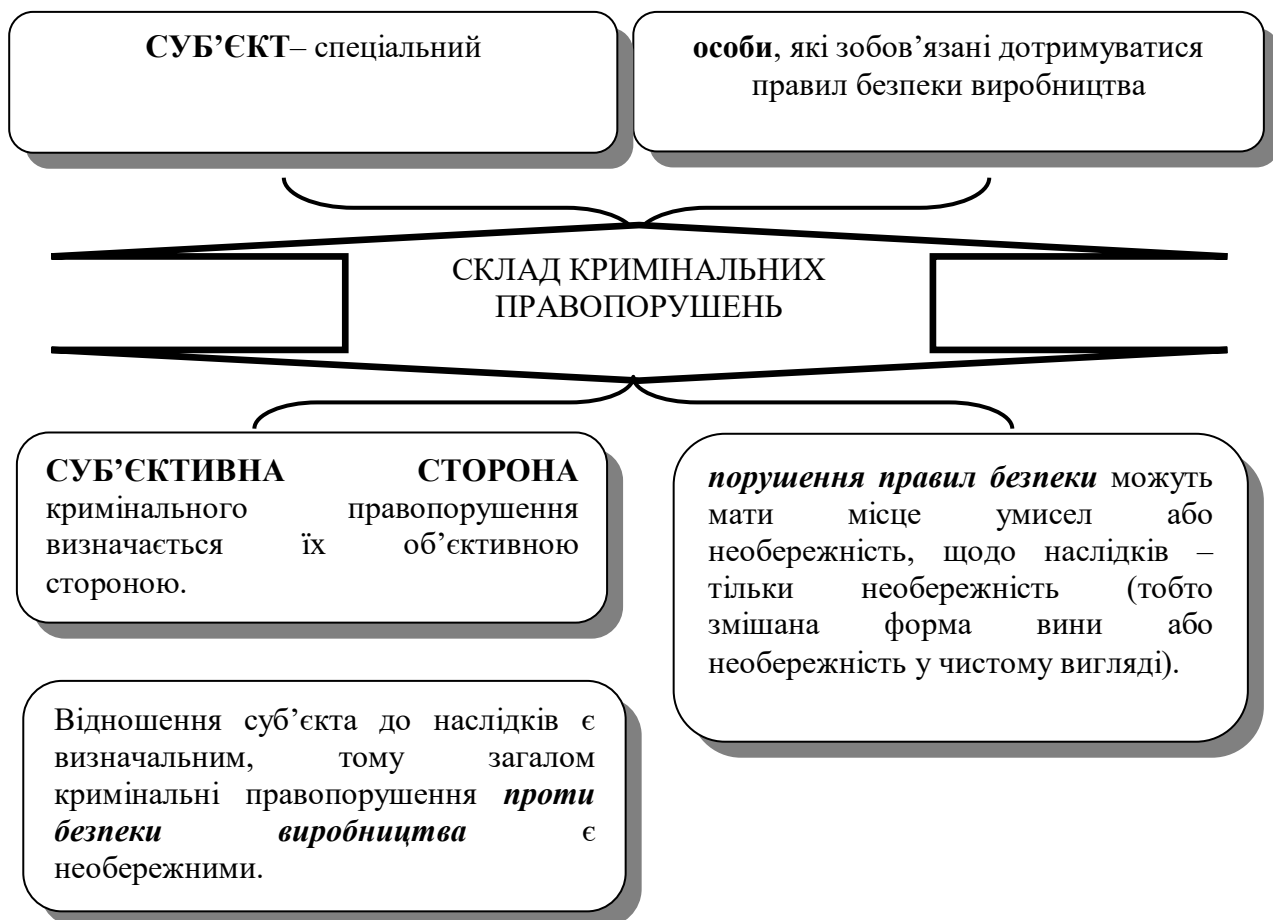

Схема 2. 1. 11. Кримінальні правопорушення проти безпеки виробництва

ПОРУШЕННЯ ВИМОГ ЗАКОНОДАВЧИХ ТА ІНШИХ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ ПРО ОХОРОНУ ПРАЦІ СЛУЖБОВОЮ ОСОБОЮ ПІДПРИЄМСТВА, УСТАНОВИ, ОРГАНІЗАЦІЇ АБО ГРОМАДЯНИНОМ - СУБ'ЄКТОМ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, ЯКЩО ЦЕ ПОРУШЕННЯ ЗАПОДІЯЛО ШКОДУ ЗДОРОВ'Ю ПОТЕРПІЛОГО (Ч. 1 СТ. 271 КК)

Безпосередній об'єкт: є конституційне право людини і громадянина на безпечні умови праці.

Додатковий обов'язковий об'єкт: здоров'я особи.

Потерпілий: особа, яка має постійний або тимчасовий зв'язок з підприємством, установою, організацією чи з виробничою діяльністю громадянина – суб'єкта підприємницької діяльності, тобто учасник виробничого процесу

Об'єктивна сторона: характеризується
1) діянням (дією або бездіяльністю);
2) наслідками у вигляді шкоди здоров'ю (ч. 1 ст. 271 КК) або загибелі людей чи іншими тяжкими наслідками (ч. 2 ст. 271 КК); 3) причинним зв'язком між діянням і наслідками, а також 4) місцем вчинення кримінального правопорушення.

Склад: матеріальний–кримінальне правопорушення є закінченим з моменту заподіяння шкоди здоров'ю потерпілого.

Суб'єкт: - спеціальний. Крім загальних ознак суб'єкта кримінального правопорушення, він наділений ще й спеціальними ознаками, а саме:
1) є службовою особою підприємства, установи, організації або громадянином – суб'єктом підприємницької діяльності;
2) несе спеціальні обов'язки з охорони праці.

Суб'єктивна сторона: характеризується, як правило, складною формою вини: до самого порушення вимог законодавства про охорону праці особа ставиться умисно (інколи – необережно), а до його суспільно небезпечних наслідків – тільки необережно.

Кваліфікуючі ознаки: мають місце (ч. 2 ст. 271) тоді, коли порушення вимог законодавства про охорону праці спричинило:
1) загибель людей;
2) інші тяжкі наслідки.

Схема 2. 1. 12. Порушення вимог законодавства про охорону праці (ст. 271 КК)

ст. 271 КК (терміни, визначення та роз'яснення):

1. Заподіяння шкоди здоров'ю потерпілого (ч. 1 ст. 271 КК) передбачає захворювання людей внаслідок порушення вимог законодавства про охорону праці або травмування потерпілого, яке потягло заподіяння середньої тяжкості або легкого тілесного ушкодження, що спричинило короткочасний розлад здоров'я або короткочасну втрату працездатності.

Карається штрафом від однієї тисячі до трьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк до двох років, або обмеженням волі на той самий строк.

2. Під нещасними випадками з людьми (ч. 2 ст. 271 КК) необхідно розуміти заподіяння смерті, тяжкого, середньої тяжкості або легкого тілесного ушкодження, яке причинило короткочасний розлад здоров'я або короткочасну втрату працездатності хоча б одній особі.

Карається виправними роботами на строк до двох років або обмеженням волі на строк до п'яти років, або позбавленням волі на строк до семи років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до двох років або без такого.

ПОРУШЕННЯ ПРАВИЛ БЕЗПЕКИ ПІД ЧАС ВИКОНАННЯ РОБІТ З ПІДВИЩЕНОЮ НЕБЕЗПЕКОЮ НА ВИРОБНИЦТВІ АБО БУДЬ-ЯКОМУ ПІДПРИЄМСТВІ ОСОБОЮ, ЯКА ЗОБОВ'ЯЗАНА ЇХ ДОТРИМУВАТИ, ЯКЩО ЦЕ ПОРУШЕННЯ СТВОРИЛО ЗАГРОЗУ ЗАГИБЕЛІ ЛЮДЕЙ ЧИ НАСТАННЯ ІНШИХ ТЯЖКИХ НАСЛІДКІВ АБО ЗАПОДІЯЛО ШКОДУ ЗДОРОВ'Ю ПОТЕРПІЛОГО, - (Ч. 1 СТ. 272 КК)

Безпосередній об'єкт: є безпека виконання робіт з підвищеною безпекою.

Додатковий обов'язковий об'єкт: життя та здоров'я особи.

Потерпілий: будь-які особи – як учасники виробничого процесу, так і інші особи, включаючи тих, що не мають будь-якого відношення до виробництва.

Суб'єкт: - спеціальний: особа, яка зобов'язана дотримуватися правил безпеки під час виконання робіт з підвищеною безпекою.

Обов'язки по дотриманню правил можуть покладатися на особу в зв'язку із обійманою посадою чи виходячи з характеру виконуваної роботи.

Об'єктивна сторона: характеризується
1) діянням порушення правил безпеки під час виконання робіт з підвищеною небезпекою на виробництві або будь-якому підприємстві;

2) наслідками у вигляді загрози загибелі людей чи інших тяжких наслідків (ч. 1 ст. 272) або у вигляді загибелі людей чи інших тяжких наслідків (ч. 2 ст. 272);

3) причинним зв'язком між вказаними діями і наслідками.

Обов'язковими ознаками є обстановка і місце вчиненого злочину.

Суб'єктивна сторона:

визначається ставленням винного до наслідків і характеризується неохорою. Виною у складі злочину охоплюються знання винним правил, порушення яких йому інкримінується. Про це може свідчити факт – проведення інструктування перед роботою, складання іспитів чи заліків на знання відповідних правил, наявність посвідчень на правоуправління певними механізмами тощо.

Склад: матеріальний – кримінальне правопорушення є закінченим з моменту настання наслідків відповідно ч. 1 та 2. .

Кваліфікуючі ознаки: мають місце (ч. 2 ст. 272) тоді, коли порушення правил спричинило:

- 1) загибель людей;
- 2) інші тяжкі наслідки.

Схема 2. 1. 13. Порушення правил безпеки під час виконання робіт з підвищеною небезпекою (ст. 272 КК)

ст. 272 КК(терміни, визначення та роз'яснення):

Обов'язковими ознаками є обстановка і місце вчиненого злочину.

Порушення правил безпеки – вчинення дії (дій), забороненої правилами, або бездіяльності – невиконання дії, які особа могла і повинна була вчинити.

Обстановка вчинення злочину полягає у тому, що діяння має місце в ході виконання робіт з підвищеною безпекою.

Місцем вчинення злочину є виробництво або будь-яке підприємство.

ст. 273 КК

Порушення правил безпеки полягає у діях, які заборонені правилами (наприклад, проведення роботи з використанням відкритого вогню у шахті з підвищеною концентрацією вугільного пилу), або бездіяльності – невиконання дії, які винний міг повинен був вчинити (неввімкнення вентиляції, невжиття заходів при виявленні того, що кількість вибухових речовин у певному складі перевищує допустиму тощо).

Підприємства – виробничі установи, які мають відокремлену територію, організаційну самостійність і займаються виробничою діяльністю. **Цех** – це основний структурний підрозділ виробничого підприємства.

Місцем вчинення злочину є вибухонебезпечні підприємства чи вибухонебезпечні цехи, які не можуть визнаватися об'єктами виробничого призначення.

ПОРУШЕННЯ ПРАВИЛ БЕЗПЕКИ НА ВИБУХОНЕБЕЗПЕЧНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ АБО У ВИБУХОНЕБЕЗПЕЧНИХ ЦЕХАХ ОСОБОЮ, ЯКА ЗОБОВ'ЯЗАНА ЇХ ДОТРИМУВАТИ, ЯКЩО ВОНО СТВОРИЛО ЗАГРОЗУ ЗАГИБЕЛІ ЛЮДЕЙ ЧИ НАСТАННЯ ІНШИХ ТЯЖКИХ НАСЛІДКІВ АБО ЗАПОДІЯЛО ШКОДУ ЗДОРОВ'Ю ПОТЕРПІЛОГО,
(Ч. 1 СТ. 273 КК)

Безпосередній об'єкт: є безпека на вибухонебезпечних підприємствах чи у вибухонебезпечних цехах.

Додатковий обов'язковий об'єкт: життя та здоров'я особи.

Потерпілий: працівник та інші особи, діяльність яких пов'язана з вибухонебезпечним виробництвом або вибухонебезпечним цехом.

Об'єктивна сторона: характеризується

- 1) діями – порушенні правил безпеки на вибухонебезпечних підприємствах або у вибухонебезпечних цехах;
- 2) наслідками у вигляді створення загрози загибелі людей чи настання інших тяжких наслідків, заподіянням шкоди здоров'ю потерпілому (ч. 1 ст. 273) або у вигляді загибелі людей чи настання інших тяжких наслідків (ч. 2 ст. 273);
- 3) причинним зв'язком між вказаними діями і наслідками;
- 4) місцем вчинення злочину.

Суб'єкт: - спеціальний: особа, яка зобов'язана дотримуватися правил безпеки під час виконання робіт з підвищеною небезпекою.

Суб'єктивна сторона: визначається ставленням винного до наслідків і характеризується необережністю.

Виною у складі злочину охоплюються знання винним правил, порушення яких йому інкримінується. правил, наявність посвідчень на право управління певними механізмами тощо.

Кваліфікуючі ознаки: мають місце (ч. 2 ст. 273) тоді, коли порушення правил спричинило:

- 1) загибель людей;
- 2) інші тяжкі наслідки.

Склад: матеріальний – кримінальне правопорушення є закінченим з моменту настання наслідків відповідно ч. 1 та 2.

Схема 2. 1. 14. Порушення правил безпеки під час виконання робіт з підвищеною небезпекою (ст. 273 КК)

ПОРУШЕННЯ НА ВИРОБНИЦТВІ ПРАВИЛ ЯДЕРНОЇ АБО РАДІАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ ОСОБОЮ, ЯКА ЗОБОВ'ЯЗАНА ЇХ ДОТРИМУВАТИ, ЯКЩО ВОНО СТВОРИЛО ЗАГРОЗУ ЗАГИБЕЛІ ЛЮДЕЙ ЧИ НАСТАННЯ ІНШИХ ТЯЖКИХ НАСЛІДКІВ АБО ЗАПОДІЯЛО ШКОДУ ЗДОРОВ'Ю ПОТЕРПІЛОГО, -
(Ч. 1 СТ. 274 КК)

Безпосередній об'єкт: є безпека виробництва, на якому застосовуються радіоактивні матеріали
Додатковий обов'язковий об'єкт: життя та здоров'я особи.
Потерпілий: працівники виробництва, на якому використовуються ядерні або радіаційні матеріали, так і сторонні особи.
Предмет: радіоактивні матеріали.

Об'єктивна сторона: характеризується
1) діянням у вигляді порушення правил ядерної або радіаційної безпеки;
2) наслідками у вигляді створення загрози загибелі людей чи настання інших тяжких наслідків, заподіянням шкоди здоров'ю потерпілого (ч. 1 ст. 274 КК), або у вигляді загибелі людей чи інших тяжких наслідків (ч. 2 ст. 274 КК); 3) причинним зв'язком між діянням і наслідками, а також
4) місцем вчинення кримінального правопорушення. **Диспозиція ст. 274 є бланкетною.** Для з'ясування, які правила порушені, необхідно звернутись до відповідних нормативних актів, інструкцій, положень.

Суб'єкт: - спеціальний: службова особа, яка згідно з службовими обов'язками зобов'язана виконувати правила ядерної і радіаційної безпеки та забезпечувати їх дотримання іншими.

Суб'єктивна сторона: передбаченого ч. 1 ст. 274 КК, може характеризуватися умислом або необережністю.

Кваліфікуючі ознаки: мають місце (ч. 2 ст. 274) тоді, коли порушення правил спричинило:
1) загибель людей;
2) інші тяжкі наслідки.

Склад: **матеріальний** – кримінальне правопорушення є закінченим з моменту настання наслідків відповідно ч. 1 та 2. .

Схема 2. 1. 15. Порушення правил ядерної або радіаційної безпеки (ст. 274 КК)

Ст. 274 КК (терміни, визначення та роз'яснення):

**Суб'єктивна сторона кримінального
правопорушення передбаченого**

ч. 1 ст. 274 КК, може характеризуватися умислом або необережністю. Особа усвідомлює суспільно небезпечний характер своїх дій щодо порушення правил ядерної або радіаційної безпеки, передбачає те, що ці дії створюють можливість загибелі людей або заподіяння інших тяжких наслідків, і бажає або свідомо допускає створення такої можливості. У випадках несвідомого порушення правил має місце необережність – особа не передбачає, що вона створює можливість людських жертв або інших тяжких наслідків, хоч повинна була і могла це передбачити.

ч. 2 ст. 274 КК, ставлення особи до тяжких наслідків, що реально настали може бути лише необережним. Це означає, що особа, порушуючи правила, передбачала можливість загибелі людей або інших тяжких наслідків, але легковажно розраховувала на їх відвернення, або не передбачала наслідків, що настали, хоч повинна була і могла їх передбачити.

ПОРУШЕННЯ ПІД ЧАС РОЗРОБЛЕННЯ, КОНСТРУЮВАННЯ, ВИГОТОВЛЕННЯ ЧИ ЗБЕРІГАННЯ ПРОМИСЛОВОЇ ПРОДУКЦІЇ ПРАВИЛ, ЩО СТОСУЮТЬСЯ БЕЗПЕЧНОГО ЇЇ ВИКОРИСТАННЯ, А ТАКОЖ ПОРУШЕННЯ ПІД ЧАС ПРОЕКТУВАННЯ ЧИ БУДІВНИЦТВА ПРАВИЛ, ЩО СТОСУЮТЬСЯ БЕЗПЕЧНОЇ ЕКСПЛУАТАЦІЇ БУДІВЕЛЬ І СПОРУД, ОСОБОЮ, ЯКА ЗОБОВ'ЯЗАНА ДОТРИМУВАТИ ТАКИХ ПРАВИЛ, ЯКЩО ЦЕ СТВОРИЛО ЗАГРОЗУ ЗАГИБЕЛІ ЛЮДЕЙ ЧИ НАСТАННЯ ІНШИХ ТЯЖКИХ НАСЛІДКІВ АБО ЗАПОДІЯЛО ШКОДУ ЗДОРОВ'Ю ПОТЕРПІЛОГО, - (Ч. 1 СТ. 275 КК)

Безпосередній об'єкт: є безпека використання промислової продукції та безпечне використання будівель і споруд
Додатковий обов'язковий об'єкт: життя та здоров'я особи.

Потерпілий: люди.

Предмет:

- 1) промислова продукція;
- 2) будівлі і споруди.

Об'єктивна сторона: характеризується

- 1) діянням у формі порушення встановлених правил, що стосуються безпечної експлуатації будівель і споруд;
- 2) наслідками увигляді загрози загибелі людей чинастання інших наслідків або у вигляді заподіяння шкоди здоров'ю потерпілого (ч. 1 ст. 275) або увигляді загибелі людей чи інших тяжких наслідків (ч. 2 ст. 275);
- 3) причинним зв'язком між вказаними діями і наслідками;
- 4) часом вчинення злочину.

Суб'єкт: - спеціальний: Особа, яка зобов'язана дотримуватися правил безпеки під час виконання робіт з підвищеною безпекою.

Суб'єктивна сторона:

визначається ставленням винного донаслідків і характеризується необережністю

Кваліфікуючі ознаки: мають місце (ч. 2 ст. 274) тоді, коли порушення правил спричинило:

- 1) загибель людей;
- 2) інші тяжкі наслідки.

Склад: формальний (ч. 1);

– матеріальний кримінальне правопорушення є закінченим з моменту настання наслідків відповідно ч. 2.

Схема 2. 1. 16. Порушення правил, що стосуються безпечного використання промислової продукції або безпечної експлуатації будівель і споруд (ст. 275 КК)

Ст. 275 КК (терміни, визначення та роз'яснення):

Порушення правил може бути вчинене шляхом дії або бездіяльності і може полягати у: даванні вказівки про виготовлення промислової продукції з матеріалів, заборонених для використання через високу токсичність, легкозаймистість; дозволі на зменшення товщини несучих стін у ході пректування будинку; відсутності контролю за діями інших працівників.

Час вчинення цього злочину визначено окремо щодо кожного з предметів злочину.

Розроблення продукції – попередні етапи її створення, на яких закладаються умови безпечності готових виробів, яким має відповідати продукція.

Виготовлення продукції – всі види технологічних операцій, у ході яких створюється нова продукція.

ПИТАННЯ САМОКОНТРОЛЮ ДО ПІДРОЗДІЛУ 2. 1.

1. Кримінальні правопорушення проти безпеки виробництва: поняття, родові та безпосередні об'єкти, особливості суб'єктивних ознак.

2. Класифікація кримінальних правопорушень проти безпеки виробництва.

3. Суспільна небезпека та склад кримінальних правопорушень проти безпеки виробництва.

4. Кримінальні правопорушення проти вимог законодавчих та інших нормативно-правових актів про охорону праці: суспільна небезпека, безпосередній об'єкт, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

5. Порушення безпеки виробництва: суспільна небезпека, суспільно-небезпечні наслідки.

6. Порушення вимог законодавства про охорону праці (ст. 271 КК) : суспільна небезпека, безпосередній об'єкт, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

7. Порушення правил безпеки під час виконання робіт з підвищеною небезпекою (ст. 272 КК) : суспільна небезпека, безпосередній об'єкт, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

8. Порушення правил безпеки під час виконання робіт з підвищеною небезпекою (ст. 273 КК): суспільна небезпека, безпосередній об'єкт, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

9. Порушення правил ядерної або радіаційної безпеки (ст. 274 КК): суспільна небезпека, безпосередній об'єкт, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

10. Порушення правил, що стосуються безпечного використання промислової продукції або безпечної експлуатації будівель і споруд (ст. 275 КК) : суспільна небезпека, безпосередній об'єкт, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

2. 2. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ У СФЕРІ ОБІГУ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ, ПСИХОТРОПНИХ РЕЧОВИН, ЇХ АНАЛОГІВ АБО ПРЕКУРСОРІВ ТА ІНШІ КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ

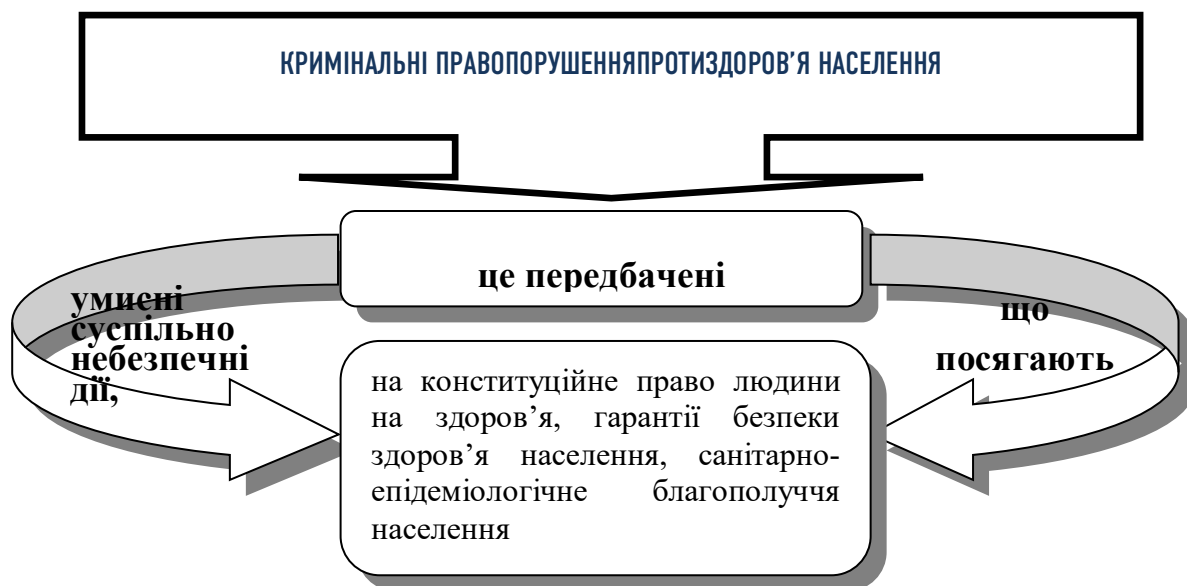

Схема 2. 2. 1. Кримінальні правопорушення проти здоров'я населення.

Схема 2. 2. 2. Суспільна небезпека кримінальних правопорушень проти здоров'я населення

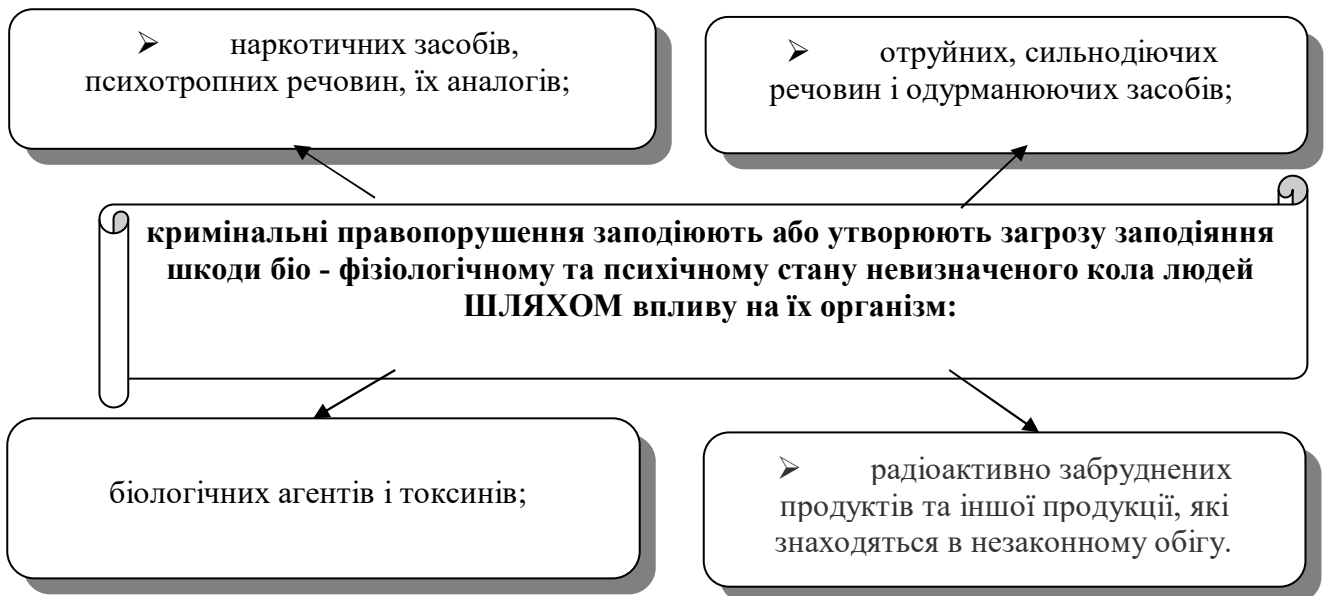

Схема 2. 2. 3. Суспільна небезпека кримінальних правопорушень проти здоров'я населення

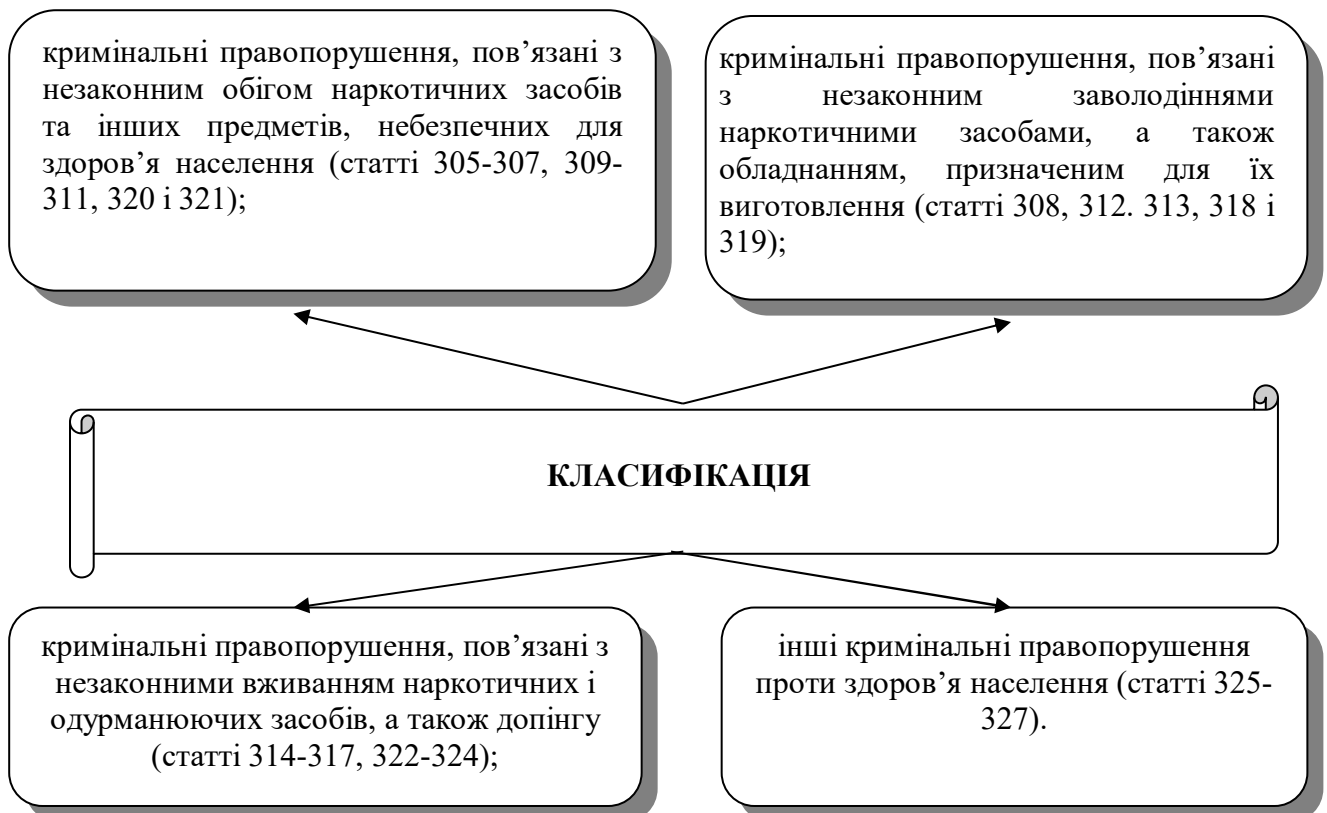

Схема 2. 2. 4. Класифікація кримінальних правопорушень проти здоров'я населення

Родовий об'єкт: є здоров'я населення та система заходів, спрямованих на його охорону (гарантії безпеки здоров'я населення).

Предмет:

Біологічні агенти: штами мікроорганізмів, речовини для оброблювання зерна, інші біологічно активні речовини і предмети – продукти біотехнологій.

Токсини – цесполуки (частина білкової природи) бактерійного, рослинного або тваринного походження, здатні під час потрапляння до організму людини спричиняти захворювання або смерть (містяться в отрутахзмій, павуків, скорпіонів).

Особливо небезпечні для здоров'я населення токсичні речовини, які з проникненням до організму людини через органи дихання, травлення або крізь шкіру можуть спричинювати затяжні або хронічні захворювання (навіть рак).

Продукти харчування чи інша продукція, радіоактивно забруднена понад допустимі рівні

об'єкт та предмет кримінального правопорушення

Склад кримінальних правопорушень

об'єктивна сторона

Об'єктивна сторона: полягає у вчиненні діянь (дії або бездіяльності):

- з предметами, що становлять небезпеку для здоров'я людини;
- або по відношенню до них;
- або з застосуванням таких предметів.

В результаті чого заподіюється шкода здоров'ю населення, або створюється загроза заподіяння такої шкоди.

Прості склади кримінальних правопорушень у сфері незаконного обігу наркотичних засобів сконструйовані, в основному, як **формальні**.

А такі, як **заволодіння наркотичними засобами**, прекурсорами, обладнанням, призначеним для їх виготовлення шляхом викрадення, привласнення, шахрайства або зловживання своїм службовим становищем (статті 308, 312, 313), а також порушення санітарних правил і норм щодо запобігання інфекційним захворюванням та масовим отруєнням (ст. 325), поведження з мікробіологічними або іншими біологічними агентами чи токсинами (ст. 326) та заготівля, перероблення або збут радіоактивно забруднених продуктів харчування чи іншої продукції (ст. 327) **сконструйовані як матеріальні**.

Схема 2. 2. 5. Об'єктивна складова кримінальних правопорушень проти здоров'я населення

Суб'єктом як правило, особи, які досягли **16-річного віку**. Лише за викрадення шляхом крадіжки, грабежу, а також розбою наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів, а також їх вимагання (ст. 308) кримінальна відповідальність може наступати з **14 років**.

Спеціальний суб'єкт: передбачений ст.ст. 308, 312, 313, 319, 320, 326 ККУ країни.

суб'єкт

Склад кримінальних правопорушень

суб'єктивна сторона

Суб'єктивна сторона більшості кримінальних правопорушень у сфері незаконного обігу наркотиків характеризується умисною формою вини у вигляді прямого умислу.

Обов'язковою ознакою суб'єктивної сторони кримінальних правопорушень, передбачених ч. 1 ст. 306, ст. 307, ч. 3 ст. 308, ч. 2 ст. 310, ст. ст. 311, 312, ч. 3 ст. 313, ст. ст. 316, 317, ст. ст. 321-324, ст. 327 КК:

є **мета** або її відсутність - ст. 309 КК,

корисливий мотив при вчиненні кримінальних правопорушень, передбачених ч. 2 ст. 317 та ст. 319 КК.

Кримінальні правопорушення проти здоров'я населення за своєю конструкцією є бланкетними,

тому для встановлення передбачуваних ними складів кримінального правопорушення необхідно звертатися до законодавчої та нормативної бази, що регулює обіг предметів цих кримінальних правопорушень, встановлюючи які саме положення якого закону порушує вчинене діяння і чи містить воно достатньо об'єктивних підстав для притягнення до кримінальної відповідальності особи, яка його вчинила.

В обвинуваченні особи у вчиненні вказаних кримінальних правопорушень необхідно вказувати не тільки вчинені нею діяння, а й норми законів та підзаконних актів, якими таке діяння заборонене.

Тільки кримінальні правопорушення, передбачені ст. 320, 325, 326, 327 КК характеризуються необережною формою вини щодо наслідків та умислом або необережністю щодо вчинюваних діянь, які спричинили вказані наслідки.

Схема 2. 2. 6. Суб'єктивна складова кримінальних правопорушень проти здоров'я населення

**КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ, ПОВ'ЯЗАНІ З НЕЗАКОННИМ ОБІГОМ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ ТА ІНШИХ ПРЕДМЕТІВ,
НЕБЕЗПЕЧНИХ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ (СТАТТІ 305-307, 309-311, 320 І 321 КК)**

Родовий об'єкт: є здоров'я населення - суспільні відносини, що відображають фактичний або максимально досяжний в Україні стан організму людей, котрі в ній проживають чи перебувають, необхідний для забезпечення їх біологічного існування, здатності до активного тривалого життя і відтворення здорового людського покоління.

Предмет:

- прекурсори наркотичних засобів і психотропних речовин (далі - прекурсори);
- психотропні речовини;
- аналоги наркотичних засобів і психотропних речовин;
- наркотичні засоби.

об'єкт та предмет кримінального правопорушення

Склад кримінальних правопорушень

об'єктивна сторона

, **Об'єктивна сторона:** полягає у вчиненні діянь (дії або бездіяльності):

- з предметами, що становлять небезпеку для здоров'я людини;
- або по відношенню до них;
- або з застосуванням таких предметів.

В результаті чого заподіюється шкода здоров'ю населення, або створюється загроза заподіяння такої шкоди.

Прості склади кримінальних правопорушень у сфері незаконного обігу наркотичних засобів сконструйовані, в основному, як **формальні**.

А такі, як **заволодіння наркотичними засобами**, прекурсорами, обладнанням, призначеним для їх виготовлення шляхом викрадення, привласнення, шахрайства або зловживання своїм службовим становищем (статті 308, 312, 313), а також порушення санітарних правил і норм щодо запобігання інфекційним захворюванням та масовим отруєнням (ст. 325), поводження з мікробіологічними або іншими біологічними агентами чи токсинами (ст. 326) та заготівля, перероблення або збут радіоактивно забруднених продуктів харчування чи іншої продукції (ст. 327) **сконструйовані як матеріальні**.

Схема 2. 2. 7. Об'єктивна складова кримінальних правопорушень пов'язаних з незаконним обігом наркотичних засобів та інших предметів, небезпечних для здоров'я населення

Терміни, визначення та роз'яснення):

Обіг наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів - види діяльності з: культивування рослин, включених до Переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, розроблення, виробництва, виготовлення, зберігання, перевезення, пересилання, придбання, реалізації (відпуску), ввезення на територію України, вивезення з території України, транзиту через територію України, використання, знищення наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів наркотичних засобів і психотропних речовин, включених до Переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, що дозволяються і контролюються згідно з законодавством України.

Залежно від конструкції об'єктивної сторони (наявності обов'язкового настання суспільно небезпечних наслідків) **означені кримінальні правопорушення, умовно можна поділити на:**

1) кримінальні правопорушення з формальним складом (статті 305, 306, ч. ч. 1, 3 ст. 308 (в частині вимагання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів), ст. 309, ст. 310, ч. 2 ст. 311 (в частині незаконного збуту прекурсорів), ч. ч. 1, 3 ст. 312 (в частині вимагання прекурсорів та збуту прекурсорів для виробництва або виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів), ч. ч. 1, 3 ст. 313 (в частині вимагання обладнання, призначеного для виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів, а також незаконного виготовлення, придбання, зберігання, передачі чи продажу іншим особам такого обладнання), ч. ч. 1,3 ст. 314 (крім дій, внаслідок яких настала смерть потерпілого), статті 315,316,317,318, 319, ч. ч. 1,2

(в частині вчинення повторно) ст. 320, ч. ч. 1 (в частині збуту), 2, 3, 4 ст. 321 (в частині збуту), ч. ч. 1 (в частині збуту), 2 (крім дій, які потягли наслідки у вигляді тривалого розладу здоров'я особи), 3 (в частині особливо великого розміру) ст. 321-1, ч. ч. 1, 2 ст. 321-2, ст. 322, ч. ч. 1, 2, 3 (крім дій, які потягли наслідки у вигляді заподіяння шкоди здоров'ю потерпілого) ст. 323, ст. 324 КК);

2) кримінальні правопорушення з матеріальним складом (ч. ч. 1, 2 ст. 308 (в частині викрадення, привласнення, заволодіння наркотичними засобами, психотропними речовинами або їх аналогами шляхом шахрайства або зловживання службової особи своїм службовим становищем), ч. ч. 1, 2 ст. 312 (в частині викрадення, привласнення, заволодіння прекурсорами шляхом шахрайства або зловживання службової особи своїм службовим становищем), ч. ч. 1,2 ст. 313 (в частині викрадення, привласнення обладнання, призначеного для виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів, чи заволодіння ним шляхом шахрайства або зловживання службової особи своїм службовим становищем), ч. ч. 2, 3 ст. 314 (в частині, якщо дії призвели до наркотичної залежності потерпілого, або якщо вони заподіяли середньої тяжкості чи тяжке тілесне ушкодження потерпілому, або внаслідок таких дій стала смерть потерпілого), ч. 2 ст. 320 (в частині, якщо дії спричинили нестачу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів чи прекурсорів у великих розмірах, або призвели до викрадення, привласнення, вимагання вказаних речовин, або заволодіння ними шляхом шахрайства чи зловживання службової особи своїм службовим становищем), ч. ч. 2 (якщо дії потягли наслідки

у вигляді тривалого розладу здоров'я особи), 3 (якщо дії спричинили смерть особи або інші тяжкі наслідки) ст. 321-1, ч. 3 ст. 321-2, ч. ч. 3 (якщо дії заподіяли шкоду здоров'ю потерпілого), 4 ст. 323, ст. 325, 326, 327 КК);

3) кримінальні правопорушення з усіченим складом (ч. 1 ст. 307 (усі діяння, крім збуту), ч. 3 ст. 308 (в частині розбою з метою викрадення наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів), ч. 2 ст. 311 (усі діяння, крім збуту), ч. 3 ст. 312 (в частині розбою з метою викрадення прекурсорів), ч. 3 ст. 313 (в частині розбою з метою викрадення обладнання, призначеного для виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів) ч. 1 (усі діяння, крім збуту) ст. 321, ч. 1 (усі діяння, крім збуту) ст. 321-1 (усі діяння, крім збуту), ст. 322 КК).

Кримінальні правопорушення з матеріальним складом містять два види наслідків: створення загрози заподіяння шкоди здоров'ю особи і фактичне заподіяння такої шкоди.

Суб'єкт: як правило, особи, які досягли **16-річного віку**.

суб'єкт

Склад кримінальних правопорушень

суб'єктивна сторона

Суб'єктивна сторона характеризується переважно умисною формою вини. Утім вчинення таких кримінальних правопорушень, як порушення встановлених правил обігу отруйних чи сильнодіючих речовин (ч. 2 ст. 321 КК), порушення санітарних правил і норм щодо запобігання інфекційним захворюванням та масовим отруєнням (ст. 325 КК), порушення правил поводження з мікробіологічними або іншими біологічними агентами чи токсинами (ст. 326 КК), може вчинюватися як умисно, так і з необережності.

Обов'язковою ознакою суб'єктивної сторони кримінальних правопорушень, передбачених ч. 1 ст. 306, ст. 307, ч. 3 ст. 308, ч. 2 ст. 310, ст. ст. 311, 312, ч. 3 ст. 313, ст. ст. 316, 317, ст. ст. 321-324, ст. 327 КК, є мета або її відсутність - ст. 309 КК, а також корисливий мотив при вчиненні кримінальних правопорушень, передбачених ч. 2 ст. 317 та ст. 319 КК.

Схема 2. 2. 8. Суб'єктивна складова кримінальних правопорушень пов'язаних з незаконним обігом наркотичних засобів та інших предметів, небезпечних для здоров'я населення

**КОНТРАБАНДА НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ, ПСИХОТРОПНИХ РЕЧОВИН, ЇХ АНАЛОГІВ ЧИ ПРЕКУРСОРІВ АБО ФАЛЬСИФІКОВАНИХ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ, ТОБТО ЇХ ПЕРЕМІЩЕННЯ ЧЕРЕЗ МИТНИЙ КОРДОН УКРАЇНИ ПОЗА МИТНИМ КОНТРОЛЕМ АБО З ПРИХОВУВАННЯМ ВІД МИТНОГО КОНТРОЛЮ, -
(Ч. 1, ст. 305 КК)**

ОБ'ЄКТ: безпосередній встановлений законодавством України порядок переміщення через митний кордон України наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, порушення якого утворює загрозу здоров'ю населення України та інших країн.

Предмет: наркотичні засоби, психотропні речовини, їх аналоги, а також прекурсори.

Об'єктивна сторона: полягає у 1) незаконному переміщенні наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів через митний кордон України, 2) переміщення здійснюваному поза митним контролем чи з приховуванням від митного контролю.

Відносно статті 201, стаття 305 є спеціальною – відрізняється предметом.

Обов'язкова ознака: місце вчинення – митний кордон.

Склад: формальний. Кримінальне правопорушення закінчене з моменту незаконного переміщення предметів контрабанди через митний кордон України.

Суб'єкт: загальний - фізична осудна особа, що досягла 16 – річного віку

Суб'єктивна сторона: наявність умисної форми вини у вигляді тільки прямого умислу.

Кваліфікуючі ознаки:

Ч. 2- кваліфікуючі ознаки:

- повторно, тобто двічі і більше разів;

- за попередньою змовою групою осіб, тобто за участю двох і більше осіб, які є суб'єктами цього кримінального правопорушення і до початку вказаних кримінально-протиправних дій домовились про спільне їх вчинення;

- з особливо небезпечними наркотичними засобами чи психотропними речовинами, тобто такими, які включені у Список № 1 і Список № 2 Переліку;

- з наркотичними засобами, психотропними речовинами, їх аналогами чи прекурсорами у великих розмірах, які визначаються, відповідно до примітки до ст. 305, Таблицями.

Схема 2. 2. 9. Контрабанда наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів чи прекурсорів або фальсифікованих лікарських засобів (ст. 305 КК).

ст. 305 КК (терміни, визначення та роз'яснення):

Особливо кваліфікований склад контрабанди утворюють дії по незаконному переміщенню через митний кордон предметів кримінального правопорушення, вчинені:

- 1) організованою групою, або злочинною організацією (ч. 3 і 4 ст. 28 КК);
- 2) з наркотичними засобами, психотропними речовинами, їх аналогами чи прекурсорами в особливо великих розмірах.

Поняття великий та особливо великий розмір наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів, а також отруйних чи сильнодіючих речовин або отруйних чи сильнодіючих лікарських засобів, або фальсифікованих лікарських засобів, визначається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я, спільно з центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів і прекурсорів, протидії їх незаконному обігу.

ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ, ЗДОБУТИХ ВІД НЕЗАКОННОГО ОБІГУ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ, ПСИХОТРОПНИХ РЕЧОВИН, ЇХ АНАЛОГІВ, ПРЕКУРСОРІВ, ОТРУЙНИХ ЧИ СИЛЬНОДІЮЧИХ РЕЧОВИН АБО ОТРУЙНИХ ЧИ СИЛЬНОДІЮЧИХ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ З МЕТОЮ ПРОДОВЖЕННЯ НЕЗАКОННОГО ОБІГУ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ, ПСИХОТРОПНИХ РЕЧОВИН, ЇХ АНАЛОГІВ, ПРЕКУРСОРІВ, ОТРУЙНИХ ЧИ СИЛЬНОДІЮЧИХ РЕЧОВИН АБО ОТРУЙНИХ ЧИ СИЛЬНОДІЮЧИХ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ – (Ч. 1, СТ. 306 КК)

ОБ'ЄКТ: безпосередній -безпека здоров'я населення

Додатковий: встановлений порядок здійснення господарської діяльності, інтереси правосуддя, право власності, економічна безпека держави.

Предмет: доходи у вигляді коштів і майна, грошей, акцій, векселів та інших цінних паперів та матеріальних цінностей, одержаних в результаті вчинення дій, пов'язаних з незаконним обігом наркотичних засобів, а також об'єкти, майно, що підлягає приватизації, обладнання для виробничих та інших потреб, наркотичні засоби, психотропні речовини, їх аналоги або прекурсори, на придбання яких спрямовані кошти від незаконного обігу наркотичних засобів.

Об'єктивна сторона: полягає у діях з:

- розміщення у банках, на підприємствах, в установах, організаціях та їх підрозділах;
- придбання за такі кошти об'єктів, майна, що підлягають приватизації, чи обладнання для виробничих чи інших потреб;
- використання коштів і майна з метою продовження незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів.

Суб'єкт: загальний - фізична осудна особа, що досягла 16 – річного віку

Суб'єктивна сторона: наявність умисної форми вини у вигляді тільки прямого умислу. При використанні доходів у вигляді коштів і майна, необхідним є встановлення спеціальної мети – продовження незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів.

Кваліфікуючі ознаки:

Ч. 2- кваліфікуючі ознаки:

- 1) повторно;
- 2) за попередньою змовою групою осіб;
- 3) у великих розмірах.

Великим розміром коштів, з якими вчинюються дії по їх легалізації, згідно примітки до статті 306, вважаються кошти, сума яких становить двісті і більше встановлених неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Склад: формальний. Кримінальне правопорушення закінчене з моменту вчинення альтернативних дій.

Схема 2. 2. 10. Використання коштів, здобутих від незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів, прекурсорів, отруйних чи сильнодіючих речовин або отруйних чи сильнодіючих лікарських засобів (ст. 306 КК).

НЕЗАКОННЕ ВИРОБНИЦТВО, ВИГОТОВЛЕННЯ, ПРИДБАННЯ, ЗБЕРІГАННЯ, ПЕРЕВЕЗЕННЯ ЧИ ПЕРЕСИЛАННЯ З МЕТОЮ ЗБУТУ, А ТАКОЖ НЕЗАКОННИЙ ЗБУТ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ, ПСИХОТРОПНИХ РЕЧОВИН АБО ЇХ АНАЛОГІВ - (Ч. 1, СТ. 307КК)

ОБ'ЄКТ: безпосередній - встановлений законодавством порядок обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і їх аналогів, порушення якого утворює загрозу здоров'ю населення.

Предмет: наркотичні засоби, психотропні речовини, а також аналоги наркотичних засобів та психотропних речовин.

Об'єктивна сторона: полягає у вичерпному переліку альтернативних форм

злочинної поведінки, а саме незаконні: 1) виробництво; 2) виготовлення; 3) придбання; 4) зберігання; 5) перевезення; 6) пересилання; 7) незаконний збут наркотичних засобів, психотропних речовин та їх аналогів.

Склад: формальний. Кримінальне правопорушення закінчене з моменту вчинення альтернативних дій.

Особливо кваліфікуючими ознаками:

1) організованою групою (у тому числі злочинною організацією); 2) щодо наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів у особливо великих розмірах; 3) із залученням малолітнього або щодо малолітнього.

Суб'єкт: загальний - загальний, а при залученні неповнолітнього або малолітнього (частини 2 і 3) та щодо малолітнього (частина 3) – лише повнолітня особа.

Суб'єктивна сторона: наявність умисної форми вини у вигляді тільки прямого умислу та наявністю мети збуту.

Кваліфікуючі ознаки:

Ч. 2 - кваліфікуючі ознаки:

1) повторно; 2) за попередньою змовою групою осіб; 3) особою, яка раніше вчинила один із кримінальних правопорушень, передбачених статтями 308-310, 312, 314, 315, 317; 4) із залученням неповнолітнього; 5) щодо наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів у великих розмірах; 6) щодо особливо небезпечних наркотичних засобів або психотропних речовин; 7) а також збут наркотичних засобів, психотропних речовин чи їх аналогів у місцях, що призначені для проведення навчальних, спортивних і культурних заходів та в інших місцях масового перебування громадян; 8) збут чи передача цих засобів або речовин у місця позбавлення волі.

Схема 2. 2. 11. Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання чи збут наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів (ст. 307 КК).

ст. 307 КК (терміни, визначення та роз'яснення):

Незаконне виробництво – це усі дії, пов'язані з серійним одержанням наркотичних засобів, психотропних речовин з хімічних речовин та (або) рослин, включаючи відокремлення частин рослин або наркотичних засобів, психотропних речовин від рослин, з яких їх одержують.

Виготовлення – усі дії, включаючи рафінування, підвищення в препараті концентрації наркотичних засобів, психотропних речовин, чи переробку наркотичних засобів і психотропних речовин, у результаті яких на основі наркотичних засобів, психотропних речовин, прекурсорів наркотичних засобів і психотропних речовин одержуються готові до використання та (або) вживання форми наркотичних засобів, психотропних речовин, або лікарські засоби, що їх містять, чи інші наркотичні засоби, психотропні речовини.

Незаконним **придбанням** наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів чи прекурсорів необхідно вважати їх купівлю, обмін на інші товари або речі, прийняття як плати за виконану роботу чи надані послуги, позики, подарунка або сплати боргу, привласнення знайденого. Під незаконним придбанням розуміється також збирання залишків наркотиковмісних рослин на пожнивних земельних площах після зняття з них охорони, на земельних ділянках громадян, а також збирання таких дикорослих рослин чи їх частин на пустирях. Не визнається незаконним придбання наркотичних засобів або психотропних речовин за виданим на законних підставах рецептом лікаря, а також відповідно до ст. 5 Закону "Про заходи протидії незаконному обігу. . ." (під час оперативної закупівлі). В таких випадках у діях осіб, які придбали ці засоби й речовини, складу кримінального правопорушення немає.

Перевезення – це переміщення вказаних предметів з використанням будь-якого транспортного засобу в межах України незалежно від відстані. Від перевезення наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів чи прекурсорів потрібно відрізнити їх перенесення з одного місця в інше, при якому транспорт не використовується. Такі дії повинні розглядатись як зберігання цих засобів і речовин.

Пересилання - це незаконне переміщення їх у просторі шляхом відправлення поштою, багажем, посильним або іншим способом з одного місця в інше у межах України. При цьому кримінальне правопорушення вважається закінченим з моменту оформлення і відправлення посилки, багажу, листа, бандеролі з цими засобами або речовинами незалежно від того, отримав їх адресат чи ні. Якщо кримінальне правопорушення не був доведений до кінця з незалежних від волі винного причин (наприклад, у зв'язку із затриманням під час оформлення квитанції на відправлення посилки, бандеролі чи вантажного контейнера або при їх огляді в момент здачі для пересилання), дії останнього належить кваліфікувати як замах на вчинення цього кримінального правопорушення.

Збут – це будь-які оплатні чи безоплатні форми їх реалізації всупереч законам "Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори" та "Про заходи протидії незаконному обігу. . ." (продаж, дарування, обмін, сплата боргу, позика, введення володільцем цих засобів або речовин ін'єкцій іншій особі за її згодою тощо). Обопільне введення ін'єкцій наркотичного засобу, психотропної речовини чи їх аналогу особами, які їх придбали за спільні кошти, збуту не утворюють.

НЕЗАКОННЕ ВИРОБНИЦТВО, ВИГОТОВЛЕННЯ, ПРИДБАННЯ, ЗБЕРІГАННЯ, ПЕРЕВЕЗЕННЯ ЧИ ПЕРЕСИЛАННЯ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ, ПСИХОТРОПНИХ РЕЧОВИН АБО ЇХ АНАЛОГІВ БЕЗ МЕТИ ЗБУТУ - (Ч. 1, СТ. 309 КК)

ОБ'ЄКТ: безпосередній - правовий режим обігу вказаних засобів і речовин, а також здоров'я населення.

Предметом є засоби і речовини, перелічені в диспозиції і тотожні предмету статті 307, але у розмірах, що є значними, великими і особливо великими.

Об'єктивна сторона: передбачає альтернативні форм кримінально протиправної діяльності, а саме незаконні:

- 1) виробництво;
- 2) виготовлення;
- 3) придбання;
- 4) зберігання;
- 5) перевезення;
- 6) пересилання.

Вчинювані дії не передбачають збуту наркотичних засобів, психотропних

Особливо кваліфікуючі ознаки: Ч. 3-1) вчинені із залученням неповнолітнього; 2) якщо предметом таких дій були наркотичні засоби, психотропні речовини або їх аналоги в особливо великих розмірах.

Ч. 4 - визначає умови звільнення від кримінальної відповідальності за дії, передбачені ч. 1: особа добровільно звернулася до лікувального закладу і розпочала лікування від наркоманії.

Склад: формальний. Кримінальне правопорушення закінчене з моменту вчинення альтернативних дій.

Суб'єкт: загальний - фізична осудна особа, що досягла 16 - річного віку

Суб'єктивна сторона: наявність умисної форми вини у вигляді тільки прямого умислу. Мета збуту відсутня, а це означає: особа, яка виробляє, виготовляє, придбаває, зберігає, перевозить чи пересилає наркотичні засоби не мала за мету безоплатно чи за винагороду в будь-якій формі передати їх у розпорядження іншій особі.

Кваліфікуючі ознаки:

Ч. 2- кваліфікуючі ознаки:

- 1) повторно;
- 2) особою, яка раніше вчинила хоча б один із кримінальних правопорушень, передбачених статтями 307, 308, 310 або 317;
- 3) якщо предметом таких дій були наркотичні засоби, психотропні речовини або їх аналоги у великих розмірах; (частина 2 ст. 309).

Схема 2. 2. 12. Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи пересилання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів без мети збуту (ст. 309 КК).

**КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ, ПОВ'ЯЗАНІ З НЕЗАКОННИМ ЗАВОЛОДІННЯМ НАРКОТИЧНИМИ ЗАСОБАМИ,
А ТАКОЖ ОБЛАДНАННЯМ ДЛЯ ЙОГО ВИГОТОВЛЕННЯ (СТАТТІ 308, 312, 313, 318 І 319 КК)**

Безпосередній об'єкт: є встановлений порядок обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів, а також прекурсорів та обладнання, призначеного для виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів, порушення якого утворює загрозу здоров'я населення.

Предмет: *За статтею 308 КК:* наркотичні засоби; психотропні речовини; аналоги наркотичних засобів та психотропних речовин;

За статтею 312 КК – прекурсори;

За статтею 313 КК – обладнання, призначене для виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів;

За статтею 318 КК: незаконно виготовлені; підроблені; незаконно отримані документи про право особи на отримання наркотичних засобів, психотропних речовин або прекурсорів (ліцензія, рецепт, доручення, товарно-транспортна накладна тощо);

За статтею 319 КК – рецепт на право одержання лікарського препарату, що містить наркотичний засіб або психотропну речовину, виданий за відповідною формою та зразком уповноваженою на це особою, але без відповідних медичних показань або з порушенням встановлених правил.

об'єктивна сторона

Склад кримінальних правопорушень

Об'єктивна сторона: правопорушення, передбачені статтями 308, 312 і 313 КК, утворюють наступні дії: 1) викрадення; 2) привласнення; 3) вимагання; 4) заволодіння шляхом шахрайства (ч. 1), а при вчинення кваліфікованих складів цих кримінальних правопорушень вчинення вказаних дій: 1) повторно; 2) за попередньою змовою групою осіб; 3) шляхом зловживання службовою особою своїм службовим становищем; в ст. 308 і 312 КК: 4) із застосуванням насильства, що не є небезпечним для життя чи здоров'я потерпілого або з погрозою застосування такого насильства; 5) у великих розмірах; в ст. 308 КК 6) особою, яка раніше вчинила будь-який із кримінальних правопорушень, передбачених ст. ст. 306, 307, 310, 311, 312, 314 або 317 КК; в ст. 313 КК 7) особою, яка раніше вчинила будь-який із кримінальних правопорушень, передбачених статтями 306, 312, 314, 315, 317, 318 КК.

Схема 2. 2. 13. Об'єктивна складова кримінальних правопорушень пов'язаних з незаконним заволодінням наркотичними засобами, а також обладнанням для його виготовлення.

Суб'єкт: За кримінальні правопорушення, вчинені шляхом крадіжки, грабежу, розбою та вимагательства, за ст. 308КК особа, яка досягла 14-річного віку, а вчинені в інший спосіб – 16-річного, у т. ч. шляхом зловживання службовим становищем – тільки службова особа (у т. ч. за ст. 312 та ст. 313КК).

За ст. 318КК суб'єкт загальний.

За ст. 319 – спеціальний, це особа, яка уповноважена в установленому законом порядку видавати рецепти (як правило, - це лікар), але які: 1) не мають права та виписку рецептів, на право одержання лікарських препаратів, що містять наркотичні засоби або психотропні речовини або яка 2) не здійснює лікування особи, якій видає рецепт, або 3) видає рецепт без необхідних для того у особи підстав, або 4) лікує хворого неофіційно (у приватному порядку).

суб'єкт

Склад кримінальних правопорушень

суб'єктивна сторона

Суб'єктивна сторона більшості кримінальних правопорушень у сфері незаконного обігу наркотиків характеризується умисною формою вини у вигляді прямого умислу.

в деяких складах, наявністю спеціальної мети:

1. при розбої:
 - 1.1. за ч. 3ст. 308 КК – викрадення наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів;
 - 1.2. за ч. 3ст. 312 КК – викрадення прекурсорів;
 - 1.3. за ч. 3ст. 313 КК – викрадення обладнання;
2. при викраденні, привласненні, вимаганні прекурсорів або заволодінні ними шляхом шахрайства (ст. 312 КК) – їх подальший збут;
3. при збуті викрадених або здобутих іншим кримінально протиправними шляхом прекурсорів (ст. 312 КК) – для виробництва або виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів.

Обов'язковою ознакою суб'єктивної сторони за ст. 319КК є корисливий мотив

Схема 2. 2. 14. Суб'єктивна складова кримінальних правопорушень кримінальних правопорушень пов'язаних з незаконним заволодінням наркотичними засобами, а також обладнанням для його виготовлення.

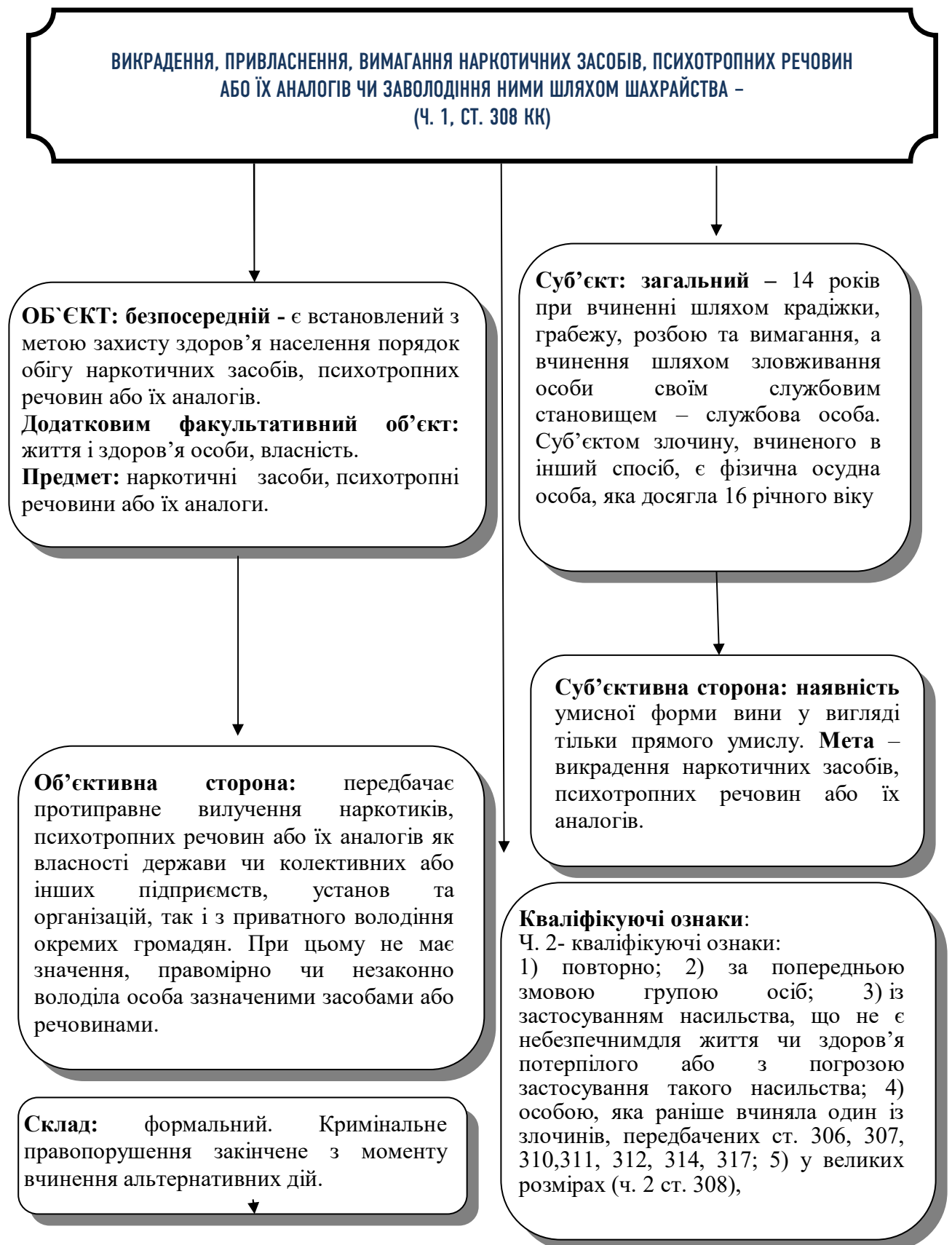

Схема 2. 2. 15. Викрадення, привласнення, вимагання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів чи заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем (ст. 308 КК).

Ст. 308 КК (терміни, визначення та роз'яснення):

Способами кримінального правопорушення передбаченого статтею 308 ККє:

- Викрадення;
- Привласнення;
- Вимагання;
- заволодіння шляхом шахрайства;
- заволодіння шляхом зловживання службовим становищем;
- розбій.

Момент закінчення розкрадання наркотиків залежить від форми розкрадання (наприклад, шляхом розбою – з моменту нападу).

Особливо кваліфікуючими ознаками– вчинення дій передбачених ч. 1 та 2: 1) в особливо великих розмірах; 2) організованою групою.

Дії передбачені:

- Ч. 1, караються позбавленням волі на строк від трьох до шести років;

- Ч. 2, караються позбавленням волі на строк від п'яти до десяти років з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк до трьох років та з конфіскацією майна;

- Ч. 3, караються позбавленням волі на строк від семи до дванадцяти років з конфіскацією майна.

**КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ, ПОВ'ЯЗАНІ З НЕЗАКОННИМ ВЖИВАННЯМ
НАРКОТИЧНИХ І ОДУРМАНЮЮЧИХ ЗАСОБІВ ТА ДОПІНГУ
(СТАТТІ 314-317, 322-324 КК).**

кримінальні правопорушення, що завдають безпосередньої шкоди здоров'ю або спричиняють смерть людини (статті 314, 315, 322 та 323 КК);

кримінальні правопорушення, що сприяють завданню шкоди здоров'ю населення (статті 317 і 322 КК);

КЛАСИФІКАЦІЯ

кримінальні правопорушення, що посягають на громадський порядок в частині забезпечення нормального фізичного і морального розвитку людини (ст. 316 КК).

Наркотичні засоби, психотропні речовини та їх аналоги виступають як знаряддя вчинення кримінальних правопорушень, передбачених ст. 314, 316 КК (тільки наркотичні засоби), допінг – ст. 323 і одурманюючі засоби – ст. 324 КК.

Схема 2. 2. 17. Класифікація кримінальних правопорушень у сфері обігу наркотичних засобів

НЕЗАКОННЕ ВВЕДЕННЯ БУДЬ-ЯКИМ СПОСОБОМ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ, ПСИХОТРОПНИХ РЕЧОВИН АБО ЇХ АНАЛОГІВ В ОРГАНІЗМ ІНШОЇ ОСОБИ ПРОТИ ЇЇ ВОЛІ -Ч. 1, СТ. 310 КК)

ОБ'ЄКТ:

Безпосередній- порядок введення в організм іншої особи наркотичних засобів або психотропних речовин, встановлений з метою охорони здоров'я населення.

Суспільна небезпечність- полягає в тому, що введення в організм наркотиків шкідливим для здоров'я потерпілого, а іноді може призвести до його смерті.

Об'єктивна сторона: передбачає вчинення дій, що виражається у незаконному введенні в організм іншої особи наркотичних засобів або психотропних речовин.

Знаряддя вчинення діяння – наркотичні засоби, психотропні речовини або їх аналоги.

Способи введення різні: із застосуванням насильства або погроз, шляхом обману тощо.

Дії можуть полягати в ін'єкції препаратів, підмішуванні їх у напої, дачі під виглядом ліків тощо.

Склад: формальний. Кримінальне правопорушення закінчене з моменту введення препарату в організм іншої людини.

Суб'єкт: загальний - фізична осудна особа, що досягла 16 – річного віку.

Суб'єктивна сторона: наявність умисної форми вини у вигляді тільки прямого умислу. Винна особа усвідомлює, що наркотичні засоби, психотропні речовини або їх аналоги вводяться в організм проти його волі, і бажає виконання цих дій.

Кваліфікуючі ознаки (Ч. 2):

1) повторно; 2) особою, яка раніше вчинила один із злочинів, передбачених ст. 306-312 та 314-318 КК; 3) щодо двох чи більше осіб, а так само, якщо його вчинення: 4) призвело до наркотичної залежності потерпілого 5) заподіяло середньої тяжкості чи тяжке тілесне ушкодження потерпілому.

Ч. 3. Особливо кваліфікуючі ознаки (є вчинення його: 1) щодо неповнолітнього; 2) щодо особи, яка перебуває в безпорадному стані; 3) щодо вагітної жінки, а так само, якщо: 4) він був пов'язаний з введенням в організм іншої особи особливо небезпечних наркотиків, психотропних речовин або їх аналогів або: 5) внаслідок таких дій настала смерть потерпілого (ч. 3).

Схема 2. 2. 18 Незаконне введення в організм наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів (ст. 314 КК).

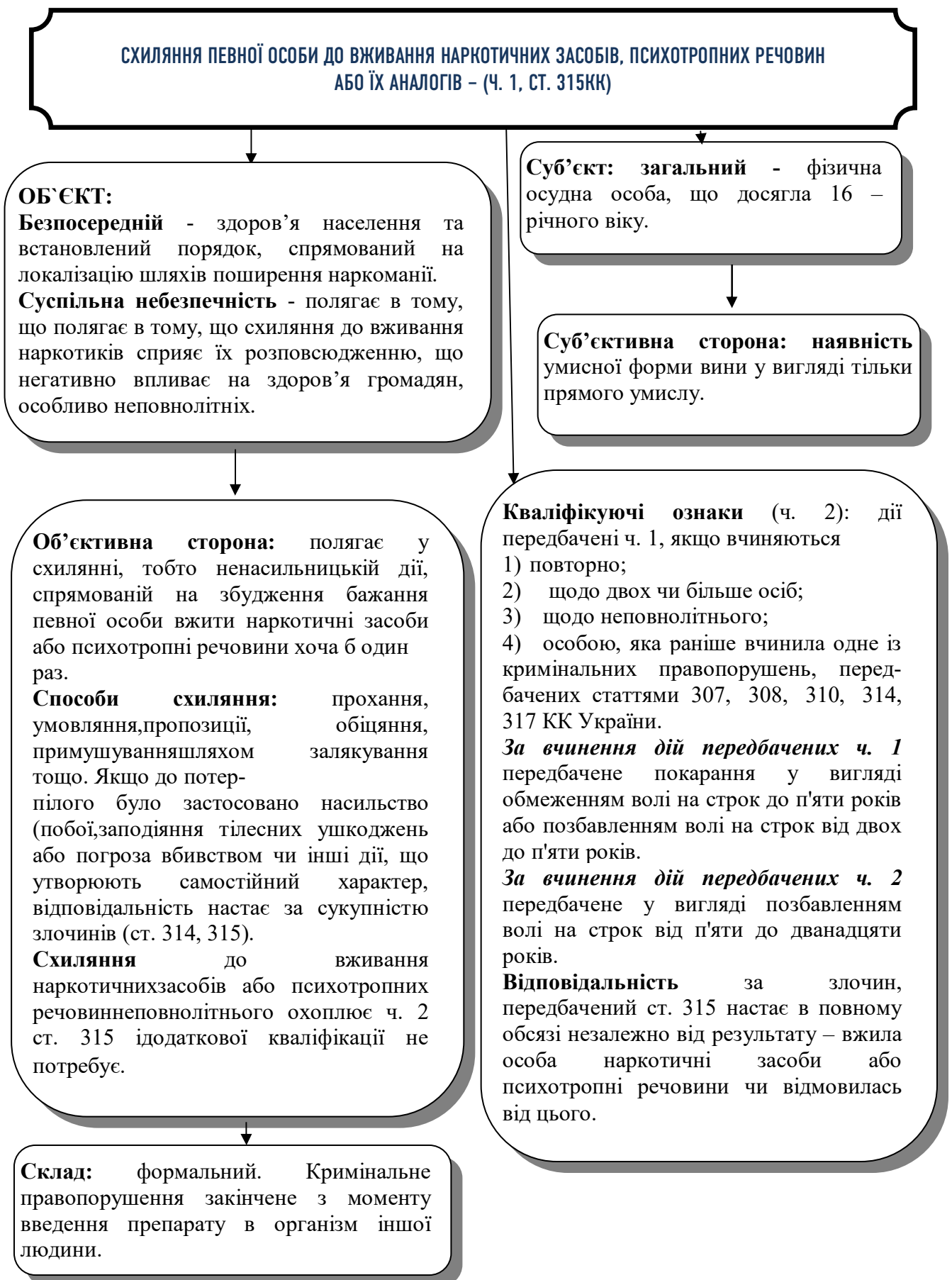

Схема 2. 2. 19 Схиляння до вживання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів (ст. 315 КК).

ПУБЛІЧНЕ АБО ВЧИНЕНЕ ГРУПОЮ ОСІБ НЕЗАКОННЕ ВЖИВАННЯ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ У МІСЦЯХ, ЩО ПРИЗНАЧЕНІ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ НАВЧАЛЬНИХ, СПОРТИВНИХ І КУЛЬТУРНИХ ЗАХОДІВ, ТА В ІНШИХ МІСЦЯХ МАСОВОГО ПЕРЕБУВАННЯ ГРОМАДЯН -- (Ч. 1, СТ. 316КК)

ОБ'ЄКТ:

Безпосередній - здоров'я населення та встановлений порядок, спрямований на локалізацію шляхів поширення наркоманії.

Суспільна небезпечність - полягає в тому, що публічназухвала демонстрація вживання наркотиків у місцях масового перебування людей згубно впливають на оточуючих, особливо на молодь.

Предмет: тільки наркотичні засоби.

Суб'єкт: загальний - фізична осудна особа, що досягла 16 - річного віку.

Суб'єктивна сторона: наявність умисної форми вини у вигляді тільки прямого умислу.

Об'єктивна сторона: полягає в активних діях, спрямованих на відкрите (очевидне для всіх) вживання наркотиків (ін'єкції, куріння гашишу, вживання опію тощо).

Фактично характеризується двома формами дій:

- 1) незаконне публічне вживання наркотичних засобів;
- 2) незаконне вживання таких засобів групою осіб.

При груповому вживанні присутність сторонніх осіб необов'язкова.

Кваліфікуючі ознаки (Ч. 2): дії передбачені Ч. 1, якщо вчиняються

- 1) повторно;
- 2) особою, яка раніше вчинила одне із кримінальних правопорушень, передбачених статтями 307, , 310, 314, 315, 317, 318 КК України.

За вчинення дій передбачених ч. 1 передбачене покарання у вигляді обмеження волі на строк до чотирьох років або позбавленням волі на строк до трьох років. .

За вчинення дій передбачених ч. 2 передбачене у вигляді позбавленням волі на строк від трьох до п'яти років.

Публічним є відкрите, у присутності інших осіб, незаконне вживання наркотичних засобів. Таке вживання наркотичних засобів утворює склад розглядуваного кримінального правопорушення незалежно від того, вчинено воно однією особою чи групою осіб. **Засобами вчинення** є тільки наркотичні засоби.

Обов'язкова ознака: місця, що призначені для проведення навчальних, спортивних і культурних заходів, та інші місця масового перебування громадян

Склад: формальний. Кримінальне правопорушення закінчене з моменту вчинення означених дій

Схема 2. 2. 20. Незаконне публічне вживання наркотичних засобів (ст. 316 КК).

ОРГАНІЗАЦІЯ АБО УТРИМАННЯ МІСЦЬ ДЛЯ НЕЗАКОННОГО ВЖИВАННЯ, ВИРОБНИЦТВА ЧИ ВИГОТОВЛЕННЯ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ, ПСИХОТРОПНИХ РЕЧОВИН АБО ЇХ АНАЛОГІВ, А ТАКОЖ НАДАННЯ ПРИМІЩЕННЯ З ЦІЄЮ МЕТОЮ - (Ч. 1, СТ. 317КК)

ОБ'ЄКТ:

Безпосередній – встановлений порядок, спрямований на попередження захворювань населення, які можуть бути викликані вживанням одурманюючих засобів.

Суспільна небезпечність - полягає в тому, що діяння згубно впливає на здоров'я людей, оскільки сприяють вживанню одурманюючих засобів.

Об'єктивна сторона: утворюють два різновиди дій:

- організація або утримання місць для незаконного вживання зазначених вище засобів або речовин;
- надання приміщення зцією метою.

Склад: формальний. Кримінальне правопорушення закінчене з моменту виконання дій передбачених диспозицією статті.

При цьому організація кубла наркоманів буде закінченим діянням як в процесі створення такого кубла, так і при його фактичному створенні. закінченим діянням як в процесі створення такого кубла, так і при його фактичному створенні.

Суб'єкт: загальний - фізична осудна особа, що досягла 16-річного віку.

Суб'єктивна сторона: наявність умисної форми вини у вигляді тільки прямого умислу. **Мета** – незаконне вживання, виробництво, виготовлення наркотичних засобів.

Мотив – корисливий за наявності ознак ч. 2.

Якщо до вчинення злочину залучається неповнолітній, то його суб'єктом може бути лише особа, яка на момент вчинення злочину досягла 18-річного віку.

Кваліфікуючі ознаки (ч. 2): дії передбачені ч. 1, якщо вчиняються

- 1) повторно;
- 2) з корисливих мотивів;
- 3) групою осіб;
- 4) із залученням неповнолітнього.

За вчинення дій передбачених ч. 1 передбачене покарання у вигляді позбавлення волі на строк від трьох до п'яти років. .

За вчинення дій передбачених ч. 2 передбачене у вигляді позбавлення волі на строк від чотирьох до восьми років з конфіскацією майна.

Схема 2. 2. 21. Організація або утримання місць для незаконного вживання, виробництва чи виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів (ст. 317 КК).

Визначення термінів та понять

Стаття 317 КК України (терміни, визначення та роз'яснення):

Надання приміщення – це така поведінка, коли особа не виконує комплексу дій, спрямованих на функціонування кубла наркоманів, а забезпечує можливість одній або кількома особам вживати наркотики чи психотропні речовини, сховавшись у такому приміщенні.

Утримання місць – це система дій, спрямованих на забезпечення їх функціонування.

Місце – це жилає або не призначене для проживання приміщення (будинок, гараж, сарай, склад, підвал та ін.), за умови, що вони призначені організатором чи виконавцем злочину для вживання наркотичних, одурманюючих засобів, психотропних речовин або систематично відвідуються споживачами.

Стаття 322 КК України (терміни, визначення та роз'яснення):

Предметом кримінального правопорушення є одурманюючі засоби. Це можуть бути деякі сильнодіючі ліки, всілякі суміші, що мають вигляд порошку, аерозолі, газоподібні речовини, лаки, фарби та інші хімічні речовини у вигляді сировини, напівфабрикатів або готової продукції.

Утримання місць – це система дій, спрямованих на забезпечення їх функціонування.

НЕЗАКОННА ОРГАНІЗАЦІЯ АБО УТРИМАННЯ МІСЦЬ ДЛЯ ВЖИВАННЯ З МЕТОЮ ОДУРМАНЮВАННЯ ЛІКАРСЬКИХ ТА ІНШИХ ЗАСОБІВ, ЩО НЕ Є НАРКОТИЧНИМИ АБО ПСИХОТРОПНИМИ ЧИ ЇХ АНАЛОГАМИ, А ТАКОЖ НАДАННЯ ПРИМІЩЕНЬ З ТАКОЮ МЕТОЮ - (Ч. 1, СТ. 322КК)

ОБ'ЄКТ:

Безпосередній- здоров'я населення та встановлений порядок, спрямований на локалізацію шляхів поширення

Суспільна небезпечність - полягає в тому, що означене діяння сприяють поширенню наркоманії, токсикоманії, щозгубно відбивається на здоров'ї людей.

Суб'єкт: загальний - фізична осудна особа, що досягла 16-річного віку.

Суб'єктивна сторона: наявність умисної форми вини у вигляді тільки прямого умислу.

Об'єктивна сторона: утворюють два різновиди дій:

- 1) організація;
- 2) або утримання місць для незаконного вживання зазначених одурманюючих засобів або речовин з метою одурманювання; надання приміщення з цією метою.

Склад: формальний. Кримінальне правопорушення акінчене з моменту виконання дій передбачених диспозицією статті.

Схема 2. 2. 22. Незаконна організація або утримання місць для вживання одурманюючих засобів (ст. 322 КК).

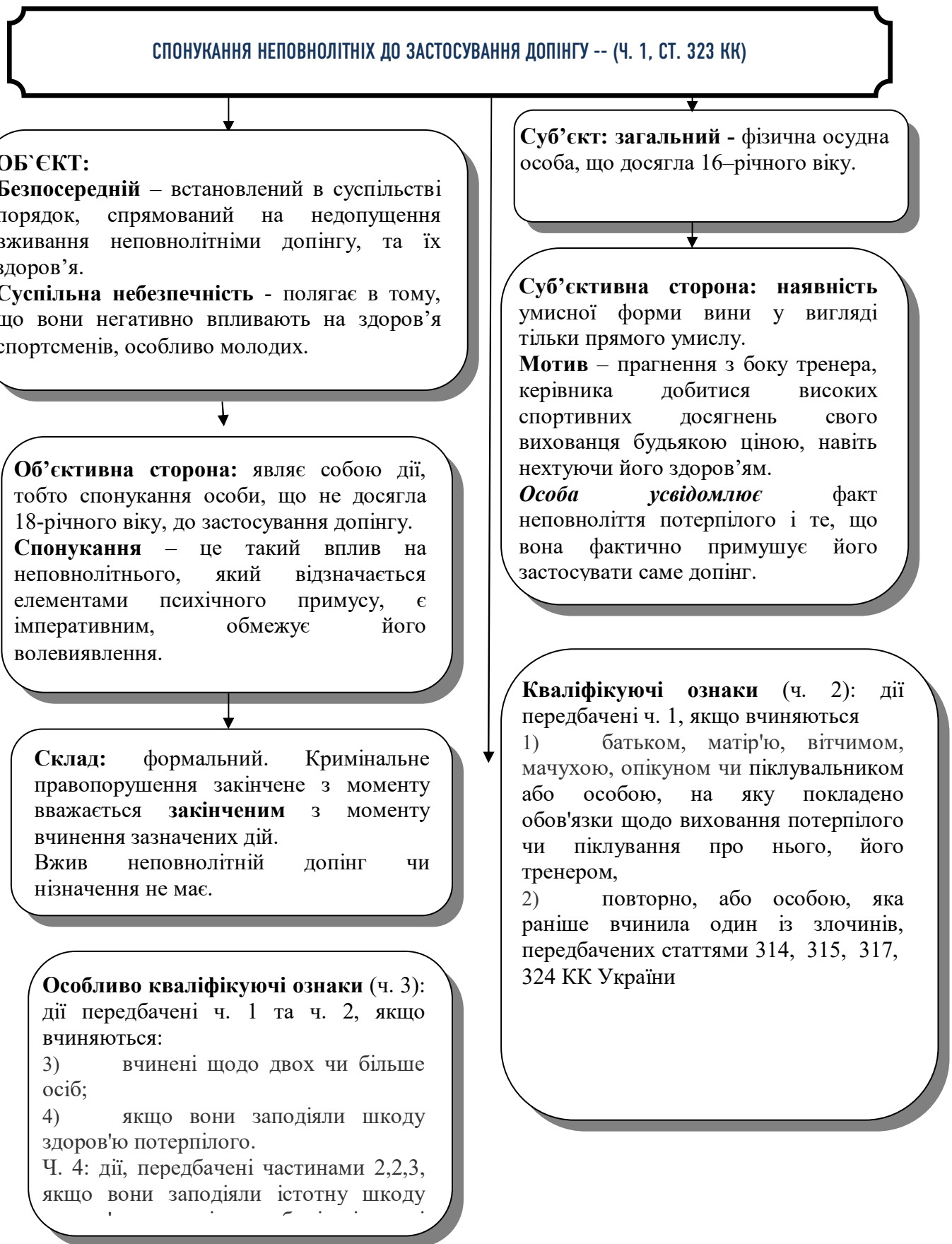

Схема 2. 2. 23. Спонування неповнолітніх до застосування допінгу (ст. 323 КК).

СХИЛЯННЯ НЕПОВНОЛІТНІХ ДО ВЖИВАННЯ ОДУРМАНЮЮЧИХ ЗАСОБІВ, ЩО НЕ Є НАРКОТИЧНИМИ АБО ПСИХОТРОПНИМИ ЧИ ЇХ АНАЛОГАМИ, -- (Ч. 1, СТ. 324КК)

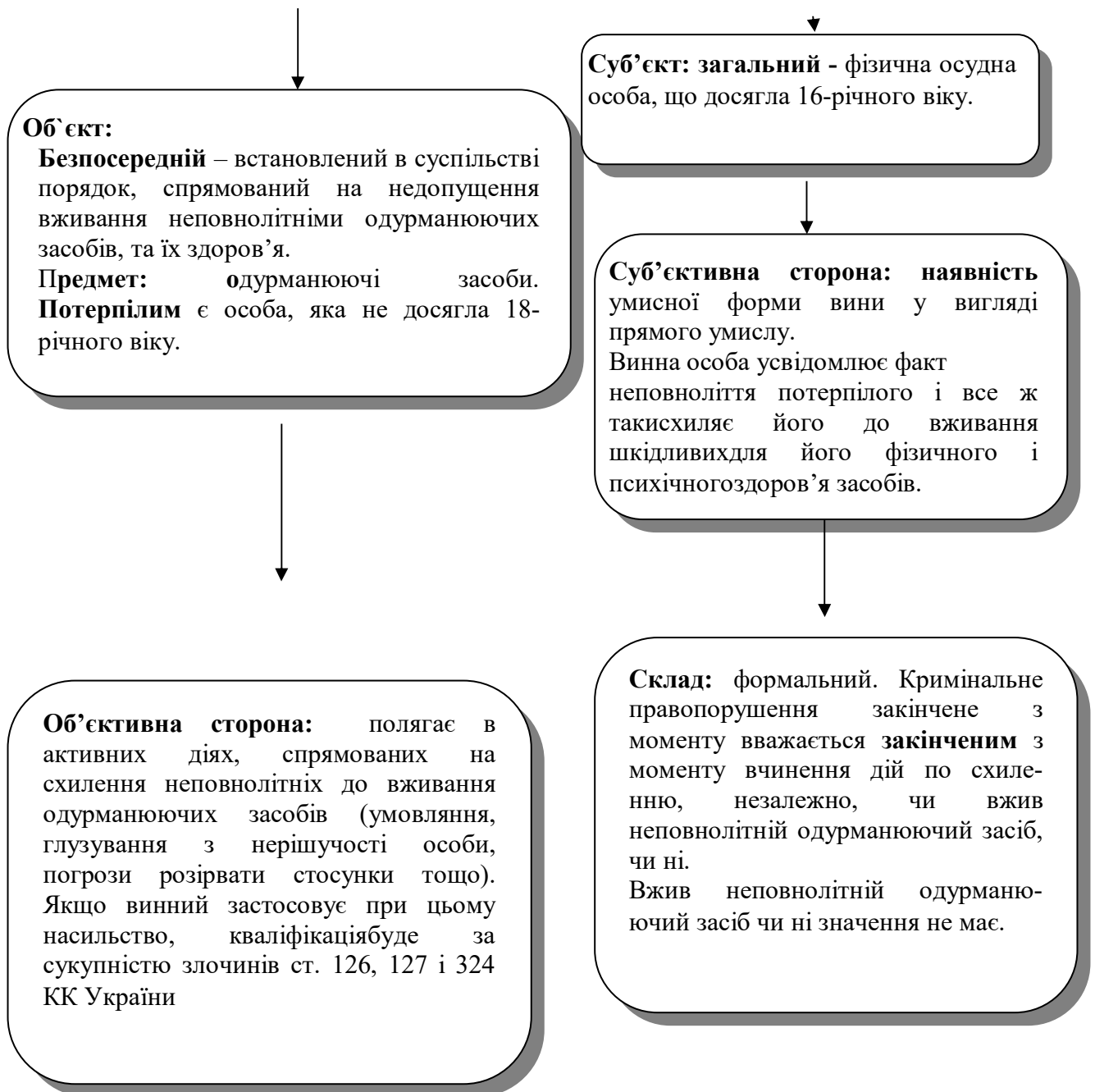

Схема 2. 2. 24. Схилення неповнолітніх до вживання одурманюючих засобів (ст. 324 КК).

ІНШІ КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ

НЕЗАКОННЕ ВИРОБНИЦТВО, ВИГОТОВЛЕННЯ, ПРИДБАННЯ, ПЕРЕВЕЗЕННЯ, ПЕРЕСИЛАННЯ, ЗБЕРІГАННЯ З МЕТОЮ ЗБУТУ, ЗБУТ ОТРУЙНИХ АБО СИЛЬНОДІЮЧИХ РЕЧОВИН, ЩО НЕ Є НАРКОТИЧНИМИ АБО ПСИХОТРОПНИМИ ЧИ ЇХ АНАЛОГАМИ, АБО ОТРУЙНИХ ЧИ СИЛЬНОДІЮЧИХ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ, А ТАКОЖ ЗДІЙСНЕННЯ ТАКИХ ДІЙ ЩОДО ОБЛАДНАННЯ, ПРИЗНАЧЕНОГО ДЛЯ ВИРОБНИЦТВА ЧИ ВИГОТОВЛЕННЯ ОТРУЙНИХ АБО СИЛЬНОДІЮЧИХ РЕЧОВИН, АБО ОТРУЙНИХ ЧИ СИЛЬНОДІЮЧИХ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ, ВЧИНЕНІ БЕЗ СПЕЦІАЛЬНОГО НА ТЕ ДОЗВОЛУ, - (ч. 1, ст. 321КК)

ОБ'ЄКТ:

Безпосередній – встановлений порядок, спрямований на попередження захворювань населення, які викликаються шкідливим впливом окремих предметів.

Предмет - є отруйні або сильнодіючі речовини, що не є наркотичними або психотропними чи їх аналогами, а також обладнання,

Об'єктивна сторона: полягає у переліку альтернативних дій, зокрема виробництво, виготовлення, придбання, перевезення, пересилання, зберігання або збут отруйних або сильнодіючих речовин, а також здійснення таких дій щодо обладнання, призначеного для виробництва чи виготовлення згаданих речовин.

Склад: формальний. Кримінальне правопорушення закінчене з моменту вчинення однієї з перерахованих у диспозиції дій.

Суб'єкт: за ч. 1 – загальний, а за ознаками ч. 2 – спеціальний.

Суб'єктивна сторона: характеризується прямим умислом (ч. 1), або умислом чи неохороючкістю (ч. 2).

Кваліфікуючі ознаки (ч. 3): дії передбачені ч. 1, та ч. 2 якщо вчиняються: 1) повторно; 2) за попередньою змовою групою осіб; 3) якщо предметом таких дій були отруйні чи сильнодіючі речовини, що не є наркотичними або психотропними чи їх аналогами, або отруйні чи сильнодіючі лікарські засоби у великих розмірах.

Особливо кваліфікуючі ознаки (ч. 4) дії передбачені ч. 1, та ч. 2 якщо вчиняються: організованою групою, або якщо предметом таких дій були отруйні чи сильнодіючі речовини, що не є наркотичними або психотропними чи їх аналогами, або отруйні чи сильнодіючі лікарські засоби в особливо великих розмірах.

Схема 2. 2. 25 Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, перевезення, пересилання, зберігання з метою збуту або збут отруйних чи сильнодіючих речовин або отруйних чи сильнодіючих лікарських засобів (ст. 321 КК).

Ст. 321 КК (терміни, визначення та роз'яснення):

Отруйні речовини – це речовини у твердому, сипучому або рідкому вигляді, вживання яких навіть із незначним перевищенням дози може призвести до смерті.

Сильнодіючі речовини – це лікарські та інші засоби, вживання яких поза призначенням або з порушенням норм дозування може спричинити тяжку шкоду організму людини.

Відпуск – видача отруйних або сильнодіючих речовин з аптек, складів, баз тощо.

Облік – це дії, спрямовані на фіксацію кількості зазначених речовин, як виданих, так і залишку.

Суб'єкт злочину, передбаченого ч. 1 ст. 321, – будь-яка особа, що досягла 16 років, а ч. 2 ст. 321 – тільки особа, яка за характером дорученої їй роботи зобов'язана була дотримуватися встановлених правил поведінки з сильнодіючими чи отруйними речовинами.

Ч. 5. Особа, яка добровільно здала отруйні чи сильнодіючі речовини, що не є наркотичними або психотропними чи їх аналогами, або отруйні чи сильнодіючі лікарські засоби та вказала джерело їх придбання або сприяла розкриттю злочинів, пов'язаних з їх незаконним обігом, звільняється від кримінальної відповідальності за незаконне виробництво, виготовлення, придбання, перевезення, пересилання, зберігання отруйних чи сильнодіючих речовин, що не є наркотичними або психотропними чи їх аналогами, або отруйних чи сильнодіючих лікарських засобів, а також за вчинення таких дій без спеціального на те дозволу (частина перша цієї статті) щодо обладнання, призначеного для виробництва чи виготовлення отруйних чи сильнодіючих речовин, що не є наркотичними або психотропними чи їх аналогами, або отруйних чи сильнодіючих лікарських засобів.

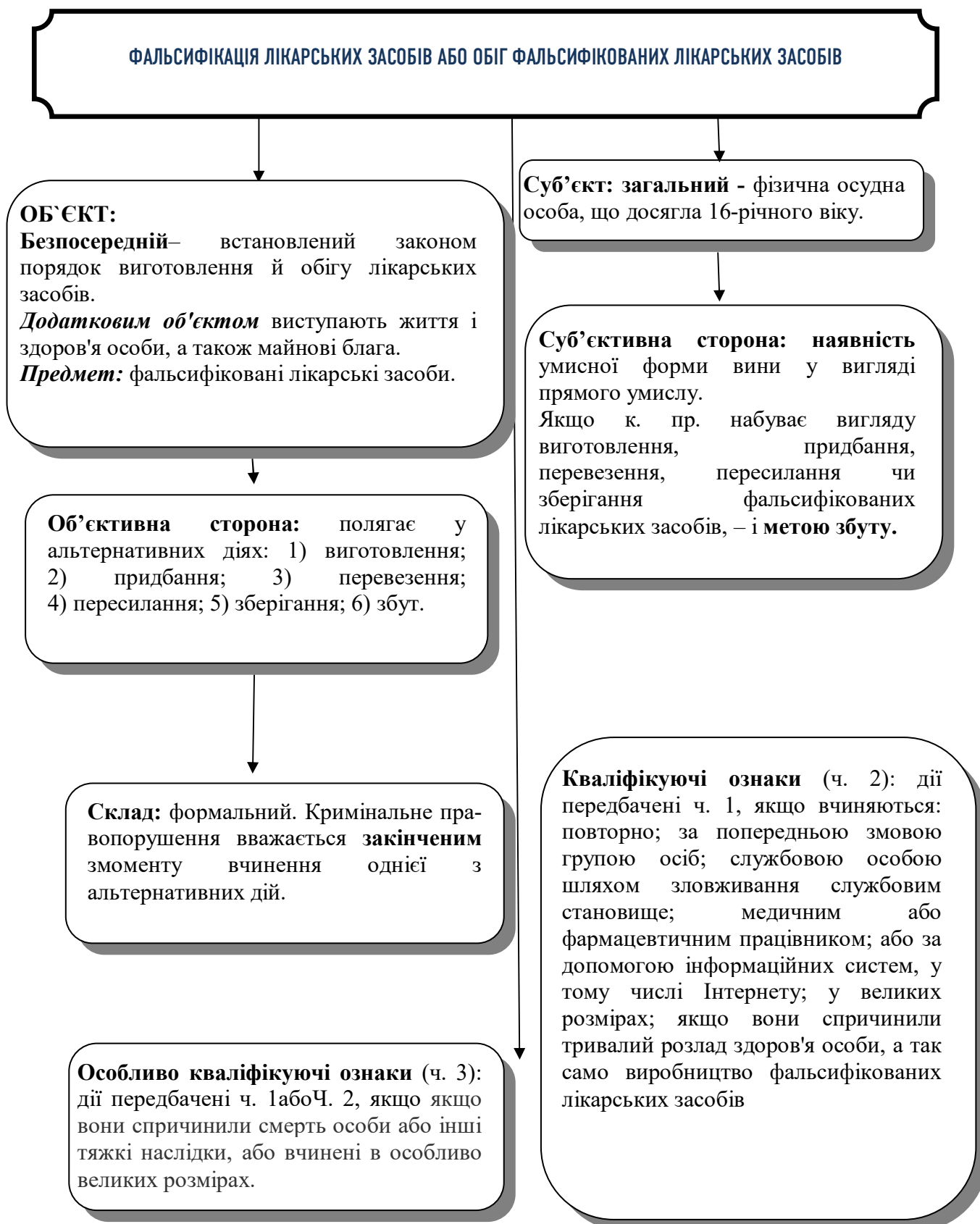

Схема 2. 2. 26. Фальсифікація лікарських засобів або обіг фальсифікованих лікарських засобів (ст. 321-1 КК).

Ст. 321-1 КК (терміни, визначення та роз'яснення):

Під лікарським засобом розуміють будь-яку речовину або комбінацію речовин (ст. 2 Закону України «про лікарські засоби):

а) яка має властивості та призначена для лікування або профілактики захворювань у людей, або

б) яку може бути призначено для запобігання вагітності, відновлення, корекції чи зміни фізіологічних функцій у людини шляхом здійснення фармакологічної, імунологічної, метаболічної дії або для встановлення медичного діагнозу.

Фальсифікований лікарський засіб – це засіб, який умисно:

а) промаркований неідентично (невідповідно) відомостям про лікарський засіб з відповідною назвою, внесений до Державного реєстру лікарських засобів України;

б) умисно підроблений у інший спосіб і не відповідає відомостям про лікарський засіб з відповідною назвою, внесений до державного реєстру

Фальсифіковані лікарські засоби можуть бути поділені на кілька видів:

1) так звані муляжі – це засоби, які взагалі не містять діючих речовин та які виробляються шляхом повної заміни належної речовини нейтральними компонентами – тальком, вапном, содою, крейдою, натуральними барвниками тощо;

2) препарати-імітатори – це препарати, що містять інгредієнти, які зазначені на упаковці. При їх виготовленні належну речовину замінюють на більш дешеву і менш ефективну;

3) ліки, що містять інгредієнти, походження яких відрізняється від визначеного на упаковці;

4) препарати-копії – це найбільш якісні підробки, які містять такі ж, як оригінальні ліки, інгредієнти, до того ж у належних кількостях.

Ч. 4. , ст. 321-1 КК України

Особа, яка добровільно здала фальсифіковані лікарські засоби та вказала джерело їх придбання або сприяла розкриттю злочинів, пов'язаних з їх обігом, звільняється від кримінальної відповідальності за придбання, перевезення, пересилання чи зберігання з метою збуту, збут завідомо фальсифікованих лікарських засобів, їх ввезення на територію України, вивезення з території України, транзит через її територію (частина перша цієї статті, якщо такі дії не створили загрози для життя чи здоров'я людей).

УМИСНЕ ПОРУШЕННЯ ВСТАНОВЛЕНОГО ПОРЯДКУ ДОКЛІНІЧНОГО ВИВЧЕННЯ, КЛІНІЧНИХ ВИПРОБУВАНЬ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ, ФАЛЬСИФІКАЦІЯ ЇХ РЕЗУЛЬТАТІВ, А ТАКОЖ ПОРУШЕННЯ ВСТАНОВЛЕНОГО ПОРЯДКУ ДЕРЖАВНОЇ РЕЄСТРАЦІЇ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ - (Ч. 1, СТ. 321-2 КК)

ОБ'ЄКТ:

Безпосередній – суспільні відносини, що виникають підчас доклінічного вивчення, клінічних випробувань і державної реєстрації лікарських засобів.

Додатковим об'єктом виступають життя і здоров'я особи.

Предмет: лікарські засоби (ст. 2 Закону України «про лікарські засоби»).

Суб'єкт: спеціальний, а саме особи, які відповідно до покладених на них професійних і службових обов'язків здійснюють доклінічне вивчення та клінічні випробування лікарських засобів, а також здійснюють державну реєстрацію лікарських засобів.

Суб'єктивна сторона: наявність умисної форми вини у вигляді прямого умислу: винний усвідомлює, що порушує встановлений порядок доклінічного вивчення, клінічних випробувань лікарських засобів, фальсифікує їх результати або порушує встановлений порядок державної реєстрації таких засобів, і бажає вчинити таке діяння (ч. 1 ст. 3212 КК), та виною у формі необережності до наслідків у виді смерті потерпілого або інших тяжких наслідків (ч. 3 ст. 3212 КК).

Об'єктивна сторона: полягає у альтернативних діях:

- 1) порушення встановленого порядку доклінічного вивчення, клінічних випробувань лікарських засобів ;
- 2) порушення встановленого порядку державної реєстрації лікарських засобів.

Порушенням являється невиконання або неналежне виконання відповідних вимог, передбачених законодавчими та іншими нормативно-правовими актами.

Склад: формальний. Кримінальне правопорушення вважається **закінченим** з моменту вчинення однієї з альтернативних дій.

Кваліфікуючі ознаки (ч. 2): дії передбачені ч. 1, якщо вчиняються:

- 1) повторно;
 - 2) за попередньою змовою групою осіб
- Особливо кваліфікуючі ознаки: ч. 3 - дії передбачені ч. 1 та 2 - якщо вони спричинили смерть потерпілого або інші тяжкі наслідки.**

Схема 2. 2. 27. Фальсифікація лікарських засобів або обіг фальсифікованих лікарських засобів (ст. 321-2 КК).

Ст. 321-2 КК України (терміни, визначення та роз'яснення):

Доклінічне вивчення лікарського засобу являє собою комплекс хімічних, фізичних, біологічних, мікробіологічних, фармакологічних, токсикологічних та інших наукових досліджень, які проводяться перед початком клінічних випробувань і здійснюються згідно з Порядком проведення доклінічного вивчення лікарських засобів та експертизи матеріалів доклінічного вивчення лікарських засобів, затвердженим наказом МОЗ від 14 грудня 2009 р. № 944. Цей Порядок розроблений відповідно до ст. 6 ЗУ від 4 квітня 1996 р. № 123/96 «Про лікарські засоби», ЗУ від 1 лютого 2006 р. № 3447-IV «Про захист тварин від жорстокого поводження», настанови «Лікарські засоби. Належна лабораторна практика», затвердженої наказом МОЗ від 16 лютого 2009 р. № 95 «Про затвердження документів з питань забезпечення якості лікарських засобів», та з урахуванням норм, що застосовуються в міжнародній практиці.

Доклінічне вивчення лікарського засобу включає доклінічні дослідження в лабораторних умовах та/або досліди на лабораторних тваринах з метою визначення специфічної активності та безпечності цього засобу. Ця діяльність провадиться дослідницькими установами незалежно від форми власності та відомчого підпорядкування, які здатні забезпечити відповідний науково-методичний рівень доклінічного вивчення безпечності та ефективності лікарських засобів і належне дотримання згідно з чинним законодавством принципів гуманного поводження з піддослідними тваринами в разі їх використання.

Клінічне випробування (дослідження) лікарського засобу – науково-дослідницька робота, метою якої є будьяке дослідження за участю людини як суб'єкта дослідження, призначене для виявлення або підтвердження клінічних, фармакокінетичних, фармакодинамічних та/або інших ефектів, у тому числі для вивчення всмоктування, розподілу, метаболізму та виведення одного або кількох лікарських засобів та/або виявлення побічних реакцій на один або кілька досліджуваних лікарських засобів з метою оцінки його (їх) безпечності та/або ефективності.

Фальсифікація результатів доклінічного вивчення та клінічних випробувань лікарських засобів: будь-які дії, які призвели до приховування отриманих результатів дослідження, безпідставного завищення їх наукової цінності, невідображення у протоколі та матеріалах дослідження даних про небезпеку для фізичного чи психічного благополуччя досліджуваного, до зміни отриманих показників, які свідчать про низьку якість або небезпечність досліджуваного лікарського засобу тощо.

Державна реєстрація лікарських засобів передбачає включення їх до Державного реєстру лікарських засобів, який містить відомості про лікарські засоби, дозволені для виробництва і застосування в Україні.

Порушенням установленого порядку державної реєстрації лікарських засобів є вчинення будь-яких дій у супереччя Порядку державної реєстрації (перереєстрації) лікарських засобів і розмірів збору за їх державну реєстрацію (перереєстрацію), затвердженому постановою КМУ від 26 травня 2005 р. № 376.

ПОРУШЕННЯ ПРАВИЛ ТА НОРМ, ВСТАНОВЛЕНИХ З МЕТОЮ ЗАПОБІГАННЯ ЕПІДЕМІЧНИМ ТА ІНШИМ ІНФЕКЦІЙНИМ ХВОРОБАМ, А ТАКОЖ МАСОВИМ НЕІНФЕКЦІЙНИМ ЗАХВОРЮВАННЯМ (ОТРУЄННЯМ) І БОРОТЬБИ З НИМИ, ЯКЩО ТАКІ ДІЇ СПРИЧИНИЛИ АБО ЗАВІДОМО МОГЛИ СПРИЧИНИТИ ПОШИРЕННЯ ЦИХ ЗАХВОРЮВАНЬ, - (Ч. 1, СТ. 325КК)

ОБ'ЄКТ: Безпосередній – порядок запобігання епідемічним та іншим інфекційним захворюванням а також масовим неінфекційним захворюванням (отруєнням) і боротьби з ними.

Об'єктивна сторона: характеризується:

- 1) діянням (дія або бездіяльність) спрямованим на порушення правил, встановлених з метою запобігання епідемічним та іншим заразним захворюванням і боротьби з ними;
- 2) настанням наслідків у вигляді створення реальної можливості поширення епідемічних або інших заразних захворювань або поширення вказаних захворювань;
- 3) причинним зв'язком між порушеннями та будь-яким із названих наслідків.

Наявності цього складу кримінального правопорушення передбачає собою таке порушення правил, яке призвело до поширення епідемічних, інших інфекційних чи неінфекційних захворювань або створило загрозу їх поширення.

Суб'єкт: спеціальний – особи, до службових або професійних обов'язків яких входять виконання правил, встановлених з метою запобігання заразним захворюванням і боротьби з ними (службові особи підприємств, установ, організацій, органів державної виконавчої влади).

Суб'єктивна сторона: характеризується наявністю необережної вини за наслідки у вигляді поширення захворювань, а до можливості його настання – злочинної самовпевненості або непрямого умислу.

Кваліфікуючі ознаки ч. 2): Ті самі діяння, якщо вони спричинили загибель людей чи інші тяжкі наслідки

Склад: матеріальний. Кримінальне правопорушення вважається **закінченим** з моменту настання наслідків-діяння спричинило або створило умови поширення захворювань.

Схема 2. 2. 28. Порушення санітарних правил і норм щодо запобігання інфекційним хворобам та масовим отруєнням (ст. 325 КК).

ПОРУШЕННЯ ПРАВИЛ ЗБЕРІГАННЯ, ВИКОРИСТАННЯ, ОБЛІКУ, ПЕРЕВЕЗЕННЯ МІКРОБІОЛОГІЧНИХ АБО ІНШИХ БІОЛОГІЧНИХ АГЕНТІВ ЧИ ТОКСИНІВ, ІНШИХ ПРАВИЛ ПОВОДЖЕННЯ З НИМИ, ЯКЩО ВОНО СТВОРИЛО ЗАГРОЗУ ЗАГИБЕЛІ ЛЮДЕЙ ЧИ НАСТАННЯ ІНШИХ ТЯЖКИХ НАСЛІДКІВ АБО ЗАПОДІЯЛО ШКОДУ ЗДОРОВ'Ю ПОТЕРПІЛОГО, - (Ч. 1, СТ. 326КК)

ОБ'ЄКТ:

Безпосередній є встановлений з метою захисту здоров'я населення порядок поводження з мікробіологічними або іншими біологічними агентами чи токсинами.

Додатковий безпосередній об'єкт є здоров'я особи;

факультативним – життя особи або інші блага.

Предмет: мікробіологічні або інші біологічні агенти чи токсини.

Суб'єкт: спеціальний – особи, які до службових або професійних обов'язків яких входять виконання правил, встановлених з метою запобігання заразним захворюванням і боротьби з ними (працівники анітарно-епідеміологічної служби, службові особи підприємств, установ, організацій, органів державної виконавчої влади).

Об'єктивна сторона: характеризується діями, що полягають у порушенні правил зберігання, використання, обліку, перевезення мікробіологічних або інших біологічних агентів чи токсинів, а також інших правил поводження з ними.

Суб'єктивна сторона: характеризується умислом щодо діяння і необережністю щодо вказаних наслідків.

Кваліфікуючі ознаки (ч. 2): Ті самі діяння, якщо вони спричинили загибель людей чи інші тяжкі наслідки

Склад: формальний. Кримінальне правопорушення вважається закінченим з моменту вчинення хоч одного із вказаних вище діянь.

Схема 2. 2. 29. Порушення правил поводження з мікробіологічними або іншими біологічними агентами чи токсинами (ст. 326 КК).

ЗАГОТІВЛЯ, ПЕРЕРОБЛЕННЯ З МЕТОЮ ЗБУТУ АБО ЗБУТ ПРОДУКТІВ ХАРЧУВАННЯ ЧИ ІНШОЇ ПРОДУКЦІЇ, РАДІОАКТИВНО ЗАБРУДНЕНИХ ПОНАД ДОПУСТИМИ РІВНІ, ЯКЩО ВОНИ СТВОРИЛИ ЗАГРОЗУ ЗАГИБЕЛІ ЛЮДЕЙ ЧИ НАСТАННЯ ІНШИХ ТЯЖКИХ НАСЛІДКІВ АБО ЗАПОДІЯЛИ ШКОДУ ЗДОРОВ'Ю ПОТЕРПІЛОГО,
(Ч. 1, СТ. 327 КК)

ОБ'ЄКТ:

Безпосередній є встановлений з метою захисту здоров'я населення порядок обігу радіоактивно забрудненої продукції, а також право людини, яка проживає або тимчасово перебуває на території України, на захист від впливу іонізуючих випромінювань.

Додатковий безпосередній об'єкт: здоров'я особи.

Факультативний – життя особи або інші блага.

Предмет: є продукти харчування чи інша продукція, радіоактивно забруднені понад рівні, що допускаються.

Суб'єкт: спеціальний – кримінального правопорушення – фізична, осудна особа, що до вчинення кримінального правопорушення досягла 16-річного віку.

Суб'єктивна

сторона: характеризується виною у формі прямого умислу, крім того, у випадках заготівлі або перероблення радіоактивно забруднених продуктів харчування чи іншої продукції – *мету* їх збуту.

Об'єктивна сторона: характеризується діянням – заготівля, перероблення або збут радіоактивно забрудненої продукції і наслідками у вигляді: створення загрози загибелі людей чи настання інших тяжких наслідків або заподіяння шкоди здоров'ю потерпілого, а також причинним зв'язком між хоча б однією із зазначених дій і одним із названих наслідків.

Кваліфікуючі ознаки (Ч. 2): Ті самі діяння, якщо вони спричинили загибель людей чи інші тяжкі наслідки

Склад: формальний. Кримінальне правопорушення вважається закінченим з моменту вчинення хоч одного із вказаних вище діянь.

Схема 2. 2. 30. Заготівля, перероблення або збут радіоактивно забруднених продуктів харчування чи іншої продукції (ст. 327 КК).

ПИТАННЯ САМОКОНТРОЛЮ ДО ПІДРОЗДІЛУ 2. 2.

1. Кримінальні правопорушення у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші кримінальні правопорушення проти здоров'я населення: поняття, родові та безпосередні об'єкти, особливості суб'єктивних ознак.

2. Класифікація кримінальних правопорушень проти здоров'я населення.

3. Суспільна небезпека та склад кримінальних правопорушень, пов'язаних з незаконним обігом наркотичних засобів та інших предметів, небезпечних для здоров'я населення.

4. Контрабанда наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів чи прекурсорів або фальсифікованих лікарських засобів (ст. 305 КК): суспільна небезпека, безпосередній об'єкт, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

5. Використання коштів, здобутих від незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів, прекурсорів, отруйних чи сильнодіючих речовин або отруйних чи сильнодіючих лікарських засобів

(ст. 306 КК): суспільна небезпека, суспільно-небезпечні наслідки.

6. Кримінальні правопорушення, пов'язані з незаконним заволодінням наркотичними засобами, а також обладнанням для його виготовлення (статті 308, 312, 313, 318 І 319 КК) : суспільна небезпека, родовий та безпосередній об'єкт, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

7. Викрадення, привласнення, вимагання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів чи заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем (ст. 308 КК): суспільна небезпека, безпосередній об'єкт, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

8. Кримінальні правопорушення, пов'язані з незаконним вживанням наркотичних і одурманюючих засобів та допінгу (статті 314-317, 322-324 КК): суспільна небезпека, безпосередній об'єкт, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

9. Незаконна організація або утримання місць для вживання одурманюючих засобів (ст. 322 КК): суспільна небезпека, безпосередній об'єкт, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

10. Інші кримінальні правопорушення проти здоров'я населення: суспільна небезпека, родовий та безпосередній об'єкт, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

2. 3. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ У СФЕРІ ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕКТРОННО-ОБЧИСЛЮВАЛЬНИХ МАШИН (КОМП'ЮТЕРІВ), СИСТЕМ ТА КОМП'ЮТЕРНИХ МЕРЕЖ І МЕРЕЖ ЕЛЕКТРОЗВ'ЯЗКУ

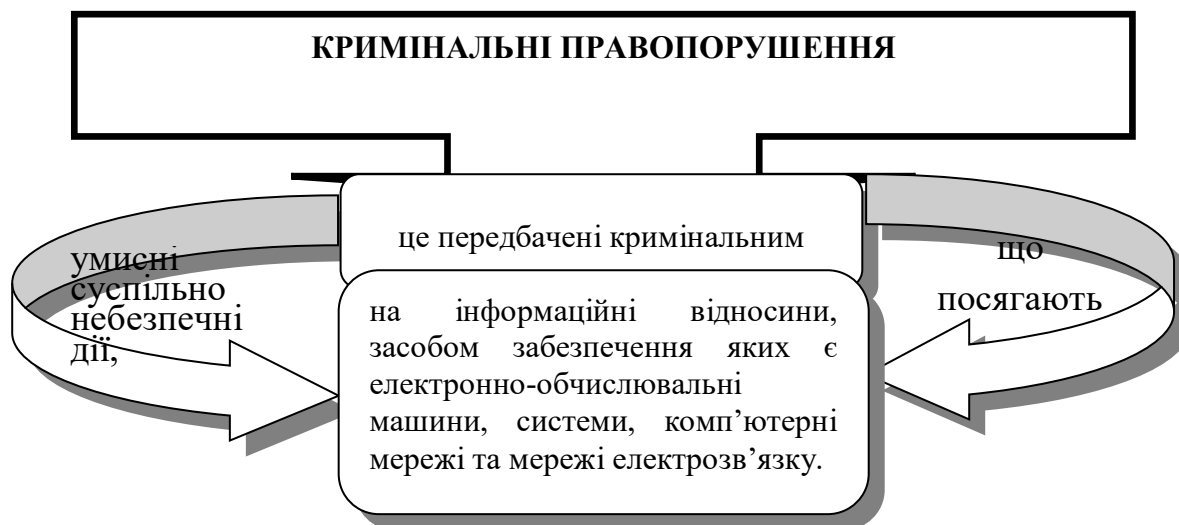

Схема 2. 3. 1. Кримінальні правопорушення у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку

Схема 2. 3. 2. Суспільна небезпека кримінальних правопорушень у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку

Схема 2. 3. 3. Кримінальні правопорушення у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електров'язку

РОДОВИЙ ОБ'ЄКТ: є інформаційні відносини, засобом забезпечення яких є електронно-обчислювальні машини, системи, комп'ютерні мережі та мережі електрозв'язку

Безпосередній об'єкт: окремі аспекти інформаційних процесів суспільних відносин

ДОДАТКОВИЙ факультативний об'єкт:

є суспільні відносини, пов'язані з правом власності на інформацію (ст. ст. 362, 361-2, 363 КК) або правом власності на ІТС (ст. 363 КК).

ПРЕДМЕТ: інформація (комп'ютерна, зберігається та обробляється в ІТС - ст. ст. 361, 361-2, 362 КК)); шкідливі програмні та технічні засоби (ст. 361-1 КК); повідомлення електрозв'язку (363 КК).

Об'єктивна сторона характеризується моделями діяння (дія або бездіяльність).

1. Якщо наслідки спричинені діями особи, яка не мала права доступу до комп'ютерної інформації, – ці дії мають явні ознаки несанкціонованого втручання в систему, зокрема, здійснені у порушення порядку доступу до інформації або з подоланням засобів захисту інформації тощо (ст. 361 ККУ України).

2. Якщо наслідки спричинені діями особи, яка мала право доступу до комп'ютерної інформації, але не мала права вчиняти з нею певні дії – змінювати, знищувати, блокувати, перехоплювати або копіювати її (ст. 362 ККУ України).

3. Якщо наслідки спричинені діями (бездіяльністю) особи, яка відповідає за експлуатацію ЕОМ (комп'ютерів), АС, КМ чи МЕ. Ці дії чи бездіяльність вчинені у порушення правил експлуатації або порядку чи правил захисту інформації, яка в них оброблюється (ст. 363 ККУ України).

4. Якщо наслідки спричинені будь-якою особою шляхом масового розповсюдження повідомлень електрозв'язку, здійсненого без попередньої згоди адресатів (ст. 363-1 ККУ України).

1. В основному за складом є кримінальними правопорушеннями з **матеріальним складом**.

Закінченими вони вважаються з моменту настання суспільно-небезпечних наслідків, зокрема: витоку, втрати, підробки, блокування інформації, спотворення процесу обробки інформації, порушення встановленого порядку маршрутизації інформації (ст. 361 КК) або порушення або припинення роботи ІТС (ст. 363-1 КК).

2. Кримінальні правопорушення, передбачені ч. 1 ст. 361-1 та ст. 361-2 КК, відносяться до кримінальних правопорушень із **формальним** складом, тобто вважаються закінченими з моменту вчинення діянь, зазначених у диспозиції.

Схема 2. 3. 4. Кримінальні правопорушення у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку

СУБ'ЄКТ: загальний: ст. ст. 361, 361-1, 361-2, 363-1 КК- фізична, осудна особа, яка на момент вчинення кримінального правопорушення досягла 16 років.

СУБ'ЄКТ: спеціальний: особа, яка має право доступу до інформації (ст. 362 КК) або особа, яка відповідає за експлуатацію ІТС чи системи захисту інформації (ст. 363 КК).

СКЛАД КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ

СУБ'ЄКТИВНА СТОРОНА: щодо діяння необхідна наявність умислу у всіх складах кримінальних правопорушень, за виключенням ст. 363, де можливе і умисне, і необережне винне ставлення до діяння.

У складах, де передбачені наслідки, до них можливе як умисне, так і необережне ставлення, за виключенням, знову ж таки, ст. 363, де можливе *тільки* необережне винне ставлення до наслідків. Тобто у всіх складах кримінальних правопорушень, де передбачені наслідки, **можлива змішана форма вини** – умисел щодо діяння та необережність щодо наслідків.

Особливість суб'єктивної сторони комп'ютерних кримінальних правопорушень, що заподіяли істотну шкоду характеризується змішаною формою вини.

Особливість суб'єктивної сторони комп'ютерних кримінальних правопорушень, що заподіяли істотну шкоду характеризується змішаною формою вини.

У таких кримінальних правопорушеннях психічне ставлення особи до діяння та першого, обов'язкового, наслідку (втрати, підробки, блокування інформації тощо) виражається в умислі (прямому або непрямому), а до другого (кваліфікованого) наслідку – істотної шкоди – може бути як умисним так і необережним.

Кваліфікуючі ознаки кримінальних правопорушень:

- вчинення комп'ютерного кримінального правопорушення повторно;
- вчинення комп'ютерного кримінального правопорушення за попередньою змовою групою осіб;
- вчинення комп'ютерного кримінального правопорушення, який заподіяв значну шкоду;
- вчинення в умовах воєнного стану.

Схема 2. 3. 5. Кримінальні правопорушення у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку

НЕСАНКЦІОНОВАНЕ ВТРУЧАННЯ В РОБОТУ ІНФОРМАЦІЙНИХ (АВТОМАТИЗОВАНИХ), ЕЛЕКТРОННИХ КОМУНІКАЦІЙНИХ, ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ СИСТЕМ, ЕЛЕКТРОННИХ КОМУНІКАЦІЙНИХ МЕРЕЖ (СТ. 361 КК)

Безпосередній об'єкт: є інформаційні суспільні відносини, в яких забезпечені конфіденційність, цілісність та доступність інформації, а також нормальний процес її обробки та передачі.

Предмет: елементи сфери електронного інформаційного забезпечення життя суспільства:

- 1) електронно-обчислювальні машини (комп'ютерів);
- 2) програмні матеріали, що забезпечують нормальне функціонування автоматизованих систем;
- 3) носії інформації;
- 4) комп'ютерні мережі чи мережі електрозв'язку.

Об'єктивна сторона,

Перший склад полягає у несанкціоноване втручання в роботу:

- 1) інформаційних (автоматизованих),
- 2) електронних;
- 3) комунікаційних;
- 4) інформаційно-комунікаційних систем;
- 5) електронних комунікаційних мереж (Ч. 1 – склад формальний)

Другий склад: діяння передбачені ч. 1 та 2, що призвели до наслідків:

- 1) витоку, втрати, підробки, блокування інформації;
- 2) спотворення процесу обробки інформації або до порушення встановленого порядку її маршрутизації (ч. 3 – склад матеріальний).

Суб'єкт - загальний: фізична, осудна особа, що досягла 16-річного віку

Суб'єктивна сторона: характеризується виною - прямий умисел.

Кваліфікуючі ознаки: мають місце (ч. 2 ст. 361) тіж дії що вчинені:

- 1) повторно попередньою змовою групою осіб,

Особливо кваліфікуючі ознаки: Ч. 4. – дії передбачені ч. 1 або 2 якщо вони заподіяли:

- 1) значну шкоду
- 2) чи створили небезпеку тяжких технологічних аварій
- 3) або екологічних катастроф, 4) загибелі або масового захворювання населення чи інших тяжких наслідків (склад матеріальний).

Ч. 5 – дії передбачені ч. 3 та 4: вчинені під час дії воєнного стану.

Ч. 6 – заохочуюча норма: дії передбачені ч. 1-4 цієї статті, не вважаються несанкціонованим втручанням в роботу інформаційних (автоматизованих), електронних комунікаційних, інформаційно-комунікаційних систем, електронних комунікаційних мереж, якщо вони були вчинені відповідно до порядку пошуку та виявлення потенційних вразливостей таких систем чи мереж.

Схема 2. 3. 6. Несанкціоноване втручання в роботу електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), автоматизованих систем, комп'ютерних мереж чи мереж електрозв'язку (ст. 361 КК).

ВИЗНАЧЕННЯ ТЕРМІНІВ ТА ПОНЯТЬ ВІДПОВІДНО ДО ЧИННОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Значною шкодою в статтях 361–363-1 КК, якщо вона полягає в заподіянні матеріальних збитків, вважається така шкода, яка в сто і більше разів перевищує НМДГ (примітка до статті 361 КК).

Окремі особливості кваліфікуючих обставин комп'ютерних кримінальних правопорушень:

- діяння вчиняється двома або більше виконавцями, кожен із яких виконує всі дії, що утворюють об'єктивну сторону складу (наприклад, декілька осіб здійснюють несанкціоноване втручання з окремих терміналів і знищують певну інформацію);

- кримінальне правопорушення вчиняється двома або більше співвиконавцями, кожен із яких виконує частину дій, що характеризують об'єктивну сторону (наприклад, одна особа вчиняє несанкціоноване втручання й перекручує комп'ютерну інформацію про користувачів комп'ютерної мережі та паролі їх доступу, а інша знищує комп'ютерну інформацію);

- кримінальне правопорушення вчиняється двома або більше особами, при цьому лише одна з них відіграє роль виконавця, а інші є підбурювачами, пособниками або організаторами (наприклад, одна особа забезпечує іншу необхідним устаткуванням, а остання вчиняє розповсюдження шкідливої комп'ютерної програми).

А тому до чітко виражених рекомендацій вищих судових інстанцій, заснованих на узагальненні судової практики, слід дотримуватись наступного правила:

коли своїми діями чи бездіяльністю особа порушила інформаційні відносини, забезпечені комп'ютерними технологіями, та будь-які інші суспільні відносини, кваліфікація повинна відбуватися за правилами сукупності кримінальних правопорушень.

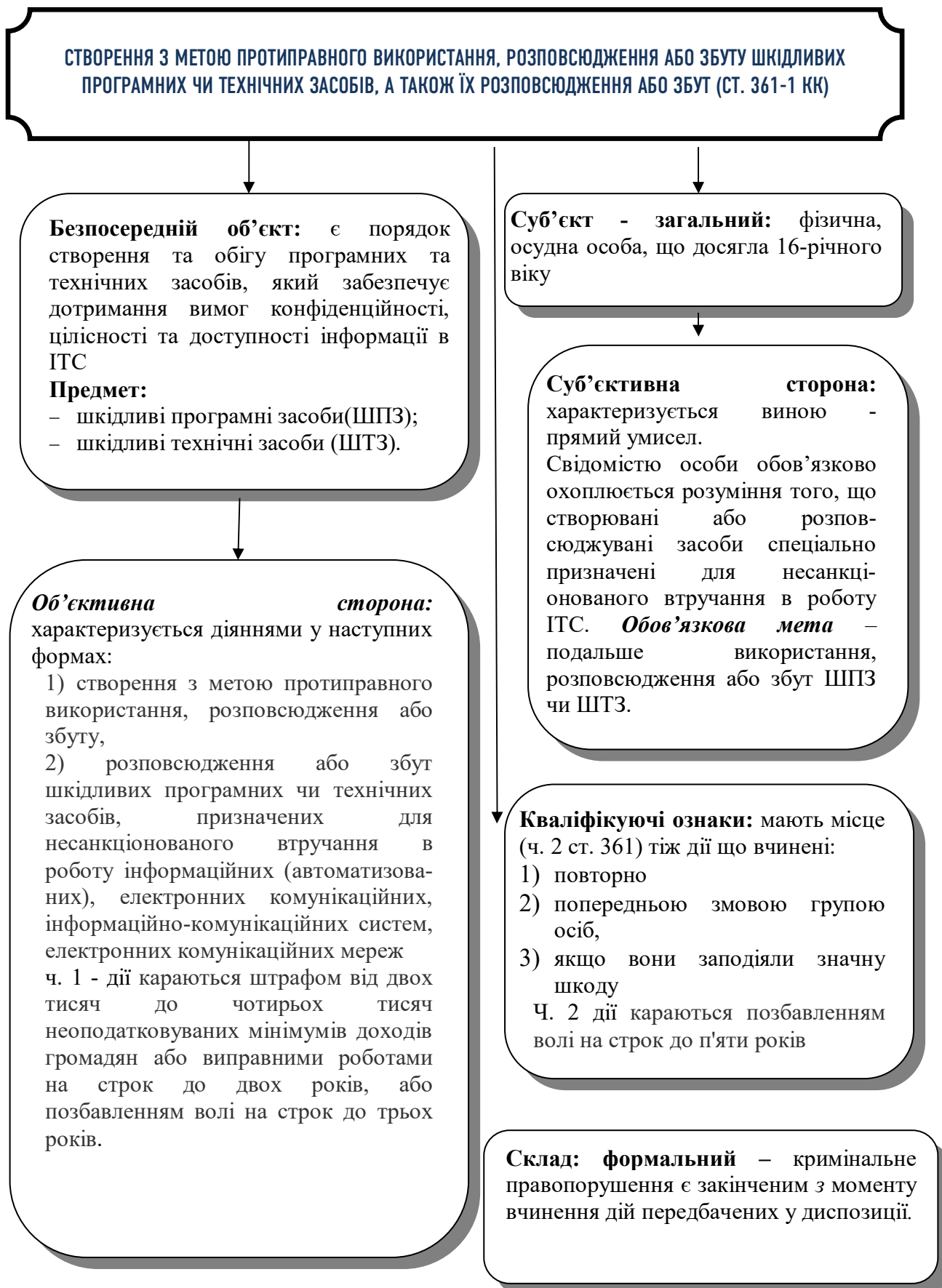

Схема 2. 3. 7. Створення з метою використання, розповсюдження або збуту шкідливих програмних чи технічних засобів, а також їх розповсюдження або збут (ст. 361⁻¹ КК)

ст. 363-1 КК (терміни, визначення та роз'яснення):

Інформація як **предмет кримінального правопорушення**, передбаченого ст. 361 КК, включає комп'ютерну інформацію та інформацію мереж електрозв'язку.

Комп'ютерна інформація включає сукупність програм та даних в ІТС.

Програма – це набір інструкцій у вигляді слів, цифр, кодів, схем, символів або в будь-якому іншому вигляді, виражених у формі, придатній для зчитування комп'ютером, які приводять його в дію для досягнення певної мети або результату. Це поняття охоплює як системну, так і прикладну програму, виражену в початковому, проміжному або об'єктному коді.

Дані – відомості у вигляді сигналів, знаків, звуків, рухомих або нерухомих зображень чи в інший спосіб, які існують в формі, придатній для автоматизованої обробки засобами обчислювальної техніки.

Інформація мереж електрозв'язку – знаки, сигнали, письмовий текст, зображення та звуки або повідомлення будь-якого роду, які передаються, випромінюються та/або приймаються по радіо, провідних, оптичних або інших електромагнітних системах.

Значною шкодою у [статтях 361-363¹](#), якщо вона полягає у заподіянні матеріальних збитків, вважається така шкода, яка в сто і більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян.

Несанкціоноване втручання в роботу ІТС– здійснена поза дозволом (санкцією) власника комп'ютерної системи чи інформації в ній, зміна нормального режиму роботи ІТС, вчинена шляхом впливу на її програмні чи технічні засоби у будь-якому вигляді.

Несанкціоноване втручання в роботу ІТС – здійснена поза дозволом (санкцією) власника комп’ютерної системи чи інформації в ній, зміна нормального режиму роботи ІТС, вчинена шляхом впливу на її програмні чи технічні засоби у будь-якому вигляді (програмному, технічному, механічному тощо). Фактично про *несанкціонованість* таких дій свідчить наявність порушення встановленого власником розмежування доступу до системи: або взагалі відсутність прав доступу, або вихід за їх межі.

До наслідків несанкціонованого втручання в роботу ІТС відносяться: 1) **виток інформації** – ознайомлення чи отримання доступу до неї фізичних та/або юридичних осіб, які не мають права доступу; 2) **втрата інформації** – зникнення інформації в системі або її руйнування до втрати змісту; 3) **підробка інформації** – цілеспрямована зміна змісту інформації; 4) **блокування інформації** – унеможливлення доступу до інформації; 5) **спотворення процесу обробки інформації** – порушення однієї або кількох операцій, зокрема: збирання, введення, записування, перетворення, зчитування, зберігання, знищення, реєстрації, приймання, отримання, передавання, які здійснюються в системі за допомогою технічних і програмних засобів; 6) **порушення встановленого порядку маршрутизації інформації** – зміна правил вибору її маршруту(ів) в телекомунікаційних системах.

ст. 361-1 КК(терміни, визначення та роз'яснення):

ШПЗ слід розуміти програми (програмні блоки, програмне забезпечення), розроблені спеціально для несанкціонованого втручання в роботу ІТС, використання яких спричиняє або створює загрозу заподіяння шкоди конфіденційності, цілісності та доступності інформації в цій системі.

ШТЗ – це різного роду пристрої, устаткування, розроблені для несанкціонованого втручання в роботу ІТС, використання яких спричиняє або створює загрозу заподіяння шкоди конфіденційності, цілісності та доступності інформації в цій системі.

ШПЗ можна класифікувати за наступними підставами:

1. За функцією само розповсюдження:

1. 1. Програми, що само розповсюджуються, тобто такі, які мають в алгоритмі функцію, що дозволяє їм, незалежно від дій користувача, створювати свої копії (розмножуватися) і розповсюджуватися, тобто упроваджувати свої копії у файли, системні області носіїв інформації, зокрема в оперативну пам'ять тощо. Копії шкідливої програми можуть не співпадати в точності з оригіналом, проте зберігають всі або велику частину введених в їх алгоритм функцій, включаючи функцію само розповсюдження. До числа таких програм слід віднести:

а) комп'ютерний вірус – шкідлива програма, що само розповсюджується шляхом включення свого програмного коду або деякої його частини в програмний код файлів, системні області або інший робочий простір носіїв інформації в ІТС;

б) комп'ютерний черв'як – шкідлива програма, що само розповсюджується шляхом перенесення свого програмного коду або деякої його частини по мережі (телекомунікаційній системі).

Основна відмінність комп'ютерного черв'яка від вірусу полягає в механізмі його само розповсюдження.

1. 2. Програмні закладки – програми, що не здібні до само розповсюдження. Відсутність механізму само розповсюдження – основна їх відмінна ознака, в іншому – вони можуть бути наділені аналогічними шкідливими функціями програм, що само розповсюджуються. Їх можна умовно розділити на п'ять груп:

а) програмні закладки, що здійснюють збір інформації про інформаційні процеси, що протікають в ІТС;

б) програмні закладки, що забезпечують порушення порядку доступу до інформації в системі;

в) програмні закладки, що порушують або припиняють роботу програмних чи технічних засобів ІТС;

г) програмні закладки, що наділені деструктивними функціями;

д) комбіновані програмні закладки.

2. За наявності недекларованих функцій:

2. 1. Троянська програма – шкідлива програма, яка, крім прихованих шкідливих функцій, закладених в її алгоритм і здійснюваних відповідно до наперед визначених умов, має і відкрито декларовані функції, не пов'язані зі шкідливою дією.

2. 2. Приховані шкідливі програми відрізняються від троянських програм відсутністю в них відкрито декларованих функцій. Як правило, про наявність, запуск і функціонування прихованої шкідливої програми користувачу невідомо.

3. За об'єктом шкідливого впливу:

3. 1. На загальну працездатність ІТС.

3. 2. На окремі програмні чи технічні засоби ІТС.

3. 3. На конфіденційність, цілісність та доступність інформації.

3. 4. На декілька об'єктів (комбіновані). Наприклад, вплив на носій інформації як на програмно-технічний засіб з метою порушення доступності інформації.

Створення ШПЗ або ШТЗ являє собою творчу діяльність, в результаті якої отримується якісно нова програма або технічний засіб, що явно наділяються функціями, виконання яких може заподіювати шкоду конфіденційності, цілісності та доступності інформації в ІТС. Слід звернути увагу, що створення буде кримінально караним тільки за наявності відповідної ознаки суб'єктивної сторони – мети подальшого використання, розповсюдження або збуту.

Розповсюдження ШПЗ – це оплатне або безоплатне надання копій шкідливих програм або доступу до них невизначеному колу осіб, а рівно їх «закладання» в програмне забезпечення, поширення за допомогою телекомунікаційних мереж чи шляхом самовідтворення.

Розповсюдженням ШТЗ є дії, спрямовані на поширення використання цього засобу та його подальший збут, які можуть бути вчинені у будь-який спосіб (реклама, пропозиції придбати, показ його роботи, опублікування іншої особи тощо), як у відношенні однієї особи, так і будь-якої кількості людей, як за платню, так і безкоштовно.

Збут ШПЗ або ШТЗ – це їх оплатне або безоплатне відчуження, тобто повний перехід цього засобу у власність іншої особи.

Розповсюдження та збут ШТЗ чітко розрізняються. Розповсюдження ж ШПЗ відрізняється від їх збуту тим, що воно містить певні зусилля винної особи щодо якомога більшого розширення кола осіб, які мають можливість отримати цей засіб (викладення ШПЗ на мережевий ресурс, доступ до якого може відкриватися після оплати певної суми грошей, або бути відкритим; поштова розсилка з прикріпленим файлом або гіперпосиланням на нього тощо). Збут же характеризується певною обмеженістю за кількістю екземплярів ШПЗ та колом осіб, які їх отримали чи могли отримати (продаж дисків з записаними на них шкідливими програмами на одній торговій точці; передача програми знайомому).

НЕСАНКЦІОНОВАНИ ЗБУТ АБО РОЗПОВСЮДЖЕННЯ ІНФОРМАЦІЇ З ОБМЕЖЕНИМ ДОСТУПОМ, ЯКА ЗБЕРІГАЄТЬСЯ В ЕЛЕКТРОННО-ОБЧИСЛЮВАЛЬНИХ МАШИНАХ (КОМП'ЮТЕРАХ), АВТОМАТИЗОВАНИХ СИСТЕМАХ, КОМП'ЮТЕРНИХ МЕРЕЖАХ АБО НА НОСІЯХ ТАКОЇ ІНФОРМАЦІЇ, СТВОРЕНОЇ ТА ЗАХИЩЕНОЇ ВІДПОВІДНО ДО ЧИННОГО ЗАКОНОДАВСТВА, -- (Ч. 1 СТ. 361⁻² КК)

Безпосередній об'єкт: основний кримінального правопорушення виступає встановлений порядок доступу до інформації в ІТС.
Факультативний додатковий об'єкт: відносини, пов'язані із правом власності на інформацію.
Предмет: ІОД, яка зберігається в ІТС або на носіях такої інформації, створена та захищена відповідно до чинного законодавства.

Об'єктивна сторона: характеризується Діяннями у наступних формах:
1) несанкціоновані збут ІОД;
2) несанкціоноване розповсюдження ІОД.
Склад кримінального правопорушення буде мати місце за умов: будуть відповідні заходи захисту ІОД, а в другому – ці заходи будуть вжиті відповідно до договору

Ч. 1-дії караються караються штрафом від двох тисяч до чотирьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або позбавленням волі на строк до двох років.

Суб'єкт -загальний: фізична, осудна особа, що досягла 16-річного віку

Суб'єктивна сторона: характеризується винною - прямий умисел.
Особа усвідомлює, що комп'ютерна інформація, яку вона збуває або розповсюджує, є інформацією з обмеженим доступом; усвідомлює, що не має права або дозволу власника інформації на вчинення подібних дій.

Кваліфікуючі ознаки: мають місце (ч. 2 ст. 561) тіж дії що вчинені:
1) Повторно;
2) попередньою змовою групою осіб;
3) якщо вони заподіяли значну шкоду.
Ч. 2 -дії караються позбавленням волі на строк від двох до п'яти років.

Склад: формальний – з моменту вчинення дій передбачених у диспозиції.

Схема 2. 3. 8. Несанкціоновані збут або розповсюдження інформації з обмеженим доступом, яка зберігається в електронно-обчислювальних машинах (комп'ютерах), автоматизованих системах, комп'ютерних мережах або на носіях такої інформації (ст. 361⁻² КК)

ст. 361-2 КК (терміни, визначення та роз'яснення):

Інформація з обмеженим доступом (ІОД) може бути комп'ютерною або відноситися до мереж електрозв'язку і має додаткові ознаки:

– є **інформацією з обмеженим доступом**, до якої згідно зі ст. 30 Закону України «Про інформацію» відноситься таємна, конфіденційна та службова інформація;

– **зберігається в ІТС або на носіях такої інформації**. **Носій інформації** – фізичне тіло, яке використовується під час запису для збереження в ньому або на його поверхні сигналів інформації, може бути вбудованою або знімною частиною технічного засобу.

– **створена відповідно до чинного законодавства**, тобто розповсюдження або збут такої інформації, якщо вона отримана з порушенням законодавства, не є кримінальним правопорушенням, передбаченим ст. 361-2 КК України. Для встановлення цієї ознаки слід звернутися до відповідних нормативних актів;

– **захищена відповідно до чинного законодавства**. Відповідно до Закону України «Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах» (далі – Закон) **інформація з обмеженим доступом, вимога щодо захисту якої встановлена законом**, повинна оброблятися із застосуванням «комплексної системи захисту інформації з підтвердженою відповідністю» (ч. 2 ст. 8 Закону). В іншому випадку «**умови обробки інформації в системі визначаються власником системи відповідно до договору з власником інформації**» (ч. 1 ст. 8 Закону). Отже склад кримінального правопорушення, передбачений цією статтею, буде мати місце тоді, коли в першому випадку будуть відповідні заходи захисту, а в другому – ці заходи

будуть вжиті відповідно до договору. У разі ж відсутності будь-яких заходів захисту ця необхідна ознака предмету цього кримінального правопорушення відсутня, отже відсутній і склад кримінального правопорушення.

Розповсюдження комп'ютерної інформації з обмеженим доступом являє собою оплатне або безоплатне надання копій цієї інформації або доступу до неї невизначеному колу осіб.

Під ***збутом комп'ютерної інформації з обмеженим доступом*** необхідно розуміти її оплатне або безоплатне відчуження.

НЕСАНКЦІОНОВАНИ ЗМІНА, ЗНИЩЕННЯ АБО БЛОКУВАННЯ ІНФОРМАЦІЇ, ЯКА ОБРОБЛЮЄТЬСЯ В ЕЛЕКТРОННО-ОБЧИСЛЮВАЛЬНИХ МАШИНАХ (КОМП'ЮТЕРАХ), АВТОМАТИЗОВАНИХ СИСТЕМАХ ЧИ КОМП'ЮТЕРНИХ МЕРЕЖАХ АБО ЗБЕРІГАЄТЬСЯ НА НОСІЯХ ТАКОЇ ІНФОРМАЦІЇ, ВЧИНЕНІ ОСОБОЮ, ЯКА МАЄ ПРАВО ДОСТУПУ ДО НЕЇ, - (Ч. 1 СТ. 362 КК)

Безпосередній основний об'єкт: встановлений порядок розділення доступу до інформації та її обробки в ІТС. **Факультативний додатковий об'єкт:** відносини, пов'язані із правом власності на інформацію.
Предмет: інформація, яка оброблюється в ІТС або зберігається на носіях такої інформації.

Об'єктивна сторона: характеризується Ч. 1 -діяннями у наступних формах:
1) несанкціонована зміна інформації;
2) несанкціоноване знищення інформації;
3) несанкціоноване блокування інформації.

Дії караються штрафом від двох тисяч до чотирьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк до двох років.

Склад формальний

Ч. 2 складається: 1) діяння в двох формах: несанкціоноване перехоплення інформації та несанкціоноване копіювання інформації; 2) наслідки – виток інформації; 3) причинно-наслідковий зв'язок.

Караються позбавленням волі на строк до трьох років з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на той самий строк.

Суб'єкт - спеціальний: спеціальний – особа, яка має право доступу до комп'ютерної інформації.

Суб'єктивна сторона: характеризується виною - характеризується виною у виді прямого або непрямого умислу. При цьому особа має усвідомлювати, що вчиняє несанкціоновані дії щодо інформації в системі – дії, що провадяться з порушенням порядку доступу до цієї інформації, установленого відповідно до законодавства

Кваліфікуючі ознаки: ч. 3 мають місце тіж дії що вчинені уч. 1 та 2:
4) Повторно;
5) попередньою змовою групою осіб;
6) якщо вони заподіяли значну шкоду.
ч. 3 – дії караються позбавленням волі на строк від двох до п'яти років.

Ч. 2 Склад: матеріальний – з моменту настання наслідків.

Схема 2. 3. 9. Несанкціоновані дії з інформацією, яка оброблюється в електронно-обчислювальних машинах (комп'ютерах), автоматизованих системах, комп'ютерних мережах або зберігається на носіях такої інформації, вчинені особою, яка має право доступу до неї (ст. 362 КК)

Ст. 362 КК (терміни, визначення та роз'яснення):

Обробка інформації в системі – виконання однієї або кількох операцій, зокрема: збирання, введення, записування, перетворення, зчитування, зберігання, знищення, реєстрації, приймання, отримання, передавання, які здійснюються в системі за допомогою технічних і програмних засобів (ст. 1 Закону).

Несанкціонована зміна інформації являє собою здійснену із порушенням порядку доступу до інформації в системі модифікацію змісту відомостей, які в ній зберігаються чи оброблюються.

Несанкціоноване знищення інформації– дії, що провадяться з порушенням порядку доступу до інформації в системі, в результаті яких інформація зникає в системі або руйнується настільки, що втрачає зміст.

Несанкціоноване блокування інформації – дії, що провадяться з порушенням порядку доступу до інформації в системі, в результаті яких унеможлиблюється доступ до інформації в системі за умови, що її не змінено та не знищено.

Несанкціоноване копіювання інформації – це відтворення її зі збереженням вихідної інформації, що провадиться з порушенням порядку доступу до цієї інформації. Наприклад, особа має право лише на ознайомлення з певною базою даних, а вона створює її копію.

Несанкціоноване перехоплення – це отримання з порушенням порядку доступу до інформації її копії за допомогою специфічних технічних засобів під час передавання цієї інформації від одного комп'ютера до

іншого, або від периферійних приладів до комп'ютера, або шляхом обробки електромагнітних випромінювань під час роботи інформаційно-телекомунікаційної системи, у якій оброблюється така інформація.

Виток інформації – ознайомлення чи отримання доступу до неї фізичних та/або юридичних осіб, які не мають права доступу.

Відповідно до ст. 4 Закону: «Порядок доступу до інформації, перелік користувачів та їх повноваження стосовно цієї інформації визначаються власником інформації. Порядок доступу до інформації, яка є власністю держави, або інформації з обмеженим доступом, вимога щодо захисту якої встановлена законом, перелік користувачів та їх повноваження стосовно цієї інформації визначаються законодавством». Згідно ст. 5 Закону: «Власник системи забезпечує захист інформації (*в тому числі і порядок доступу до інформації*) в системі в порядку та на умовах, визначених у договорі, який укладається ним із власником інформації, якщо інше не передбачено законом».

Спеціальний статус особи встановлюється із затвердженням порядку її доступу до інформації в системі, який встановлюється законодавством або відповідним нормативним актом (наказом, розпорядженням тощо), виданим власником системи відповідно до договору із власником інформації.

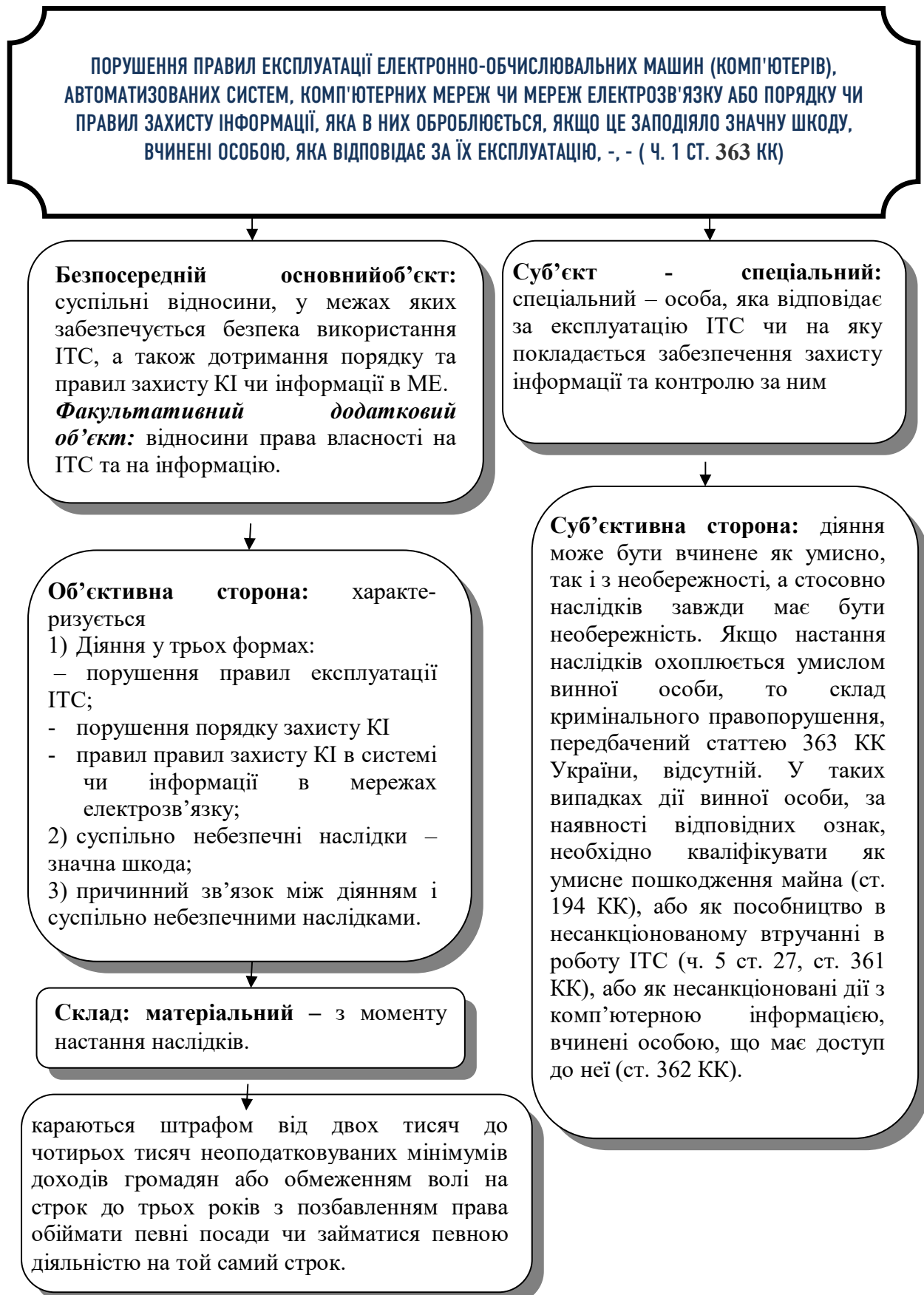

Схема 2. 3. 10. Порушення правил експлуатації електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), автоматизованих систем, комп'ютерних мереж чи мереж електрозв'язку або порядку чи правил захисту інформації, яка в них оброблюється (ст. 363 КК)

Ст. 363 КК (терміни, визначення та роз'яснення):

Склад кримінального правопорушення є *безпредметним*, тобто предмет не є обов'язковою його ознакою.

Диспозиція даної статті є бланкетною, тобто містить терміни, роз'яснення яких слід шукати в інших нормативно-правових актах. *Правила експлуатації* ІТС являють собою вимоги, що ставляться власниками систем до їх використання або обслуговування їх технічних і програмних засобів. Вони, як правило, містяться в окремих підзаконних актах (наказах, розпорядженнях).

Порядок захисту інформації – це визначені нормативно-правовими актами вимоги щодо створення та організації роботи системи захисту інформації, які забезпечують запобігання несанкціонованим діям щодо інформації в системі.

Правила захисту інформації, у свою чергу, являють собою вимоги щодо використання системи захисту інформації певного виду, які забезпечують її правильну роботу.

Підзаконні нормативно-правові акти, в яких затверджуються ці порядок та правила, видаються власником конкретної ІТС на підставі положень закону або договору із власником інформації.

Порушення правил експлуатації ІТС – недотримання вимог, що ставляться її власником до їх використання або обслуговування. Таке порушення може полягати, наприклад, у спробі відповідальної особи встановити нове програмне або апаратне забезпечення без повідомлення власника системи, якщо такий обов'язок передбачений правилами, порушенні порядку включення або відключення засобів комп'ютерної техніки тощо.

Порушення порядку захисту інформації – недотримання визначених нормативними актами вимог щодо створення системи захисту інформації та організації її роботи. Прикладом такого діяння може бути надання відповідальною особою можливості користувачам використовувати комп'ютерну техніку для роботи з таємною інформацією за відсутності сертифікованої належним чином системи захисту.

Порушення правил захисту інформації – недотримання вимог щодо використання системи захисту інформації певного виду. Це може бути, наприклад, неналежне зберігання паролів для доступу до інформації, підключенні комп'ютерної техніки до мережі без фільтрів (антивірусів, мережових екранів, брандмауерів тощо), не вчинення вчасно оновлення антивірусних баз, нереагування на повідомлення системи захисту про загрози безпеці, відсутність відповідних дій з боку відповідальної особи тощо.

УМИСНЕ МАСОВЕ РОЗПОВСЮДЖЕННЯ ПОВІДОМЛЕНЬ ЕЛЕКТРОЗВ'ЯЗКУ, ЗДІЙСНЕНЕ БЕЗ ПОПЕРЕДНЬОЇ ЗГОДИ АДРЕСАТИВ, ЩО ПРИЗВЕЛО ДО ПОРУШЕННЯ АБО ПРИПИНЕННЯ РОБОТИ ЕЛЕКТРОННО-ОБЧИСЛЮВАЛЬНИХ МАШИН (КОМП'ЮТЕРІВ), АВТОМАТИЗОВАНИХ СИСТЕМ, КОМП'ЮТЕРНИХ МЕРЕЖ ЧИ МЕРЕЖ ЕЛЕКТРОЗВ'ЯЗКУ, - (Ч. 1 СТ. 363-1 КК)

Безпосередній основний об'єкт: нормальне функціонування електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), автоматизованих систем, комп'ютерних мереж чи мереж електрозв'язку.

Предмет: електронно-обчислювальні машини (комп'ютери), автоматизовані системи, комп'ютерні мережі чи мережі електрозв'язку, комп'ютерна інформація, а також інформація, що передається засобами електрозв'язку

Об'єктивна сторона: характеризується а) суспільно небезпечне діяння у вигляді масового розповсюдження повідомлень електрозв'язку, здійсненими без попередньої згоди адресатів;

б) суспільно небезпечними наслідками у вигляді порушення або припинення роботи автоматизованих систем, комп'ютерних мереж чи мереж електрозв'язку;

в) причинним зв'язком зазначених дій із наслідками.

Карається штрафом від двох тисяч до чотирьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або обмеженням волі на строк до трьох років.

Суб'єкт - загальний: фізична осудна особа, що досягла 16-річного віку.

Суб'єктивна сторона: умисна форма вини, мотиви і цілі для кваліфікації кримінального правопорушення значення не мають.

Кваліфікуючі ознаки: Ч. 2 мають місце ті ж дії що вчинені у Ч. 1.:

- 1) Повторно;
- 2) попередньою змовою групою осіб;
- 3) якщо вони заподіяли значну шкоду.

Караються обмеженням волі на строк до п'яти років або позбавленням волі на той самий строк, з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

Ч. 2 Склад: матеріальний – з моменту настання наслідків.

Схема 2. 3. 11. Перешкоджання роботі електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), автоматизованих систем, комп'ютерних мереж чи мереж електрозв'язку шляхом масового розповсюдження повідомлень електрозв'язку (ст. 363-1 КК)

Ст. 363-1 КК(терміни, визначення та роз'яснення):

Масове розповсюдження повідомлень електрозв'язку - це надання значній кількості адресатів (досить широкому - невизначеному колу осіб) без їх попередньої згоди як однакових, так і різних за змістом повідомлень. Передавання одного чи більше повідомлень одному адресатові або чітко визначеній їх кількості не може розглядатися як масове розповсюдження і не може становити складу цього кримінального правопорушення.

Повідомлення електрозв'язку - це певна інформація (відомості), що сповіщається комусь і передається мережами електрозв'язку. В цих повідомленнях можуть міститися судження, які стверджують певні факти або їх відкидають. Сигнали електрозв'язку, які не містять якихось відомостей, не охоплюються аналізованим поняттям.

Засобами вчинення цього кримінального правопорушення є повідомлення електрозв'язку, які розповсюджують через систему ЕОМ (комп'ютери), автоматизовані системи, комп'ютерні мережі чи мережі електрозв'язку, у тому числі і через систему Інтернет. Як правило, це зайві для адресата, незапитувані ним і небажані йому нав'язливі електронні повідомлення переважно рекламного характеру. Це інформація (відомості), що стосується конкретних осіб, організацій, політичних діячів, окремих партій тощо.

Отримання адресатами повідомлень електрозв'язку (навіть коли воно має масовий характер) за їх попередньою згодою не містить складу кримінального правопорушення.

Суспільно небезпечними наслідками цього кримінального правопорушення є порушення або припинення роботи ЕОМ (комп'ютерів), автоматизованих систем, комп'ютерних мереж чи мереж електрозв'язку.

Порушення роботи ЕОМ (комп'ютерів), автоматизованих систем, комп'ютерних систем чи систем електрозв'язку - це порушення повне чи часткове процесу функціонування вказаних електронно-обчислювальних машин або повна чи часткова втрата контролю над ними. Унаслідок порушення роботи мережі електрозв'язку втрачається також і здатність забезпечувати захист інформації, що передається нею, від знищення, перекручення, блокування, несанкціонованого витоку або від порушення встановленого порядку маршрутизації.

Припинення роботи ЕОМ (комп'ютерів), автоматизованих систем чи комп'ютерних мереж має місце у випадках, коли воно взагалі перестає працювати і не може виконувати операції по збереженню, введенню, записуванню, перетворенню, зчитуванню, знищенню, реєстрації інформації, а також обмін по каналу передачі даних.

Припинення роботи мережі електрозв'язку - це припинення виконання мережами функцій із передавання випромінювання або прийняття знаків, сигналів, письмового тексту, зображень та звуків або інших повідомлень по радіо-, дротових, оптичних або інших електромагнітних системах.

Між суспільно небезпечними діями і суспільно небезпечними наслідками слід встановити необхідний причинний зв'язок.

ПИТАННЯ САМОКОНТРОЛЮ ДО ПІДРОЗДІЛУ 2. 3.

1. Кримінальні правопорушення у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку: поняття, родові та безпосередні об'єкти, особливості суб'єктивних ознак.

2. Класифікація кримінальних правопорушень у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку.

3. Суспільна небезпека та склад кримінальних правопорушень у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку.

4. Несанкціоноване втручання в роботу електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), автоматизованих систем, комп'ютерних мереж чи мереж електрозв'язку (ст. 361 КК): суспільна небезпека, безпосередній об'єкт, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

5. Створення з метою використання, розповсюдження або збуту шкідливих програмних чи технічних засобів, а також їх розповсюдження або збут (ст. 361⁻¹ КК): суспільна небезпека, суспільно-небезпечні наслідки.

6. Несанкціоновані збут або розповсюдження інформації з обмеженим доступом, яка зберігається в електронно-обчислювальних машинах (комп'ютерах), автоматизованих системах, комп'ютерних мережах або на носіях такої інформації (ст. 361⁻² КК): суспільна небезпека, родовий та безпосередній об'єкт, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

7. Несанкціоновані дії з інформацією, яка оброблюється в електронно-обчислювальних машинах (комп'ютерах), автоматизованих системах, комп'ютерних мережах або зберігається на носіях такої інформації, вчинені особою, яка має право доступу до неї (ст. 362 КК): суспільна небезпека, безпосередній об'єкт, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

8. Порушення правил експлуатації електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), автоматизованих систем, комп'ютерних мереж чи мереж електрозв'язку або порядку чи правил захисту інформації, яка в них оброблюється (ст. 363 КК): суспільна небезпека, безпосередній об'єкт, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

9. Перешкоджання роботі електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), автоматизованих систем, комп'ютерних мереж чи мереж електрозв'язку шляхом масового розповсюдження повідомлень електрозв'язку (ст. 363-1 КК): суспільна небезпека, безпосередній об'єкт, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

10. Інші кримінальні правопорушення пов'язані з розповсюдженням заборонених контентів з використанням автоматизованих систем, комп'ютерних мереж чи мереж електрозв'язку.

2. 4. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ У СФЕРІ СЛУЖБОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, ПОВ'ЯЗАНОЇ З НАДАННЯМ ПУБЛІЧНИХ ПОСЛУГ

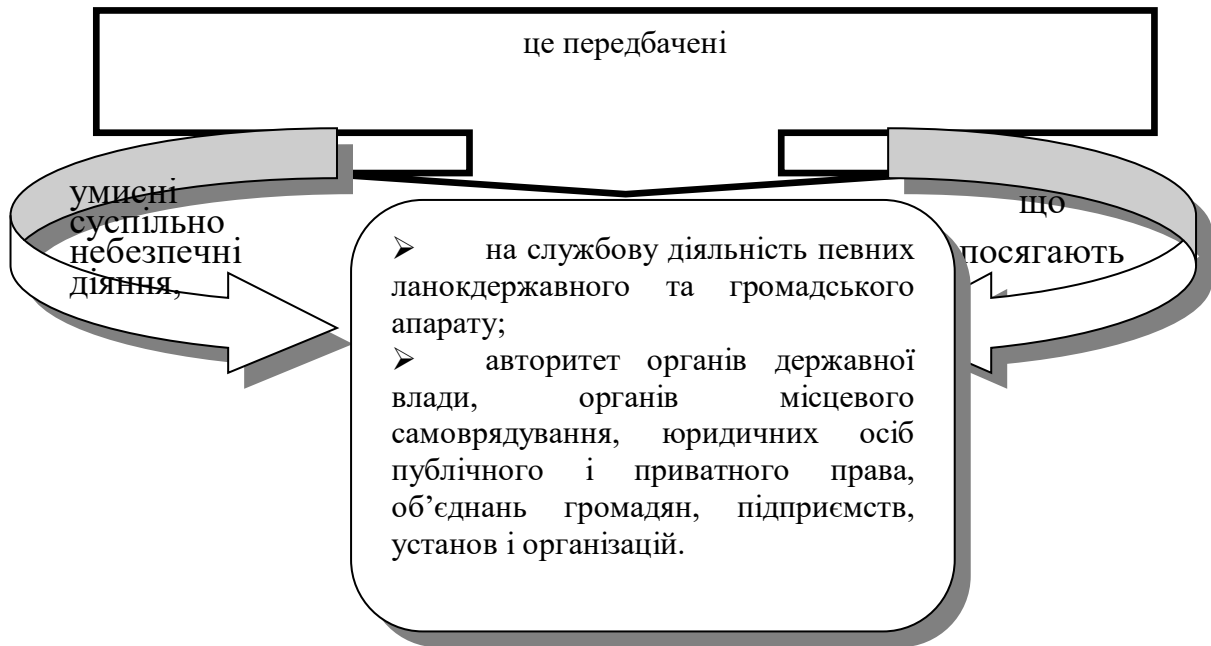

Схема 2. 4. 1. Кримінальні правопорушення у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг

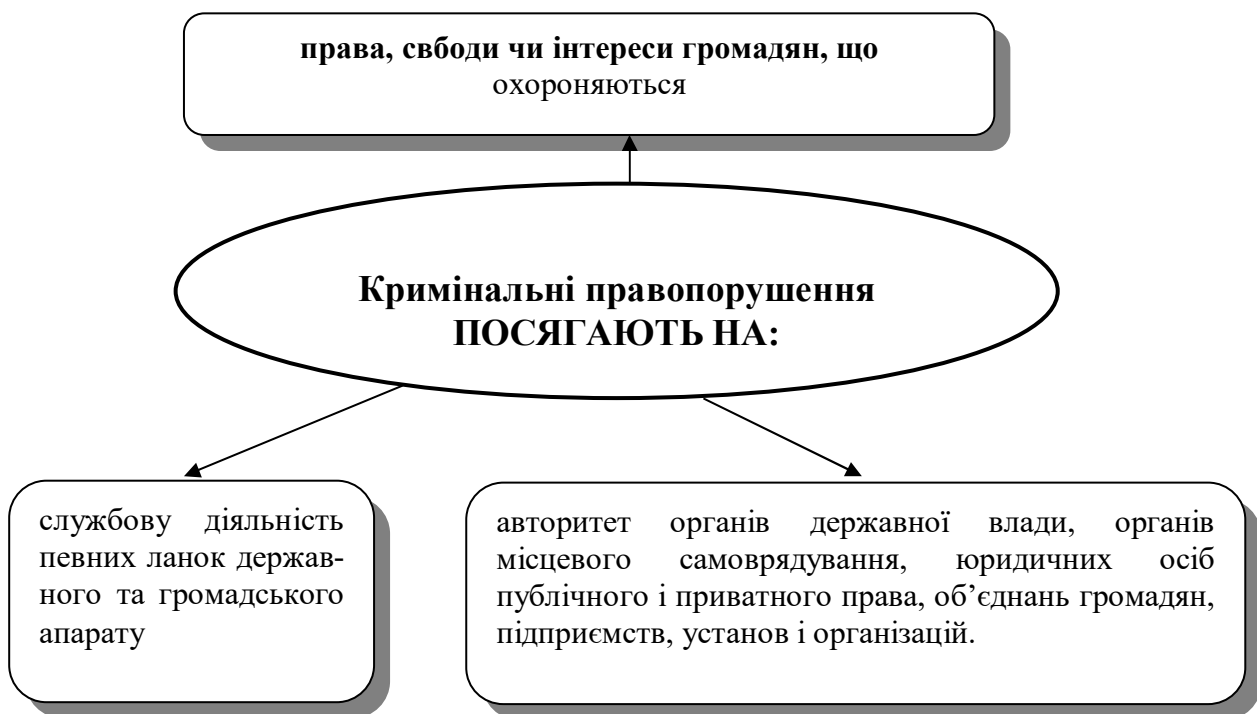

Схема 2. 4. 2. Суспільна небезпека кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг

1) кримінальні правопорушення у сфері службової діяльності:

- стаття 364 Зловживання владою або службовим становищем;
- стаття 364-1 Зловживання повноваженнями службовою особою юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми;
- стаття 364². Здійснення народним депутатом України на пленарному засіданні Верховної Ради України голосування замість іншого народного депутата України;
- стаття 365. Перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу;
- стаття 365³. Бездіяльність працівника правоохоронного органу щодо незаконної діяльності з організації або проведення азартних ігор, лотерей;
- стаття 366. Службове підроблення;
- стаття 366². Декларування недостовірної інформації;
- стаття 366³. Неподання суб'єктом декларування декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування;
- стаття 367. Службова недбалість;
- стаття 368. Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою;
- стаття 368³. Підкуп службової особи юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми
- стаття 368⁵. Незаконне збагачення;
- стаття 369. Пропозиція, обіцянка або надання неправомірної вигоди службовій особі
- стаття 369². Зловживання впливом
- стаття 369³. Протиправний вплив на результати офіційних спортивних змагань
- стаття 370. Провокація підкупу.

КЛАСИФІКАЦІЯ

2) кримінальні правопорушення у сфері професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг (статті 365-2, 368-4 КК):

- стаття 365². Зловживання повноваженнями особами, які надають публічні послуги;
- стаття 368⁴. Підкуп особи, яка надає публічні послуги.

Схема 2. 4. 3. Кримінальні правопорушення у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг

РОДОВИЙ ОБ'ЄКТ: є відносини, що забезпечують нормальну діяльність державного і громадського апарату, а також апарату управління підприємств, установ, організацій незалежно від форми власності і нормальну професійну діяльність, пов'язану з наданням публічних послуг

ОСНОВНИЙ БЕЗПОСЕРЕДНИЙ ОБ'ЄКТ: нормальна службова діяльність певних ланок державного та громадського апарату, а також авторитет органів державної влади, органів місцевого самоврядування, юридичних осіб публічного і приватного права, об'єднань громадян, підприємств, установ і організацій.

ДОДАТКОВИЙ ФАКУЛЬТАТИВНИЙ ОБ'ЄКТ: здоров'я особи; її гідність; власність; інші права, свободи та блага.

Предмет: неправомірна вигода (статті 364, 364-1, 365-2, 368, 368-3, 368-4, 369, 369-2 та 370 КК); офіційні документи (ч. 1 ст. 366 КК); завідомо неправдиві відомості (ч. 1 ст. 366 КК) та завідомо недостовірні відомості (ст. 366-1 КК); активи (ст. 368-2 КК).

З об'єктивної сторони кримінальні правопорушення, передбачені:

- статтями 364, 364-1, 365-2, 367, 369-2 КК можуть бути вчинені як *шляхом дії так і бездіяльності*;
- статтями 365, 366, 366-1, 368, 368-2, 368-3, 368-4, 369, 369-3, 370 КК – лише *активною поведінкою, тобто діями*.

Суспільно небезпечне діяння у межах службових кримінальних правопорушень завжди зумовлене тут службовим становищем службової особи, яка: або а) використовує його для вчинення кримінального правопорушення, діючи у межах своїх повноважень; або б) виходить за межі прав і повноважень, наданих їй за посадою; або, нарешті, в) не виконує або виконує неналежним чином покладені на неї службові обов'язки.

У ч. 1 ст. 366, ст. ст. 366-1, 368, 368-2, 368-3, 368-4, 369, 369-2, 369-3, 370 КК встановлена відповідальність за *кримінальні правопорушення з формальним складом*, які є закінченими з моменту вчинення самого діяння, незалежно від настання суспільно небезпечних наслідків.

Кримінальні правопорушення з *матеріальним складом* містяться в статтях 364, 364-1, 365, 365-2, ч. 2 ст. 366, 367 КК, вони вважаються закінченими з моменту настання зазначених у цих статтях наслідків у вигляді *істотної шкоди*.

Схема 2. 4. 4. Кримінальні правопорушення у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг

Терміни, визначення та роз'яснення:

Під інтересами служби слід розуміти, насамперед, інтереси держави взагалі, і крім того, інтереси певного органу, підприємства, установи або організації, що не суперечать, не протиставляються інтересам держави. Тому дії службової особи, вчинені у *вузьковідомчих інтересах на шкоду* загальнодержавним інтересам чи інтересам інших підприємств, установ та організацій, також можуть визнаватися вчиненими всупереч інтересам служби.

У кримінальних правопорушеннях із матеріальним складом обов'язковим його елементом є настання суспільно небезпечних наслідків у вигляді заподіяння істотної шкоди охоронюваним законом правам, свободам та інтересам окремих громадян, або державним чи громадським інтересам, або інтересам окремих юридичних осіб.

Істотна шкода може виражатися у заподіянні: 1) матеріальних (майнових) збитків; 2) нематеріальної (фізичної, моральної тощо) шкоди; 3) матеріального збитку у поєднанні з наслідками нематеріального характеру.

Обов'язковою ознакою об'єктивної сторони більшості з цих кримінальних правопорушень (окрім ст. 369 та 369-3 КК) є наявність безпосереднього зв'язку між діяннями особи та її службовою діяльністю, тому що вони завжди зумовлені службовим чи професійним становищем суб'єкта і *вчиняються всупереч інтересам служби*.

СУБ'ЄКТ– спеціальний

- 1) службова особа публічного права (статті 364, 366, 367, 368, 369, 370 КК);
- 2) службова особа юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми (статті 364-1, чч. 3 і 4 ст. 368-3 КК);
- 3) працівник правоохоронного органу (ст. 365 КК);
- 4) особа, яка надає публічні послуги (ст. 365-2, чч. 3 і 4 ст. 368-4 КК);
- 5) особа, уповноважена на виконання функцій держави або місцевого самоврядування (статті 366-1, 368-2 КК);
- 6) особа, уповноважена на виконання функцій держави (чч. 2 і 3 ст. 369-2 КК);
- 7) загальний суб'єкт (чч. 1, 2 ст. 368-3, чч. 1, 2 ст. 368-4, 369, ч. 1 ст. 369-2, 369-3 КК).

**СКЛАД КРИМІНАЛЬНИХ
ПРАВОПОРУШЕНЬ**

СУБ'ЄКТИВНА СТОРОНА: вина у кримінальних правопорушеннях з формальним складом (ч. 1 ст. 366, ст. ст. 366-1, 368, 368-2, 368-3, 368-4, 369, 369-2, 369-3, 370 КК), можлива *лише у формі прямого умислу*.

У кримінальних правопорушеннях з матеріальним складом (ст. 364, 364-1, 365, 365-2, ч. 2 ст. 366 КК) *діяння вчиняється лише умисно, а щодо наслідків може мати місце як умисна так і необережна форма вини*.

Лише при вчиненні кримінально протиправної недбалості (ст. 367 КК) ставлення винного до діяння та наслідків найчастіше виявляється в *необережності*, проте не виключається і змішана форма вини – *умисел до діяння і необережність до наслідків*.

Обов'язковою ознакою суб'єктивної сторони у ст. 364, 364-1, 365-2, 368, 368-3, 368-4, 369-3 КК є *наявність спеціальної мети* – одержання будь-якої неправомірної вигоди для себе чи третьої особи.

Схема 2. 4. 5. Кримінальні правопорушення у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг

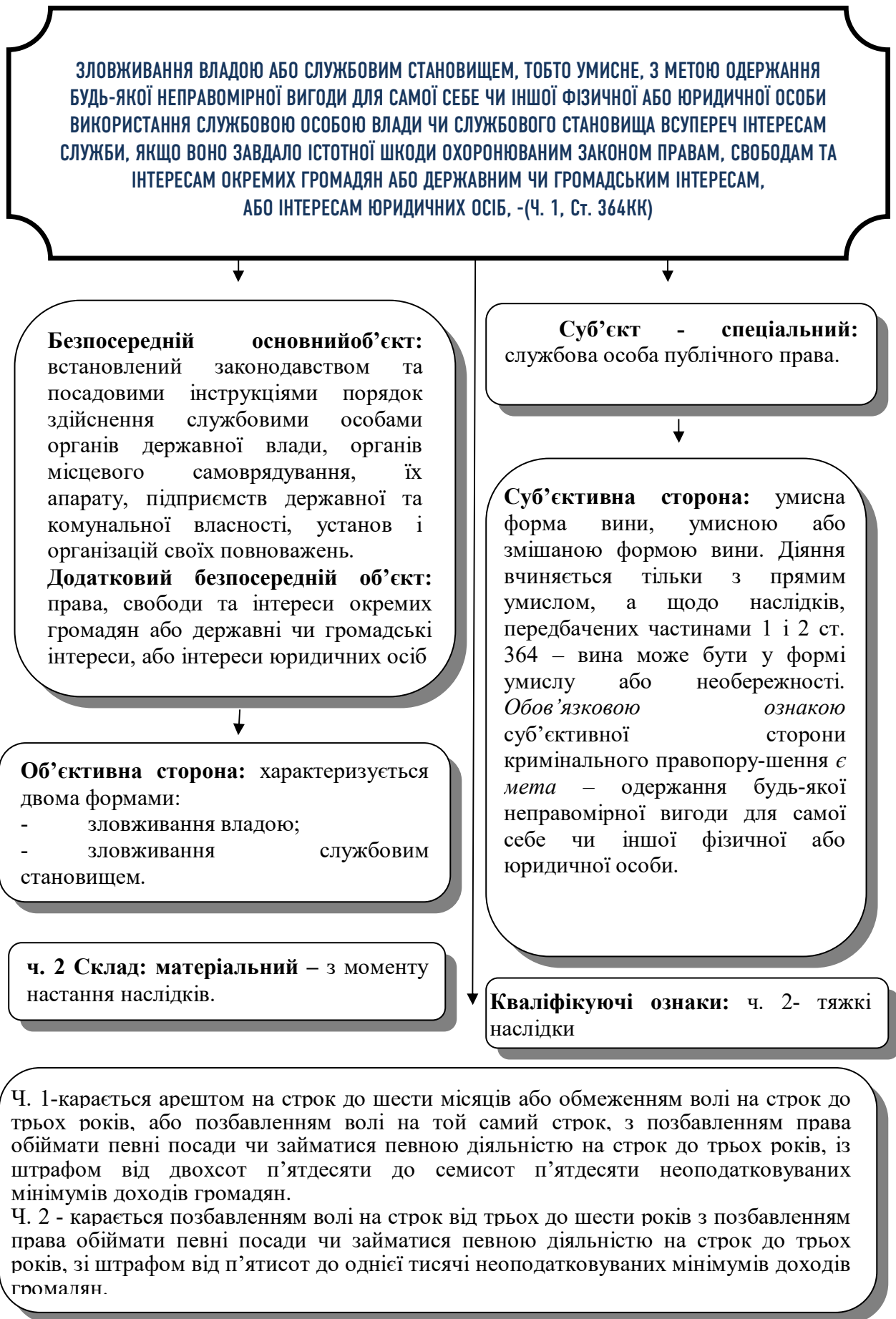

Схема 2. 4. 6. Зловживання владою або службовим становищем (ст. 364 КК)

Ст. 364 КК (терміни, визначення та роз'яснення):

Зловживання владою – умисне використання посадовою особою владних повноважень, всупереч інтересам служби, своїх прав відносно прийняття рішень та пред'явлення вимог, обов'язкових для виконання іншими фізичними чи юридичними особами.

Зловживання службовим становищем – це яке-небудь умисне використання своїх прав та можливостей, пов'язаних з посадою, всупереч інтересам служби.

Найбільш розповсюдженими з них є:

– незаконна експлуатація праці підлеглих у власних інтересах;

– використання службового становища у процесі приватизації державних підприємств;

– зловживання при реєстрації суб'єктів підприємницької діяльності;

– нецільове використання фінансових коштів або службових приміщень, обладнання, транспорту; потурання вчиненню кримінальних правопорушень та їх приховування тощо.

– Обов'язковою ознакою складу кримінального правопорушення є заподіяння внаслідок вчинення кримінального правопорушення істотної шкоди. Відповідно до ч. 3 примітки до ст. 364 КК, *істотною шкодою* у статтях 364, 364-1, 365, 365-2, 367 вважається така шкода, яка в сто і більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян.

– У всіх цих та подібних їм випадках зловживання владою або службовим становищем може бути кваліфіковане за ст. 364 лише за умови, якщо відповідальність за таке діяння не передбачена іншими нормами, що містять спеціальні склади цього кримінального правопорушення, об'єктом яких є не загальний порядок здійснення службової діяльності, а інші суспільні відносини (власність, господарська діяльність, інтереси правосуддя тощо).

Ст. 364 КК

Службовими особами у [статтях 364, 368, 368-5, 369](#) КК є особи, які постійно, тимчасово чи за спеціальним повноваженням здійснюють функції представників влади чи місцевого самоврядування, а також обіймають постійно чи тимчасово в органах державної влади, органах місцевого самоврядування, на державних чи комунальних підприємствах, в установах чи організаціях посади, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих чи адміністративно-господарських функцій, або виконують такі функції за спеціальним повноваженням, яким особа наділяється повноважним органом державної влади, органом місцевого самоврядування, центральним органом державного управління із спеціальним статусом, повноважним органом чи повноважною особою підприємства, установи, організації, судом або законом.

Для цілей статей [364, 368, 368-5, 369](#) КК до державних та комунальних підприємств прирівнюються юридичні особи, у статутному фонді яких відповідно державна чи комунальна частка перевищує 50 відсотків або становить величину, що забезпечує державі чи територіальній громаді право вирішального впливу на господарську діяльність такого підприємства.

2. Службовими особами також визнаються посадові особи іноземних держав (особи, які обіймають посади в законодавчому, виконавчому або судовому органі іноземної держави, у тому числі присяжні засідателі, інші особи, які здійснюють функції держави для іноземної держави, зокрема для державного органу або державного підприємства), а також іноземні третейські судді, особи, уповноважені вирішувати цивільні, комерційні або трудові спори в іноземних державах у порядку, альтернативному судовому, посадові особи міжнародних організацій (працівники міжнародної організації чи будь-які інші особи, уповноважені такою організацією діяти від її імені), члени міжнародних парламентських асамблей, учасником яких є Україна, та судді і посадові особи міжнародних судів.

Ст. 364 КК

3. Істотною шкодою у [статтях 364, 364¹, 365, 365², 367](#) КК вважається така шкода, яка в сто і більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян.

4. Тяжкими наслідками у [статтях 364-367](#) вважаються такі наслідки, які у двісті п'ятдесят і більше разів перевищують неоподатковуваний мінімум доходів громадян.

Ст. 364-1 КК

У [статтях 364, 364¹, 365², 368, 368³, 368⁴, 369, 369²](#) та [370](#) КК під неправомірною вигодою слід розуміти грошові кошти або інше майно, переваги, пільги, послуги, нематеріальні активи, будь-які інші вигоди нематеріального чи негрошового характеру, які пропонують, обіцяють, надають або одержують без законних на те підстав.

Під використанням повноважень слід розуміти реалізацію прав чи виконання обов'язків, що пов'язані з посадою, яку займає службова особа. Така реалізація може бути вчинена лише в межах наданих службовій особі повноважень. Обсяг повноважень такої особи встановлюється відповідно до законодавства та документів юридичної особи приватного права (наприклад, статут, положення, інструкція, наказ). Діяння вважається вчиненим усупереч інтересам юридичної особи, якщо особа не виконала відповідних завдань чи виконала їх неналежним чином.

Форми зловживання повноваженнями можуть бути різними і залежать від змісту наданих особі повноважень. До зловживання повноваженнями можна, зокрема, віднести неправомірне використання праці підлеглих осіб у власному домашньому господарстві чи господарстві своїх родичів, незаконне використання належного підприємству автомобіля для власних потреб, укладення угод від імені юридичної особи, але в особистих інтересах.

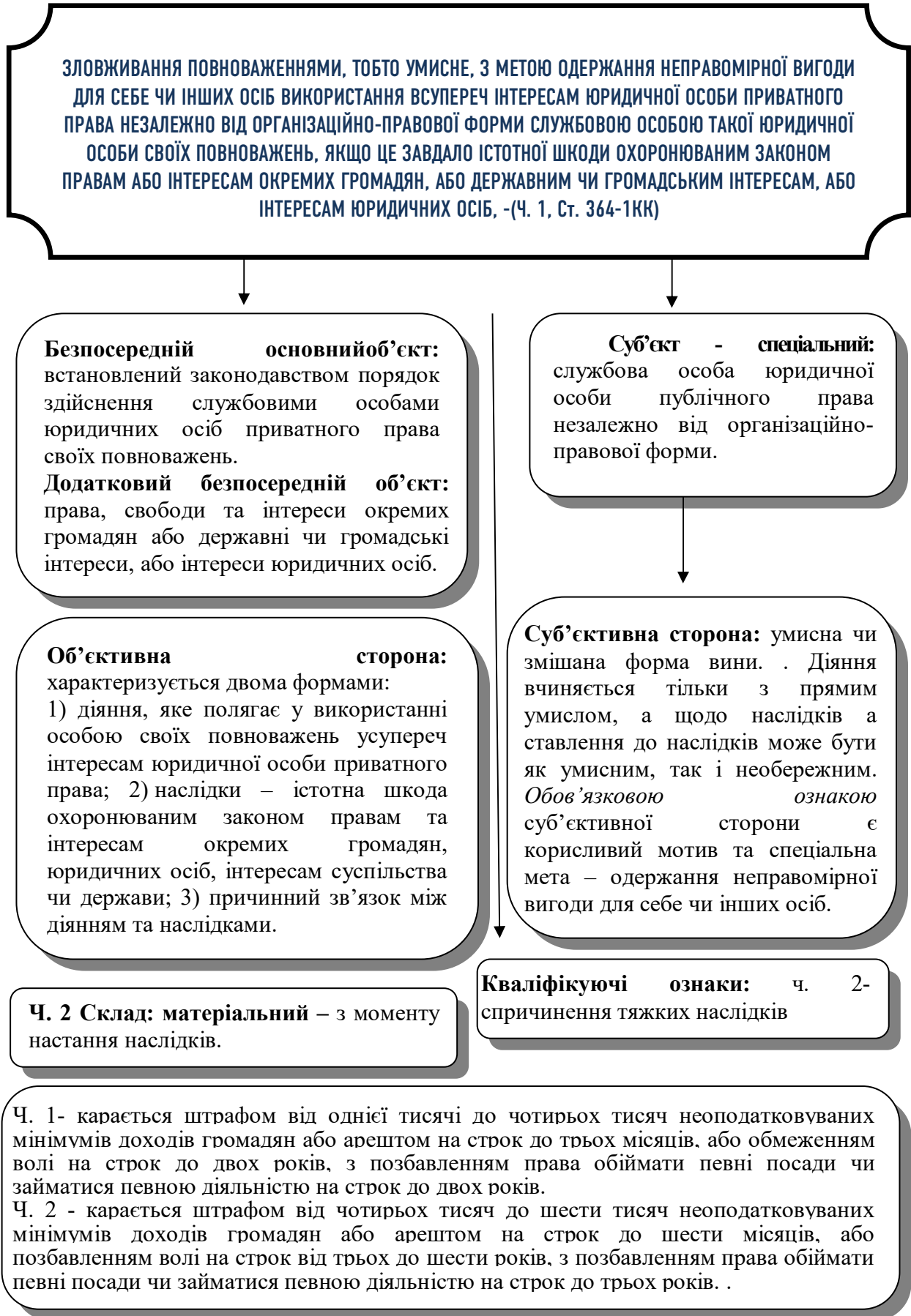

Схема 2. 4. 7. Зловживання повноваженнями службовою особою юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми (ст. 364 -1 КК)

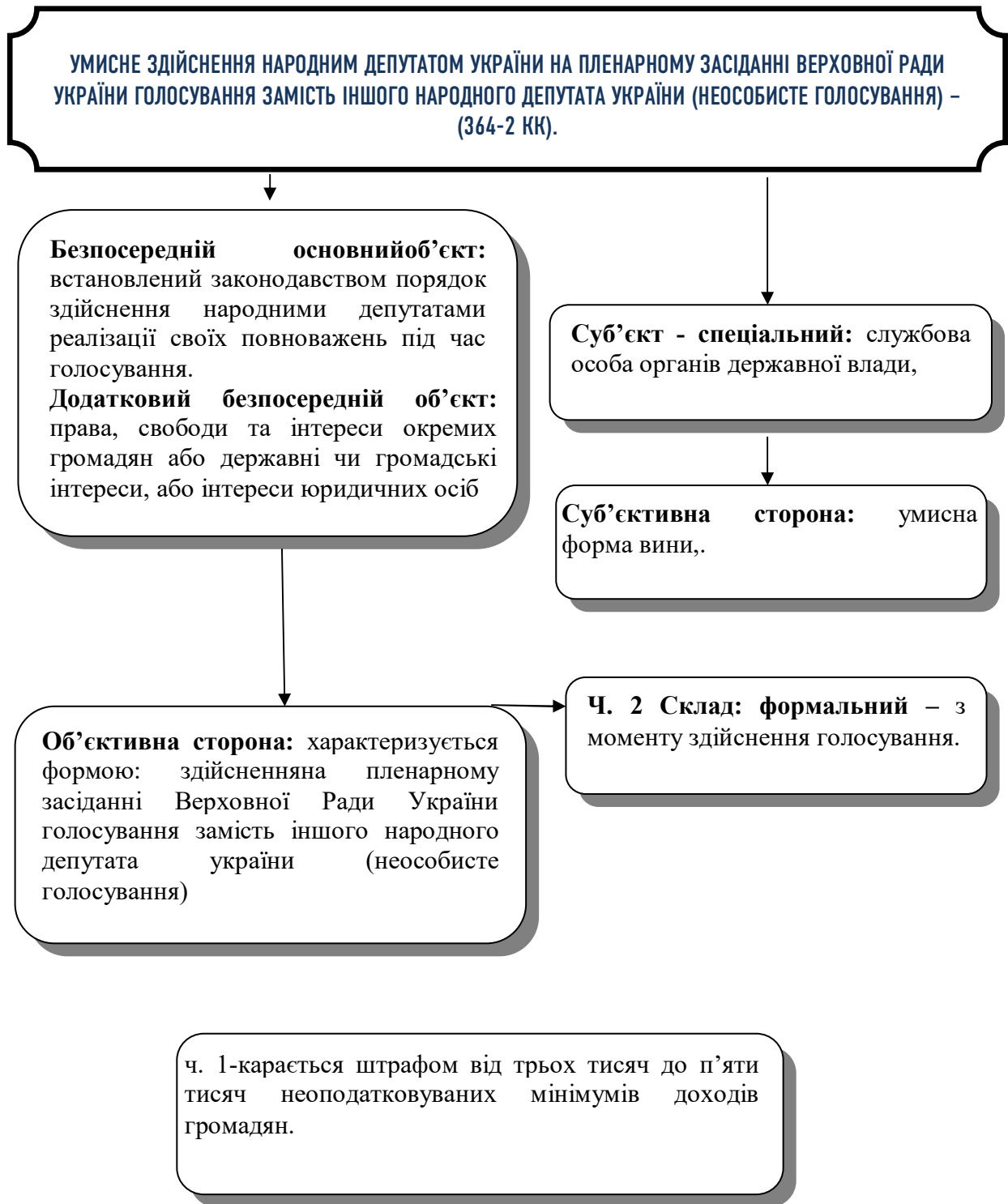

Схема 2. 4. 8. Здійснення народним депутатом України на пленарному засіданні Верховної Ради України голосування замість іншого народного депутата України (ст. 364-2 КК)

Схема 2. 4. 9. Перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу (ст. 365 КК)

Ст. 365 КК(терміни, визначення та роз'яснення):

При вирішенні питання про наявність перевищення влади або службових повноважень необхідно визначити компетенцію працівника правоохоронного органу. Притягнення до кримінальної відповідальності по ст. 365 КК можливо лише у тому випадку, коли посадова особа при наявності усіх інших необхідних к тому ознак *явно* (тобто очевидно, безперечно) *вийшло за межі наданих йому прав та повноважень або діяло при цьому недозволеними методами.*

Найбільш *характерними випадками* перевищення службових повноважень визнаються:

а) вчинення дій, які входять до компетенції будь-якої іншої (а не даної) службової особи;

б) вчинення дій, які могли бути вчинені даною службовою особою, але лише за наявності особливих обставин (в особливих випадках, в особливій обстановці, з особливого дозволу, в особливому порядку);

в) вчинення дій одноосібно, тоді як вони могли бути вчинені тільки колегіально;

г) вчинення дій, на які жодна службова особа і за жодних обставин законом не уповноважена.

Фізичне насильство може полягати в незаконному позбавленні волі, нанесенні удару, побоїв, легких та середньої тяжкості тілесних ушкоджень, вчиненні дій, характерних для мордування, а *психічне насильство* – у створенні реальної загрози застосування фізичного насильства щодо потерпілого або його близьких.

Застосування зброї означає як фактичне використання її вражаючих властивостей для фізичного впливу на потерпілого, так і психічний вплив шляхом погрози заподіяння зброєю шкоди життю або здоров'ю, якщо у

потерпілого були реальні підстави побоюватися виконання цієї погрози. Якщо службова особа володіє зброєю незаконно, то її дії потрібно кваліфікувати і за ст. 263 КК.

Під *болісними* слід розуміти дії, що заподіюють потерпілому особливий фізичний біль та моральні страждання. Вони можуть бути пов'язані з протиправним застосуванням спеціальних засобів (наручників, гумових палиць, слезоточивих газів тощо), тривалим позбавленням людини їжі, питва або тепла, залишенням її у шкідливих для здоров'я умовах тощо.

Під такими, що ображають особисту гідність потерпілого, діями розуміють умисне приниження його честі та гідності, виражене в непристойній формі.

Ч. 1-карається обмеженням волі на строк до п'яти років або позбавленням волі на строк від двох до п'яти років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

Ч. 2 - караються позбавленням волі на строк від трьох до восьми років з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

Ч. 3. - караються позбавленням волі на строк від семи до десяти років з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

ЗЛОВЖИВАННЯ СВОЇМИ ПОВНОВАЖЕННЯМИ АУДИТОРОМ, НОТАРІУСОМ, ОЦІНЮВАЧЕМ, УПОВНОВАЖЕНОЮ ОСОБОЮ АБО СЛУЖБОВОЮ ОСОБОЮ ФОНДУ ГАРАНТУВАННЯ ВКЛАДІВ ФІЗИЧНИХ ОСІБ, ІНШОЮ ОСОБОЮ, ЯКА НЕ Є ДЕРЖАВНИМ СЛУЖБОВЦЕМ, ПОСАДОВОЮ ОСОБОЮ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ, АЛЕ ЗДІЙСНЮЄ ПРОФЕСІЙНУ ДІЯЛЬНІСТЬ, ПОВ'ЯЗАНУ З НАДАННЯМ ПУБЛІЧНИХ ПОСЛУГ, У ТОМУ ЧИСЛІ ПОСЛУГ ЕКСПЕРТА, АРБІТРАЖНОГО КЕРУЮЧОГО, ПРИВАТНОГО ВИКОНАВЦЯ, НЕЗАЛЕЖНОГО ПОСЕРЕДНИКА, ЧЛЕНА ТРУДОВОГО АРБІТРАЖУ, ТРЕТЕЙСЬКОГО СУДДІ (ПІД ЧАС ВИКОНАННЯ ЦИХ ФУНКЦІЙ), АБО ДЕРЖАВНИМ РЕЄСТРАТОРОМ, СУБ'ЄКТОМ ДЕРЖАВНОЇ РЕЄСТРАЦІЇ ПРАВ, ДЕРЖАВНИМ ВИКОНАВЦЕМ, ПРИВАТНИМ ВИКОНАВЦЕМ З МЕТОЮ ОТРИМАННЯ НЕПРАВОМІРНОЇ ВИГОДИ, ЯКЩО ЦЕ ЗАВДАЛО ІСТОТНОЇ ШКОДИ ОХОРОНЮВАНИМ ЗАКОНОМ ПРАВАМ АБО ІНТЕРЕСАМ ОКРЕМИХ ГРОМАДЯН, ДЕРЖАВНИМ ЧИ ГРОМАДСЬКИМ ІНТЕРЕСАМ АБО ІНТЕРЕСАМ ЮРИДИЧНИХ ОСІБ,-- (СТ. 365-2 КК)

Безпосередній основний об'єкт:
встановлений законодавством порядок здійснення повноважень особами, які надають публічні послуги

Об'єктивна сторона:
характеризується:

1) діянням, яке полягає у використанні особою своїх повноважень, наданих в зв'язку зі здійсненням професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг, всупереч своїм повноваженням; 2) наслідками – істотною шкодою охоронюваним законом правам та інтересам окремих громадян, юридичних осіб, інтересам суспільства чи держави; 3) причинним зв'язком між діянням та наслідками.

Склад: формальний матеріальний – з моменту настання наслідків.

Суб'єкт - спеціальний: особа, яка здійснює професійну діяльність, пов'язану з наданням публічних послуг

Суб'єктивна сторона: характеризується умисною чи змішаною формою вини. **Обов'язкові ознаки:** мета отримання неправомірної вигоди для себе чи інших осіб та **корисливий мотив.**

Кваліфікуючі ознаки:

ч. 2 ст. 365-2 КК є вчинення цього діяння, стосовно:

- а) неповнолітньої особи;
- б) недієздатної особи;
- в) особи похилого віку або
- г) повторно.

Особливо кваліфікуючі ознаки: за ч. 3 ст. 365-2 КК є спричинення кримінальним правопорушенням тяжких наслідків.

Схема 2. 4. 10. Зловживання повноваженнями особами, які надають публічні послуги (ст. 365-2 КК)

Ст. 365-2 КК(терміни, визначення та роз'яснення):

Зловживанням повноваженнями є протиправне використання особою наданих їй повноважень у зв'язку зі здійсненням професійної діяльності з надання публічних послуг. Зловживанням визнається не будь-яке діяння, а лише таке, яке обумовлено:

а) професійною діяльністю, пов'язаною з наданням публічних послуг;

б) наданими особі повноваженнями.

Характер та обсяг повноважень, коло обов'язків, що визначають компетенцію особи, встановлюється, зокрема, законами, постановами, Наказами, положеннями, інструкціями, актами індивідуальної дії та договорами (щодо незалежного посередника). Конкретні форми зловживання повноваженнями особами, які здійснюють професійну діяльність, пов'язану з наданням публічних послуг можуть бути різноманітними і залежать від змісту наданих повноважень та сфери їх використання.

Покарання:

Ч. 1 – карається штрафом від двох тисяч до чотирьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або обмеженням волі на строк до трьох років, або позбавленням волі на той самий строк з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до десяти років.

Ч. 2 – карається обмеженням волі на строк до п'яти років або позбавленням волі на строк від трьох до п'яти років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

Ч. 3 - караються позбавленням волі на строк від п'яти до восьми років з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років, з конфіскацією майна або без такої.

БЕЗДІЯЛЬНІСТЬ ПРАЦІВНИКА ПРАВООХОРОННОГО ОРГАНУ ЩОДО НЕЗАКОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ З ОРГАНІЗАЦІЇ АБО ПРОВЕДЕННЯ АЗАРТНИХ ІГОР, ЛОТЕРЕЙ, ТОБТО УМИСНЕ З КОРИСЛИВИХ МОТИВІВ ЧИ В ІНШИХ ОСОБИСТИХ ІНТЕРЕСАХ АБО В ІНТЕРЕСАХ ТРЕТІХ ОСІБ НЕВЖИТТЯ ПЕРЕДБАЧЕНИХ ЗАКОНОДАВСТВОМ ЗАХОДІВ ЗА ЗАЯВОЮ (ПОВІДОМЛЕННЯМ) ПРО ВЧИНЕННЯ НЕЗАКОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ З ОРГАНІЗАЦІЇ АБО ПРОВЕДЕННЯ АЗАРТНИХ ІГОР, ЛОТЕРЕЙ АБО ПРИХОВУВАННЯ ВИЯВЛЕНОЇ НИМ НЕЗАКОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ З ОРГАНІЗАЦІЇ АБО ПРОВЕДЕННЯ АЗАРТНИХ ІГОР, ЛОТЕРЕЙ - (СТ. 365-3 КК)

Безпосередній основний об'єкт:
встановлений законодавством та посадовими інструкціями порядок здійснення працівниками правоохоронних органів своїх повноважень.

Об'єктивна сторона:
характеризується
1) бездіяльністю щодо незаконної діяльності з організації або проведення азартних ігор, лотерей невжиття передбачених законодавством заходів за заявою (повідомленням) про вчинення незаконної діяльності з організації або проведення азартних ігор, лотерей;
2) приховування виявленої ним незаконної діяльності з організації або проведення азартних ігор, лотерей.

Суб'єкт - спеціальний:
працівник правоохоронного органу.

Суб'єктивна сторона: умисною формою вини.
Обов'язкова ознака: корисливий мотив - особисті інтереси, або в інтересах третіх осіб

Ч. 2Склад: формальний – з моменту не здійснення заходів.

Карається позбавленням волі на строк від шести до восьми років з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

Схема 2. 4. 11. Бездіяльність працівника правоохоронного органу щодо незаконної діяльності з організації або проведення азартних ігор, лотерей (ст. 365-3 КК)

СКЛАДАННЯ, ВИДАЧА СЛУЖБОВОЮ ОСОБОЮ ЗАВІДОМО НЕПРАВДИВИХ ОФІЦІЙНИХ ДОКУМЕНТІВ, ВНЕСЕННЯ ДО ОФІЦІЙНИХ ДОКУМЕНТІВ ЗАВІДОМО НЕПРАВДИВИХ ВІДОМОСТЕЙ, ІНШЕ ПІДРОБЛЕННЯ ОФІЦІЙНИХ ДОКУМЕНТІВ - (Ч. 1, СТ. 366 КК)

Безпосередній основний об'єкт: суспільні відносини, що забезпечують нормальну діяльність державного і громадського апарату, а також апарату управління підприємств, установ, організацій незалежно від форми власності.

Предмет: офіційні документи

Об'єктивна сторона: характеризується діянням у формі: 1) *складання завідомо неправдивих офіційних документів* – це повне виготовлення документа, що містить інформацію, яка не відповідає дійсності; 2) *видача завідомо неправдивих офіційних документів* – це надання фізичним або юридичним особам документів, зміст яких повністю або частково не відповідає дійсності і які були складені службовою особою, яка їх видала, чи іншою особою; 3) *внесення до офіційних документів завідомо неправдивих відомостей* – це поміщення інформації, що не відповідає дійсності, в справжній документ, який при цьому зберігає всі ознаки і реквізити справжнього; 4) *інше підроблення офіційних документів* – передбачає повну або часткову зміну змісту документа або його реквізитів шляхом виправлень, підчисток, дописок, витравлювань та іншими подібними способами.

Кваліфікуючі ознаки - ч. 2 тіж самі дії, що призвели до тяжких наслідків.

Суб'єкт - спеціальний: службова особа.

Суб'єктивна сторона: ч. 1 ст. 366 КК характеризується виною у формі прямого умислу, а кримінального правопорушення передбаченого ч. 2 ст. 366 КК, де кваліфікуючою ознакою є настання *тяжких наслідків*, вина щодо останніх може бути умисною або необережною.

За ч. 1 ст. 366 - склад формальний кримінальне правопорушення визнається закінченим з моменту вчинення вказаних дій

Ч. 2 Склад: матеріальний – з моменту настання наслідків.

Ч. 1- караються штрафом від двох тисяч до чотирьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або обмеженням волі на строк до трьох років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

Ч. 2 - караються позбавленням волі на строк від двох до п'яти років з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років, зі штрафом від двохсот п'ятдесяти до семисот п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Схема 2. 4. 12. Службове підроблення (ст. 366 КК).

Ст. 366 КК (терміни, визначення та роз'яснення):

Офіційні документи - документи, що містять зафіксовану на будь-яких матеріальних носіях інформацію, яка підтверджує чи посвідчує певні події, явища або факти, які спричинили чи здатні спричинити наслідки правового характеру, чи може бути використана як документи – докази у правозастосовній діяльності, що складаються, видаються чи посвідчуються повноважними (компетентними) особами органів державної влади, місцевого самоврядування, об'єднань громадян, юридичних осіб незалежно від форми власності та організаційно-правової форми, а також окремими громадянами, у тому числі само зайнятими особами, яким законом надано право у зв'язку з їх професійною чи службовою діяльністю складати, видавати чи посвідчувати певні види документів, що складені з дотриманням визначених законом форм та містять передбачені законом реквізити.

УМИСНЕ ВНЕСЕННЯ СУБ'ЄКТОМ ДЕКЛАРУВАННЯ ЗАВІДОМО НЕДОСТОВІРНИХ ВІДОМОСТЕЙ ДО ДЕКЛАРАЦІЇ ОСОБИ, УПОВНОВАЖЕНОЇ НА ВИКОНАННЯ ФУНКЦІЙ ДЕРЖАВИ АБО МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ, ПЕРЕДБАЧЕНОЇ ЗАКОНОМ УКРАЇНИ "ПРО ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ", ЯКЩО ТАКІ ВІДОМОСТІ ВІДРІЗНЯЮТЬСЯ ВІД ДОСТОВІРНИХ НА СУМУ ВІД 500 ДО 4000 ПРОЖИТКОВИХ МІНІМУМІВ ДЛЯ ПРАЦЕЗДАТНИХ ОСІБ, - (Ч. 1, СТ. 366-2 КК)

Безпосередній основний об'єкт: встановлений законодавством порядок подання декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування.

Предмет: є завідомо недостовірні відомості в декларації особи, а також сама ця декларація.

Об'єктивна сторона: характеризується :

- 1) діянням у формі дії - подання суб'єктом декларування завідомо недостовірних відомостей у декларації;
- 2) бездіяльністю - умисне неподання суб'єктом декларування зазначеної декларації.

Склад: формальний – з моменту подання декларації.

Суб'єкт - спеціальний: – особи, які зазначені у [пункті 1, підпунктах а" і "в"](#) пункту 2 частини першої статті 3 Закону України "Про запобігання корупції", які відповідно до частин першої, [другої](#) статті 45 Закону України "Про запобігання корупції" зобов'язані подавати декларацію особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування.

Суб'єктивна сторона: характеризується виною у формі прямого умислу.

Кваліфікуючі ознаки: Ч. 2- якщо такі відомості відрізняються від достовірних на суму понад 4000 прожиткових мінімумів для працездатних осіб;

Покарання: Ч. 1- карається штрафом від двох тисяч п'ятисот до трьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадськими роботами на строк від ста п'ятдесяти до двохсот сорока годин, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

Ч. 2 - карається штрафом від трьох тисяч до п'яти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадськими роботами на строк від ста п'ятдесяти до двохсот сорока годин, або обмеженням волі на строк до двох років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

Схема 2. 4. 13. Декларування недостовірної інформації (ст. 366-2 КК)

УМИСНЕ НЕПОДАННЯ СУБ'ЄКТОМ ДЕКЛАРУВАННЯ ДЕКЛАРАЦІЇ ОСОБИ, УПОВНОВАЖЕНОЇ НА ВИКОНАННЯ ФУНКЦІЙ ДЕРЖАВИ АБО МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ, ПЕРЕДБАЧЕНОЇ ЗАКОНОМ УКРАЇНИ "ПРО ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ", - (Ч. 1, СТ. 366-3 КК)

Безпосередній основний об'єкт: встановлений законодавством порядок подання декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування.

Предмет: є завідомо недостовірні відомості в декларації особи, а також сама ця декларація.

Об'єктивна сторона: характеризується діянням:
у формі бездіяння – не подання суб'єктом декларування декларації;

Склад: **формальний** – з моменту подання декларації.

Суб'єкт - спеціальний: – особи, які зазначені у [пункті 1](#), [підпунктах а](#) і ["в"](#) пункту 2 частини першої статті 3 Закону України "Про запобігання корупції", які відповідно до частин першої, [другої](#) статті 45 Закону України "Про запобігання корупції" зобов'язані подавати декларацію особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування.

Суб'єктивна сторона: характеризується виною у формі прямого умислу.

Покарання: карається штрафом від двох тисяч п'ятисот до трьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадськими роботами на строк від ста п'ятдесяти до двохсот сорока годин, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

Схема 2. 4. 14. Неподання суб'єктом декларування декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування (ст. 366-3 КК)

СЛУЖБОВА НЕДБАЛІСТЬ, ТОБТО НЕВИКОНАННЯ АБО НЕНАЛЕЖНЕ ВИКОНАННЯ СЛУЖБОВОЮ ОСОБОЮ СВОЇХ СЛУЖБОВИХ ОБОВ'ЯЗКІВ ЧЕРЕЗ НЕСУМЛІННЕ СТАВЛЕННЯ ДО НИХ, ЩО ЗАВДАЛО ІСТОТНОЇ ШКОДИ ОХОРОНЮВАНИМ ЗАКОНОМ ПРАВАМ, СВОБОДАМ ТА ІНТЕРЕСАМ ОКРЕМИХ ГРОМАДЯН, ДЕРЖАВНИМ ЧИ ГРОМАДСЬКИМ ІНТЕРЕСАМ АБО ІНТЕРЕСАМ ОКРЕМИХ ЮРИДИЧНИХ ОСІБ, -- (Ч. 1, СТ. 367 КК)

Безпосередній основний об'єкт: суспільні відносини, що забезпечують нормальну діяльність державного і громадського апарату, а також апарату управління підприємств, установ, організацій незалежно від форми власності.

Об'єктивна сторона характеризується: 1) невиконанням (бездіяльність) або неналежним виконанням (дія) службових обов'язків через несумлінне ставлення до них; 2) настанням наслідків у вигляді істотної шкоди охоронюваним законом правам, свободам та інтересам окремих громадян, державним чи громадським інтересам або інтересам окремих юридичних осіб; 3) причинним зв'язком між зазначеним діянням та наслідком.

Склад: матеріальний – з моменту настання наслідків.

Покарання: Ч. 1- карається штрафом від двох тисяч до чотирьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк до двох років, або обмеженням волі на строк до трьох років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

Ч. 2 - карається позбавленням волі на строк від двох до п'яти років з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років та зі штрафом від двохсот п'ятдесяти до семисот п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або без такого.

Суб'єкт - спеціальний: – фізична, осудна особа, яка досягла 16-річного віку та є службовою особою

Суб'єктивна сторона: характеризується виною у формі необережності (кримінально протиправна самовпевненість або кримінально протиправна недбалість) або змішаною формою вини (умисел щодо діяння та необережність щодо наслідків).

Кваліфікуючі ознаки: Ч. 2- Те саме діяння, якщо воно спричинило тяжкі наслідки;

Схема 2. 4. 15. Службова недбалість (ст. 367 КК)

Ст. 367 КК (терміни, визначення та роз'яснення):

Для об'єктивної сторони службової недбалості необхідно встановити:

- 1) нормативний акт, яким визначається компетенція службової особи;
- 2) коло службових обов'язків, покладених на неї цим актом у встановленому порядку;
- 3) яким способом і які конкретні дії суб'єкт повинен був здійснити за даних обставин;
- 4) чи мав він реальну можливість виконати ці дії;
- 5) в чому виразилися допущені ним порушення і
- 6) які наслідки вони спричинили.

ПРИЙНЯТТЯ ПРОПОЗИЦІЇ, ОБІЦЯНКИ АБО ОДЕРЖАННЯ СЛУЖБОВОЮ ОСОБОЮ НЕПРАВОМІРНОЇ ВИГОДИ, А ТАК САМО ПРОХАННЯ НАДАТИ ТАКУ ВИГОДУ ДЛЯ СЕБЕ ЧИ ТРЕТЬОЇ ОСОБИ ЗА ВЧИНЕННЯ ЧИ НЕВЧИНЕННЯ ТАКОЮ СЛУЖБОВОЮ ОСОБОЮ В ІНТЕРЕСАХ ТОГО, ХТО ПРОПОНУЄ, ОБІЦЯЄ ЧИ НАДАЄ НЕПРАВОМІРНУ ВИГОДУ, ЧИ В ІНТЕРЕСАХ ТРЕТЬОЇ ОСОБИ БУДЬ-ЯКОЇ ДІЇ З ВИКОРИСТАННЯМ НАДАНОЇ ЇЇ ВЛАДИ ЧИ СЛУЖБОВОГО СТАНОВИЩА - (Ч. 1, СТ. 368 КК)

Безпосередній основний об'єкт: суспільні відносини, що забезпечують нормальну службову діяльність в органах державної влади, місцевого самоврядування та в юридичних особах публічного права.
Предмет: неправомірна вигода.

Суб'єкт - спеціальний: – фізична, осудна особа, яка досягла 16-річного віку та є службовою особою публічного права.

Суб'єктивна сторона: характеризується виною у формі прямого умислу.

Об'єктивна сторона характеризується: діянням у формі:
1) прийняття пропозиції, обіцянки;
2) одержання службовою особою неправомірної вигоди; 3) прохання надати таку вигоду для себе чи третьої особи за вчинення чи невчинення такою службовою особою в інтересах того, хто пропонує, обіцяє чи надає неправомірну вигоду, чи в інтересах третьої особи будь-якої дії з використанням наданої їй влади чи службового становища.

Кваліфікуючі ознаки: Ч. 2- діяння передб. Ч. 1, якщо його предметом була неправомірна вигода у значному розмірі;
Ч. 3 – діяння діяння передб. Ч. 1 та Ч. 2. предметом якого була неправомірна вигода у великому розмірі або вчинене службовою особою, яка займає відповідальне становище, або за попередньою змовою групою осіб, або повторно, або поєднане з вимаганням неправомірної вигоди.
Ч. 4 – діяння предметом якого була неправомірна вигода в особливому великому розмірі, або вчинене службовою особою, яка займає особливий відповідальне становище

Покарання: Ч. 1- карається штрафом від однієї тисячі до чотирьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або арештом на строк від трьох до шести місяців, або позбавленням волі на строк від двох до чотирьох років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

Ч. 2 – карається позбавленням волі на строк від трьох до шести років з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

Ч. 3 – карається позбавленням волі на строк від п'яти до десяти років з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років, з конфіскацією майна

Ч. 4 - карається позбавленням волі на строк від восьми до дванадцяти років з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років, з конфіскацією майна.

Схема 2. 4. 16. Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою (ст. 368 КК)

ст. 368 КК (терміни, визначення та роз'яснення):

Неправомірною вигодою в значному розмірі вважається вигода, що в сто і більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян, у великому розмірі - така, що у двісті і більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян, в особливо великому розмірі - така, що у п'ятсот і більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян.

2. Службовими особами, які займають відповідальне становище, у статтях [368](#), [368⁻⁵](#), [369](#) та [382](#) КК є особи, зазначені у [пункті 1](#) примітки до статті 364 цього Кодексу, посади яких згідно із [статтею 6](#) Закону України "Про державну службу" належать до категорії "Б", судді, прокурори, слідчі і дізнавачі, а також інші, крім зазначених у [пункті 3](#) примітки до цієї статті, керівники і заступники керівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх структурних підрозділів та одиниць.

3. Службовими особами, які займають особливо відповідальне становище, у [статтях 368](#), [368⁻⁵](#), [369](#) та [382](#) цього Кодексу є:

1) Президент України, Прем'єр-міністр України, члени Кабінету Міністрів України, перші заступники та заступники міністрів, члени Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення, Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку, Антимонопольного комітету України, Голова Державного комітету телебачення і радіомовлення України, Голова Фонду державного майна України, його перший заступник та заступники, члени Центральної виборчої комісії, народні депутати України, Уповноважений Верховної Ради України з прав людини, Директор Національного антикорупційного бюро України, Генеральний прокурор, його перший заступник та заступники, Голова Конституційного Суду України, його заступники та судді Конституційного Суду України, Голова Верховного Суду України, його перший заступник,

заступники та судді Верховного Суду України, голови вищих спеціалізованих судів, їх заступники та судді вищих спеціалізованих судів, Голова Національного банку України, його перший заступник та заступники, Секретар Ради національної безпеки і оборони України, його перший заступник та заступники, Постійний Представник Президента України в Автономній Республіці Крим, його перший заступник та заступники, радники та помічники Президента України, Голови Верховної Ради України, Прем'єр-міністра України;

2) особи, посади яких згідно із [статтею 6](#) Закону України "Про державну службу" належать до категорії "А";

3) особи, посади яких згідно із [статтею 14](#) Закону України "Про службу в органах місцевого самоврядування" віднесені до першої та другої категорій посад в органах місцевого самоврядування.

Склад: формальний – з моменту здійснення дій

Кримінальне правопорушення у формі прийняття пропозиції, обіцянки вважається закінченим з моменту вчинення вищезазначеного діяння не залежно від того виконала чи не виконала службова особа обіцяні нею дії та чи мала намір виконати або ні обіцяні дії.

Кримінальне правопорушення у формі одержання службовою особою неправомірної вигоди вважається закінченим з моменту прийняття службовою особою хоча б частини неправомірної вигоди.

Кримінальне правопорушення у формі прохання надати неправомірну вигоду вважається закінченим з моменту звертання до кого-небудь з метою домогтися від особи неправомірної вигоди для себе чи третьої особи.

ПРОПОЗИЦІЯ ЧИ ОБІЦЯНКА СЛУЖБОВІЙ ОСОБІ ЮРИДИЧНОЇ ОСОБИ ПРИВАТНОГО ПРАВА НЕЗАЛЕЖНО ВІД ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВОЇ ФОРМИ НАДАТИ ЇЇ АБО ТРЕТІЙ ОСОБІ НЕПРАВОМІРНУ ВИГОДУ, А ТАК САМО НАДАННЯ ТАКОЇ ВИГОДИ АБО ПРОХАННЯ ЇЇ НАДАТИ ЗА ВЧИНЕННЯ ЗАЗНАЧЕНОЮ СЛУЖБОВОЮ ОСОБОЮ ДІЙ ЧИ ЇЇ БЕЗДІЯЛЬНІСТЬ З ВИКОРИСТАННЯМ НАДАНИХ ЇЇ ПОВНОВАЖЕНЬ В ІНТЕРЕСАХ ТОГО, ХТО ПРОПОНУЄ, ОБІЦЯЄ ЧИ НАДАЄ ТАКУ ВИГОДУ, АБО В ІНТЕРЕСАХ ТРЕТЬОЇ ОСОБИ - (Ч. 1, СТ. 368-3 КК)

Безпосередній основний об'єкт:
суспільні відносини, що забезпечують нормальну службову діяльність юридичних осіб публічного права.
Предмет: неправомірна вигода.

Об'єктивна сторона характеризується: діянням у формі:

Ч. 1 – 1) пропозиції чи обіцянки службовій особі юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми надати їй або третій особі неправомірну вигоду;

2) у наданні такої вигоди або

3) у проханні її надати за вчинення зазначеною службовою особою дій чи її бездіяльність з використанням наданих їй повноважень в інтересах того, хто пропонує, обіцяє чи надає таку вигоду, або в інтересах третьої особи.

Ч. 3 – прийняття:

1) пропозиції; 2) обіцянки або

3) або одержання службовою особою юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми неправомірної вигоди для себе чи третьої особи за вчинення дій або **бездіяльність** з використанням наданих їй повноважень в інтересах того, хто пропонує, обіцяє чи надає таку вигоду, або в інтересах третьої особи.

Суб'єкт - спеціальний: – фізична, осудна особа, яка досягла 16-річного віку (ч. 1, 2 ст. 368-3 КК) або службова особа юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми (ч. 3, 4 ст. 368-3 КК).

Суб'єктивна сторона: характеризується виною у формі прямого умислу.

Кваліфікуючі ознаки: Ч. 2- діяння передб. Ч. 1 вчинено повторно або за попередньою змовою групою осіб чи організованою групою;

Ч. 3 – Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання службовою особою юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми неправомірної вигоди для себе чи третьої особи за вчинення дій або бездіяльність з використанням наданих їй повноважень в інтересах того, хто пропонує, обіцяє чи надає таку вигоду, або в інтересах третьої особи.

Ч. 4 - Дії, передбачені частиною третьою цієї статті, вчинені повторно або за попередньою змовою групою осіб чи поєднані з вимаганням неправомірної вигоди

Схема 2. 4. 17. Підкуп службової особи юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми (ст. 368 - ЗКК)

Ст. 368 -3 КК(терміни, визначення та роз'яснення):

Покарання: Ч. 1- караються штрафом від однієї тисячі до чотирьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадськими роботами на строк від ста до двохсот годин, або обмеженням волі на строк до двох років, або позбавленням волі на той самий строк.

Ч. 2 – караються штрафом від двох тисяч до п'яти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або обмеженням волі на строк до чотирьох років, або позбавленням волі на той самий строк.

Ч. 3 – караються штрафом від двох тисяч до чотирьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк до двох років, або арештом на строк до шести місяців, або обмеженням волі на строк до трьох років, або позбавленням волі на той самий строк, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до двох років.

Ч. 4 - караються позбавленням волі на строк від трьох до семи років з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років, з конфіскацією майна.

ПРОПОЗИЦІЯ ЧИ ОБІЦЯНКА АУДИТОРУ, НОТАРІУСУ, ОЦІНЮВАЧУ, ІНШІЙ ОСОБІ, ЯКА НЕ Є ДЕРЖАВНИМ СЛУЖБОВЦЕМ, ПОСАДОВОЮ ОСОБОЮ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ, АЛЕ ПРОВАДИТЬ ПРОФЕСІЙНУ ДІЯЛЬНІСТЬ, ПОВ'ЯЗАНУ З НАДАННЯМ ПУБЛІЧНИХ ПОСЛУГ, У ТОМУ ЧИСЛІ ПОСЛУГ ЕКСПЕРТА, АРБІТРАЖНОГО КЕРУЮЧОГО, ПРИВАТНОГО ВИКОНАВЦЯ, НЕЗАЛЕЖНОГО ПОСЕРЕДНИКА, ЧЛЕНА ТРУДОВОГО АРБІТРАЖУ, ТРЕТЕЙСЬКОГО СУДДІ (ПІД ЧАС ВИКОНАННЯ ЦИХ ФУНКЦІЙ), НАДАТИ ЙОМУ/ЇЙ АБО ТРЕТІЙ ОСОБІ НЕПРАВОМІРНУ ВИГОДУ, А ТАК САМО НАДАННЯ ТАКОЇ ВИГОДИ АБО ПРОХАННЯ ЇЇ НАДАТИ ЗА ВЧИНЕННЯ ОСОБОЮ, ЯКА НАДАЄ ПУБЛІЧНІ ПОСЛУГИ, ДІЙ АБО ЇЇ БЕЗДІЯЛЬНІСТЬ З ВИКОРИСТАННЯМ НАДАНИХ ЇЇ ПОВНОВАЖЕНЬ В ІНТЕРЕСАХ ТОГО, ХТО ПРОПОНУЄ, ОБІЦЯЄ ЧИ НАДАЄ ТАКУ ВИГОДУ, АБО В ІНТЕРЕСАХ ТРЕТЬОЇ ОСОБИ - (Ч. 1, СТ 368-4 КК)

Безпосередній основний об'єкт: суспільні відносини, що забезпечують нормальну діяльність у сфері надання публічних послуг.

Об'єктивна сторона полягає:
Ч. 1 - 1) у пропозиції чи обіцянки особі, яка надає публічні послуги, надати йому/їй або третій особі неправомірну вигоду;
2) надання такої вигоди або прохання її надати за вчинення особою, яка надає публічні послуги, дій або її бездіяльність з використанням наданих їй повноважень в інтересах того, хто пропонує, обіцяє чи надає таку вигоду, або в інтересах третьої особи.

Кваліфікуючі ознаки: Ч. 2- дії ч. 1 здійснені повторно або за попередньою змовою групою осіб чи організованою групою,

Суб'єкт - спеціальний: фізична, осудна особа, яка досягла 16-річного віку (ч. 1, 2 ст. 368-4 КК) або аудитор, нотаріус, приватний виконавець, експерт, оцінювач, третейський суддя або інша особа, яка провадить професійну діяльність, пов'язану з наданням публічних послуг, а також незалежний посередник чи арбітр під час розгляду колективних трудових спорів (ч. 3, 4 ст. 368-4 КК).

Суб'єктивна сторона: характеризується виною у формі прямого умислу

Склад: формальний – з моменту здійснення діяння.

Об'єктивна сторона за Ч.3 полягає у прийнятті пропозиції, обіцянки або одержанні аудитором, нотаріусом, приватним виконавцем, експертом, оцінювачем, третейським суддею або іншою особою, яка провадить професійну діяльність, пов'язану з наданням публічних послуг, а також незалежним посередником чи арбітром під час розгляду колективних трудових спорів неправомірної вигоди для себе чи третьої особи за вчинення дій або бездіяльність з використанням наданих їй повноважень в інтересах того, хто пропонує, обіцяє чи надає таку вигоду, або в інтересах третьої особи.

Кваліфікуючі ознаки Ч. 4: дії передбачені Ч. 3 вчинені повторно або за попередньою змовою групою осіб чи поєднані з вимаганням неправомірної вигоди.

Схема 2. 4. 18. Підкуп особи, яка надає публічні послуги (ст. 368-4 КК)

Ст. 368 -4КК

Покарання:

Ч. 1 - караються штрафом від однієї тисячі до чотирьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадськими роботами на строк від ста до двохсот годин, або обмеженням волі на строк до двох років, або позбавленням волі на той самий строк.

Ч. 2 – караються штрафом від двох тисяч до п'яти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або обмеженням волі на строк до чотирьох років, або позбавленням волі на той самий строк.

Ч. 3 - караються штрафом від двох тисяч до чотирьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк від одного до двох років, або арештом на строк до шести місяців, або обмеженням волі на строк від двох до п'яти років, або позбавленням волі на той самий строк, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

Ч. 4 - караються позбавленням волі на строк від чотирьох до восьми років з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років, з конфіскацією майна.

НАБУТТЯ ОСОБОЮ, УПОВНОВАЖЕНОЮ НА ВИКОНАННЯ ФУНКЦІЙ ДЕРЖАВИ АБО МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ, АКТИВІВ, ВАРТІСТЬ ЯКИХ БІЛЬШЕ НІЖ НА ШІСТЬ ТИСЯЧ П'ЯТСОТ НЕОПОДАТКОВУВАНИХ МІНІМУМІВ ДОХОДІВ ГРОМАДЯН ПЕРЕВИЩУЄ ЇЇ ЗАКОННІ ДОХОДИ, - (Ч. 1, СТ. 368-5 КК)

Безпосередній основний об'єкт: суспільні відносини, що забезпечують правильну (належну) діяльність осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, в частині справедливого розподілу матеріальних благ.

Предмет: активи вартість яких більше ніж на шість тисяч п'ятсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян перевищує її законні доходи.

Суб'єкт - спеціальний: – фізична, осудна особа, яка досягла 16-річного віку та уповноважена на виконання функцій держави або місцевого самоврядування

Суб'єктивна сторона: характеризується виною у формі прямого умислу.

Об'єктивна сторона характеризується: діянням у формі:
1) прийняття пропозиції, обіцянки; 2) одержання службовою особою неправомірної вигоди; 3) прохання надати таку вигоду для себе чи третьої особи за вчинення чи невчинення такою службовою особою в інтересах того, хто пропонує, обіцяє чи надає неправомірну вигоду, чи в інтересах третьої особи будь-якої дії з використанням наданої їй влади чи службового становища.

Кваліфікуючі ознаки: Ч. 2- діяння передб. Ч. 1, якщо його предметом була неправомірна вигода у значному розмір;

Ч. 3 – діяння діяння передб. Ч. 1 та Ч. 2, предметом якого була неправомірна вигода у великому розмірі або вчинене службовою особою, яка займає відповідальне становище, або за попередньою змовою групою осіб, або повторно, або поєднане з вимаганням неправомірної вигоди.

Ч. 4 – діяння предметом якого була неправомірна вигода в особливо великому розмірі, або вчинене службовою особою, яка займає особливо відповідальне становище

Покарання: Ч. 1- карається штрафом від однієї тисячі до чотирьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або арештом на строк від трьох до шести місяців, або позбавленням волі на строк від двох до чотирьох років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

Ч. 2 – карається позбавленням волі на строк від трьох до шести років з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

Ч. 3 – карається позбавленням волі на строк від п'яти до десяти років з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років, з конфіскацією майна

Ч. 4 - карається позбавленням волі на строк від восьми до дванадцяти років з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років, з конфіскацією майна.

Схема 2. 4. 19. Незаконне збагачення (ст. 368 -5 КК)

Ст. 368 - 5 КК(терміни, визначення та роз'яснення):

Активи: 1) грошові кошти (у тому числі готівкові кошти, кошти, що перебувають на банківських рахунках чи на зберіганні у банках або інших фінансових установах); 2) інше майно; 3) майнові права; 4) нематеріальні активи; 5) криптовалюта; 6) обсяг зменшення фінансових зобов'язань, а також роботи чи послуги, надані особі, уповноваженій на виконання функцій держави або місцевого самоврядування.

Під набуттям активів слід розуміти:

- набуття їх особою, уповноваженою на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, у власність;

- набуття активів у власність іншою фізичною або юридичною особою.

При встановленні складу злочину необхідно довести:

- що таке набуття було здійснено за дорученням особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування;

- або що особа, уповноважена на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, може прямо чи опосередковано вчиняти щодо таких активів дії, тотожні за змістом здійсненню права розпорядження ними.

Під законними доходами особи слід розуміти доходи, правомірно отримані особою із законних джерел, зокрема визначених пунктами 7 і 8 частини першої статті 46 Закону України "Про запобігання корупції".

При визначенні різниці між вартістю набутих активів та законними доходами не враховуються активи, які є предметом провадження у справах про визнання активів необґрунтованими та їх стягнення в дохід держави, а також активи, стягнуті в дохід держави в рамках такого провадження.

Ст. 368 - 5 КК (терміни, визначення та роз'яснення):

Від одержання неправомірної вигоди службовою особою як однієї з дій, за які встановлено відповідальність ст. 368 КК України, незаконне збагачення відрізняється передусім:

а) зовсім не обумовлене, на відміну від кримінального правопорушення, передбаченого ст. 368 КК України, вчиненням чи невчиненням суб'єктом кримінального правопорушення в інтересах того, хто надає неправомірну вигоду, чи в інтересах третьої особи будь-якої дії з використанням наданої їй влади чи службового становища – незаконні цінності вручаються винному без якихось умов, "на згадку", "про всяк випадок", "на перспективу", для встановлення дружніх стосунків чи з будь-яких інших міркувань але з урахуванням того, що в майбутньому виникне потреба у зверненні до такого суб'єкта з якимось проханням або за сприянням у вирішенні певного питання (вирішуючи питання про те, чи було одержання незаконних цінностей обумовлене вчиненням або невчиненням певної дії, слід виходити із суб'єктивного сприйняття відповідної ситуації службовою особою: якщо службова особа, одержуючи грошові кошти чи майно, а також доходи від них, не пов'язувала це із вчиненням чи невчиненням певної дії, скоєне слід кваліфікувати за ст. 368-5 КК України, навіть коли особа, котра їх надала, насправді такий зв'язок мала на увазі; у свою чергу той, хто надав незаконні цінності, не підлягає кримінальній відповідальності, якщо він усвідомлював, що службова особа не пов'язує це із вчиненням чи невчиненням певної дії, а лише безпідставно збагачується, або його дії слід кваліфікувати за ч. 2 ст. 15 і відповідною частиною ст. 369 КК України, якщо ця обставина ним не усвідомлювалась і він вважав, що службова особа за це вчинюватиме чи не вчинюватиме певні дії);

Ст. 368 - 5 КК (терміни, визначення та роз'яснення):

б) далеко не завжди пов'язане з наданням грошових коштів або іншого майна якоюсь особою, оскільки їх набуття (отримання) може бути здійснене за рахунок учинення винним інших незаконних дій – зловживанням службовим становищем, легалізації (відмивання) доходів, одержаних кримінально протиправним шляхом, ухилення від сплати обов'язкових платежів тощо;

в) зазвичай становить собою певне накопичення активів, що можуть надходити до винного внаслідок вчинення різних протиправних діянь, тоді як одержання неправомірної вигоди – це одне кримінально протиправне діяння або певна повторність конкретних діянь з отримання службовою особою неправомірної вигоди;

г) закінчене з моменту набуття (передачі) винним активів у точно визначеному законом розмірі, тоді як одержання неправомірної вигоди визнається закінченим з моменту одержання хоча б частини обумовленої винним неправомірної вигоди);

д) відсутністю кваліфікуючих та особливо кваліфікуючих ознак, що властиві одержанню неправомірної вигоди (зокрема, на кваліфікацію незаконного збагачення не впливають: інші розміри предмета кримінального правопорушення, крім значного; попередня змова групи осіб; повторність; вимагання предмета посягання).

Покарання: карається позбавленням волі на строк від п'яти до десяти років з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

ПРОПОЗИЦІЯ ЧИ ОБІЦЯНКА СЛУЖБОВІЙ ОСОБІ НАДАТИ ЇЇ АБО ТРЕТІЙ ОСОБІ НЕПРАВОМІРНУ ВИГОДУ, А ТАК САМО НАДАННЯ ТАКОЇ ВИГОДИ ЗА ВЧИНЕННЯ ЧИ НЕВЧИНЕННЯ СЛУЖБОВОЮ ОСОБОЮ В ІНТЕРЕСАХ ТОГО, ХТО ПРОПОНУЄ, ОБІЦЯЄ ЧИ НАДАЄ ТАКУ ВИГОДУ, ЧИ В ІНТЕРЕСАХ ТРЕТЬОЇ ОСОБИ БУДЬ-ЯКОЇ ДІЇ З ВИКОРИСТАННЯМ НАДАНОЇ ЇЇ ВЛАДИ ЧИ СЛУЖБОВОГО СТАНОВИЩА, -
(Ч. 1 СТ. 369 КК)

Безпосередній основний об'єкт: суспільні відносини, що забезпечують нормальну службову діяльність в органах державної влади, місцевого самоврядування та в юридичних особах публічного права. **Предмет:** неправомірна вигода.

Об'єктивна сторона: діянням у формі: 1) пропозиції чи обіцянки службовій особі надати їй або третій особі неправомірну вигоду; 2) надання такої вигоди за вчинення чи невчинення службовою особою в інтересах того, хто пропонує, обіцяє чи надає таку вигоду, чи в інтересах третьої особи будь-якої дії з використанням наданої їй влади чи службового становища.

Склад: формальний: Кримінальне правопорушення у формі пропозиції чи обіцянки надати неправомірну вигоду **вважається закінченим** з моменту висловлення службовій особі такої пропозиції або обіцянки.

Кримінальне правопорушення у формі надання службовій особі неправомірної вигоди **вважається закінченим** з моменту одержання службовою особою хоча б частини неправомірної вигоди.

Суб'єкт - загальний: фізична осудна особа, що досягла 16-річного віку.

Суб'єктивна сторона характеризується виною у формі прямого умислу.

Кваліфікуючі ознаки: Ч. 2 мають місце тієї дії що вчинені у Ч. 1 повторно;

Ч. 3 - діяння, передбачені частиною першою або другою цієї статті, якщо неправомірна вигода надавалася службовій особі, яка займає відповідальне становище, або вчинені за попередньою змовою групою осіб.

Особливо кваліфікуючі ознаки:

Ч. 4 - діяння, передбачені частиною першою, другою або третьою цієї статті, якщо неправомірна вигода надавалася службовій особі, яка займає особливо відповідальне становище, або вчинені організованою групою осіб чи її учасником

Схема 2. 4. 20. Пропозиція, обіцянка або надання неправомірної вигоди службовій особі (ст. 369 КК)

Ст. 369 КК

Покарання діянь передбачених :

Ч. 1 – караються штрафом від однієї тисячі до чотирьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або обмеженням волі на строк від двох до чотирьох років, або позбавленням волі на той самий строк.

Ч. 2 – караються позбавленням волі на строк від трьох до шести років із штрафом від п'ятисот до однієї тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, з конфіскацією майна або без такої.

Ч. 3 – караються позбавленням волі на строк від чотирьох до восьми років з конфіскацією майна або без такої.

Ч. 4 - караються позбавленням волі на строк від п'яти до десяти років з конфіскацією майна або без такої.

ПРОПОЗИЦІЯ, ОБІЦЯНКА АБО НАДАННЯ НЕПРАВОМІРНОЇ ВИГОДИ ОСОБІ, ЯКА ПРОПОНУЄ ЧИ ОБІЦЯЄ (ПОГОДЖУЄТЬСЯ) ЗА ТАКУ ВИГОДУ АБО ЗА НАДАННЯ ТАКОЇ ВИГОДИ ТРЕТІЙ ОСОБІ ВПЛИНУТИ НА ПРИЙНЯТТЯ РІШЕННЯ ОСОБОЮ, УПОВНОВАЖЕНОЮ НА ВИКОНАННЯ ФУНКЦІЙ ДЕРЖАВИ АБО МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ, - (Ч. 1 СТ. 369 - 2 КК)

Безпосередній основний об'єкт: суспільні відносини, що забезпечують нормальну службову діяльність в органах державної влади, місцевого самоврядування та в юридичних особах публічного права. **Предмет:** неправомірна вигода.

Об'єктивна сторона: характеризується діянням у формі:

Ч. 1: 1) пропозиції, 2) обіцянки або 3) наданні неправомірної вигоди особі, яка пропонує чи обіцяє (погоджується) за таку вигоду або за надання такої вигоди третій особі вплинути на прийняття рішення особою, уповноваженою на виконання функцій держави.

Ч. 2. - 1) прийнятті пропозиції, обіцянки або 2) одержанні неправомірної вигоди для себе чи третьої особи за вплив на прийняття рішення особою, уповноваженою на виконання функцій держави, або 3) пропозиції чи обіцянки здійснити вплив за надання такої вигоди.

Ч. 3: 1) прийнятті пропозиції, обіцянки або 2) одержанні неправомірної вигоди для себе чи третьої особи за вплив на прийняття рішення особою, уповноваженою на виконання функцій держави, поєднане з вимаганням такої вигоди.

Суб'єкт - загальний: фізична осудна особа, що досягла 16-річного віку.

Суб'єктивна сторона характеризується виною у формі прямого умислу.

Особами, уповноваженими на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, є особи, визначені у [пункті 1, підпункті "а" пункту 2 частини першої статті 3 Закону України "Про запобігання корупції"](#), а також службові особи, визначені у [частині четвертій статті 18 КК](#).

Склад - формальний

Схема 2. 4. 21. Зловживання впливом (ст. 369-2 КК)

Ст. 369 -2 КК

Покарання діянь передбачених :

Ч. 1 – караються штрафом від однієї тисячі до чотирьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або обмеженням волі на строк від двох до п'яти років, або позбавленням волі на строк до двох років.

Ч. 2 – караються штрафом від двох тисяч до п'яти тисяч п'ятисот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або позбавленням волі на строк від двох до п'яти років.

Ч. 3 – караються позбавленням волі на строк від трьох до восьми років з конфіскацією майна.

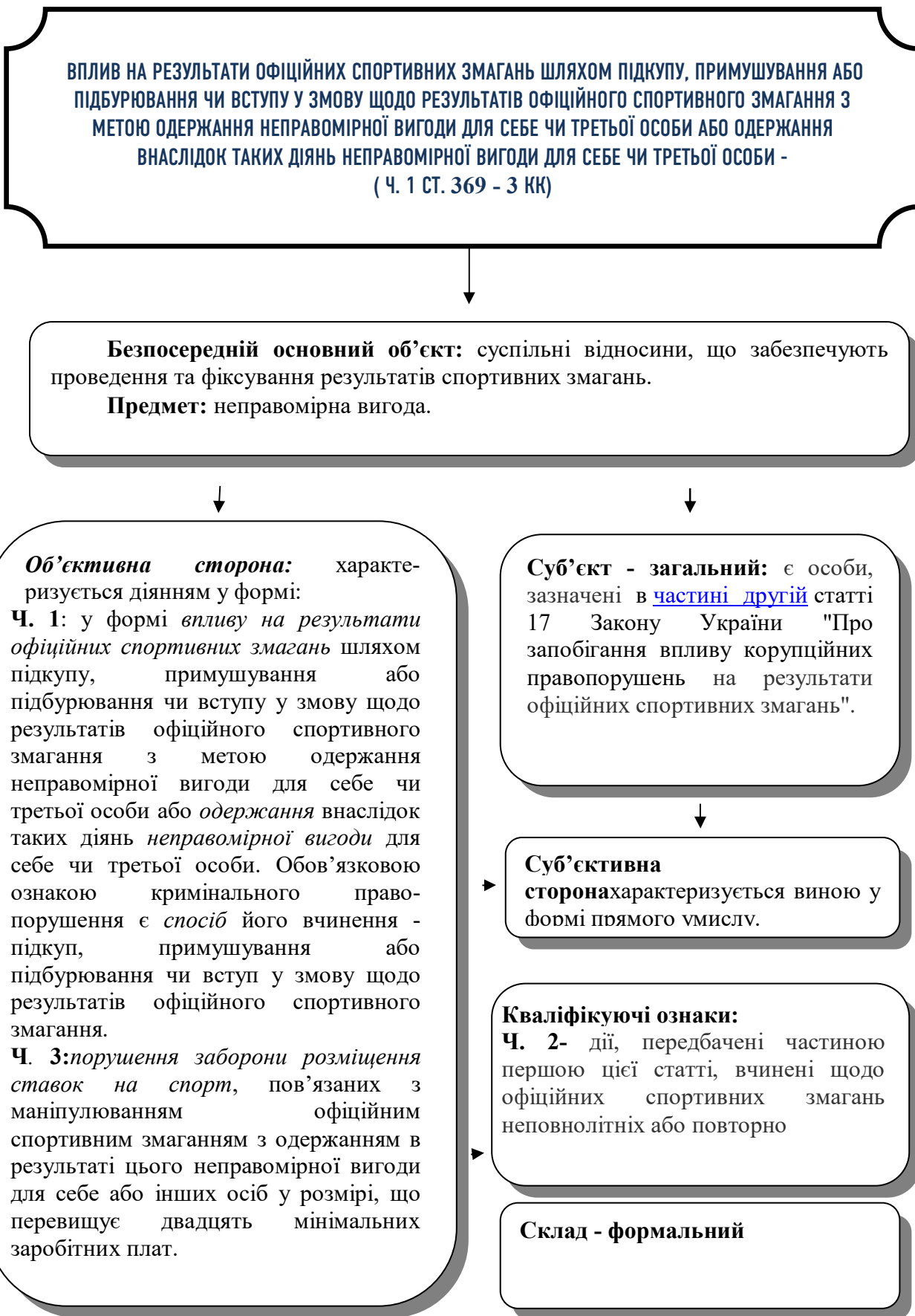

Схема 2. 4. 22. Протиправний вплив на результати офіційних спортивних змагань (ст. 369-3 КК)

Ст. 369 -3 КК

Покарання діянь передбачених :

Ч. 1 – караються штрафом від двохсот до однієї тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або обмеженням волі на строк від одного до трьох років, або позбавленням волі на строк до трьох років.

Ч. 2 – караються обмеженням волі на строк від двох до п'яти років або позбавленням волі на той самий строк.

Ч. 3 – карається штрафом від двох тисяч до чотирьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або обмеженням волі на строк від двох до п'яти років, або позбавленням волі на той самий строк.

ПРОВОКАЦІЯ ПІДКУПУ, ТОБТО ДІЇ СЛУЖБОВОЇ ОСОБИ З ПІДБУРЕННЯ ОСОБИ НА ПРОПОНУВАННЯ, ОБІЦЯНКУ ЧИ НАДАННЯ НЕПРАВОМІРНОЇ ВИГОДИ АБО ПРИЙНЯТТЯ ПРОПОЗИЦІЇ, ОБІЦЯНКИ ЧИ ОДЕРЖАННЯ ТАКОЇ ВИГОДИ, ЩОБ ПОТІМ ВИКРИТИ ТОГО, ХТО ПРОПОНУВАВ, ОБІЦЯВ, НАДАВ НЕПРАВОМІРНУ ВИГОДУ АБО ПРИЙНЯВ ПРОПОЗИЦІЮ, ОБІЦЯНКУ ЧИ ОДЕРЖАВ ТАКУ ВИГОДУ, -
(Ч. 1 СТ. 370 КК)

Безпосередній основний об'єкт: : суспільні відносини, що забезпечують нормальну службову діяльність в органах державної влади, місцевого самоврядування та в юридичних особах публічного права.
Предмет: неправомірна вигода.

Об'єктивна сторона: характеризується діянням у формі: **Ч. 1:** характеризується діянням у формі провокації підкупу.

Провокація підкупу – це дії службової особи з підбурення особи на пропонування, обіцянку чи надання неправомірної вигоди або прийняття пропозиції, обіцянки чи одержання такої вигоди, щоб потім викрити того, хто пропонував, обіцяв, надав неправомірну вигоду або прийняв пропозицію, обіцянку чи одержав таку вигоду.

Покарання: карається обмеженням волі на строк до п'яти років або позбавленням волі на строк від двох до п'яти років, та зі штрафом від двохсот п'ятдесяти до п'ятисот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Суб'єкт - загальний фізична, осудна особа, яка досягла 16-річного віку та є службовою особою.

Суб'єктивна сторона характеризується виною у формі прямого умислу.

Кваліфікуючі ознаки:

Ч. 2- дії, передбачені частиною першою цієї статті, вчинене службовою особою правоохоронних органів.

Покарання:

карається позбавленням волі на строк від трьох до семи років та зі штрафом від п'ятисот до семисот п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Склад - формальний

Схема 2. 4. 23. Провокація підкупу (ст. 370 КК)

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ

ПИТАННЯ САМОКОНТРОЛЮ ДО ПІДРОЗДІЛУ 2. 4.

1. Кримінальні правопорушення у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг: поняття, родові та безпосередні об'єкти, особливості суб'єктивних ознак.
2. Класифікація кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.
3. Суспільна небезпека та склад кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.
4. Зловживання владою або службовим становищем (ст. 364 КК): суспільна небезпека, безпосередній об'єкт, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.
5. Зловживання повноваженнями службовою особою юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми (ст. 364 -1 КК): суспільна небезпека, безпосередній об'єкт, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.
6. Перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу (ст. 365 КК): суспільна небезпека, родовий та безпосередній об'єкт, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.
7. Зловживання повноваженнями особами, які надають публічні послуги (ст. 365-2 КК): суспільна небезпека, безпосередній об'єкт, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.
8. Бездіяльність працівника правоохоронного органу щодо незаконної діяльності з організації або проведення азартних ігор, лотерей (ст. 365-3 КК): суспільна небезпека, безпосередній об'єкт, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.
9. Службове підроблення (ст. 366 КК): суспільна небезпека, безпосередній об'єкт, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.
10. Службова недбалість (ст. 367 КК) : суспільна небезпека, безпосередній об'єкт, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.
11. Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою (ст. 368 КК): суспільна небезпека, безпосередній об'єкт, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.
12. Підкуп службової особи юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми (ст. 368 - 3КК): суспільна небезпека, безпосередній об'єкт, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.
13. Підкуп особи, яка надає публічні послуги (ст. 368-4 КК): суспільна небезпека, безпосередній об'єкт, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.
14. Незаконне збагачення (ст. 368 -5 КК): суспільна небезпека, безпосередній об'єкт, суб'єктивні та кваліфікуючі
15. Пропозиція, обіцянка або надання неправомірної вигоди службовій особі (ст. 369 КК): суспільна небезпека, безпосередній об'єкт, суб'єктивні та кваліфікуючі.
16. Провокація підкупу (ст. 370 КК): суспільна небезпека, безпосередній об'єкт, суб'єктивні та кваліфікуючі.

РОЗДІЛ 3. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ДЕРЖАВИ

3.1. Кримінальні правопорушення у сфері охорони державної таємниці, недоторканності державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації

3.2. Кримінальні правопорушення проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян та кримінальні правопорушення проти журналістів

3.3. Кримінальні правопорушення проти правосуддя

3.4. Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку несення військової служби (військові кримінальні правопорушення)

3. 1. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ ДЕРЖАВНОЇ ТАЄМНИЦІ, НЕДОТОРКАНОСТІ ДЕРЖАВНИХ КОРДОНІВ, ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРИЗОВУ ТА МОБІЛІЗАЦІЇ

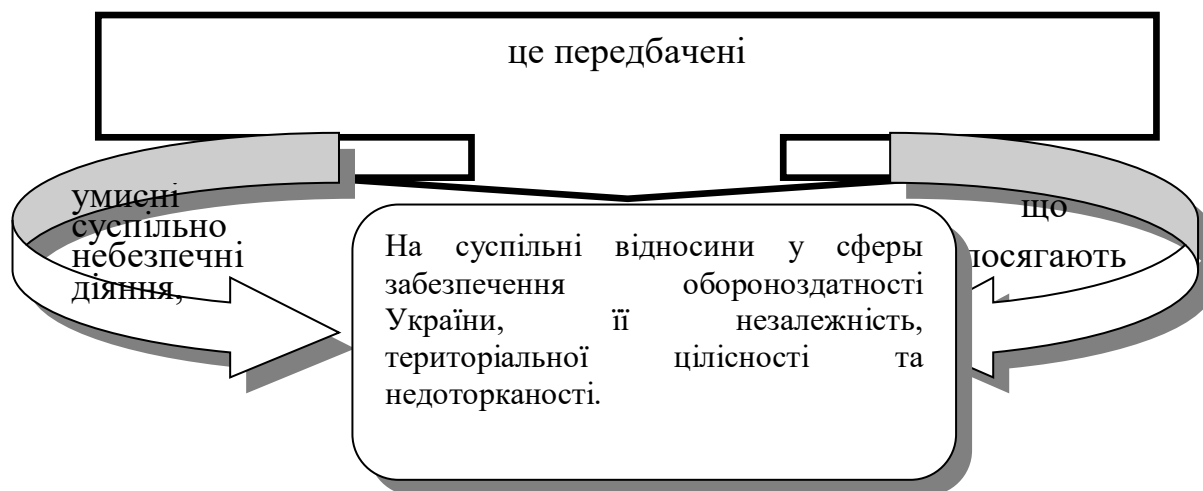

Схема 3. 1. 1. Кримінальні правопорушення у сфері охорони державної таємниці, недоторканості державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації

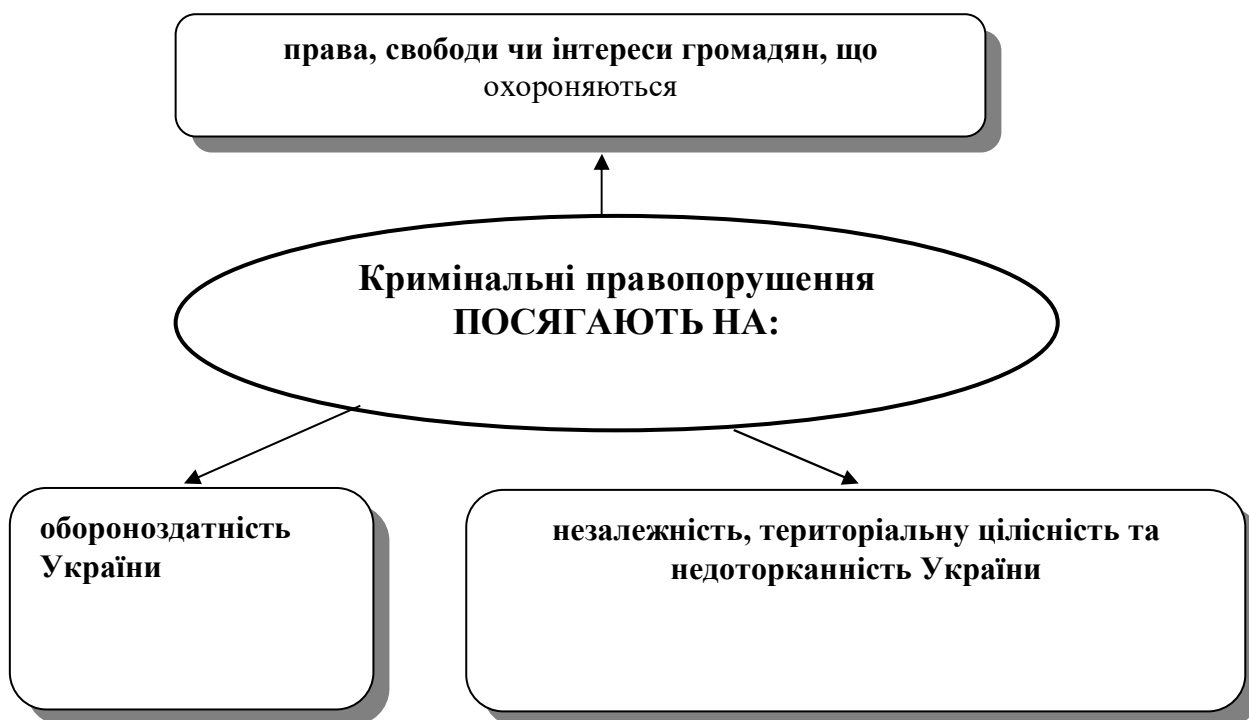

Схема 3. 1. 2. Суспільна небезпека кримінальних правопорушень у сфері охорони державної таємниці, недоторканості державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації

Кримінальні правопорушення у сфері охорони державної таємниці (ст. 328-330 КК):

- **Стаття 328.** Розголошення державної таємниці;
- **Стаття 329.** Втрата документів, що містять державну таємницю
- **Стаття 330.** Передача або збирання відомостей, що становлять службову інформацію, зібрану у процесі оперативно-розшукової, контр-розвідувальної діяльності, у сфері оборони країни.

Кримінальні правопорушення у сфері недоторканності державних кордонів (ст. 332-334 КК):

- **Стаття 332.** Незаконне переправлення осіб через державний кордон України;
- **Стаття 332¹.** Порушення порядку в'їзду на тимчасово окуповану територію України та виїзду з неї;
- **Стаття 332².** Незаконне перетинання державного кордону України;
- **Стаття 333.** Порушення порядку здійснення міжнародних передач товарів, що підлягають державному експортному контролю;
- **Стаття 334.** Порушення правил міжнародних польотів.

КЛАСИФІКАЦІЯ

Кримінальні правопорушення у сфері забезпечення призову та мобілізації (ст. 335-337):

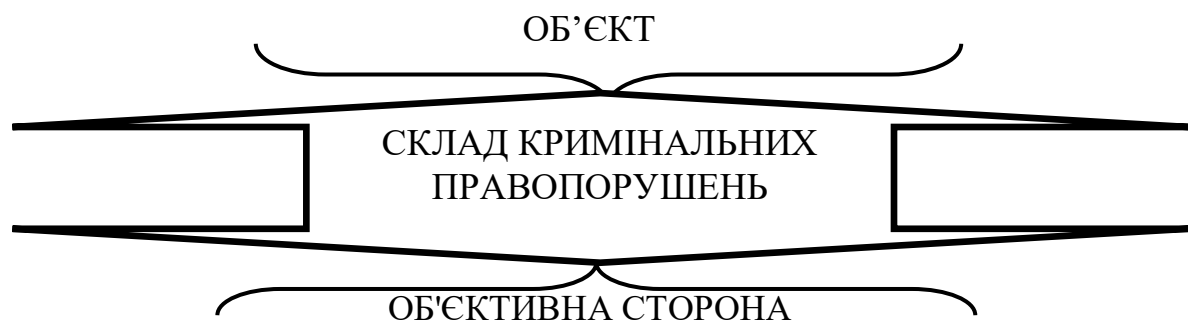
- **Стаття 335.** Ухилення від призову на строкову військову службу, військову службу за призовом осіб офіцерського складу;
- **Стаття 336.** Ухилення від призову на військову службу під час мобілізації, на особливий період, на військову службу за призовом осіб із числа резервістів в особливий період;
- **Стаття 336¹.** Ухилення від проходження служби цивільного захисту в особливий період чи у разі проведення цільової мобілізації;
- **Стаття 337.** Ухилення від військового обліку або навчальних (спеціальних) зборів.

Схема 3. 1. 3. Кримінальні правопорушення у сфері охорони державної таємниці, недоторканності державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації

РОДОВИЙ ОБ'ЄКТ: є суспільні відносини, що забезпечують обороноздатність України, її незалежність, територіальну цілісність та недоторканність.

ОСНОВНИЙ БЕЗПОСЕРЕДНИЙ ОБ'ЄКТ: 1) у сфері охорони державної таємниці – суспільні відносини що забезпечують інформаційну безпеку держави; 2) у сфері недоторканності державних кордонів – суспільні відносини з охорони суверенітету України, цілісності і недоторканності її кордонів; 2) у сфері забезпечення призову та мобілізації- суспільні відносини з комплектування Збройних Сил, їх бойовій підготовці і, отже, із забезпечення обороноздатності України

Предмет: 1) Ст. 328, 329 КК - відомості, що становлять *державну таємницю* – такі відомості містяться у документах (схеми, карти, накази, звіти, наукові висновки тощо), на інших матеріальних носіях секретної інформації (дискети, кінофільми та ін.), а також предмети, відомості про які вже є самі по собі державною таємницею (нові види зброї, прилади, медичні препарати та ін.). 2) Ст. 339 КК - відомості, що становлять службову інформацію, зібрану у процесі оперативно-розшукової, контррозвідувальної діяльності, у сфері оборони країни. 3) Ст. 333 КК - бути товари військового призначення та подвійного використання.

Об'єктивна сторона: означені КП вчиняються як дією, так і шляхом бездіяльності (ст. 328-330, 333, 335-337 КК).

До кримінальних правопорушень з *формальним складом* відносяться кримінальні правопорушення, передбачені ст. 328, 330, 332-337 КК.

У кримінальних правопорушеннях, передбачених ч. 2 ст. 328 (розголошення державної таємниці, що спричинило тяжкі наслідки), ст. 329 (втрата документа або предмета), ч. 2 ст. 330 (спричинення тяжких наслідків для інтересів держави) КК України містяться *матеріальні склади* кримінальних правопорушень.

У ст. 333 (Порушення порядку здійснення міжнародних передач товарів, що підлягають державному експортному контролю), ст. 334 (Порушення правил міжнародних польотів) та у ст. 335-337 КК *диспозиції є бланкетними*.

Схема 3. 1. 4. Кримінальні правопорушення у сфері охорони державної таємниці, недоторканності державних кордонів, забезпечення призову та обілізації

СУБ'ЄКТ:

Загальний - ст. ст. 332, 333 КК;

Спеціальний - у ст. 328, 329 КК – особа, якій відомості, що містять державну таємницю, були довірені або стали відомі у зв'язку з виконанням службових обов'язків;

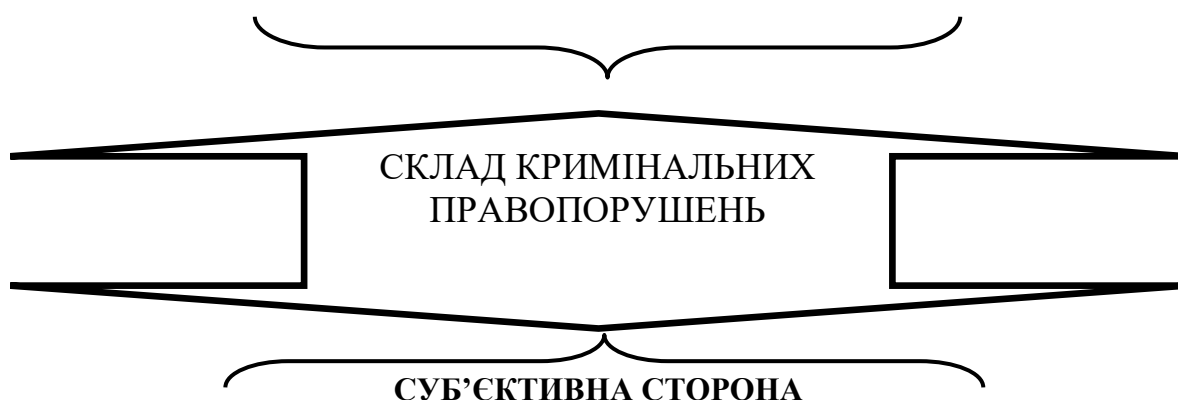
– у ст. 330 КК – особа, якій конфіденційна інформація була довірена або стала відома у зв'язку з виконанням службових обов'язків;

– у ст. 335 КК – громадянин України чоловічої статі, який на момент відправки до військової частини досяг вісімнадцятирічного віку і призовною комісією визнаний за станом здоров'я придатним до військової служби;

– у ст. 336 КК – особа, що підлягає мобілізації (військовозобов'язані, що знаходяться у запасі та ін.);

– у ст. 337 КК – військовозобов'язаний.

СУБ'ЄКТ:

СУБ'ЄКТИВНА СТОРОНА: вина у кримінальних правопорушеннях

– ст. 330, 332, 333, 335-337 КК, характеризується лише виною у формі *прямого умислу*;

– ст. 328, 334 КК, може мати місце *як умисна*, так і *необережна форма вини*;

– ст. 329 КК, суб'єктивна сторона характеризується *змішаною формою вини*.

Схема 3. 1. 5. Кримінальні правопорушення у сфері охорони державної таємниці, недоторканності державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації

КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ ДЕРЖАВНОЇ ТАЄМНИЦІ.

РОЗГОЛОШЕННЯ ВІДОМОСТЕЙ, ЩО СТАНОВЛЯТЬ ДЕРЖАВНУ ТАЄМНИЦЮ, ОСОБОЮ, ЯКІЙ ЦІ ВІДОМОСТІ БУЛИ ДОВІРЕНІ АБО СТАЛИ ВІДОМІ У ЗВ'ЯЗКУ З ВИКОНАННЯМ СЛУЖБОВИХ ОБОВ'ЯЗКІВ, ЗА ВІДСУТНОСТІ ОЗНАК ДЕРЖАВНОЇ ЗРАДИ АБО ШПИГУНСТВА -- (Ч. 1 СТ. 328 КК)

Безпосередній основний об'єкт: суспільні відносини у сфері охорони державної таємниці в різних сферах діяльності держави (відносини інформаційної безпеки).
Предмет: відомості, що становлять *державну таємницю*, вичерпний перелік яких подано в ст. 8 Закону України «Про державну таємницю» від 21. 01. 1994 р.

Об'єктивна сторона:

характеризується діянням у формі: розголошенні відомостей, що становлять державну таємницю, тобто протиправний їх розголос.

Діяння може виражатися **як у дії**, так і **в бездіяльності**, які призводять до того, що **відомості стають надбанням сторонніх осіб**.

Під **сторонніми особами** слід розуміти осіб, яким ці відомості не повинні бути відомі.

Дія може виражатися, наприклад, у розголосі секретних даних в розмові, письмовому повідомленні, шляхом публікації в пресі, у виступі по радіо та телебаченню, у передачі для друкування особі, що не має права на ознайомлення з цими відомостями, у показі креслень, документів тощо.

Бездіяльність може полягати в недотриманні правил збереження, поводження, перевезення матеріалів, документів, коли створюється можливість ознайомлення з відомостями сторонніх осіб.

Спосіб розголошення для кваліфікації значення не має.

Суб'єкт - спеціальний: це особа, якій відомості, що становлять державну таємницю, були довірені або стали відомі у зв'язку з виконанням службових обов'язків.

Суб'єктивна сторона характеризується будь-якою формою вини **як умислом** (прямим чи непрямим), так **необережністю** (самовпевненістю чи недбалістю).

Кваліфікуючі ознаки:

Ч. 2- Те саме діяння, якщо воно спричинило тяжкі наслідки

Склад – формальний: кримінальне правопорушення вважається закінченим з моменту розголошення відомостей, коли вони стали відомі хоча б одній сторонній особі.

Схема 3. 1. 6. Розголошення державної таємниці (ст. 328 КК)

Ст. 328 КК (терміни, визначення та роз'яснення):

У ст. 1 Закону України «Про державну таємницю», **державна таємниця** визначається як вид таємної інформації, що охоплює відомості у сфері оборони, економіки, науки і техніки, зовнішніх відносин, державної безпеки та охорони правопорядку, розголошення яких може завдати шкоди національній безпеці України та які визнані у порядку, встановленому цим Законом, державною таємницею і підлягають охороні державою.

Умисним буде розголошення відомостей, якщо, наприклад, суб'єкт бажав похвастати про наявність в нього інформації що становить державну таємницю.

Недбалість має місце, наприклад, у випадку, коли особа, приймаючи відвідувачів, не ховає зі столу документ, який містить державну таємницю, що дає можливість прочитати його стороннім особам.

Суб'єктом означених кримінальних правопорушень може бути як службова особа, так і інша особа, пов'язана по службі з такими відомостями (секретар, шифрувальник тощо).

Для цих осіб ЗУ «Про державну таємницю» встановлює спеціальний порядок допуску і доступу до державної таємниці, а також певні обов'язки її охорони, зокрема, не допускати розголошення будь-яким способом державної таємниці; виконувати режим секретності та інші вимоги, про знання яких особа обов'язково ставить підпис у певних документах.

Військовослужбовець за розголошення відомостей військового характеру, що становлять державну таємницю, несе кримінальну відповідальність за ст. 422 КК.

Покарання діянь передбачених :

Ч. 1 – карається позбавленням волі на строк від двох до п'яти років з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років або без такого.

Ч. 2 – карається позбавленням волі на строк від п'яти до восьми років.

ВТРАТА ДОКУМЕНТІВ АБО ІНШИХ МАТЕРІАЛЬНИХ НОСІЇВ СЕКРЕТНОЇ ІНФОРМАЦІЇ, ЩО МІСТЯТЬ ДЕРЖАВНУ ТАЄМНИЦЮ, А ТАКОЖ ПРЕДМЕТІВ, ВІДОМОСТІ ПРО ЯКІ СТАНОВЛЯТЬ ДЕРЖАВНУ ТАЄМНИЦЮ, ОСОБОЮ, ЯКІЙ ВОНИ БУЛИ ДОВІРЕНІ, ЯКЩО ВТРАТА СТАЛА РЕЗУЛЬТАТОМ ПОРУШЕННЯ ВСТАНОВЛЕНОГО ЗАКОНОМ ПОРЯДКУ ПОВОДЖЕННЯ ІЗ ЗАЗНАЧЕНИМИ ДОКУМЕНТАМИ ТА ІНШИМИ МАТЕРІАЛЬНИМИ НОСІЯМИ СЕКРЕТНОЇ ІНФОРМАЦІЇ АБО ПРЕДМЕТАМИ, - (Ч. 1 СТ. 329 КК)

Безпосередній основний об'єкт: суспільні відносини у сфері охорони державної таємниці.

Предметом кримінального правопорушення є: 1) документи, що містять відомості, які становлять державну таємницю (схеми, карти, накази, звіти, наукові висновки тощо); 2) інші матеріальні носії секретної інформації (диски, дискети, флеш-накопичувачі та ін.); 3) предмети, відомості про які є державною таємницею (наприклад, нові види зброї, прилади, медичні препарати).

Об'єктивна сторона: діянням у формі: у порушенні встановленого законом порядку поведження з документами, матеріальними носіями інформації або предметами, внаслідок якого відбулася втрата документа або предмета.

Склад: формальний: Кримінальне правопорушення

Закінченим цей кримінальне правопорушення є з моменту втрати, коли була створена реальна можливість ознайомлення з такими документами, предметами сторонніх осіб.

Якщо ж втрата такої можливості не містила, то аналізований склад кримінального правопорушення відсутній. Наприклад, якщо через порушення правил поведження предмет був знищений, то особа не може відповідати за ст. 329 КК.

За наявності ознак службового кримінального правопорушення відповідальність у цьому випадку може наставати за ст. 367 КК.

Суб'єкт - спеціальний: особа, якій документи, матеріальні носії секретної інформації, предмети були довірені. Це може бути обумовлено або службовими функціями, або роботою, що виконується, або окремим дорученням.

Військовослужбовець за втрату документів, що містять відомості військового характеру, відповідає за ст. 422 КК.

Суб'єктивна сторона характеризується складною (змішаною) формою вини: щодо порушення правил можливий як умисел, так і необережність, а щодо самої втрати – тільки необережність.

Кваліфікуючі ознаки: Ч. 2 мають місце ті ж дії що вчинені у Ч. є спричинення тяжких наслідків.

Схема 3. 1. 7. Втрата документів, що містять державну таємницю (ст. 329 КК)

Ст. 329 КК (терміни, визначення та роз'яснення):

Порушення встановленого порядку поводження з документами або предметами може виражатися *як у дії*, так і *в бездіяльності*, що порушують конкретні правила, спеціально встановлені для охорони документів, носіїв інформації, предметів, внаслідок чого вони втрачаються, тобто виходять із володіння особи, якій вони були довірені (десь забуті, викрадені, випадково викинуті тощо).

Порушення правил, наприклад, може полягати в роботі з документом у неналежному місці, залишенні відкритим сейфа, де зберігаються документи, предмети тощо. Між порушенням правил і втратою має бути встановлений необхідний причинний зв'язок.

Обов'язковою умовою втрати є вихід документів, предметів із володіння особи, якій вони були довірені, поза її волею. Якщо ж предмет був переданий чи залишений за волею особи, і відомості стали надбанням сторонніх осіб, то це буде розголошенням відомостей, що становлять державну таємницю, що кваліфікується за ст. 328 КК України.

Тривалість часу, на який були втрачені документи, предмети (назавжди або через якийсь час повернені, знайдені), не має значення.

Покарання діянь передбачених :

Ч. 1 – карається позбавленням волі на строк до трьох років з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років або без такого.

Ч. 2 – карається позбавленням волі на строк від двох до п'яти років.

ПЕРЕДАЧА АБО ЗБИРАННЯ З МЕТОЮ ПЕРЕДАЧІ ІНОЗЕМНИМ ПІДПРИЄМСТВАМ, УСТАНОВАМ, ОРГАНІЗАЦІЯМ АБО ЇХ ПРЕДСТАВНИКАМ ВІДОМОСТЕЙ, ЩО СТАНОВЛЯТЬ СЛУЖБОВУ ІНФОРМАЦІЮ, ЗІБРАНУ У ПРОЦЕСІ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ, КОНТРРОЗВІДУВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, У СФЕРІ ОБОРОНИ КРАЇНИ, ОСОБОЮ, ЯКІЙ ЦІ ВІДОМОСТІ БУЛИ ДОВІРЕНІ АБО СТАЛИ ВІДОМІ У ЗВ'ЯЗКУ З ВИКОНАННЯМ СЛУЖБОВИХ ОБОВ'ЯЗКІВ, ЗА ВІДСУТНОСТІ ОЗНАК ДЕРЖАВНОЇ ЗРАДИ АБО ШПИГУНСТВА, -
(Ч. 1 СТ. 330 КК)

Безпосередній основний об'єкт: суспільні відносини у сфері охорони та розповсюдження службової інформації у сфері оборони держави під час здійснення оперативно-розшукової та контррозвідальної діяльності.

Предметом кримінального правопорушення є: відомості, що становлять службову інформацію, зібрану у процесі оперативно-розшукової, контррозвідальної діяльності, у сфері оборони країни.

Об'єктивна сторона: характеризується діянням діянням:

- 1) у вигляді передачі або
- 2) збирання з метою передачі іноземним підприємствам, установам, організаціям або їх представникам відомостей, що становлять службову інформацію, зібрану у процесі оперативно-розшукової, контррозвідальної діяльності, у сфері оборони країни, особою, якій ці відомості були довірені або стали відомі у зв'язку з виконанням службових обов'язків, за відсутності ознак державної зради або шпигунства.

Обов'язковою ознакою є спосіб збирання відомостей - у процесі оперативно-розшукової,

Суб'єкт - загальний: є особа, якій відомості, що становлять службову інформацію, були довірені або стали відомі у зв'язку з виконанням службових обов'язків.

Суб'єктивна сторона характеризується виною у формі прямого умислу.

Обов'язковою ознакою є **мета діяльності** винної особи – ознайомити з відомостями, що становлять службову таємницю, іноземну організацію або її представника.

Кваліфікуючі ознаки: Ч. 2 мають місце тіж дії що вказані у ч. 1 вчинені з

- 1) корисливих мотивів, або
- 2) такі, що спричинили тяжкі наслідки для інтересів держави, або
- 3) вчинені повторно, або за попередньою змовою групою осіб,

Склад: Ч. 1 формальний: наслідки не є обов'язковою ознакою об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення, передбаченого.

Схема 3. 1. 8. Передача або збирання відомостей, що становлять службову інформацію, зібрану у процесі оперативно-розшукової, контррозвідальної діяльності, у сфері оборони країни (ст. 330 КК)

Ст. 330 КК (терміни, визначення та роз'яснення):

Іноземна організація – це будь-яка недержавна організація, зацікавлена в отриманні відомостей, що становлять службову таємницю.

Представник іноземної організації – це особа, яка є офіційним співробітником іноземної недержавної організації або за спеціальним повноваженням представляє інтереси цієї організації.

Під **збиранням** відомостей, що становлять службову інформацію, необхідно розуміти активні дії щодо розшуку, зосередження (зведення, узагальнення), фіксування (зображення, фотографування, копіювання, запам'ятовування і т. п.) інформації, при яких суб'єкт кримінального правопорушення не повинен долати перешкоди для її отримання.

Передача відомостей, що становлять службову інформацію, полягає в **діях чи бездіяльності**, внаслідок яких ці відомості стають надбанням іноземної держави, організації чи їх представників. Ця передача може бути здійснена будь-яким способом – письмово, усно, з рук в руки, поштою, з використанням сховищ, в вигляді надання можливості ознайомлення з інформацією тощо.

Покарання діянь передбачених :

Ч. 1 – караються обмеженням волі на строк до трьох років або позбавленням волі на строк від двох до п'яти років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років або без такого.

Ч. 2 – караються позбавленням волі на строк від чотирьох до восьми років з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ У СФЕРІ НЕДОТОРКАНОСТІ ДЕРЖАВНИХ КОРДОНІВ

НЕЗАКОННЕ ПЕРЕПРАВЛЕННЯ ОСІБ ЧЕРЕЗ ДЕРЖАВНИЙ КОРДОН УКРАЇНИ, ОРГАНІЗАЦІЯ НЕЗАКОННОГО ПЕРЕПРАВЛЕННЯ ОСІБ ЧЕРЕЗ ДЕРЖАВНИЙ КОРДОН УКРАЇНИ, КЕРІВНИЦТВО ТАКИМИ ДІЯМИ АБО СПРИЯННЯ ЇХ ВЧИНЕННЮ ПОРАДАМИ, ВКАЗІВКАМИ, НАДАННЯМ ЗАСОБІВ АБО УСУНЕННЯМ ПЕРЕШКОД - (Ч. 1 СТ. 332 КК)

Безпосередній основний об'єкт: є встановлений порядок перетинання державного кордону України, що забезпечує державну безпеку.
Предмет посягання є державний кордон.

Об'єктивна сторона: характеризується діянням діянням:

- 1) організація незаконного переправлення осіб через державний кордон України;
- 2) керівництво незаконним переправленням осіб через державний кордон України;
- 3) сприяння незаконному переправленню осіб через державний кордон України порадами, вказівками, наданням засобів або усуненням перешкод.

Склад: Ч. 1 формальний: КП є закінченим з моменту фактичного незаконного перетинання державного кордону України або з моменту вчинення дій, які обумовили організацію або керівництво незаконним переміщенням осіб через державний кордон України, а також з моменту фактичного сприяння такому злочину незалежно від того, чи відбулося саме незаконне переправлення осіб

Суб'єкт - загальний: фізична, осудна особа, що досягла 16-річного віку.

Суб'єктивна сторона характеризується виною у формі прямого умислу.

Кваліфікуючі ознаки: Ч. 2 мають місце тіж дії що вказані у Ч. 1

- 1) 1) вчинені способом, небезпечним для життя чи здоров'я особи, яку незаконно переправляли через державний кордон України,
- 2) 2) чи вчинені щодо кількох осіб,
- 3) 3) або повторно,
- 4) 4) або за попередньою змовою групою осіб,
- 5) 5) або службовою особою з використанням службового становища.

Особливо кваліфікуючі ознаки:

- 1) дії, передбачені частиною першою або другою цієї статті,
- 2) вчинені організованою групою
- 3) або вчинені з корисливих мотивів

Схема 3. 1. 9. Незаконне переправлення осіб через державний кордон України (ст. 332 КК)

Ст. 332 КК (терміни, визначення та роз'яснення):

Державний кордон України – лінія і вертикальна поверхня. Що проходить по цій лінії, які визначають межі території України – суші, вод, надр, повітряного простору. Залізничне, автомобільне, морське, річкове, повітряне сполучення через державний кордон здійснюється в пунктах пропуску, які встановлює КМ. У пунктах пропуску створюються контрольно-пропускні пункти військ прикордонної охорони, митні та інші установи.

Документами на виїзд з України і в'їзд в Україну є: паспорт громадянина України для виїзду за кордон, проїзний документ дитини, дипломатичний паспорт, службовий паспорт, посвідчення особи моряка

Переправлення осіб через державний кордон України – це дії, спрямовані на переведення, перевезення тощо осіб через умовну лінію, яка визначає межі території України.

Кримінальне правопорушення є закінченим в момент, коли виконано відповідні дії: організаційні дії по переправленню осіб через державний кордон України, дії по керівництву таким переправленням, надані необхідні поради, вказівки чи засоби для незаконного перетинання державного кордону України іншими особами або усунені відповідні перешкоди для цього, незалежно від того, чи фактично опинились особи, яких вони переправляють через державний кордон України, за межами України тобто склад кримінального правопорушення усічений.

Покарання діянь передбачених :

Ч. 1 – караються позбавленням волі на строк від трьох до п'яти років.

Ч. 2 – караються позбавленням волі на строк від п'яти до семи років з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

Ч. 3. - караються позбавленням волі на строк від семи до дев'яти років з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років з конфіскацією майна.

ПОРУШЕННЯ ПОРЯДКУ В'ЇЗДУ НА ТИМЧАСОВО ОКУПОВАНУ ТЕРИТОРІЮ УКРАЇНИ ТА ВИЇЗДУ З НЕЇ З МЕТОЮ ЗАПОДІЯННЯ ШКОДИ ІНТЕРЕСАМ ДЕРЖАВИ - (Ч. 1 СТ. 332-1 КК)

Схема 3. 1. 10. Порушення порядку в'їзду на тимчасово окуповану територію України та виїзду з неї (ст. 332-1 КК)

Ст. 332-1 КК (терміни, визначення та роз'яснення):

В'їзд на тимчасово окуповану територію України та виїзд з неї здійснюються через контрольні пункти:

– іноземців та осіб без громадянства – за паспортним документом та спеціальним дозволом, виданим територіальним органом ДМС або територіальним підрозділом ДМС у Ново троїцькому чи Генічеському районі Херсонської області;

– громадян України – за умови пред'явлення будь-якого документа, визначеного статтею 5 Закону України «Про громадянство України» або статтею 2 Закону України «Про порядок виїзду з України і в'їзду в Україну громадян України».

В'їзд та виїзд з тимчасово окуповану територію України громадян України осіб, які не досягли 16-річного віку, здійснюється через контрольні пункти за умови пред'явлення паспорта громадянина України, або паспорта громадянина України для виїзду за кордон, або проїзного документа дитини у супроводі одного з батьків (усиновлювачів), опікунів, піклувальників або інших законних представників чи в супроводі інших осіб, уповноважених одним із батьків (усиновлювачів), опікунів, піклувальників або інших законних представників з дотриманням вимог, передбачених для таких осіб пунктами 3-6 Правил перетинання державного кордону громадянами України, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 27 січня 1995 р. № 57 (ЗП України, 1995 р. , № 4, ст. 92; 2010 р. , № 65, ст. 2239).

Покарання діянь передбачених :

Ч. 1 – караються позбавленням волі на строк від трьох до п'яти років.

Ч. 2 – караються позбавленням волі на строк від п'яти до семи років з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

ПЕРЕТИНАННЯ ДЕРЖАВНОГО КОРДОНУ УКРАЇНИ З МЕТОЮ ЗАПОДІЯННЯ ШКОДИ ІНТЕРЕСАМ ДЕРЖАВИ АБО ОСОБОЮ, ЯКІЙ ЗАБОРОНЕНО В'ЇЗД НА ТЕРИТОРІЮ УКРАЇНИ, АБО ПРЕДСТАВНИКАМИ ПІДРОЗДІЛІВ ЗБРОЙНИХ СИЛ ЧИ ІНШИХ СИЛОВИХ ВІДОМСТВ ДЕРЖАВИ-АГРЕСОРА У БУДЬ-ЯКИЙ СПОСІБ ПОЗА ПУНКТАМИ ПРОПУСКУ ЧЕРЕЗ ДЕРЖАВНИЙ КОРДОН УКРАЇНИ АБО В ПУНКТАХ ПРОПУСКУ ЧЕРЕЗ ДЕРЖАВНИЙ КОРДОН УКРАЇНИ БЕЗ ВІДПОВІДНИХ ДОКУМЕНТІВ, АБО ЗА ДОКУМЕНТАМИ, ЩО МІСТЯТЬ НЕДОСТОВІРНІ ВІДОМОСТІ, - (Ч. 1 СТ. 332-2 КК)

Родовий об'єкт – прикордонна безпека.

Безпосередній основний об'єкт: є інтереси України, встановлений порядок перетинання державного кордону України, що забезпечує державну безпеку.

Предмет посягання є державний

Суб'єкт - спеціальний: 1) особа, якій заборонено в'їзд на територію України; 2) представник підрозділів збройних сил та інших силових відомств держави-агресора; 3) особи, які мають на меті незаконно перетнути державний кордон України з метою заподіяння шкоди інтересам держави.

Об'єктивна сторона: характеризується діянням діянням:

- 1) перетинання державного кордону України з метою заподіяння шкоди інтересам держави;
- 2) перетинання державного кордону України особою, якій заборонено в'їзд на територію України;
- 3) перетинання державного кордону України представниками підрозділів збройних сил чи інших силових відомств держави-агресора.

Спосіб перетинання немає значення.

Місце перетинання:

- 1) поза межами пункту пропуску;
- 2) в пунктах пропуску через державний кордон України без відповідних документів, або за документами, що містять недостовірні відомості

Суб'єктивна сторона характеризується виною у формі прямого умислу.

Кваліфікуючі ознаки: Ч. 2 мають місце тіж дії що вказані у ч. 1

- 1) Ті самі дії, вчинені повторно або групою осіб,

Особливо кваліфікуючі ознаки: Ч. 3 дії, передбачені частинами першою або другою цієї статті, поєднані

- 1) з насильством
- 2) або із застосуванням зброї,

Склад: формальний: КП є закінченим з моменту фактичного незаконного перетинання державного кордону України означеними особами в будь який спосіб

Схема 3. 1. 11. Незаконне перетинання державного кордону України (ст. 332-2 КК)

Ст. 332-2 КК (терміни, визначення та роз'яснення):

Державний кордон України – лінія і вертикальна поверхня. Що проходить по цій лінії, які визначають межі території України – суші, вод, надр, повітряного простору. Залізничне, автомобільне, морське, річкове, повітряне сполучення через державний кордон здійснюється в пунктах пропуску, які встановлює КМ. У пунктах пропуску створюються контрольні-пропускні пункти військ прикордонної охорони, митні та інші установи.

Документами на виїзд з України і в'їзд в Україну є: паспорт громадянина України для виїзду за кордон, проїзний документ дитини, дипломатичний паспорт, службовий паспорт, посвідчення особи моряка

Незаконне перетинання державного кордону або спроба незаконного перетинання державного кордону України - це перетинання або спроба перетинання державного кордону України будь-яким способом поза пунктами пропуску через державний кордон України або в пунктах пропуску через державний кордон України без відповідних документів або з використанням підробленого документа чи таких, що містять недостовірні відомості про особу, чи без дозволу відповідних органів влади .

Покарання діянь передбачених :

Ч. 1 – карається позбавленням волі на строк до трьох років.

Ч. 2 – караються позбавленням волі на строк від трьох до п'яти років.

Ч. 3. - караються позбавленням волі на строк від п'яти до восьми років.

ПОРУШЕННЯ ВСТАНОВЛЕНОГО ПОРЯДКУ ЗДІЙСНЕННЯ МІЖНАРОДНИХ ПЕРЕДАЧ ТОВАРІВ, ЩО ПІДЛЯГАЮТЬ ДЕРЖАВНОМУ ЕКСПОРТНОМУ КОНТРОЛЮ, - (Ч. 1 СТ. 333 КК)

Безпосередній об'єкт: встановлений порядок вивезення за межі України певних видів продукції і товарів, які можуть використовуватися для створення зброї, військової та спеціальної техніки

Предмет посягання: товари, що підлягають державному експортному контролю (види сировини, матеріалів, обладнання і технологій, які можуть бути використані для створення ракетної, ядерної, хімічної, інших видів зброї, військової і спеціальної техніки).

Суб'єкт - загальний: фізична, осудна особа, що досягла 16-річного віку.

Суб'єктивна сторона: характеризується виною у формі прямого умислу.

Кваліфікуючі ознаки: Ч. 2 мають місце тіж діяння, що вказані у Ч. 1 і вчинені повторно або організованою групою

Об'єктивна сторона: характеризується діяннями пов'язаними з міжнародними передачами товарів, без отримання в установленому порядку дозволу, висновку чи документа про гарантії.

Для визначення тих чи інших ознак складу злочину необхідно звертатися до відповідних нормативно-правових актів. Згідно із законодавством України експорт продукції, технологій і послуг, які використовуються при створенні зброї і військової техніки, може здійснюватися виключно уповноваженими суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності, призначеними КМ за погодженням з відповідними комітетами ВР.

Склад: формальний: КП є закінченим з моменту порушення порядку здійснення міжнародними передачами товарів.

Схема 3. 1. 12. Порушення порядку здійснення міжнародних передач товарів, що підлягають державному експортному контролю (ст. 333 КК).

Ст. 333 КК (терміни, визначення та роз'яснення):

До видів сировини, що потребують використання особливого порядку передачі належать токсичні хімікати (зарін, зоман, сірчані іприти, люїзити, амітон, фосген, хлорціан, ціанистий водень тощо) та прекурсори, якими в контексті цієї статті є хімічні речовини спеціального асортименту, що використовуються для виготовлення військових вибухових речовин.

Під матеріалами розуміються: а) певні види металів та сплавів, рідин, мастильних, полімерних матеріалів, волокнистих або ниткоподібних матеріалів, матеріалів для ядерних джерел тепла, відходів і брухту деяких металів; б) металеві сплави, порошки для металевих сплавів та сплавлених матеріалів (алюмініди нікелю чи титану у вигляді сировини чи напівфабрикатів, певні види нікелевих, ніобієвих, титанових, алюмінієвих, магнієвих сплавів), магнітні, електротехнічні матеріали тощо; в) ядерні матеріали - руди та концентрати уранові або торієві, елементи хімічні радіоактивні, їхні сполуки, суміші та залишки тощо; г) палива та їхні компоненти, що використовуються в ракетах та безпілотних літальних апаратах, конструкційні матеріали (високолеговані сталі, вольфрам, молібден тощо), матеріали для зменшення помітності та відбиваної енергії опромінювання в радіо-, ультрафіолетовому, інфрачервоному звуковому діапазонах та ін.

Обладнання - це: а) будь-які види технологічного оснащення, включаючи шаблони, стенди, прес-форми тощо, контрольно-випробувальне обладнання, інші прилади та їх компоненти, спеціально спроектовані або модифіковані для розроблення однієї чи більше стадій виробництва; б) різноманітні види електронного, броньованого, захисного обладнання; в) різноманітні реакційні посудини, реактори та змішувачі, ємкості для зберігання, системи та датчики контролю тощо;

Ст. 333 КК (терміни, визначення та роз'яснення):

г) обладнання для випробування, контролю і виробництва перспективних матеріалів, електроніки, комп'ютерів, систем зв'язку і захисту інформації, оптичних і лазерних, навігаційних систем тощо; д) реакторне обладнання, обладнання для поділу ізотопів урану, для виробництва важкої води, для розробки систем вибуху тощо; е) обладнання, спеціально призначене для виробництва двигунів, їх компонентів та вузлів, що використовуються у ракетах та безпілотних літальних апаратах, обладнання для виробництва, обслуговування та випробувань ракетних палив тощо.

До технології належать: а) будь-який документ, що містить копії, плани, діаграми, моделі, формули, таблиці, звіти, технічні розрахунки, технічні умови, керівництво для користувача, інструкції або інші інформаційно-довідкові матеріали, що мають відомості, необхідні для розроблення, виробництва або використання товарів;

б) спеціальна інформація в будь-якій формі (за винятком інформації, опублікованої у відкритій пресі), необхідна для розроблення, виробництва або використання виробів військового призначення та яка може надаватись у формі технічних даних (проекти, плани, креслення та їхні копії, схеми, діаграми, моделі, формули, специфікації, програмне забезпечення, посібники та інструкції) або технічної допомоги (проведення інструктажів, навчання, практичне освоєння методів роботи, надання консультацій).

Ст. 333 КК (терміни, визначення та роз'яснення):

Термін "технології" не поширюється на загальнодоступну технологію (технологію, на подальше поширення якої не накладено ніяких обмежень, у т. ч. обмеження, що стосуються авторського права) та фундаментальні наукові дослідження (експериментальні або теоретичні роботи, що проводяться головним чином з метою одержання нових знань фундаментальних принципів явищ та фактів, що спостерігаються, а не для досягнення визначеної практичної мети).

До зброї відносять: а) хімічну, біологічну, ядерну, лазерну, інфразвукову, радіологічну, променеву та інші види зброї масового знищення; б) реактивну, ракетну, мінну, запалювальну, торпедну та інші звичайні види військової зброї; в) вогнепальну зброю (стрілкову, артилерійську та гранатомети), крім мисливської.

Ракетна зброя - це зброя, в якій засоби ураження доставляються до цілі за допомогою ракет - безпілотних літальних апаратів, що рухаються під дією реактивної тяги, яка створюється під час відкидання робочого тіла реактивним двигуном.

Ядерна зброя - зброя вибухової дії, побудована на використанні енергії, що виділяється під час ланцюгової реакції поділу важких ядер деяких ізотопів урану і плутонію або термоядерних реакцій синтезу легких ядер - ізотопів водню - дейтерію і тритію.

Хімічна зброя - це зброя масового ураження, дія якої побудована на токсичних властивостях хімічних речовин. До неї належать:

а) токсичні хімікати (будь-які хімікати, які внаслідок свого хімічного впливу на життєві процеси можуть призвести до смерті або заподіяти довготривалу шкоду здоров'ю людини чи тваринам) та їх прекурсори,

Ст. 333 КК (терміни, визначення та роз'яснення, - продовження):

за винятком, коли вони призначені для промислових, сільськогосподарських, дослідних, медичних, фармацевтичних або інших мирних потреб, для захисту від токсичних хімікатів та від хімічної зброї, для військових потреб, які не пов'язані із застосуванням хімічної зброї і не залежать від використання токсичних властивостей хімікатів як засобів ведення війни, для правоохоронних потреб, у тому числі для боротьби з заворушеннями в країні, атакож для інших потреб, не пов'язаних з придбанням, створенням, накопиченням або застосуванням хімічної зброї як засобу ведення війни, - за умови, що їх види та кількість відповідають таким потребам;

б) боєприпаси та пристрої, спеціально призначені для смертельного ураження або заподіяння іншої шкоди за рахунок токсичних властивостей зазначених токсичних хімікатів, що утворюються внаслідок використання таких боєприпасів та пристроїв; в) будьяке обладнання, спеціально призначене для використання безпосередньо у зв'язку із застосуванням зазначених боєприпасів та пристроїв.

Покарання за вчинення діянь передбачених ст. 333 КК

Ч. 1 - карається штрафом від двох тисяч до п'яти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або обмеженням волі на строк до трьох років, або позбавленням волі на той самий строк, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років або без такого.

Ч. 2 - карається обмеженням волі на строк до п'яти років або позбавленням волі на той самий строк, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

**ВЛІТ В УКРАЇНУ АБО ВИЛІТ З УКРАЇНИ БЕЗ ВІДПОВІДНОГО ДОЗВОЛУ, А ТАКОЖ НЕДОДЕРЖАННЯ
ЗАЗНАЧЕНИХ У ДОЗВОЛІ МАРШРУТІВ, МІСЦЬ ПОСАДКИ, ПОВІТРЯНИХ ТРАС, КОРИДОРІВ АБО ЕШЕЛОНІВ -
СТ. 334 КК)**

Безпосередній об'єкт: безпека міжнародних польотів і порядок перетинання державного кордону України.

Об'єктивна сторона: характеризується діяннями у таких формах:

- 1) вліт в Україну або виліт із України без відповідного дозволу;
- 2) недодержання зазначених у дозволі маршрутів, трас і коридорів, а також ешелонів і місць посадки.

Місце вчинення вльоту в Україну або вильоту із України без відповідного дозволу є обов'язковою ознакою об'єктивної сторони злочину у цій його формі: таким місцем може бути тільки державний кордон України (в даному випадку - вертикальна поверхня, яка проходить по відповідній лінії і визначає межі повітряного простору України).

У другій формі цей злочин може бути вчинений у повітряному просторі України (ним є частина повітряної сфери, розташована над суходолом і водною територією України, у т. ч. над її територіальними водами), а якщо закони країни перебування користувача не передбачають іншого, - і за межами України: у повітряному просторі іншої країни чи у відкритому повітряному просторі (використання міжнародного повітряного простору регулюється міжнародними правилами).

Суб'єкт - спеціальний - член екіпажу (або пілот-одинак) іноземного чи українського повітряного судна, що здійснює політ міжнародними авіалініями, для якого правила міжнародних польотів є обов'язковими.

Суб'єктивна сторона КП у формі вльоту в Україну або вильоту із України без відповідного дозволу може бути вчинений лише з прямим умислом. Для інших його форм характерним може бути і непрямий умисел, а також необережність.

Склад: формальний: КП є закінченим з моменту фактичного незаконного перетинання повітряним судном лінії державного кордону України у повітрі без відповідного на те дозволу, в іншому - при дозволеному вльоті в Україну (вильоті з України) з моменту самого факту порушення тих правил міжнародних польотів.

Покарання: караються штрафом від двохсот до тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або обмеженням волі на строк до п'яти років, або позбавленням волі на той самий строк.

Схема 3. 1. 13. Порушення правил міжнародних польотів (ст. 334 КК).

Ст. 334 КК (терміни, визначення та роз'яснення):

Міжнародний політ - це здійснюваний у повітряному просторі України запланований або незапланований політ повітряного судна, який виконується з перетинанням державного кордону України (у т. ч. кордону, щодо якого не проведено делімітацію і демаркацію).

Згідно з Повітряним кодексом України *до елементів структури повітряного простору України належать:* повітряні траси і місцеві повітряні лінії України, повітряні коридори для перетинання державного кордону, встановлені та невстановлені маршрути польотів, райони виконання авіаційних робіт, заборонені зони, зони обмеження польотів і небезпечні зони.

Повітряний коридор має юридичні синоніми "коридор перельоту" і, "повітряні ворота", термін ешелон - синонім "висота польотів".

Повітряна траса означає маршрут у міжнародному сполученні (на відміну від "місцевої повітряної лінії", яка означає маршрут у внутрішньому сполученні). При цьому згідно з повітряним законодавством повітряна траса - це диспетчерський район або його частина, що являють собою коридор у повітряному просторі, обмежений за висотою та шириною, призначений для безпечного виконання польотів повітряними суднами і забезпечений аеродромами, засобами навігації, контролю та управління повітряним рухом, а повітряна лінія - визначений та сертифікований встановленим порядком маршрут польоту між погодженими пунктами для здійснення повітряних перевезень.

Термін місце посадки у повітряному законодавстві не вживається. Виліт українських та іноземних повітряних суден з території України, а також їх посадка після вльоту

на територію України згідно із законодавством України провадяться в аеропортах (на аеродромах), відкритих для міжнародних польотів, де є контрольно-пропускні пункти ПВ і митні установи. Інший порядок вильоту і посадки повітряних суден допускається тільки з дозволу компетентних органів України. Аеродром - це земельна чи водна ділянка, спеціально обладнана для зльоту, посадки, руління, стоянки та обслуговування повітряних суден, а аеропорт - підприємство, що здійснює послуги з обслуговування пасажирів, багажу, вантажу та пошти, забезпечує виконання польотів і обслуговування повітряних суден, має в своєму складі і використовує для даних потреб аеродром, аеровокзал та інші наземні споруди і відповідне обладнання.

Перелічені вище порушення стосуються тільки повітряних суден, які здійснюють запланований або незапланований політ на міжнародних авіалініях України.

Інші, крім безпосередньо вказаних у диспозиції ст. 334, порушення правил міжнародних польотів (скажімо, міжнародний політ повітряного судна з виключеними через необережність радіозв'язком або апаратурою світлового чи радіолокаційного впізнавання, недотримання мінімуму погоди при вильоті, посадці чи польоті, самовільне скидання вантажу тощо), за відсутності підстав кваліфікувати їх як порушення правил безпеки руху повітряного транспорту (ст. 276), як порушення правил повітряних польотів (ст. 281), або як порушення порядку використання повітряного простору України (ст. 282), можуть потягти адміністративну відповідальність за ст. 113 КАП.

Такий вид порушення правил міжнародних польотів, як провіз на повітряному судні вибухових або легkozаймистих речовин, кваліфікується за ст. 269, якщо це було вчинено пасажиром, або за ст. 276 - якщо це було вчинено членом екіпажу повітряного судна.

Засобами вчинення злочину, передбаченого ст. 334, є повітряні транспортні засоби, що пілотуються під час здійснення міжнародних польотів (літаки, гелікоптери, дирижаблі, повітряні кулі тощо). Адже вони є речами, які знаходяться у динамічному стані і за допомогою яких суб'єкт впливає на нематеріальний об'єкт цього злочину. У разі несанкціонованого вльоту в Україну, вильоту із України, інших порушень правил міжнародних польотів космічними об'єктами або безпілотними повітряними об'єктами (безпілотними літаками, планерами, ракетами, зенітними снарядами тощо) відповідальність осіб, які керують ними із землі, може настати за ст. 282.

Пасажири такого судна, які незаконно перетнули державний кордон України у повітрі, за наявності їх умисної вини несуть відповідальність за ст. 331, а особи, які вчинили незаконний вліт в Україну або виліт із України шляхом викрадення повітряного судна, у т. ч. члени екіпажу повітряного судна - за сукупністю злочинів, передбачених ст. ст. 331 і 278.

Порушення правил міжнародних польотів, поєднане з порушенням працівником повітряного транспорту правил безпеки руху, якщо це спричинило настання наслідків, передбачених ч. ч. 2 або 3 ст. 276, потребує кваліфікації за сукупністю злочинів, передбачених ст. 334 і ч. 2 або 3 ст. 276, оскільки у даному випадку спеціальний склад злочину (порушення правил міжнародних польотів) таких наслідків, на відміну від загального складу злочину (порушення правил безпеки руху або експлуатації транспорту), не передбачає. Порушення ж правил міжнародних польотів, поєднане з недотриманням працівником повітряного транспорту правил безпеки руху, якщо це завідомо створювало загрозу настання тяжких наслідків, кваліфікується тільки за ст. 334.

КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ У СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРИЗОВУ ТА МОБІЛІЗАЦІЇ (ст. 335-337 КК).

УХИЛЕННЯ ВІД ПРИЗОВУ НА СТРОКОВУ ВІЙСЬКОВУ СЛУЖБУ, ВІЙСЬКОВУ СЛУЖБУ ЗА ПРИЗОВОМ ОСІБ
ОФІЦЕРСЬКОГО СКЛАДУ - (ст. 335 КК)

Безпосередній об'єкт: порядок комплектування ЗС та інших військових формувань.

Об'єктивна сторона: може виражатися у формі як дії, так і **бездіяльності** – неприбуття призовника без поважних причин за повісткою до воєнного комісаріату для відправки на військову службу. Поважними причинами є:
1) хвороба громадянина;
2) смерть або тяжка хвороба близького родича;
3) перешкода стихійного характеру тощо. Причина неявки повинна бути підтверджена відповідними документами. Або так званої змішаної бездіяльності (ухилення від виконання певного обов'язку вчинюється шляхом вчинення активних дій).

Суб'єкт - є громадянин України, який підлягає черговому призову на строкову військову службу: призовник або офіцер що призивається із запасу, у т. ч. такий, що перебуває на тимчасовому обліку у військовому комісаріаті або без законних підстав не перебуває на військовому обліку взагалі.

Суб'єктивна сторона характеризується виною у формі прямого умислу. **Призовник** знає рішення призовної комісії про його придатність до військової служби, про призов на військову службу і строк явки для відправлення його у військову частину і бажає ухилитися від призову.

Покарання: карається обмеженням волі на строк до трьох років.

Склад: КК є *закінченим* з моменту отримання повного або тимчасового звільнення від військової служби або з моменту нез'явлення призовника до призовної дільниці. .

Схема 3. 1. 14. Ухилення від призову на строкову військову службу, військову службу за призовом осіб офіцерського складу (ст. 335 КК).

Ст. 335 КК (терміни, визначення та роз'яснення):

Призов на строкову військову службу - це передбачений чинним законодавством України спосіб комплектування ЗС та деяких інших військових формувань України (неконтрактний спосіб комплектування).

Спосіб вчинення злочину, передбаченого ст. 335, може бути різним, але визначення конкретного способу має значення для правильного визначення моменту закінчення злочину. Так, вказані дії можуть полягати в самокаліченні, симуляції хвороби, підробленні документів (зміст відповідних понять див у коментарі до ст. 409), іншому обмані (скажімо, у доведенні до членів призовної комісії завідомо неправдивих відомостей про смерть чи тяжку хворобу близького родича тощо або у свідомому замовчуванні яких-небудь відомостей), а так само в прямій відмові від несення обов'язків військової служби, і в таких випадках злочин є закінченим з моменту отримання повного або тимчасового звільнення від військової служби. При цьому самі самокалічення, симуляція хвороби, підробка документів, інший обман можуть за наявності відповідних підстав кваліфікуватися як замах на ухилення від призову на строкову військову службу. У разі ж, якщо наявними є ознаки лише готування. До вчинення цього злочину, то кримінальна відповідальність згідно з ч. 2 ст. 14 виключається.

Незгода призовника з рішенням комісії у справах альтернативної служби про відмову в проходженні ним такої служби та оскарження такого рішення в судовому порядку не звільняють особу від обов'язку з'явитися для проходження строкової військової служби.

Ст. 335 КК (терміни, визначення та роз'яснення):

Початком перебування на військовій службі для призовників і офіцерів, що призиваються із запасу, є день прибуття до військового комісаріату для відправлення у військову частину. Тому особа, яка прибула на призовний пункт для відправлення у військову частину, але вже після цього ухилилась від відправлення у війська, є військовослужбовцем і її дії треба кваліфікувати за ст. ст. 407, 408 або 409.

Не підлягають призову на строкову військову службу, тобто не є суб'єктами розглядуваного злочину особи:

– які не досягли 18 років або на день відправки на строкову військову службу вже досягли 25 років (офіцери - 30 років);

– які визнані за станом здоров'я непридатними до військової служби в мирний час; батько (мати), рідний брат чи сестра яких загинули чи померли або є інвалідами, якщо інвалідність настала під час проходження військової служби;

– які пройшли військову службу в інших державах; які закінчили курс навчання за програмою підготовки офіцерського складу або прапорщиків в навчальних закладах МВС, СБ, інших військових формувань та мають військові чи спеціальні звання; щодо яких ведеться дізнання чи попереднє (досудове) слідство або кримінальна справа розглядається судом - до прийняття відповідного рішення;

– яких засуджено до позбавлення волі (при цьому повторне ухилення від призову на строкову військову службу після відбуття покарання (крім позбавлення волі) за такий злочин не звільняє особу від кримінальної відповідальності); особи жіночої статі.

Ст. 335 КК (терміни, визначення та роз'яснення):

Підлягають виключенню з військового обліку особи, засуджені до позбавлення волі за вчинення тяжких злочинів. Тому вони не можуть бути суб'єктами ухилення від призову на строкову військову службу.

Особи, виконання якими військового обов'язку суперечить їхнім релігійним переконанням та які належать до діючих відповідно до законодавства України релігійних організацій, віровчення яких не допускає користування зброєю, проходять невійськову (альтернативну) службу на підставі рішення комісій у справах альтернативної служби.

Не можуть бути притягнуті до кримінальної відповідальності за ухилення від призову на строкову військову службу особи, яким за рішенням призовної комісії була надана відповідна відстрочка:

- а) за сімейними обставинами;
- б) за станом здоров'я;
- в) для продовження навчання;
- г) у зв'язку з депутатською діяльністю і діяльністю як сільських, селищних і міських голів;
- д) на період роботи за спеціальністю за основним місцем роботи призовникам - педагогічним працівникам з вищою педагогічною освітою у загально-освітніх навчальних закладах;
- е) в інших випадках, визначених законом, протягом дії відстрочки.

Особа, яка підмовила призовника до самокалічення, симуляції хвороби, підроблення документів, іншого обману, до прямої відмови від несення обов'язків військової служби чи до нез'явлення до призовної дільниці, організувала цей злочин, сприяла його вчиненню порадами, вказівками, наданням засобів або усуненням перешкод, переховувала призовника, притягується до відповідальності за ст. ст. 27 і 335, а за відповідних обставин і за ст. ст. 121, 122, 125, 130, 133 (якщо, скажімо, самокалічення було вчинене з допомогою такої особи), 358 чи 366 (якщо нею було підроблено відповідні документи).

УХИЛЕННЯ ВІД ПРИЗОВУ НА ВІЙСЬКОВУ СЛУЖБУ ПІД ЧАС МОБІЛІЗАЦІЇ, НА ОСОБЛИВИЙ ПЕРІОД, НА ВІЙСЬКОВУ СЛУЖБУ ЗА ПРИЗОВОМ ОСІБ ІЗ ЧИСЛА РЕЗЕРВІСТІВ В ОСОБЛИВИЙ ПЕРІОД - (СТ. 336 КК)

Безпосередній об'єкт: є встановлений порядок призову за мобілізацією та безпека держави у сфері оборони.

Об'єктивна сторона: може виражатися у формі як **дії**, такі **бездіяльності** – неприбуття призовника без поважних причин за повісткою до воєнного комісаріату для відправки на військову службу. Поважними причинами є:

- 1) хвороба громадянина;
- 2) смерть або тяжка хвороба близького родича;
- 3) перешкода стихійного характеру тощо. Причина неявки повинна бути підтверджена відповідними документами.

Ухилення від призову за мобілізацією в формі бездіяльності полягає в нез'явленні суб'єкта не обов'язково до призовної дільниці, а й безпосередньо до військової частини, військової установи, які зазначені у повістці або наказі військового комісара. Крім того, при ухиленні від призову за мобілізацією можливі й інші способи (наприклад, незаконне отримання так званої "броні").

Суб'єкт - є громадяни України (у т. ч. й ті, які під час мобілізації перебувають за кордоном) чоловічої або жіночої статі – військово-возобов'язані, що перебувають в запасі **Першої** (військово-возобов'язані, які перебували на військовій службі й отримали під час її проходження військово-облікову спеціальність) або **Другої** військово-возобов'язані, які не отримали військово-облікової спеціальності, які проходили військову службу в інженерно-технічних частинах, які взагалі не призивалися на військову службу, а також військово-возобов'язані - жінки) категорій.

Суб'єктивна сторона характеризується виною у формі прямого

Склад: КК є **закінченим** з моменту отримання повного або тимчасового звільнення від військової служби або з моменту нез'явлення призовника до призовної дільниці або установ, які зазначені у повістці або наказі військового комісара.

Схема 3. 1. 15. Ухилення від призову на військову службу під час мобілізації, на особливий період, на військову службу за призовом осіб із числа резервістів в особливий період (ст. 336 КК).

Ст. 336 КК (терміни, визначення та роз'яснення):

Щодо вікової ознаки суб'єкта цього злочину, то ним можуть бути особи:

– віком від 18 років до граничного віку перебування в запасі першого або другого розряду (для солдат, матросів, сержантів і старшин - це, відповідно, 35 і 40 років, прапорщиків і мічманів - 35 і 50, молодших офіцерів - 45 і 50, старших офіцерів, крім полковників (капітанів 1 рангу) - 50 і 55, полковників (капітанів 1 рангу) - 55 і 60, вищих офіцерів - 60 і 65 років, для жінок - прапорщиків, мічманів і осіб офіцерського складу - 50, інших військовозобов'язаних-жінок - 45 років),

– щодо статевої - то військовозобов'язаними можуть бути лише ті із жінок, які:

а) звільнені з військової служби за контрактом у запас;

б) мають за спеціальністю медичну підготовку або підготовку, споріднену з відповідною військово-обліковою спеціальністю за переліком, що визначається Кабінетом Міністрів України, придатні до військової служби за станом здоров'я і віком.

Крім того, у воєнний час за рішенням Президента України можуть бути призвані на військову службу жінки, які не мають дітей або мають дітей старше 8 років та які у віці від 18 до 40 років пройшли загальне військове навчання.

Не підлягають призову на військову службу під час мобілізації військовозобов'язані:

а) заброньовані на період мобілізації та на воєнний час за органами державної влади, іншими державними органами, органами місцевого самоврядування, а також за

Ст. 336 КК (терміни, визначення та роз'яснення):

підприємствами, установами й організаціями в порядку, встановленому КМ;

б) визнані тимчасово нездатними до військової служби за станом здоров'я - на термін до шести місяців;

в) чоловіки, на утриманні яких перебуває більше чотирьох дітей віком до 16 років; г) жінки, на утриманні яких перебувають діти віком до 16 років (проте, вони можуть бути призваними тільки за місцем проживання у разі їх згоди); д) які зайняті постійним доглядом за особами, що його потребують, відповідно до законодавства України; е) які є народними депутатами, депутатами Верховної Ради Автономної Республіки Крим.

Підлягають виключенню з військового обліку особи, визнані військово-лікарськими комісіями непридатними до військової служби, засуджені до позбавлення волі за вчинення тяжких злочинів, які досягли граничного віку перебування в запасі, які припинили громадянство України, а також ті, що не отримали до 36-річного віку військово-облікової спеціальності або спорідненої з нею. Тому такі особи не можуть бути суб'єктами ухилення від призову за мобілізацією. Законами України можуть бути передбачені й інші категорії громадян, які не підлягають призову на військову службу під час мобілізації.

Кримінальне покарання: карається позбавленням волі на строк від трьох до п'яти років.

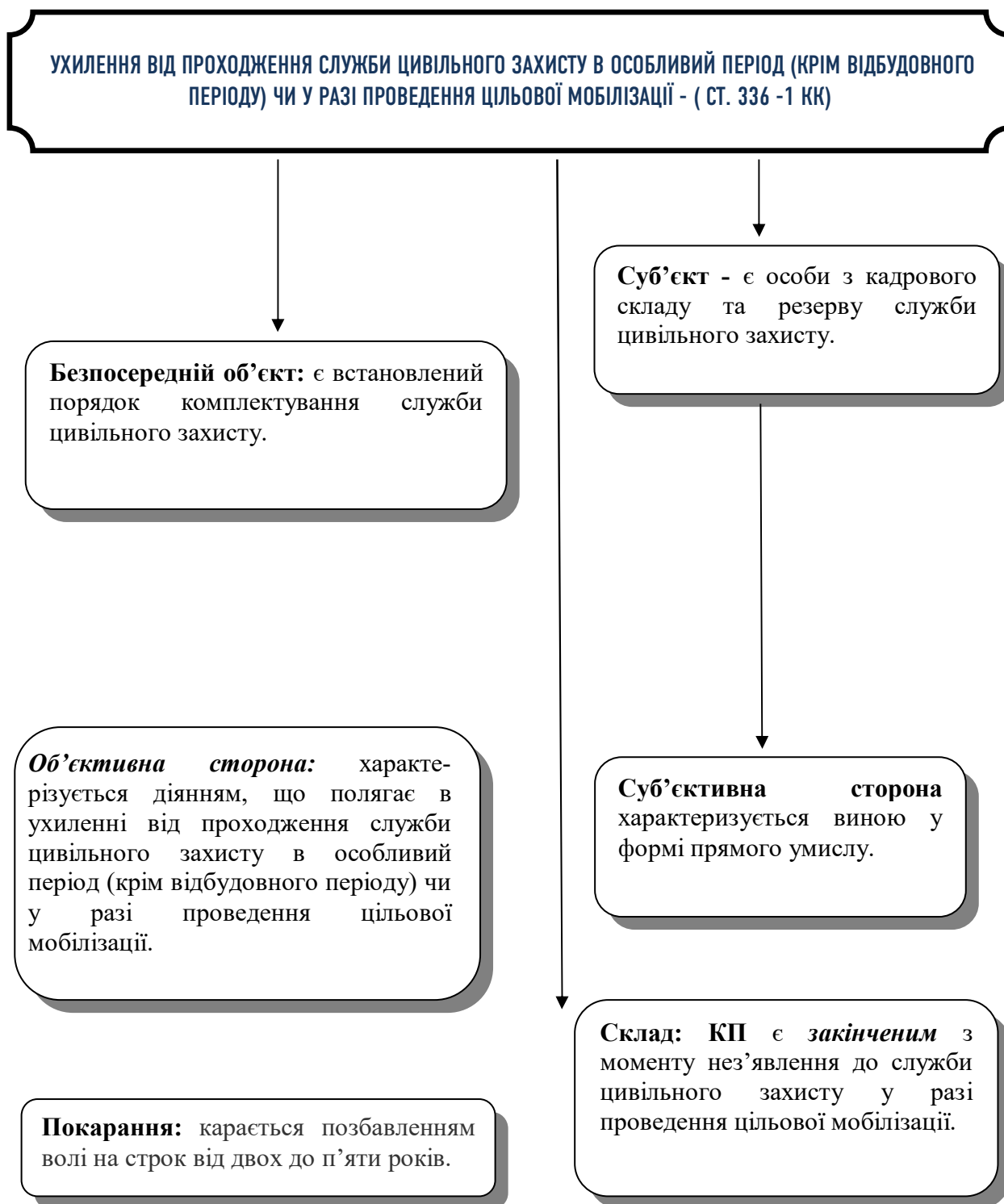

Схема 3. 1. 15. Ухилення від проходження служби цивільного захисту в особливий період чи у разі проведення цільової мобілізації (ст. 336-1 КК).

Ст. 336–1 КК (терміни, визначення та роз'яснення):

Цивільний захист – це функція держави, спрямована на захист населення, територій, навколишнього природного середовища та майна від надзвичайних ситуацій шляхом запобігання таким ситуаціям, ліквідації їх наслідків і надання допомоги постраждалим у мирний час та в особливий період.

Спеціалізована служба цивільного захисту – підприємства, установи, організації, об'єднані для виконання завдань у сфері цивільного захисту відповідної функціональної спрямованості.

Часом вчинення кримінального правопорушення є особливий період (крім відбудовного періоду) або період цільової мобілізації.

Згідно зі ст. 1 Закону України «Про оборону України» та ст. 1 Закону України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію» **особливий період** – період, що настає з моменту оголошення рішення про мобілізацію (крім цільової) або доведення його до виконавців стосовно прихованої мобілізації чи з моменту введення воєнного стану в Україні або в окремих її місцевостях та охоплює час мобілізації, воєнний час і частково відбудовний період після закінчення воєнних дій.

З метою ліквідації надзвичайних ситуацій техногенного або природного характеру державного рівня та їх наслідків може проводитися цільова мобілізація у порядку, визначеному Законом України «Про правовий режим надзвичайного стану» та іншими нормативно-правовими актами.

Організаційні, фінансові, правові та інші заходи, необхідні для забезпечення функціонування сил цивільного захисту в період цільової мобілізації, здійснюються на основі плану проведення цільової мобілізації та відповідно до Закону України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію» з урахуванням особливостей, визначених Кодексом Цивільного захисту України.

УХИЛЕННЯ ПРИЗОВНИКА, ВІЙСЬКОВОЗОБОВ'ЯЗАНОГО, РЕЗЕРВІСТА ВІД ВІЙСЬКОВОГО ОБЛІКУ ПІСЛЯ ПОПЕРЕДЖЕННЯ, ЗРОБЛЕНОГО ВІДПОВІДНИМ КЕРІВНИКОМ ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ЦЕНТРУ КОМПЛЕКТУВАННЯ ТА СОЦІАЛЬНОЇ ПІДТРИМКИ, КЕРІВНИКАМИ ВІДПОВІДНИХ ОРГАНІВ СЛУЖБИ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ, ВІДПОВІДНИХ ПІДРОЗДІЛІВ СЛУЖБИ ЗОВНІШНЬОЇ РОЗВІДКИ УКРАЇНИ, -
(Ч. 1 СТ. 337 КК)

Безпосередній об'єкт: є встановлений з метою забезпечення нормальної діяльності органів державної виконавчої влади порядок ведення військового обліку й організації відповідних зборів.

Об'єктивна сторона: характеризується діяннями у формах:

- 1) ухилення від військового обліку після попередження, зробленого відповідним військовим комісаріатом (ч. 1 ст. 337);
- 2) ухилення від навчальних (перевірних) або спеціальних зборів (ч. 2 ст. 337).

Під **ухиленням** військово-зобов'язаним від навчальних (або перевірних) чи спеціальних зборів треба розуміти його нез'явлення на такі збори без поважних причин в строк, вказаний у виклику про призов на збори.

Способами ухилення військово-зобов'язаного від військового обліку або зборів можуть бути самокалічення, симуляція хвороби, підроблення документів, які, скажімо, можуть свідчити про наявність поважних причин непокори постановки на військовий облік або нез'явлення на збори, інший обман, пряма відмова від постановки на військовий облік або нез'явлення на збори, а так само фактичне неприбуття у відповідний строк до військового комісаріату без поважних причин.

Суб'єкт - є військово-зобов'язані (про поняття військовозобов'язаний див коментар до ст 401), і не є ними допризовники, призовники і військовослужбовці

Суб'єктивна сторона характеризується виною у формі прямого умислу.

Покарання:

Ч. 1 - карається штрафом від трьохсот до п'ятисот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк до одного року.

Ч. 2 - карається штрафом від п'ятисот до семисот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк до двох років

Склад: формальний: КП є закінченим з моменту нез'явлення на спеціальні (навчальні) збори без поважних причин

Схема 3. 1. 16. Ухилення від військового обліку або навчальних (спеціальних) зборів (ст. 337 КК).

Ст. 333 КК (терміни, визначення та роз'яснення):

До видів сировини, що потребують використання особливого порядку передачі належать токсичні хімікати (зарін, зоман, сірчані іприти, люїзити, амітон, фосген, хлорціан, ціанистий водень тощо) та прекурсори, якими в контексті цієї статті є хімічні речовини спеціального асортименту, що використовуються для виготовлення військових вибухових речовин.

Під матеріалами розуміються: а) певні види металів та сплавів, рідин, мастильних, полімерних матеріалів, волокнистих або ниткоподібних матеріалів, матеріалів для ядерних джерел тепла, відходів і брухту деяких металів; б) металеві сплави, порошки для металевих сплавів та сплавлених матеріалів (алюмініди нікелю чи титану у вигляді сировини чи напівфабрикатів, певні види нікелевих, ніобієвих, титанових, алюмінієвих, магнієвих сплавів), магнітні, електротехнічні матеріали тощо; в) ядерні матеріали - руди та концентрати уранові або торієві, елементи хімічні радіоактивні, їхні сполуки, суміші та залишки тощо; г) палива та їхні компоненти, що використовуються в ракетах та безпілотних літальних апаратах, конструкційні матеріали (високолеговані сталі, вольфрам, молібден тощо), матеріали для зменшення помітності та відбиваної енергії опромінювання в радіо-, ультрафіолетовому, інфрачервоному звуковому діапазонах та ін.

Обладнання - це: а) будь-які види технологічного оснащення, включаючи шаблони, стенди, прес-форми тощо, контрольно-випробувальне обладнання, інші прилади та їх компоненти, спеціально спроектовані або модифіковані для розроблення однієї чи більше стадій виробництва; б) різноманітні види електронного, броньованого, захисного обладнання; в) різноманітні реакційні посудини, реактори та змішувачі, ємкості для зберігання, системи та датчики контролю тощо;

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ

1. Які групи норм можна виділити в Розділі XIV Кримінального кодексу України в залежності від видового об'єкту кримінального правопорушення?
2. В яких нормативних актах передбачено деталізований перелік видів інформації, яка становить державну таємницю та конфіденційну інформацію, що є власністю держави?
3. Охарактеризуйте об'єктивні ознаки кримінальних правопорушень в сфері охорони державної таємниці та конфіденційної інформації, що є власністю держави.
4. З якого моменту кримінальні правопорушення, передбачені ст. ст. 328, 329, 330 КК вважаються закінченими? Визначить вид складів зазначених кримінальних правопорушень.
5. Визначить особливості суб'єктивних ознак передачі або збирання відомостей, що становлять конфіденційну інформацію, що є власністю держави.
6. Надайте визначення поняттю «переправлення осіб через державний кордон України». Яке переправлення осіб через державний кордон України є незаконним?
7. Визначить предмет порушення порядку здійснення міжнародних передач товарів, що підлягають державному експортному контролю.
8. Визначить відмінні ознаки порушення правил міжнародних польотів та порушення правил безпеки руху та експлуатації транспорту.
9. Надайте характеристику об'єктивним ознакам ухилення від призову на строкову військову службу.
10. Яка обов'язкова умова кримінальної відповідальності за ухилення військовозобов'язаного від військового обліку?

3. 2. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ АВТОРИТЕТУ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ, ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ, ОБ'ЄДНАНЬ ГРОМАДЯН ТА КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ЖУРНАЛІСТІВ

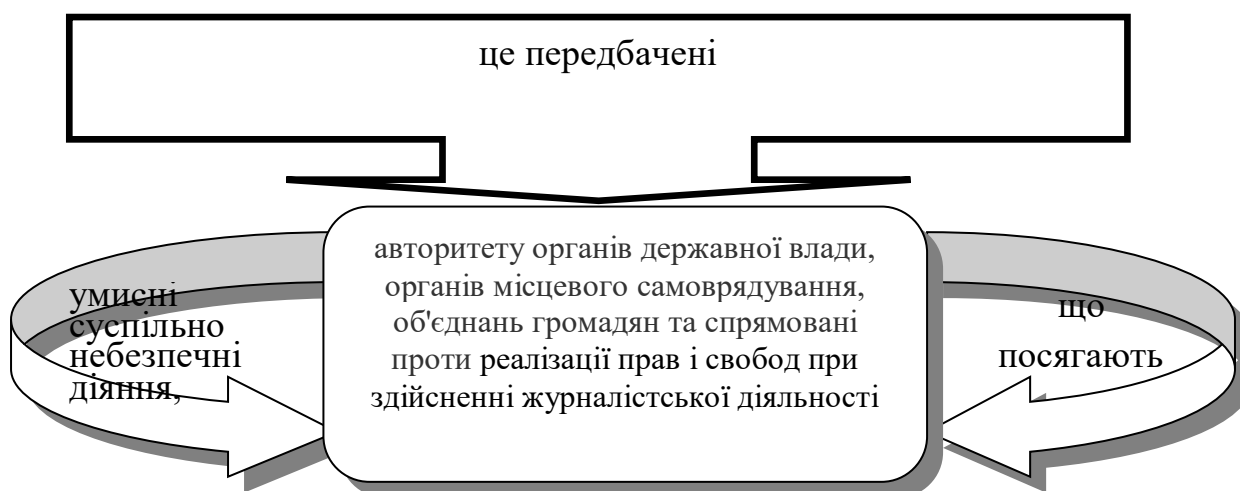

Схема 3. 2. 1. Кримінальні правопорушення проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян та кримінальні правопорушення проти журналістів

Схема 3. 2. 2. Суспільна небезпека кримінальних правопорушень проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян та кримінальні правопорушення проти журналістів

Кримінальні правопорушення у сфері неналежного поведіння з державними символами та використання їх: ст. 338 – “Наруга над державними символами”; ст. 339 – “Незаконне підняття Державного Прапора України на річковому або морському судні”;

Кримінальні правопорушення, пов’язані з перешкоджанням діяльності організацій та об’єднань громадян: ст. 340 – “Незаконне перешкоджання організації або проведенню зборів, мітингів, походів, демонстрацій”; ст. 341 – “Захоплення державних або громадських будівель чи споруд”.

Кримінальні правопорушення проти представників влади, працівників правоохоронних органів (їх близьких родичів) та членів громадських формувань і військовослужбовців: ст. 342 – “Опір представникові влади, працівникові правоохоронного органу, державному виконавцю, приватному виконавцю, члену громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону або військовослужбовцеві, уповноваженій особі Фонду гарантування вкладів фізичних осіб”; ст. 343 – “Втручання в діяльність працівника правоохоронного органу, судового експерта, працівника державної виконавчої служби, приватного виконавця”; ст. 344 – “Втручання у діяльність державного діяча”; ст. 345 – “Погроза або насильство щодо працівника правоохоронного органу”; ст. 346 – “Погроза або насильство щодо державного чи громадського діяча”; ст. 347 – “Умисне знищення або пошкодження майна працівника правоохоронного органу, працівника органу державної виконавчої служби чи приватного виконавця”; ст. 348 – “Посягання на життя працівника правоохоронного органу, члена громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону або військовослужбовця”; ст. 349 – “Захоплення представника влади або працівника правоохоронного органу як заручника”; ст. 350 – “Погроза або насильство щодо службової особи чи громадянина, який виконує громадський обов’язок”; ст. 351 – “Перешкоджання діяльності народного депутата чи депутата місцевої ради”. ст. 351-1 – “Перешкоджання діяльності Рахункової палати, члена Рахункової палати”. ст. 351-2 – “Перешкоджання діяльності Вищої ради правосуддя, Вищої кваліфікаційної комісії правосуддя”. ст. 352 – “Умисне знищення або пошкодження майна службової особи чи громадянина, який виконує громадський обов’язок”; ст. 353 – “Самовільне присвоєння владних повноважень або звання службової особи”.

КЛАСИФІКАЦІЯ

Кримінальні правопорушення проти журналістів: ст. 345-1 – “Погроза або насильство щодо журналіста”; ст. 347-1 – “Умисне знищення або пошкодження майна журналіста”; ст. 348-1 «Посягання на життя журналіста»; ст. 349-1 – “Захоплення журналіста як заручника”;

Кримінальні правопорушення у сфері видачі і використання документів і порядку отримання інформації: ст. 357 КК – “Викрадення, привласнення, вимагання документів, штампів, печаток, заволодіння ними шляхом шахрайства чи зловживання службовим становищем або їх пошкодження”; ст. 358 КК – “Підроблення документів, печаток, штампів та бланків, збут чи використання підроблених документів, печаток штампів”; ст. 359 КК – “Незаконні придбання, збут або використання спеціальних технічних засобів отримання інформації”; ст. 360 КК – “Умисне пошкодження ліній зв’язку”.

Інші кримінальні правопорушення проти авторитету держави та діяльності об’єднань громадян: ст. 354 КК – “Підкуп працівника підприємства, установи чи організації”; ст. 355 КК – “Примушування до виконання чи невиконання цивільно-правових зобов’язань”; ст. 356 КК – “Самоправство”.

Схема 3. 2. 3. Кримінальні правопорушення проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об’єднань громадян та кримінальні правопорушення проти журналістів

РОДОВИЙ ОБ'ЄКТ: суспільні відносини, що виникають між органами державної влади, органами місцевого самоврядування, об'єднаннями громадян і фізичними особами у зв'язку зі здійсненням адміністративно-розпорядчих функцій з метою захисту прав, свобод і законних інтересів фізичних і юридичних осіб і журналістів.

ОСНОВНИЙ БЕЗПОСЕРЕДНИЙ ОБ'ЄКТ:

авторитет України як суверенної держави;
встановлений законодавством порядок використання державних символів, а саме: *Державного Прапору України* на річкових або морських судах;
конституційне право громадян на проведення зборів, мітингів, походів і демонстрацій; *встановлений порядок* використання державних або громадських будівель і споруд та нормальна діяльність органів державної влади та органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян чи нормальна робота інших установ, підприємств та організацій, яким належать будівлі та споруди;
нормальна діяльність органів влади, правоохоронних органів, громадських формувань з охороною громадського порядку і державного кордону та законних військових формувань; *авторитет органів державної* влади, органів місцевого самоврядування, їх нормальна діяльність;
нормальна діяльність правоохоронних органів та їх авторитет; *авторитет державних установ, підприємств та організацій, їх нормальне функціонування*;
встановлений порядок виконання цивільно-правових зобов'язань;
встановлений законодавством порядок реалізації громадянами своїх прав та обов'язків;
встановлений порядок використання спеціальних технічних засобів негласного отримання інформації, який забезпечує дотримання конституційних прав людини і громадянина у сфері приватного життя та законних інтересів юридичних осіб; *встановлений порядок забезпечення* нормальної діяльності органів влади, місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій шляхом безперебійного зв'язку для передачі або отримання інформації.

ОБ'ЄКТ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ

Безпосередній об'єкт (додатковий) – можуть бути:

- життя, здоров'я, честь, воля, гідність особи;
- власність, громадський порядок;
- екологічна безпека;
- психічна чи тілесна недоторканість.

Схема 3. 2. 4. Кримінальні правопорушення проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян та кримінальні правопорушення проти журналістів

Предмет: притаманний не всім цим кримінальним правопорушенням, проте у більшості випадків передбачений законом, **зокрема:**

ч. 1 ст. 338. , ст. 339 - державні символи України:

- а) Державний Прапор України;
- б) Державний Гімн України; в) Державний Герб України;

ч. 2 ст. 338 – державні символи іноземної держави:

- а) Прапор: офіційно піднятий чи встановлений;
- б) Герб;

ст. 341 - будівлі чи споруди, що забезпечують діяльність органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян;

ст. 345, 347 – майно працівника правоохоронних органів чи його близьких родичів;

ст. 345-1 – майно журналіста, його близьких родичів чи членів сім'ї;

ст. 346 – майно державного чи громадського діяча чи його близьких родичів;

ст. 350, 352 – майно службової особи чи її близьких родичів, а також громадянина, який виконує громадський обов'язок;

ст. 354 – незаконна винагорода матеріального характеру;

ст. 355 – майно громадян;

ст. 357, ч. 1. - офіційні документи, штампи, печатки, приватні документи;

ч. 2 ст. 357 – особливо важливі документи, печатки; **ч. 3 ст. 357** – паспорт або інший важливий особистий документ;

ст. 358 – посвідчення, інший документ, який надає право або звільняє від обов'язків, бланки, печатки, штампи;

ст. 359 – інформація;

ст. 360 – лінії зв'язку (кабельні, радіорелейні, повітряні, провідного мовлення) або споруди чи обладнання, які входять до їх складу.

ПРЕДМЕТ

СКЛАД КРИМІНАЛЬНИХ
ПРАВОПОРУШЕНЬ

ОБ'ЄКТИВНА СТОРОНА

Об'єктивна сторона: переважної більшості кримінальних правопорушень проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян появляються в активній формі поведінки винної особи, однак не виключає наявність пасивної поведінки, тобто бездіяльності особи (ст. 340, ст. 351).

Схема 3. 2. 5. Кримінальні правопорушення проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян та кримінальні правопорушення проти журналістів

Зовнішній прояв поведінки винної особи може бути різноманітним, але в ряді випадків законодавець вказує **конкретні способи:**

- **ст. 340** – із застосуванням насильства;

- **ч. 3 ст. 342** - шляхом насильства або погрози застосування такого насильства;

- **ч. 2 ст. 343** - , **ч. 2 ст. 344** – використання службовою особою службового становища;

- **ч. 1 ст. 345, ч. 1 ст. 345-1, ч. 1 ст. 346, ч. 1 ст. 350** – погроза вбивством, насильством або знищенням чи пошкодженням майна;

- **ч. 2 ст. 347, ч. 2 ст. 352** – шляхом підпалу, вибуху або іншим загально небезпечним способом;

- **ч. 2 ст. 351** – створення штучних перешкод або надання недостовірної інформації;

- **ст. 354** – шляхом вимагання;

- **ст. 355** – з погрозою насильства, пошкодження чи знищення майна, з погрозою вбивства чи заподіяння тяжких тілесних ушкоджень;

- **ст. 357** – викрадення, привласнення, вимагання, шахрайство, зловживання службовим становищем.

В ряді випадків законодавець в якості основних ознак об'єктивної сторони передбачає і інші, зокрема:

обстановка:

- **ч. 1 ст. 342** – під час виконання службових обов'язків;

- **ч. 2 ст. 342** – під час виконання обов'язків щодо охорони громадського порядку;

- **ст. 345, ст. 347** - у зв'язку з виконанням службових обов'язків;

- **ст. 345-1** - у зв'язку зі здійсненням законної професійної діяльності;

- **ст. 346** - у зв'язку з державною чи громадською діяльністю;

- **ст. 348** у зв'язку з виконанням службових обов'язків або у зв'язку з діяльністю щодо охорони громадського порядку.

За особливостями конструкції кримінальні правопорушення проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян як з матеріальними, так і з формальними складами. У кримінальних правопорушеннях з матеріальним складом, яких значно менше, ніж із формальним складом, належить встановлювати наявність необхідного причинного зв'язку (ч. 2,3 ст. 346, ст. 347, ч. 2,3 ст. 350, ст. 352, ч. 2,3 ст. 355, ч. 2ст. 357, ст. 360 КК).

СУБ'ЄКТ: Загальний, як правило, фізична осудна особа, яка досягла 16 річного віку, тобто загальний суб'єкт.

Проте при вчиненні деяких кримінальних правопорушень **як основного складу, так і при наявності кваліфікуючих ознак**, зокрема, за заподіяння умисних тяжких, середньої тяжкості тілесних ушкоджень, смерті або умисне знищення майна при обтяжуючих обставинах – вік суб'єкта 14 років: **ч. 2,3 ст. ст. 345, 346, 350 КК; ст. 348 і 349 КК; ч. 2 ст. ст. 347 і 352 КК**. При вчиненні ряду кримінальних правопорушень має місце **спеціальний суб'єкт**, зокрема: службова особа – **ст. 340, ч. 2 ст. 343, ч. 2 ст. 344, ст. 351, ст. 357**; не службова особа – **ст. 354 КК**.

СКЛАД КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ

СУБ'ЄКТИВНА СТОРОНА: Суб'єктивна сторона даних кримінальних правопорушень в переважній більшості характеризується умисною формою вини у вигляді прямого умислу. **При вчиненні деяких кримінальних правопорушень суб'єктивне ставлення до суспільно небезпечних наслідків у вигляді смерті повинно виражатись у необережній формі вини**, тобто має місце змішана форма вини: **ч. 2 ст. 347 КК; ч. 3 ст. 350 КК, ч. 2 ст. 352 КК, ч. 3 ст. 355 КК**.

Мотив і мета при вчиненні багатьох цих кримінальних правопорушень на кваліфікацію не впливають, тобто можуть бути різноманітними. Проте при вчиненні ряду кримінальних правопорушень вони мають значення для кваліфікації вчиненого в силу того, що безпосередньо вказані у статті.

Зокрема: **Мета:** **ст. 341 КК** – незаконне користування будівлями чи спорудами або перешкоджання нормальній діяльності підприємств, установ, організацій; **ст. 343, 344** – перешкодити виконанню службових обов'язків або добитися прийняття незаконних рішень; **ст. 349 КК** – спонукання державної чи іншої установи, організації або службової особи вчинити або утриматися від вчинення будь-яких дій як умови звільнення заручника; **ст. 350 КК** – припинення діяльності службової особи чи громадянина, який виконує громадський обов'язок, або зміни її характеру в інтересах того, хто загрожує; **ст. 358** – використання підроблених документів як самим підроблювачем, так і іншою особою.

Мотив: **ст. 357** – користь або інші особисті інтереси. В **ст. 345 і 346, 347, 348 КК** мотив і мета прямо не вказані в законі, але вони безпосередньо витікають із змісту понять цих кримінальних правопорушень. **Це – перешкодити діяльності потерпілих, помста за їх діяльність.**

Схема 3. 2. 6. Кримінальні правопорушення проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян та кримінальні правопорушення проти журналістів

КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ У СФЕРІ НЕНАЛЕЖНОГО ПОВОДЖЕННЯ З ДЕРЖАВНИМИ СИМВОЛАМИ ТА ЇХ ВИКОРИСТАННЯ

ПУБЛІЧНА НАРУГА НАД ДЕРЖАВНИМ ПРАПОРОМ УКРАЇНИ, ДЕРЖАВНИМ ГЕРБОМ УКРАЇНИ АБО ДЕРЖАВНИМ ГІМНОМ УКРАЇНИ - (Ч. 1 СТ. 338 КК)

Безпосередній основний об'єкт: є суспільні відносини у сфері використання державних символів України (Державного Прапора України, Державного Герба України та Державного Гімну України) (ч. 1), а також офіційного використання прапорів чи гербів іноземних держав (ч. 2).

Предмет:

Ч. 1, є Державний Прапор України, Державний Герб України і Державний Гімн України, незалежно від того, чи є вони офіційно піднятими, встановленими чи виконуваними.

Ч. 2, є офіційно встановлений або піднятий прапор чи герб іноземної держави

Об'єктивна сторона: характеризується діянням, що полягає лише у публічній нарузі над Державним Прапором України, Державним Гербом України та Державним Гімном України (Ч. 1), офіційно встановленим або піднятим прапором чи гербом іноземної держави.

Склад: формальний: КП є закінченим з моменту вчиненням будь-якої дії, пов'язаною з публічною наругою над державними символами

Суб'єкт загальний: фізична осудна особа, яка досягла 16-ти річного віку.

Суб'єктивна сторона характеризується виною у формі прямого умислу. Мотив та мета носять факультативний характер і на кваліфікацію діяння не впливають.

6) **Покарання:**

7) **Ч. 1** - карається штрафом від однієї тисячі до чотирьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або арештом на строк до шести місяців або позбавленням волі на строк до трьох років.

8) **Ч. 2** - карається штрафом від однієї тисячі до чотирьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або арештом на строк до шести місяців або позбавленням волі на строк до двох років.

Схема 3. 2. 7. Наруга над державними символами (ст. 338 КК)

Ст. 338 КККК (терміни, визначення та роз'яснення):

Відповідно до п. п. 7, 22 Положення про дипломатичні представництва та консульські установи іноземних держав в Україні (*Затверджене Указом Президента України від 10. 06. 1993 № 198/93*) прапор (герб) іноземної держави вважається офіційно піднятим (установленим), якщо його піднято (встановлено) на території посольства чи консульства, на засобах пересування глави дипломатичного представництва або у зв'язку з візитом делегації іноземної держави у місці її зустрічі тощо. Не є предметом цього кримінального правопорушення прапори і герби, які не є символами іноземної держави (*наприклад, прапор суб'єкта федерації, прапор міжнародної організації та ін.*) або які є такими символами, але не були офіційно встановленими або піднятими. Наруга над гімном іноземної держави не є кримінально-караним діянням.

Під *наругою* розуміють грубе, образливе ставлення, зле висміювання, дії, спрямовані на приниження тих цінностей, до яких інші члени суспільства ставляться з повагою (*наприклад, зривання прапора чи гербу, їх знищення або пошкодження, використання їх не за призначенням, учинення на них непристойних написів або малюнків, спотворення тексту або музики Гімну, поширення його тексту зі спотворенням змісту і значення, інші дії, в яких виявляється зневажливе ставлення особи до державних символів*). *Публічний характер дій* означає, що вони можуть бути вчинені як відкрито, так і таємно, але за умови, що згодом стануть очевидними для невизначеного кола осіб. Місце вчинення кримінального правопорушення на кваліфікацію кримінального правопорушення не впливає.

ПІДНЯТТЯ ДЕРЖАВНОГО ПРАПОРА УКРАЇНИ НА РІЧКОВОМУ АБО МОРСЬКОМУ СУДНІ БЕЗ ПРАВА НА ЦЕЙ ПРАПОР - (СТ. 339 КК)

Безпосередній основний об'єкт: є відносини, що регулюють торгівельне мореплавство, а саме – діяльність, що пов'язана з використанням суден для перевезення вантажів, пасажирів, багажу та пошти, рибних та інших морських промислів, розвідки та видобування корисних копалин, виконання буксирних, криголамних і рятувальних операцій, прокладання кабелю, також для інших господарських, наукових і культурних цілей.

Предмет: Державний Прапор України. Державний Прапор України – прямокутний стяг із двох рівновеликих горизонтальних смуг синього і жовтого кольору.

Об'єктивна сторона: характеризується діянням, (дія), і полягає у піднятті Державного Прапора України без права на цей Прапор. Крім того для кваліфікації діяння необхідно врахувати і місце вчинення кримінального правопорушення – річкове або морське судно.

Річкове або морське судно – це самохідна чи несамохідна плавуча споруда, що використовується для перевезення вантажів, пасажирів, багажу і пошти, для рибного чи іншого морського промислу, розвідки і добування корисних копалин, рятування людей і суден, що зазнають лиха на морі, буксирування інших суден та плавучих об'єктів, здійснення гідротехнічних робіт чи піднімання майна, що затонуло у морі, для несення спеціальної державної служби (охорона промислів, санітарна і карантинна служби, за хист моря від забруднення тощо), для наукових, навчальних і культурних потреб, для спорту чи інших потреб.

Суб'єкт загальний: фізична осудна особа, яка досягла 16-ти річного віку. Зазвичай ним є капітан відповідного судна або особа, яка виконує його обов'язки.

Суб'єктивна сторона характеризується виною у формі прямого умислу. Мотив та мета носять факультативний характер і на кваліфікацію діяння не впливають.

Склад: формальний: КП є закінченим з моменту підняття Державного Прапора України на річковому або морському судні без права на цей Прапор

Покарання: карається штрафом до п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або арештом на строк до шести місяців.

Схема 3. 2. 8. Незаконне підняття Державного Прапора України на річковому або морському судні (ст. 339 КК)

КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ, ПОВ'ЯЗАНІ З ПЕРешКОДЖАННЯМ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІЗАЦІЙ ТА ОБ'ЄДНАНЬ ГРОМАДЯН

НЕЗАКОННЕ ПЕРешКОДЖАННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ АБО ПРОВЕДЕННЮ ЗБОРІВ, МІТИНГІВ, ВУЛИЧНИХ ПОХОДІВ І ДЕМОНСТРАЦІЙ, ЯКЩО ЦЕ ДІЯННЯ БУЛО ВЧИНЕНЕ СЛУЖБОВОЮ ОСОБОЮ АБО ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ФІЗИЧНОГО НАСИЛЬСТВА, -(СТ. 340 КК)

Безпосередній основний об'єкт: є конституційне право (ст. 39 Конституції України) громадян збиратися мирно, без зброї і проводити збори, мітинги, походи і демонстрації, про проведення яких завчасно сповіщаються органи виконавчої влади чи органи місцевого самоврядування

Додатковий обов'язковий об'єкт: життя та здоров'я, воля, честь і гідність особи або ж встановлений порядок виконання службовими особами своїх повноважень

Об'єктивна сторона: характеризується діянням, (дія), і полягає у незаконному перешкодженні організації або проведенню зборів, мітингів, вуличних походів і демонстрацій.

Незаконне перешкодження — це створення будь-яких перепон для організації або проведення зборів, мітингів, вуличних походів та демонстрацій, яке може виражатися як в дії (незаконна заборона службовою особою проведення будь-якої з названих акцій), так і в бездіяльності (наприклад, незаконне ненадання службовою особою приміщення для проведення зборів).

фізичне насильство повністю охоплюється завданням побоїв, мордування, заподіяння легких чи середньої тяжкості тілесних ушкоджень.

Суб'єкт 1) загальний - будь-яка особа, яка застосовує насильство; 2) спеціальний – службова особа. У разі, якщо в діях службової особи містяться ознаки іншого складу кримінального правопорушення, вчинене слід кваліфікувати за сукупністю.

Суб'єктивна сторона характеризується виною у формі прямого умислу.

Мета – перешкодити організації чи проведенню зборів, мітингу, вуличного походу, чи демонстрацій.

Склад: формальний: КП є закінченим з моменту здійснення діяння передбаченого диспозицією статті

Покарання: карається виправними роботами на строк до двох років або арештом на строк до шести місяців, або обмеженням волі на строк до п'яти років, або позбавленням волі на той самий строк.

Схема 3. 2. 9. Незаконне перешкодження організації або проведенню зборів, мітингів, походів і демонстрацій (ст. 340 КК)

ЗАХОПЛЕННЯ БУДІВЕЛЬ ЧИ СПОРУД, ЩО ЗАБЕЗПЕЧУЮТЬ ДІЯЛЬНІСТЬ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ, ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ, ОБ'ЄДНАНЬ ГРОМАДЯН, З МЕТОЮ НЕЗАКОННОГО КОРИСТУВАННЯ НИМИ АБО ПЕРЕШКОДЖАННЯ НОРМАЛЬНІЙ РОБОТІ ПІДПРИЄМСТВ, УСТАНОВ, ОРГАНІЗАЦІЙ - (СТ. 341 КК)

Безпосередній основний об'єкт: є нормальна діяльність органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян; нормальна робота будь-яких інших підприємств, установ, організацій
Додатковий обов'язковий об'єкт: відносини власності або встановлений порядок користування будівлями чи спорудами. **Предмет:** є будівлі і споруди. Їх обов'язковою ознакою є те, що вони забезпечують діяльність органів державної влади (Президента України, Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, місцевих органів державної влади, судів тощо), органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян (політичних партій чи громадських організацій).

Об'єктивна сторона: характеризується діянням, (дія), що полягає у вчиненні активних дій, а саме у захопленні державних або громадських будівель чи споруд. *Захоплення* – це протиправне зайняття названих об'єктів шляхом застосування насильства, погрози його застосування або обману. При цьому не має значення, незаконно встановлений контроль за всім приміщенням будівлі чи споруди або лише частиною їх площі.

Суб'єкт загальний, фізична осудна особа, яка досягла 16-ти річного віку.

Суб'єктивна сторона характеризується виною у формі прямого умислу, що поєднується зі спеціальною метою – незаконно користуватися або перешкодити нормальній роботі підприємств, установ, організацій.

Склад: формальний: КП є закінченим з моменту фактичного захоплення будівель чи споруд, незалежно від того, який час ними незаконно користувались, чи була порушена або припинена і на який час нормальна робота підприємства, установи чи організації.

Покарання: карається виправними роботами на строк до двох років або арештом на строк до шести місяців, або обмеженням волі на строк до п'яти років, або позбавленням волі на той самий строк.

Схема 3. 2. 10. Захоплення державних або громадських будівель чи споруд (ст. 341 КК)

КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ПРЕДСТАВНИКІВ ВЛАДИ, ПРАЦІВНИКІВ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ (ЇХ БЛИЗЬКИХ РОДИЧІВ) ТА ЧЛЕНІВ ГРОМАДСЬКИХ ФОРМУВАНЬ І ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ

ОПІР ПРЕДСТАВНИКОВІ ВЛАДИ, КРІМ ДЕРЖАВНОГО ВИКОНАВЦЯ, ПРИВАТНОГО ВИКОНАВЦЯ, ПІД ЧАС ВИКОНАННЯ НИМ СЛУЖБОВИХ ОБОВ'ЯЗКІВ - (Ч. 1, СТ. 342 КК)

Безпосередній основний об'єкт: є нормальна діяльність органів влади, правоохоронних органів, громадських формувань з охорони громадського порядку і державного кордону та законних військових формувань на території України.

Додатковий факультативний об'єкт: здоров'я особи.

Потерпілий: а) представники влади, крім державного та приватного виконавців (Ч. 1 ст. 342 КК- 1-й склад); б) працівники правоохоронних органів, державні та приватні виконавці, члени громадських формувань з охорони громадського порядку і державного кордону, військовослужбовці та уповноважені особи Фонду гарантування вкладів фізичних осіб (Ч. 2 ст. 342 КК-2-й склад).

Об'єктивна сторона: характеризується діянням, (дія), що полягає у *опорі* зазначеним особам відповідно Ч. 1 та Ч. 2. Статті Обов'язковою ознакою об'єктивної сторони є *обстановка:* під час виконання зазначеними працівниками службових чи професійних обов'язків або обов'язків з охорони громадського порядку та державного кордону.

Суб'єкт загальний, фізична осудна особа, яка досягла 16-ти річного віку.

Суб'єктивна сторона характеризується виною у формі прямого умислу. Усвідомленням винного повинні охоплюватися як спеціальний статус особи, якій вона чинить опір, так і законний характер тих дій, які вона перешкоджає виконати.

Кваліфікуючі ознаки:

Ч. 3 : поєднання опору з примушенням зазначених диспозицією Ч. 1 та Ч. 2 статті осіб шляхом насильства або погрози застосування такого насильства до виконання явно незаконних дій

Склад: **формальний:** КП є закінченим з початку активної протидії

Схема 3. 2. 11. Опір представникові влади, працівникові правоохоронного органу, державному виконавцю, приватному виконавцю, члену громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону або військовослужбовцеві, уповноваженій особі Фонду гарантування вкладів фізичних осіб (ст. 342 КК).

Ст. 342 КК (терміни, визначення та роз'яснення):

Державний виконавець є представником влади, діє від імені держави і перебуває під її захистом та уповноважений державою здійснювати діяльність з примусового виконання рішень у порядку, передбаченому законом (ч. 2 ст. 7 Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів»).

Приватним виконавцем може бути громадянин України, уповноважений державою здійснювати діяльність з примусового виконання рішень у порядку, встановленому законом. Приватний виконавець є суб'єктом незалежної професійної діяльності (ст. 16 Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів»).

Уповноважена особа Фонду гарантування вкладів фізичних осіб – працівник Фонду, який від імені Фонду та в межах повноважень, передбачених цим Законом, виконує дії із забезпечення виведення банку з ринку під час здійснення тимчасової адміністрації неплатоспроможного банку та/або ліквідації банку (п. 17 ст. 2 Закону України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб» від 23. 02. 2012 № 4452-VI).

Під *виконанням обов'язків щодо охорони громадського порядку* слід розуміти: несення постової чи патрульної служби, підтримання порядку під час демонстрацій, мітингів, інших масових заходів, при ліквідації наслідків аварії, стихійного лиха, дії по припиненню або запобіганню порушенню громадського порядку, затриманню правопорушника тощо.

Ст. 342 КК (терміни, визначення та роз'яснення):

Опір - це активна фізична протидія виконанню названими у статті особами покладених на них службових чи професійних обов'язків або обов'язків з охорони громадського порядку та державного кордону.

Ознаки опору:

- 1) виражається в активних діях;
- 2) спрямований на самого потерпілого або проти предметів, необхідних для виконання обов'язків цими особами;
- 3) мета опору (протидії) - перешкоджання здійсненню потерпілим своїх функцій, реалізації повноважень.

Потерпілі можуть визнаватись такими не тільки тоді, коли вони виконували свої службові обов'язки, перебуваючи безпосередньо на службі, та коли застосовували заходи по охороні правопорядку відповідно до своїх службових обов'язків, за наказом чи розпорядженням, а й тоді, коли вони вжили зазначених заходів в межах своїх повноважень з власної ініціативи (наприклад, припиняли правопорушення у неробочий час).

Примушування – це спонукання потерпілого проти його волі до виконання певних дій, які за змістом ч. 3 ст. 342 КК повинні бути явно незаконними. Протиправний характер дій, до яких примушують потерпілого, має бути очевидним.

Способами примушування є насильство та погроза його застосування.

Під **насильством** у даному разі слід розуміти лише фізичне насильство (заподіяння ударів, побоїв, тілесних ушкоджень), оскільки психічне насильство виділено в окремий спосіб примушування.

Ст. 342 КК (терміни, визначення та роз'яснення):

Погроза насильством – це дії або висловлювання, що виражають явний намір винного застосувати фізичне насильство щодо них осіб.

Покарання:

Ч. 1 - карається штрафом від однієї тисячі до двох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк до двох років, або арештом на строк до шести місяців, або обмеженням волі на строк до трьох років.

Ч. 2. - карається штрафом від однієї тисячі до чотирьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або арештом на строк від трьох до шести місяців, або обмеженням волі на строк до чотирьох років, або позбавленням волі на строк до двох років.

Ч. 3 - караються обмеженням волі на строк до п'яти років або позбавленням волі на строк від двох до п'яти років.

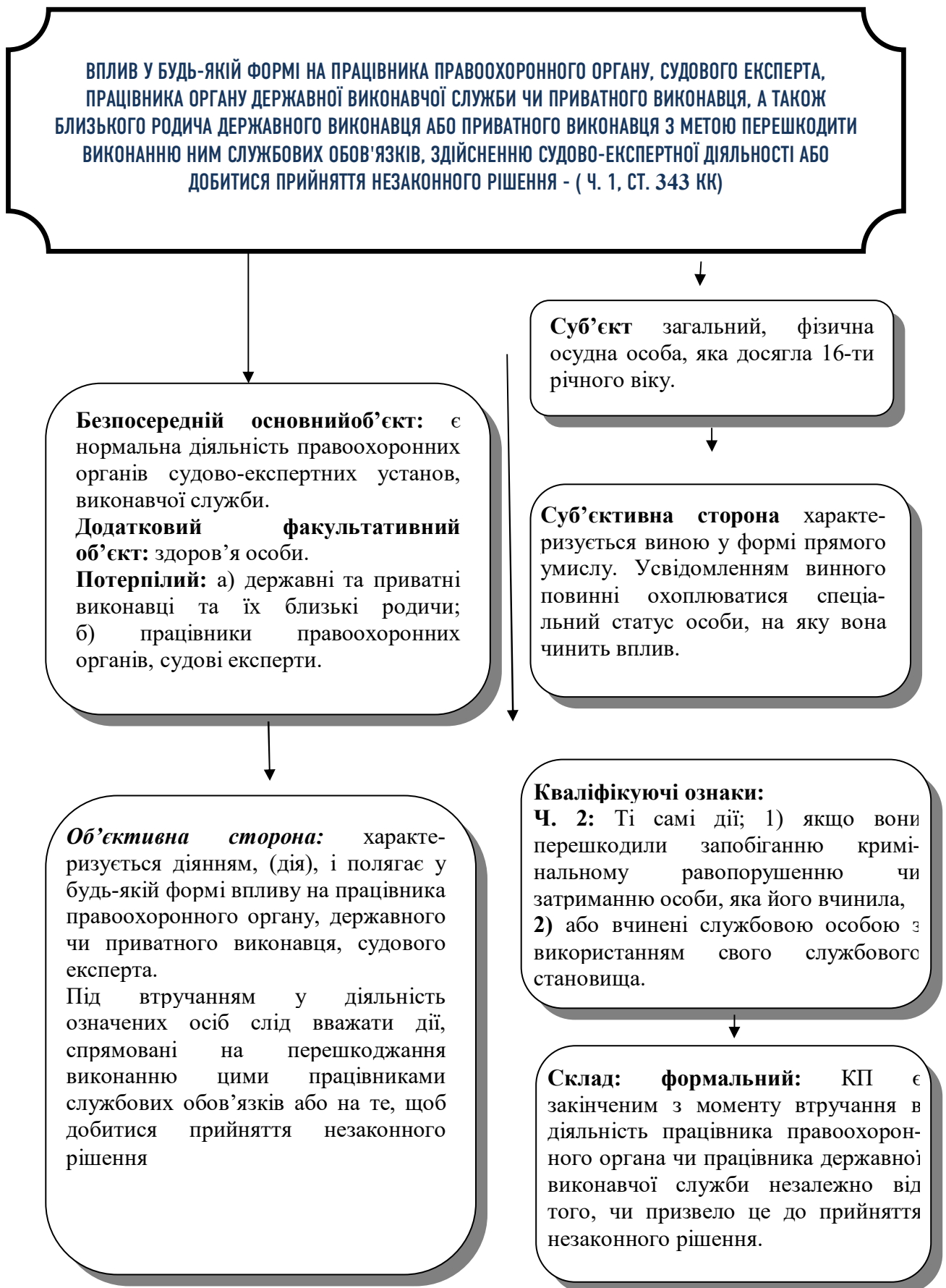

Схема 3. 2. 12 Втручання в діяльність працівника правоохоронного органу, судового експерта, працівника державної виконавчої служби, приватного виконавця (ст. 343 КК).

Ст. 343 КК (терміни, визначення та роз'яснення):

Втручання може проявлятися в умовлянні, шантажуванні потерпілого, погрозі відмовити у наданні законних благ, а також у будь-якій іншій формі впливу (абз. 1 п. 11 ППВСУ «Про застосування судами законодавства, що передбачає відповідальність за посягання на життя, здоров'я, гідність та власність суддів і працівників правоохоронних органів» від 26 червня 1992р. № 8 із змінами, внесеними ППВСУ від 3 грудня 1997р. № 12). **Вплив може** здійснюватись усно, письмово (у тому числі й анонімно), за допомогою засобів масової інформації (публікацій у газетах, виступах по радіо, телебаченню тощо), як особисто, так і за допомогою інших осіб.

Умовляння - це прохання, переконання, поради, обіцянка надати будь-які послуги, схиляння потерпілого до вчинення чи невчинення будь-яких дій, що перешкоджають виконанню ним службових обов'язків, прийняттю законного рішення.

Шантажування - це погроза розголосити відомості, що ганьблять потерпілого чи близьких йому осіб, або відомості, які потерпілий хотів би зберегти в таємниці, тощо.

Інші форми впливу - відмова у наданні певних благ, позбавлення пільг, переваг, втручання в особисте життя, погроза насильством тощо.

Під виконанням службових обов'язків розуміється виконання тих обов'язків вказаних осіб, у яких втілюються їхні правозастосовні та правоохоронні функції, передбачені відповідними законами та підзаконними актами.

Ст. 343 КК (терміни, визначення та роз'яснення):

Покарання:

Ч. 1 - карається штрафом до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк до одного року, або арештом на строк до трьох місяців.

Ч. 2. - караються позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до п'яти років або арештом на строк до шести місяців, або обмеженням волі на строк до чотирьох років.

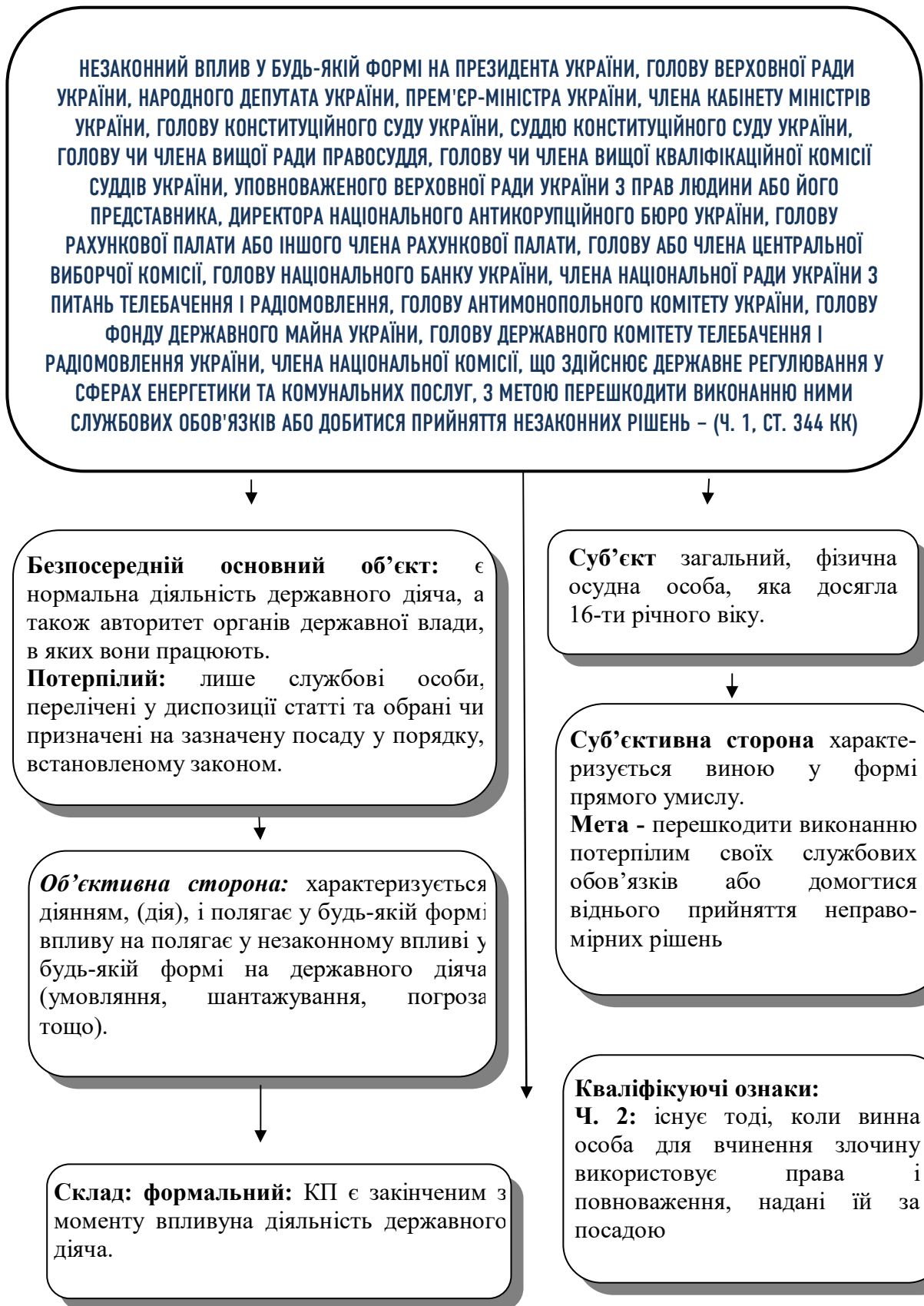

Схема 3. 2. 13. Втручання у діяльність державного діяча (ст. 344 КК).

Ст. 344 КК (терміни, визначення та роз'яснення):

Суспільна небезпечність злочину полягає в тому, що невиконання державним діячем службових обов'язків або прийняття ним незаконного рішення внаслідок незаконного втручання злочинця у його діяльність може призвести до порушення прав людини, інтересів підприємств, установ і організацій, негативних наслідків державного значення. Крім того, підривається авторитет державного діяча.

Незаконність впливу означає, що такі дії суперечать закону чи підзаконному акту.

Рішення державного діяча – це волевиявлення з використанням своїх повноважень, закріплене, як правило, у відповідному документі і має правове значення.

Покарання:

Ч. 1 - карається штрафом від двохсот до трьохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або арештом на строк від трьох до шести місяців, або обмеженням волі на строк до двох років, або позбавленням волі на той самий строк.

Ч. 2 - караються штрафом від трьохсот до п'ятисот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або обмеженням волі на строк до трьох років, або позбавленням волі на той самий строк, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років або без такого.

ПОГРОЗА ВБИВСТВОМ, НАСИЛЬСТВОМ АБО ЗНИЩЕННЯМ ЧИ ПОШКОДЖЕННЯМ МАЙНА ЩОДО ПРАЦІВНИКА ПРАВООХОРОННОГО ОРГАНУ, А ТАКОЖ ЩОДО ЙОГО БЛИЗЬКИХ РОДИЧІВ У ЗВ'ЯЗКУ З ВИКОНАННЯМ ЦИМ ПРАЦІВНИКОМ СЛУЖБОВИХ ОБОВ'ЯЗКІВ- (Ч. 1, СТ. 345 КК)

Безпосередній основний об'єкт: є нормальна діяльність правоохоронних органів, їх авторитет

Додатковий обов'язковий об'єкт: психічна недоторканість працівників правоохоронних органів або їх близьких родичів, їх здоров'я.

Потерпілий: 1) працівник правоохоронного органу;
2) його близькі родичі.

Об'єктивна сторона: характеризується діянням, (дія), і полягає в заподіянні працівникові правоохоронного органу або його близьким родичам шкоди

у зв'язку з виконанням цим працівником службових обов'язків, що може виявитись у: 1) погрозі (ч. 1);

2) заподіянні побоїв, а також тілесних ушкоджень – легких, середньої тяжкості (ч. 2);

3) заподіяння працівникові правоохоронного органу або його близьким родичам тяжкого тілесного ушкодження (ч. 3).

Суб'єкт загальний, фізична осудна особа, яка досягла 16-ти річного віку.

За насильство, що полягає в заподіянні тілесних ушкоджень середньої тяжкості чи тяжких, – 14 років.

Суб'єктивна сторона характеризується виною у формі прямого умислу.

Кваліфікуючі ознаки:

Ч. 4: Дії, передбачені частинами першою, другою або третьою вчинені організованою групою.

Склад: КП є закінченим **формальний:** з моменту доведення погрози;

матеріальний: з моменту нанесення побоїв і заподіяння тілесних ушкоджень.

Схема 3. 2. 14 Погроза або насильство щодо працівника правоохоронного органу (ст. 345 КК).

Ст. 345 КК (терміни, визначення та роз'яснення):

Відповідальність за ч. 1 настає, коли мала місце погроза вбивством, насильством або знищенням чи пошкодженням майна. Така погроза має бути дійсною і реальною. Вона може виражатися у висловлюванні (усно, письмово, із застосуванням технічних засобів), у жестах, а також в інших діях, за допомогою яких винний залякує потерпілого вчиненням вбивства, застосуванням до нього насильства чи знищенням майна.

Погроза вбивством – це виражений зовні та доведений до потерпілого намір позбавити життя працівника правоохоронного органу або його близького родича.

Погроза насильством – це погроза заподіяння потерпілому побоїв чи тілесних ушкоджень, у тому числі і шляхом зв'язування та залишення внебезпеці.

Погроза пошкодження майна – це нахвалення погіршити його якість, зменшити цінність або привести на деякий час у стан, не придатний для використання.

Покарання:

Ч. 1 - карається виправними роботами на строк до двох років або арештом на строк до шести місяців, або обмеженням волі на строк до трьох років, або позбавленням волі на той самий строк. .

Ч. 2 - карається обмеженням волі на строк до п'яти років або позбавленням волі на той самий строк. .

Ч. 3 - карається позбавленням волі на строк від п'яти до дванадцяти років. .

Ч. 4. - караються позбавленням волі на строк від семи до чотирнадцяти років.

ПОГРОЗА ВБИВСТВОМ, ЗАПОДІЯННЯМ ШКОДИ ЗДОРОВ'Ю, ЗНИЩЕННЯМ АБО ПОШКОДЖЕННЯМ МАЙНА, А ТАКОЖ ВИКРАДЕННЯМ АБО ПОЗБАВЛЕННЯМ ВОЛІ ЩОДО ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ, ГОЛОВИ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ, НАРОДНОГО ДЕПУТАТА УКРАЇНИ, ПРЕМ'ЄР-МІНІСТРА УКРАЇНИ, ЧЛЕНА КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ, ГОЛОВИ ЧИ ЧЛЕНА ВИЩОЇ РАДИ ПРАВОСУДДЯ, ГОЛОВИ ЧИ ЧЛЕНА ВИЩОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ КОМІСІЇ СУДДІВ УКРАЇНИ, ГОЛОВИ ЧИ СУДДІ КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ АБО ВЕРХОВНОГО СУДУ УКРАЇНИ ЧИ ВИЩИХ СПЕЦІАЛІЗОВАНИХ СУДДІВ УКРАЇНИ, ГЕНЕРАЛЬНОГО ПРОКУРОРА, ДИРЕКТОРА НАЦІОНАЛЬНОГО АНТИКОРУПЦІЙНОГО БЮРО УКРАЇНИ, УПОВНОВАЖЕНОГО ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ З ПРАВ ЛЮДИНИ, ГОЛОВИ АБО ІНШОГО ЧЛЕНА РАХУНКОВОЇ ПАЛАТИ, ГОЛОВИ НАЦІОНАЛЬНОГО БАНКУ УКРАЇНИ, КЕРІВНИКА ПОЛІТИЧНОЇ ПАРТІЇ УКРАЇНИ, А ТАКОЖ ЩОДО ЇХ БЛИЗЬКИХ РОДИЧІВ, ВЧИНЕНА У ЗВ'ЯЗКУ З ЇХ ДЕРЖАВНОЮ ЧИ ГРОМАДСЬКОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ, -(Ч. 1, ст. 346КК).

Безпосередній основний об'єкт: є нормальна діяльність державного чи громадського діяча, їх авторитет
Додатковий обов'язковий об'єкт: психічна недоторканість державного чи громадського діяча, або їх близьких родичів, їх здоров'я.
Потерпілий: 1) державний чи громадський діяч;
2) його близькі родичі.

Суб'єкт загальний, фізична осудна особа, яка досягла 16-ти річного віку.
За насильство, що полягає в заподіянні тілесних ушкоджень середньої тяжкості чи тяжких, – 14 років.

Суб'єктивна сторона характеризується виною у формі прямого умислу.

Об'єктивна сторона: характеризується діянням, (дія), і полягає заподіянні державному чи громадському діячу або його близьким родичам шкоди у зв'язку з їх державною чи громадською діяльністю, що може виявитись у: 1) погрозі (Ч. 1);
2) заподіянні побоїв (Ч. 2);
3) нанесенні тілесних ушкоджень – легких, середньої тяжкості (Ч. 2);
4) вчинення інших насильницьких дій (Ч. 2);
5) заподіяння працівникові правоохоронного органу або його близьким родичам тяжкого тілесного ушкодження (Ч. 3).

Склад: КП є закінченим
- **формальний:** з моменту доведення погрози;
матеріальний: з моменту нанесення побоїв і заподіяння тілесних ушкоджень.

Схема 3. 2. 15 Погроза або насильство щодо державного чи громадського діяча (ст. 346 КК).

Ст. 346 КК (терміни, визначення та роз'яснення):

Погроза – це залякування згаданих осіб щодо спричинення смерті, заподіяння шкоди їхньому здоров'ю, знищення або пошкодження їх майна, а також викрадення або позбавлення волі.

Погроза може бути усною (по телефону, в особистій розмові), письмовою, в електронному вигляді тощо.

Погроза викрадення – це залякування незаконним заволодінням у майбутньому державним чи громадським діячем або його близьким родичем.

Іншими насильницькими діями треба вважати фізичний вплив напотерпілого.

Покарання:

Ч. 1 - карається обмеженням волі на строк до п'яти років або позбавленням волі на той самий строк.

Ч. 2 - караються позбавленням волі на строк від чотирьох до семи років.

Ч. 3 - карається позбавленням волі на строк від семи до дванадцяти років.

Ст. 347 КК КК (терміни, визначення та роз'яснення):

Покарання:

Ч. 1 - караються штрафом від однієї тисячі до чотирьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або арештом на строк до шести місяців, або обмеженням волі на строк до п'яти років.

Ч. 2 - караються позбавленням волі на строк від шести до п'ятнадцяти років.

УМИСНЕ ЗНИЩЕННЯ АБО ПОШКОДЖЕННЯ МАЙНА, ЩО НАЛЕЖИТЬ ПРАЦІВНИКОВІ ПРАВООХОРОННОГО ОРГАНУ, ПРАЦІВНИКОВІ ОРГАНУ ДЕРЖАВНОЇ ВИКОНАВЧОЇ СЛУЖБИ, ПРИВАТНОМУ ВИКОНАВЦЮ (У ТОМУ ЧИСЛІ ПІСЛЯ ЗВІЛЬНЕННЯ З ПОСАДИ) ЧИ ЇХНІМ БЛИЗЬКИМ РОДИЧАМ, У ЗВ'ЯЗКУ З ВИКОНАННЯМ СЛУЖБОВИХ ОБОВ'ЯЗКІВ ПРАЦІВНИКОМ ПРАВООХОРОННОГО ОРГАНУ АБО ПРИМУСОВИМ ВИКОНАННЯМ РІШЕНЬ ДЕРЖАВНИМ ВИКОНАВЦЕМ ЧИ ПРИВАТНИМ ВИКОНАВЦЕМ (У ТОМУ ЧИСЛІ У МИНУЛОМУ) - (Ч. 1, СТ. 347 КК)

Безпосередній основний об'єкт: є авторитет органів державної влади.

Додатковий обов'язковий об'єкт: виступає право приватної власності.

Факультативний об'єкт: громадський порядок, екологічна безпека, життя або здоров'я людини.

Потерпілий: 1) працівник правоохоронного органу, державний або приватний виконавець ; 2) його близькі родичі.

Предмет злочину – майно, яке є власністю осіб передбачених диспозицією статті.

Об'єктивна сторона: характеризується діянням, (дія), що може виявитись у:

- 1) знищені;
- 2) або пошкодженні майна працівника правоохоронного органу, державного або приватного виконавця;
- 3) посяганні на життя і здоров'я їх близьких родичів.

Знищення майна – це доведення його до повної непридатності для використання за цільовим призначенням.

Пошкодження майна – це погіршення його якості, зменшення цінності або приведення на деякий час у стан, непридатний для використання.

Суб'єкт загальний, фізична осудна особа, яка досягла 16-ти річного віку (Ч. 1), – 14 років (Ч. 2).

Суб'єктивна сторона характеризується виною у формі прямого умислу.

Кваліфікуючі ознаки:

Ч. 2: вчинені шляхом 1) підпалу, вибуху; 2) або іншим загальнонебезпечним способом, 3) або такі, що спричинили загибель людей 4) чи інші тяжкі наслідки.

Склад матеріальний: КП є закінченим з моменту доведення майна до повної непридатності для використання за цільовим призначення (при знищенні) або погіршенням його якості, зменшення цінності або приведення на деякий час у стан, непридатний для використання за цільовим призначенням (при пошкодженні).

Схема 3. 2. 16. Умисне знищення або пошкодження майна працівника правоохоронного органу, працівника органу державної виконавчої служби чи приватного виконавця (ст. 347 КК).

ВБИВСТВО АБО ЗАМАХ НА ВБИВСТВО ПРАЦІВНИКА ПРАВООХОРОННОГО ОРГАНУ ЧИ ЙОГО БЛИЗЬКИХ РОДИЧІВ У ЗВ'ЯЗКУ З ВИКОНАННЯМ ЦИМ ПРАЦІВНИКОМ СЛУЖБОВИХ ОБОВ'ЯЗКІВ, А ТАКОЖ ЧЛЕНА ГРОМАДСЬКОГО ФОРМУВАННЯ З ОХОРОНИ ГРОМАДСЬКОГО ПОРЯДКУ І ДЕРЖАВНОГО КОРДОНУ АБО ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯ У ЗВ'ЯЗКУ З ЇХ ДІЯЛЬНІСТЮ ЩОДО ОХОРОНИ ГРОМАДСЬКОГО ПОРЯДКУ --
(Ч. 1, СТ. 348 КК)

Безпосередній основний об'єкт: є нормальна службова діяльність працівників правоохоронних органів, члена громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону або військовослужбовця, а також встановлений порядок охорони громадського порядку та державного кордону.

Потерпілий: працівник правоохоронного органу, його близький родич, член громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону або військовослужбовець.

Об'єктивна сторона: полягає у вбивстві або замаху на вбивство працівника правоохоронного органу, члена громадського формування і військовослужбовця.

Обов'язкова ознака: посягання на життя потерпілого причинно обумовлене виконанням службових обов'язків потерпілого або його діяльністю щодо охорони громадського порядку або охорони державного кордону.

Суб'єкт загальний, фізична осудна особа, яка досягла 14 років.

Суб'єктивна сторона характеризується виною у формі прямого умислу.

Винний усвідомлює, що посягає на життя працівника правоохоронного органу або його близьких родичів, члена громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону або військовослужбовця у зв'язку з їх діяльністю щодо охорони громадського порядку, передбачає настання смерті названих осіб внаслідок своїх дій і бажає чітко допустити її настання.

Покарання: караються позбавленням волі на строк від дев'яти до п'ятнадцяти років або довічним позбавленням волі.

Склад матеріальний з моменту настання смерті, потерпілого або вчинення діяння, яке утворює замах на вбивство (формальний).

Схема 3. 2. 17. Посягання на життя працівника правоохоронного органу, члена громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону або військовослужбовця (ст. 348 КК).

Схема 3. 2. 18. Захоплення представника влади або працівника правоохоронного органу як заручника (ст. 349 КК).

ПОГРОЗА ВБИВСТВОМ, ЗАПОДІЯННЯМ ТЯЖКИХ ТІЛЕСНИХ УШКОДЖЕНЬ АБО ЗНИЩЕННЯМ ЧИ ПОШКОДЖЕННЯМ МАЙНА ЗАГАЛЬНОНЕБЕЗПЕЧНИМ СПОСОБОМ ЩОДО СЛУЖБОВОЇ ОСОБИ ЧИ ЇЇ БЛИЗЬКИХ АБО ЩОДО ГРОМАДЯНИНА, ЯКИЙ ВИКОНУЄ ГРОМАДСЬКИЙ ОБОВ'ЯЗОК, ЗАСТОСОВАНА З МЕТОЮ ПРИПИНЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СЛУЖБОВОЇ ОСОБИ ЧИ ГРОМАДЯНИНА, ЯКИЙ ВИКОНУЄ ГРОМАДСЬКИЙ ОБОВ'ЯЗОК, АБО ЗМІНИ ЇЇ ХАРАКТЕРУ В ІНТЕРЕСАХ ТОГО, ХТО ПОГРОЖУЄ, -
(ч. 1, ст. 350 КК)

Безпосередній основний об'єкт: правомірна діяльність підприємств, установ, організацій, встановлений порядок виконання громадських обов'язків.

Додатковий обов'язковий об'єкт: здоров'я особи.

Потерпілий: 1) службова особа;

2) громадянин, який виконує громадський обов'язок, у тому числі член громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону; 3) особи, які є близькими щодо службової особи або громадянина, який виконує громадський обов'язок.

Об'єктивна сторона: характеризується діянням, (дія), і полягає заподіянні громадянину, який виконує громадський обов'язок або його близьким родичам шкоди зв'язку з виконанням цим громадянином обов'язків з охорони громадського порядку, що може виявитись у: 1) погрозі (ч. 1); 2) заподіянні побоїв, а також тілесних ушкоджень – легких, середньої тяжкості (ч. 2); 3) заподіяння тяжкого тілесного ушкодження (ч. 3).
Означенні дії можуть здійснюватися щодо службової особи чи її близьких

Суб'єкт загальний, фізична осудна особа, яка досягла 16-ти річного віку.

За насильство, що полягає в заподіянні тілесних ушкоджень середньої тяжкості чи тяжких, – 14 років.

Суб'єктивна сторона характеризується виною у формі прямого умислу.

Мета злочину – спеціальна: добитися припинення службової чи громадської діяльності або зміни її характеру в інтересах того, хто погрожує, та помсти за діяльність службової особи або громадянина, який виконує громадський обов'язок.

Склад: КП є закінченим

- **формальний:** з моменту доведення погрози (ч. 1);

матеріальний: з моменту нанесення побоїв і заподіяння тілесних ушкоджень (ч. 2, 3).

Схема 3. 2. 19. Погроза або насильство щодо службової особи чи громадянина, який виконує громадський обов'язок (ст. 350 КК).

Ст. 350 КК (терміни, визначення та роз'яснення):

Погроза заподіяти тяжкі тілесні ушкодження – це обіцянка заподіяти тілесне ушкодження, небезпечне для життя в момент заподіяння, позбавити його будь-якого органу або його функцій, перервати вагітність тощо.

Небезпечний спосіб – це дії небезпечні для життя і здоров'я людей, а також майна інших фізичних та юридичних осіб.

Злочин вважається **закінченим** з моменту, коли погроза була доведена до відомаслужбової особи чи громадянина, який виконує громадський обов'язок.

Покарання:

Ч. 1 - карається арештом на строк до шести місяців або обмеженням волі на строк до трьох років.

Ч. 2 - караються обмеженням волі на строк від трьох до п'яти років або позбавленням волі на той самий строк.

Ч. 3 - караються позбавленням волі на строк від п'яти до дванадцяти років.

Ст. 351 КК КК (терміни, визначення та роз'яснення):

Недостовірна інформація – це та, яка є неперевіреною, вірогідною, а видається як дійсна, отримана належним чином, а також неточна застаріла інформація.

Неправдива інформація – це та, яка не відповідає дійсності, тобто видумана.

Створення штучних перешкод у роботі – це ненадання можливості народному депутатові, депутатові місцевої ради виконувати свої службові обов'язки або створення таких умов для його роботи, за яких він не може добитися позитивних результатів.

НЕВИКОНАННЯ СЛУЖБОВОЮ ОСОБОЮ ЗАКОННИХ ВИМОГ НАРОДНОГО ДЕПУТАТА УКРАЇНИ, ДЕПУТАТА МІСЦЕВОЇ РАДИ, СТВОРЕННЯ ШТУЧНИХ ПЕРЕШКОД У ЇХ РОБОТІ, НАДАННЯ ЇМ ЗАВІДОМО НЕПРАВДИВОЇ ІНФОРМАЦІЇ - (СТ. 351 КК)

Безпосередній основний об'єкт: є нормальна діяльність народних депутатів України та депутатів місцевих рад, парламентських комітетів і тимчасових слідчих комісій, а також їх авторитет.
Потерпілий: представник влади,
1) народний депутат України;
2) депутат місцевої ради.

Об'єктивна сторона: полягає у :
Ч. 1 - 1) невиконанні службовою особою законних вимог народного депутата, депутата місцевої Ради та комітетів Верховної Ради України або тимчасових слідчих комісій ВРУ;
2) створенні штучних перешкод у їх роботі;
3) наданні завідомо неправдивої інформації
Ч. 2 - 1) невиконання службовою особою законних вимог комітетів Верховної Ради України, тимчасових слідчих комісій Верховної Ради України чи спеціальної тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України;
2) створення штучних перешкод у їх роботі.

Суб'єкт спеціальний,
Ним може бути лише службова особа, до якої була вернена законна вимога народного депутата, депутата місцевої ради або вимога комітету чи тимчасової слідчої комісії ВРУ.

Суб'єктивна сторона характеризується виною у формі прямого умислу.

Склад КП є закінченим з моменту вчинення діяння передбаченого диспозицією (**формальний**).

Покарання: **Ч. 1** - караються штрафом від однієї тисячі до двох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або арештом на строк до шести місяців, або обмеженням волі на строк до трьох років.
Ч. 2 - караються штрафом від двох тисяч до трьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або обмеженням волі на строк до п'яти років, або позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

Схема 3. 2. 20. Перешкоджання діяльності народного депутата України та депутата місцевої ради (ст. 331 КК).

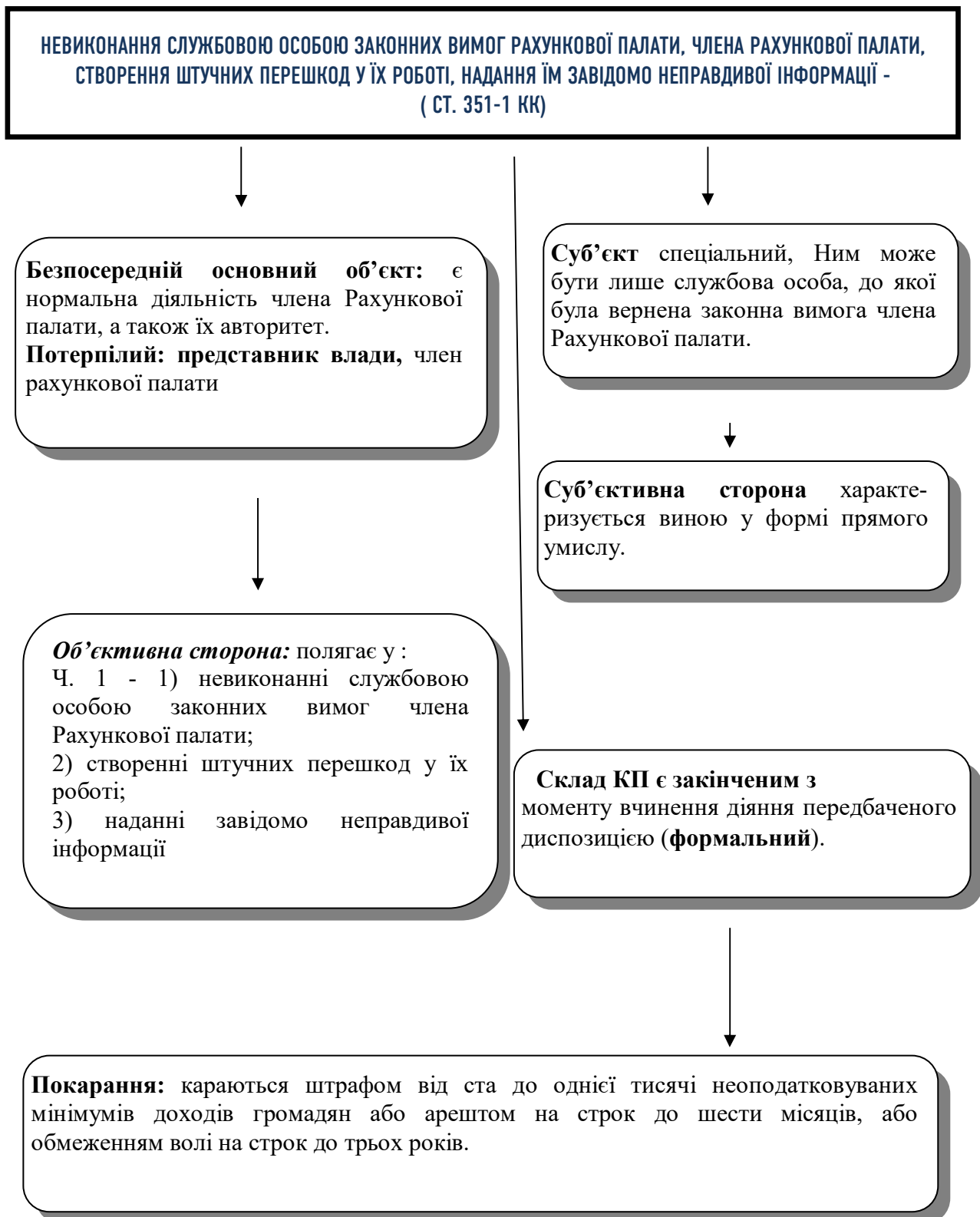

Схема 3. 2. 21. Перешкоджання діяльності Рахункової палати, члена Рахункової палати (ст. 351-1 КК).

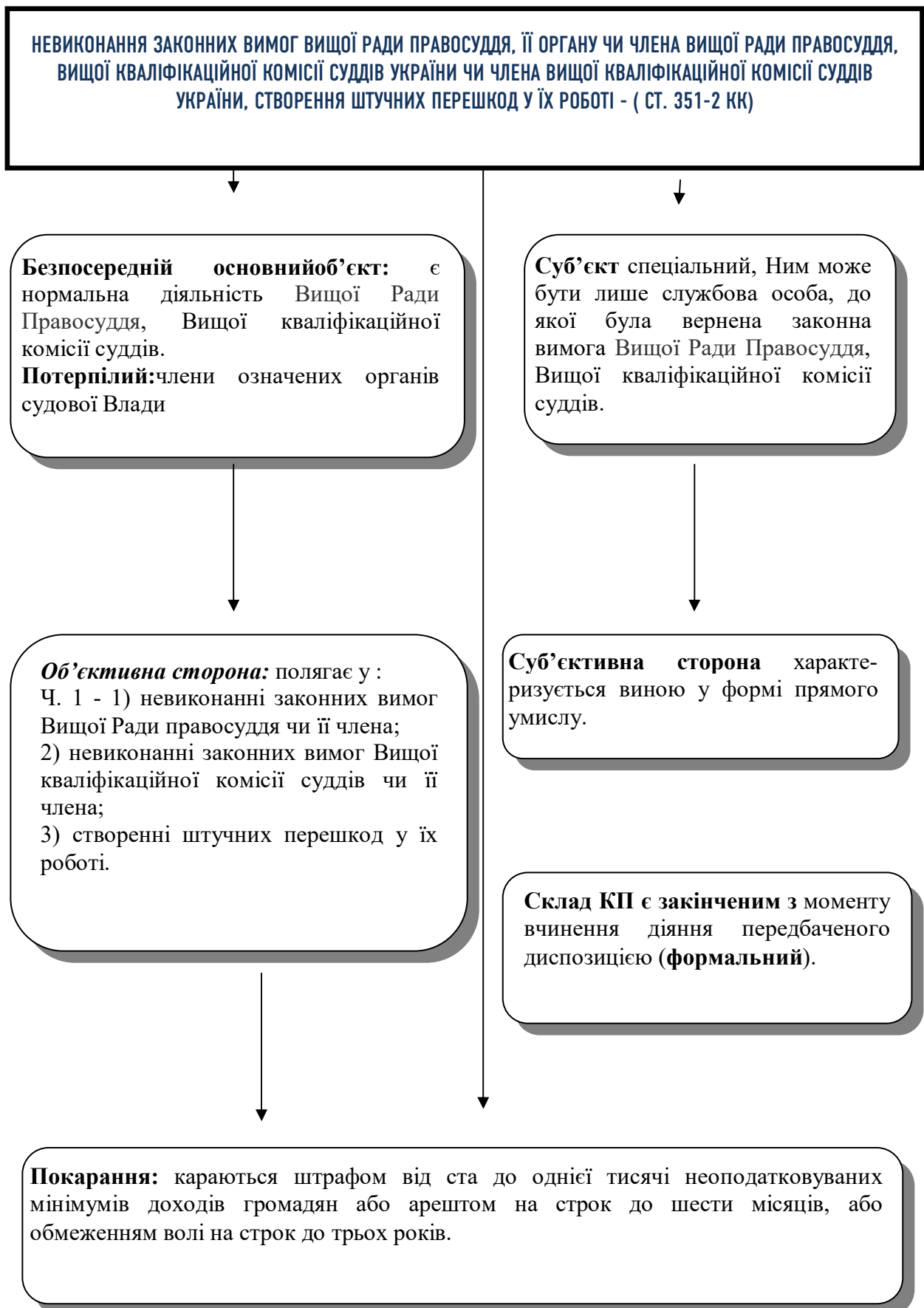

Схема 3. 2. 22. Перешкоджання діяльності Вищої ради правосуддя, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України (ст. 351-2 КК).

УМИСНЕ ЗНИЩЕННЯ АБО ПОШКОДЖЕННЯ МАЙНА, ЩО НАЛЕЖИТЬ СЛУЖБОВІЙ ОСОБІ ЧИ ГРОМАДЯНИНОВІ, ЯКИЙ ВИКОНУЄ ГРОМАДСЬКИЙ ОБОВ'ЯЗОК, У ЗВ'ЯЗКУ З ЇХНЬОЮ СЛУЖБОВОЮ ЧИ ГРОМАДСЬКОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ, А ТАКОЖ ВЧИНЕННЯ ТАКИХ ДІЙ ЩОДО ЇХ БЛИЗЬКИХ РОДИЧІВ -
(Ч. 1, СТ. 352 КК)

Безпосередній основний об'єкт: є авторитет органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян.

Додатковий обов'язковий об'єкт: виступає право приватної власності.

Факультативний об'єкт: громадський порядок, екологічна безпека, життя або здоров'я людини.

Потерпілий: службова особа чи громадянин, який виконує громадський обов'язок, а також близькі родичі.

Предмет злочину – майно, яке є власністю осіб передбачених диспозицією статті.

Об'єктивна сторона: характеризується діянням (дія), що може виявитись у:

1) знищенні;

2) або пошкодженні майна працівника правоохоронного органу, державного або приватного виконавця;

Знищення майна – це доведення його до повної непридатності для використання за цільовим призначенням.

Пошкодження майна – це погіршення його якості, зменшення цінності або приведення на деякий час у стан, непридатний для використання.

Суб'єкт загальний, фізична осудна особа, яка досягла 16-ти річного віку (ч. 1), – 14 років (ч. 2).

Суб'єктивна сторона характеризується виною у формі прямого умислу.

Кваліфікуючі ознаки:

Ч. 2: вчинені шляхом вчинені шляхом

1) підпалу,

2) вибуху або

3) іншим загальнонебезпечним способом,

4) або такі, що спричинили загибель людей чи інші тяжкі наслідки.

Склад матеріальний: КП є закінченим з моменту доведення майна до повної непридатності для використання за цільовим призначення (при знищенні) або погіршенням його якості, зменшення цінності або приведенні на деякий час у стан, непридатний для використання за цільовим призначенням (при пошкодженні).

Схема 3. 2. 23. Умисне знищення або пошкодження майна службової особи чи громадянина, який виконує громадський обов'язок (ст. 352 КК).

**САМОВІЛЬНЕ ПРИСВОЄННЯ ВЛАДНИХ ПОВНОВАЖЕНЬ АБО ЗВАННЯ СЛУЖБОВОЇ ОСОБИ, ПОЄДНАНЕ ІЗ
ВЧИНЕННЯМ БУДЬ-ЯКИХ СУСПІЛЬНО НЕБЕЗПЕЧНИХ ДІЯНЬ, - (Ч. 1, СТ. 353 КК)**

Безпосередній основний об'єкт: є нормальна діяльність та авторитет органів державної влади та органів місцевого самоврядування
Владними повноваженнями є сукупність прав та обов'язків службової особи, яка за своїм статусом є представником влади, наданих їй для виконання функцій держави і

Об'єктивна сторона: характеризується діянням, (дія), що може виявитись у: самовільним присвоєнням владних повноважень або звання службової особи; вчиненням з використанням самовільно присвоєних владних повноважень або звання службової особи будь-якого суспільно-небезпечного діяння.

Суб'єкт загальний, фізична осудна особа, яка досягла 16-ти річного віку.

Суб'єктивна сторона характеризується виною у формі прямого умислу.

Кваліфікуючі ознаки:

Ч. 2: Те саме діяння, пов'язане з використанням форменого одягу чи службового посвідчення працівника правоохоронного органу

Склад формальний: КП є закінченим з моменту вчинення діяння з присвоєння владних повноважень.

Самовільне присвоєння – це дії приватної особи, яка шляхом обману інших осіб видає себе за службову особу і використовує її повноваження шляхом введення в оману інших осіб. Наприклад, видає себе за працівника правоохоронного органу та проводить певні слідчі дії, затримання особи тощо або видає себе за працівника податкових органів та проводить незаконні дії, спрямовані на вилучення документів тощо.

Самовільне присвоєння владних повноважень або звання службової особи утворює склад злочину лише тоді, коли воно поєднане із вчиненням будь-яких суспільно-небезпечних діянь.

Покарання:

Ч. 1 - карається штрафом до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або арештом настрок до шести місяців, або обмеженням волі на строк до трьох років.

Ч. 2 - карається обмеженням волі на строк до чотирьох років або позбавленням волі на строк до трьох років.

Схема 3. 2. 24. Самовільне присвоєння владних повноважень або звання службової особи (ст. 353 КК).

КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ЖУРНАЛІСТІВ

ПОГРОЗА ВБИВСТВОМ, НАСИЛЬСТВОМ АБО ЗНИЩЕННЯМ ЧИ ПОШКОДЖЕННЯМ МАЙНА ЩОДО ЖУРНАЛІСТА, ЙОГО БЛИЗЬКИХ РОДИЧІВ ЧИ ЧЛЕНІВ СІМ'Ї У ЗВ'ЯЗКУ ІЗ ЗДІЙСНЕННЯМ ЦИМ ЖУРНАЛІСТОМ ЗАКОННОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ -(ч. 1, ст. 345 КК)

Безпосередній основний об'єкт: є законна професійна діяльність журналістів

Додатковий обов'язковий об'єкт: психічна недоторканість журналістів їх близьких родичів чи членів сім'ї, їх здоров'я.

Потерпілий: 1) журналіст;
2) його близькі родичі, члени сім'ї.

Об'єктивна сторона: характеризується діянням, (дія), і полягає заподіянні журналісту або його близьким родичам шкоди у зв'язку з виконанням законної професійної діяльності, що може виявитись у:

- 1) погрози (ч. 1);
- 2) заподіянні побоїв, а також тілесних ушкоджень – легких, середньої тяжкості (ч. 2);
- 3) заподіяння працівникові правоохоронного органу або його близьким родичам тяжкого тілесного ушкодження (ч. 3).

Обов'язкова умова здійснення журналістом законної професійної діяльності

Суб'єкт загальний, фізична осудна особа, яка досягла 16-ти річного віку.

За насильство, що полягає в заподіянні тілесних ушкоджень середньої тяжкості чи тяжких, – 14 років.

Суб'єктивна сторона характеризується виною у формі прямого умислу.

Кваліфікуючі ознаки:

Ч. 4: Дії, передбачені частинами першою, другою або третьою вчинені організованою групою.

Склад формальний: КП є закінченим - з моменту доведення погрози (ч. 1) ;
- з моменту нанесення побоїв і заподіяння тілесних ушкоджень (ч. 2, 3).

Схема 3. 2. 25. Погроза або насильство щодо журналіста (ст. 345-1 КК).

Ст. 345-1 КК (терміни, визначення та роз'яснення):

Під професійною діяльністю журналіста слід розуміти систематичну діяльність особи, пов'язану із збиранням, одержанням, створенням, поширенням, зберіганням або іншим використанням інформації з метою її поширення на невизначене коло осіб через друковані засоби масової інформації, телерадіоорганізації, інформаційні агентства, мережу Інтернет.

Статус журналіста або його належність до засобу масової інформації підтверджується редакційним або службовим посвідченням чи іншим документом, виданим засобом масової інформації, його редакцією або професійною чи творчою спілкою журналістів.

Покарання:

Ч. 1 - карається виправними роботами на строк до двох років або арештом на строк до шести місяців, або обмеженням волі на строк до трьох років, або позбавленням волі на строк до трьох років.

Ч. 2 - карається обмеженням волі на строк до п'яти років або позбавленням волі на той самий строк.

Ч. 3 - карається позбавленням волі на строк від п'яти до дванадцяти років.

Ч. 4 - караються позбавленням волі на строк від семи до чотирнадцяти років.

УМИСНЕ ЗНИЩЕННЯ АБО ПОШКОДЖЕННЯ МАЙНА, ЩО НАЛЕЖИТЬ ЖУРНАЛІСТУ, ЙОГО БЛИЗЬКИМ РОДИЧАМ ЧИ ЧЛЕНАМ СІМ'Ї, У ЗВ'ЯЗКУ ІЗ ЗДІЙСНЕННЯМ ЦИМ ЖУРНАЛІСТОМ ЗАКОННОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ (Ч. 1, СТ. 347 -1 КК)

Безпосередній основний об'єкт: є законна професійна діяльність журналістів.

Додатковий обов'язковий об'єкт: виступає право приватної власності.

Факультативний об'єкт: громадський порядок.

Потерпілий: 1) журналіст; 2) його близькі родичі.

Предмет злочину – особисте майно, яке є власністю осіб передбачених диспозицією статті.

Об'єктивна сторона: характеризується діянням, (дія), що може виявитись у:

1) знищенні;

2) або пошкодженні майна журналіста, близьких родичів або членів сем'ї;

Знищення майна – це доведення його до повної непридатності для використання за цільовим призначенням.

Пошкодження майна – це погіршення його якості, зменшення цінності або приведення на деякий час у стан, непридатний для використання.

Суб'єкт загальний, фізична осудна особа, яка досягла 16-ти річного віку (ч. 1), – 14 років (ч. 2).

Суб'єктивна сторона характеризується виною у формі прямого умислу.

Кваліфікуючі ознаки:

Ч. 2: дії, вчинені шляхом 1) підпалу, вибуху 2) або іншим загально-небезпечним способом, 3) або такі, що спричинили загибель людей чи інші тяжкі наслідки.

Склад матеріальний: КП є закінченим з моменту доведення майна до повної непридатності для використання за цільовим призначення (при знищенні) або погіршенням його якості, зменшення цінності або приведенні на деякий час у стан, непридатний для використання за цільовим призначенням (при пошкодженні).

Покарання

Ч. 1 - караються штрафом від однієї тисячі до чотирьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або арештом на строк до шести місяців, або обмеженням волі на строк до п'яти років.

Ч. 2. - караються позбавленням волі на строк від шести до п'ятнадцяти років.

Схема 3. 2. 26. Умисне знищення або пошкодження майна журналіста (ст. 347-1 КК).

ВБИВСТВО АБО ЗАМАХ НА ВБИВСТВО ЖУРНАЛІСТА, ЙОГО БЛИЗЬКИХ РОДИЧІВ ЧИ ЧЛЕНІВ СІМ'І У ЗВ'ЯЗКУ ІЗ ЗДІЙСНЕННЯМ ЦИМ ЖУРНАЛІСТОМ ЗАКОННОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ - (Ч. 1, СТ. 348 -1 КК)

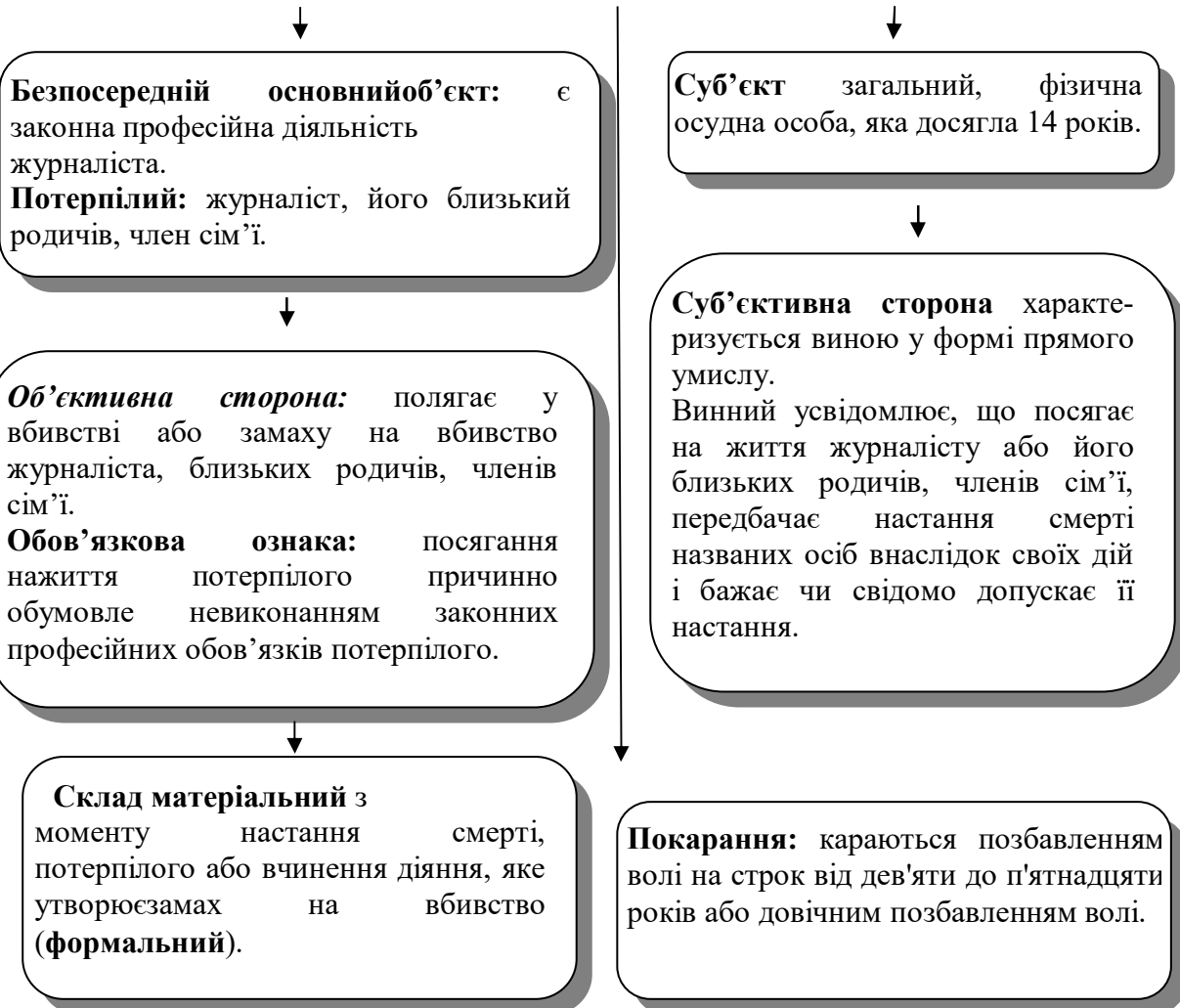

Схема 3. 2. 27. Посягання на життя журналіста (ст. 348-1 КК).

ЗАХОПЛЕННЯ АБО ТРИМАННЯ ЯК ЗАРУЧНИКА ЖУРНАЛІСТА, ЙОГО БЛИЗЬКИХ РОДИЧІВ ЧИ ЧЛЕНІВ СІМ'Ї З МЕТОЮ СПОНУКАННЯ ЦЬОГО ЖУРНАЛІСТА ВЧИНИТИ АБО УТРИМАТИСЯ ВІД ВЧИНЕННЯ БУДЬ-ЯКОЇ ДІЇ ЯК УМОВИ ЗВІЛЬНЕННЯ ЗАРУЧНИКА - (СТ. 349 -1 КК)

Схема 3. 2. 28. Захоплення журналіста як заручника (ст. 349 -1КК).

КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ У СФЕРІ ВИДАЧІ І ВИКОРИСТАННЯ ДОКУМЕНТІВ І ПОРЯДКУ ОТРИМАННЯ ІНФОРМАЦІЇ

ВИКРАДЕННЯ, ПРИВЛАСНЕННЯ, ВИМАГАННЯ ОФІЦІЙНИХ ДОКУМЕНТІВ, ШТАМПІВ ЧИ ПЕЧАТОК АБО ЗАВОЛОДІННЯ НИМИ ШЛЯХОМ ШАХРАЙСТВА ЧИ ЗЛОВЖИВАННЯ ОСОБИ СВОЇМ СЛУЖБОВИМ СТАНОВИЩЕМ, А ТАК САМО ЇХ УМИСНЕ ЗНИЩЕННЯ, ПОШКОДЖЕННЯ ЧИ ПРИХОВУВАННЯ, А ТАКОЖ ЗДІЙСНЕННЯ ТАКИХ САМИХ ДІЙ ВІДНОСНО ПРИВАТНИХ ДОКУМЕНТІВ, ЩО ЗНАХОДЯТЬСЯ НА ПІДПРИЄМСТВАХ, В УСТАНОВАХ ЧИ ОРГАНІЗАЦІЯХ НЕЗАЛЕЖНО ВІД ФОРМИ ВЛАСНОСТІ, ВЧИНЕНЕ З КОРИСЛИВИХ МОТИВІВ АБО В ІНШИХ ОСОБИСТИХ ІНТЕРЕСАХ, - (Ч. 1, СТ. 357 КК)

Безпосередній основний об'єкт: є встановлений законодавством порядок ведення, обігу і використання офіційних та деяких приватних документів, який забезпечує нормальну діяльність підприємств, установ, організацій незалежно від форми власності, а також прав і законних інтересів громадян, порядок документального посвідчення фактів, які мають юридичне значення.

Предмет: а) офіційні документи, штампи, печатки (ч. 1 ст. 357 КК); б) приватні документи, що знаходяться на підприємствах, в установах чи організаціях незалежно від форми власності (ч. 1 ст. 357 КК); в) особливо важливі документи, штампи, печатки (ч. 2 ст. 357 КК); г) паспорт або інший важливий особистий документ (ч. 3 ст. 357 КК).

Суб'єкт загальний, фізична осудна особа, яка досягла 16-ти річного віку, у тому числі службова особа для форми діяння «шляхом зловживання особою своїм службовим становищем».

Суб'єктивна сторона характеризується виною у формі прямого умислу. **Обов'язкова ознака: корисливий мотив чи інші особисті інтереси**

Склад матеріальний: КП є закінченим з моменту заволодіння означеними приватними та офіційними документами, штампами, печатками.

Об'єктивна сторона: полягає: а) в різних формах незаконного вилучення і заволодіння зазначеними предметами: викрадення, привласнення, вимагання, шахрайство, зловживання службовим становищем, б) у знищенні, пошкодженні в) у приховуванні. Застосування у процесі вилучення предметів насильства не охоплюється ст. 357 КК і вимагає додаткової кваліфікації.

Схема 3. 2. 29. Викрадення, привласнення, вимагання документів, штампів, печаток, заволодіння ними шляхом шахрайства чи зловживання службовим становищем або їх пошкодження (ст. 357КК).

Ст. 357 КК (терміни, визначення та роз'яснення):

Документи: предмети, на яких за допомогою письмових знаків, звуку, зображення тощо зафіксована певна інформація.

Штampi і печатки: спеціальні пристрої (форми), на яких міститься дзеркальне відображення текстів, знаків, малюнків для отримання відбитків на поверхні різних матеріалів (папері, сургучі, металі). Штampi і печатки використовуються або для посвідчення офіційного характеру різних документів (вони мають реквізити підприємств, установ організацій), або для підтвердження фактів, що мають юридичне значення, пломбування приміщень, вантажів, поштових відправлень.

Офіційні: документи, штampi і печатки, які видаються чи використовуються на основі нормативних приписів для посвідчення фактів, що мають юридичне значення, державними органами, громадськими організаціями або підприємствами незалежно від форми власності, а також приватними особами, яких наділено відповідними повноваженнями здійснювати функції, пов'язані з посвідченням фактів, що мають юридичне значення.

Приватні документи виступають предметом даного кримінального правопорушення за умови, якщо вони знаходяться на відповідних підприємствах, в установах чи Організаціях.

Умисне **знищення** документа, штампу, печатки – це повне їх руйнування, при якому предмети неможливо ідентифікувати і використати за призначенням.

Ст. 357 КК (терміни, визначення та роз'яснення):

Пошкодження має місце, коли можливість ідентифікації не втрачена, але використання цих предметів без відновлення неможливе (наприклад, вони порвані, залиті фарбою).

Приховування документів (штампу, печатки) – це їх утаювання, що не дозволяє власнику, адресату чи іншим особам через незнання справжнього їх місцезнаходження у потрібний момент скористатися ними за цільовим призначенням.

Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення передбачені у ч. 2 ст. 357 КК: а) у спричиненні порушення роботи підприємств, установ чи організацій (наприклад, неможливість або ускладнення виконання ними своїх функцій внаслідок втрати того або іншого документа (штампу, печатки) – фінансових і господарських операцій, видачі громадянам необхідних документів тощо) або б) вчиненні відповідних дій щодо особливо важливих документів, штампів, печаток (наприклад гербові печатки, докази з кримінальних і цивільних справ тощо).

У ч. 3 ст. 357 передбачено самостійний склад кримінального правопорушення - незаконне заволодіння будь-яким способом паспортом або іншим важливим особистим документом. **Предметом** кримінального правопорушення можуть виступати: а) паспорт; б) інший важливий особистий документ.

Паспорт – це універсальний документ, що посвідчує особу власника та його належність до певної держави.

Ст. 357 КК (терміни, визначення та роз'яснення):

До *інших важливих особистих документів* можуть належати документи, що замінюють паспорт для окремих категорій громадян (свідоцтво про народження, військовий квиток), констатують якусь важливу подію у житті особи (набуття освіти (атестат, диплом), працевлаштування (трудова книжка), шлюб (свідоцтво) тощо), а також документи, що надають певні права чи звільняють від обов'язків (довідка про стан здоров'я, посвідчення про право керування транспортним засобом тощо). Питання про віднесення особистого документу до категорії важливого вирішується у кожному конкретному випадку індивідуально, виходячи з обставин справи.

Покарання:

Ч. 1 – караються штрафом до п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або обмеженням волі на строк до трьох років.

Ч. 2 – караються штрафом до сімдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або обмеженням волі на строк до трьох років, або позбавленням волі на той самий строк.

Ч. 3 - карається штрафом до п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або арештом на строк до трьох місяців, або обмеженням волі на строк до трьох років.

ПІДРОБЛЕННЯ ПОСВІДЧЕННЯ АБО ІНШОГО ОФІЦІЙНОГО ДОКУМЕНТА, ЯКИЙ ВИДАЄТЬСЯ ЧИ ПОСВІДЧУЄТЬСЯ ПІДПРИЄМСТВОМ, УСТАНОВОЮ, ОРГАНІЗАЦІЄЮ, ГРОМАДЯНИНОМ-ПІДПРИЄМЦЕМ, НОТАРІУСОМ, ДЕРЖАВНИМ РЕЄСТРАТОРОМ, СУБ'ЄКТОМ ДЕРЖАВНОЇ РЕЄСТРАЦІЇ ПРАВ, ОСОБОЮ, ЯКА УПОВНОВАЖЕНА НА ВИКОНАННЯ ФУНКЦІЙ ДЕРЖАВИ ЩОДО РЕЄСТРАЦІЇ ЮРИДИЧНИХ ОСІБ, ФІЗИЧНИХ ОСІБ - ПІДПРИЄМЦІВ ТА ГРОМАДСЬКИХ ФОРМУВАНЬ, ДЕРЖАВНИМ ВИКОНАВЦЕМ, ПРИВАТНИМ ВИКОНАВЦЕМ, АУДИТОРОМ ЧИ ІНШОЮ ОСОБОЮ, ЯКА МАЄ ПРАВО ВИДАВАТИ ЧИ ПОСВІДЧУВАТИ ТАКІ ДОКУМЕНТИ, І ЯКИЙ НАДАЄ ПРАВА АБО ЗВІЛЬНЯЄ ВІД ОБОВ'ЯЗКІВ, З МЕТОЮ ВИКОРИСТАННЯ ЙОГО ПІДРОБЛЮВАЧЕМ ЧИ ІНШОЮ ОСОБОЮ АБО ЗБУТ ТАКОГО ДОКУМЕНТА, А ТАКОЖ ВИГОТОВЛЕННЯ ПІДРОБЛЕНИХ ПЕЧАТОК, ШТАМПІВ ЧИ БЛАНКІВ ПІДПРИЄМСТВ, УСТАНОВ ЧИ ОРГАНІЗАЦІЙ НЕЗАЛЕЖНО ВІД ФОРМИ ВЛАСНОСТІ, ІНШИХ ОФІЦІЙНИХ ПЕЧАТОК, ШТАМПІВ ЧИ БЛАНКІВ З ТІЄЮ САМОЮ МЕТОЮ АБО ЇХ ЗБУТ - (Ч. 1, СТ. 358 КК)

Безпосередній основний об'єкт: є становлений законодавством порядок ведення, обігу використання офіційних та деяких приватних документів, який забезпечує нормальну діяльність підприємств, установ, організацій незалежно від форми власності, а також прав і законних інтересів громадян, порядок документального посвідчення фактів, які мають юридичне значення (порядок використання документів, печаток, штампів та бланків).

Предмет: 1) посвідчення або інший документ, який видається чи посвідчується суб'єктами ст. 358 КК; 2) печатки, штампи, бланки підприємств, установ, організацій незалежно від форми власності,

Суб'єкт загальний, фізична осудна особа, яка досягла 16-ти річного віку.

Суб'єктивна сторона характеризується виною у формі прямого умислу.

Кваліфікуючі ознаки:

- 1) вчинені повторно;
- 2) за попередньою змовою групою осіб, -

Покарання: караються штрафом до однієї тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або арештом на строк до шести місяців, або обмеженням волі на строк до двох років (ч. 1).

Об'єктивна сторона: Ч. 1 - характеризується 1) в підробленні документів; печаток. З метою використання документу підроблювачем чи іншою особою або збут такого документа.

2) виготовлення підроблених печаток, штампів чи бланків підприємств, установ чи організацій незалежно від форми власності, інших офіційних печаток, штампів чи бланків з тією самою метою або їх збут.

Схема 3. 2. 30. Підроблення документів, печаток, штампів та бланків, збут чи використання підроблених документів, печаток, штампів (ч. 1, ст. 358 КК).

Ст. 358 КК (терміни, визначення та роз'яснення):

Під офіційним документом у цій статті та статтях 357 і 366 цього Кодексу - слід розуміти документи, що містять зафіксовану на будь-яких матеріальних носіях інформацію, яка підтверджує чи посвідчує певні події, явища або факти, які спричинили чи здатні спричинити наслідки правового характеру, чи може бути використана як документи - докази у правозастосовчій діяльності, що складаються, видаються чи посвідчуються повноважними (компетентними) особами органів державної влади, місцевого самоврядування, об'єднань громадян, юридичних осіб незалежно від форми власності та організаційно-правової форми, а також окремими громадянами, у тому числі самозайнятими особами, яким законом надано право у зв'язку з їх професійною чи службовою діяльністю складати, видавати чи посвідчувати певні види документів, що складені з дотриманням визначених законом форм та містять передбачені законом реквізити.

Ч. 2, ст. 358КК (терміни, визначення та роз'яснення):

Покарання: караються штрафом до двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або арештом на строк від трьох до шести місяців, або обмеженням волі на строк до трьох років.

Ч. 3, ст. 358КК (терміни, визначення та роз'яснення):

Покарання: караються обмеженням волі на строк до п'яти років або позбавленням волі на той самий строк.

Ч. 4, ст. 358КК (терміни, визначення та роз'яснення):

Покарання: карається штрафом до п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або арештом на строк до шести місяців, або обмеженням волі на строк до двох років.

СКЛАДАННЯ ЧИ ВИДАЧА ПРАЦІВНИКОМ ЮРИДИЧНОЇ ОСОБИ НЕЗАЛЕЖНО ВІД ФОРМИ ВЛАСНОСТІ, ЯКИЙ НЕ Є СЛУЖБОВОЮ ОСОБОЮ, СКЛАДАННЯ ЧИ ВИДАЧА ПРИВАТНИМ ПІДПРИЄМЦЕМ, АУДИТОРОМ, ЕКСПЕРТОМ, ОЦІНЮВАЧЕМ, АДВОКАТОМ, НОТАРІУСОМ, ДЕРЖАВНИМ РЕЄСТРАТОРОМ, СУБ'ЄКТОМ ДЕРЖАВНОЇ РЕЄСТРАЦІЇ ПРАВ, ОСОБОЮ, ЯКА УПОВНОВАЖЕНА НА ВИКОНАННЯ ФУНКЦІЙ ДЕРЖАВИ ЩОДО РЕЄСТРАЦІЇ ЮРИДИЧНИХ ОСІБ, ФІЗИЧНИХ ОСІБ - ПІДПРИЄМЦІВ ТА ГРОМАДСЬКИХ ФОРМУВАНЬ, ДЕРЖАВНИМ ВИКОНАВЦЕМ, ПРИВАТНИМ ВИКОНАВЦЕМ АБО ІНШОЮ ОСОБОЮ, ЯКА ЗДІЙСНЮЄ ПРОФЕСІЙНУ ДІЯЛЬНІСТЬ, ПОВ'ЯЗАНУ З НАДАННЯМ ПУБЛІЧНИХ ЧИ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ, ЗАВІДОМО ПІДРОБЛЕНИХ ОФІЦІЙНИХ ДОКУМЕНТІВ, ЯКІ ПОСВІДЧУЮТЬ ПЕВНІ ФАКТИ, ЩО МАЮТЬ ЮРИДИЧНЕ ЗНАЧЕННЯ АБО НАДАЮТЬ ПЕВНІ ПРАВА ЧИ ЗВІЛЬНЯЮТЬ ВІД ОБОВ'ЯЗКІВ, ПІДРОБЛЕННЯ З МЕТОЮ ВИКОРИСТАННЯ АБО ЗБУТУ ПОСВІДЧЕНЬ, ІНШИХ ОФІЦІЙНИХ ДОКУМЕНТІВ, ЩО СКЛАДЕНІ У ВИЗНАЧЕНІЙ ЗАКОНОМ ФОРМИ ТА МІСТЯТЬ ПЕРЕДБАЧЕНІ ЗАКОНОМ РЕКВІЗИТИ, ВИГОТОВЛЕННЯ ПІДРОБЛЕНИХ ОФІЦІЙНИХ ПЕЧАТОК, ШТАМПІВ ЧИ БЛАНКІВ З МЕТОЮ ЇХ ЗБУТУ АБО ЇХ ЗБУТ ЧИ ЗБУТ ЗАВІДОМО ПІДРОБЛЕНИХ ОФІЦІЙНИХ ДОКУМЕНТІВ, У ТОМУ ЧИСЛІ ОСОБИСТИХ ДОКУМЕНТІВ ОСОБИ, --
(Ч. 2, СТ. 358 КК)

Безпосередній основний об'єкт: є становлений законодавством порядок ведення, обігу і використання офіційних та деяких приватних документів, який забезпечує нормальну діяльність підприємств, установ, організацій незалежно від форми власності, а також прав і законних інтересів громадян, порядок документа-льного посвідчення фактів, які мають юридичне значення (порядок використання документів, печаток, штампів та бланків).
Предмет: 1) завідомо підроблені документи;

Об'єктивна сторона: Ч. 2 - характеризується 1) у складанні чи ввиданні завідомо підроблених офіційних документів; печаток.
2) виготовлення підроблених офіційних печаток, штампів чи бланків з метою їх збуту;
3) збут завідомо підроблених офіційних документів, у тому числі особистих документів особи.
Ч. 3 - Використання завідомо підробленого документа

Суб'єкт: Ч. 2 спеціальний, особа – яка є приватним підприємцем, аудитором, експертом, оцінювачем, адвокатом, нотаріусом, державним реєстратором, суб'єктом державної реєстрації прав, особою, яка уповноважена на виконання функцій держави щодо реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань, державним виконавцем, приватним виконавцем або іншою особою, яка здійснює професійну діяльність, пов'язану з наданням публічних чи адміністративних послуг. Ч. 4 - загальний.

Суб'єктивна сторона характеризується виною у формі прямого умислу.

Кваліфікуючі ознаки:

- 1) вчинені повторно;
- 2) за попередньою змовою групою осіб, -

Схема 3. 2. 30. Ч. 2, ст. 358 КК.

НЕЗАКОННЕ ПРИДБАННЯ АБО ЗБУТ СПЕЦІАЛЬНИХ ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НЕГЛАСНОГО ОТРИМАННЯ ІНФОРМАЦІЇ, А ТАКОЖ НЕЗАКОННЕ ЇХ ВИКОРИСТАННЯ- (ч. 1СТ. 359 КК)

Безпосередній основний об'єкт: є встановлений порядок використання спеціальних технічних засобів негласного отримання інформації, який забезпечує дотримання конституційних прав людини і громадянина, і законних інтересів юридичних осіб.

Предмет: є спеціальні технічні засоби: устаткування, апаратура, прилади, препарати та інші вироби – для негласного отримання інформації під час здійснення оперативно-розшукової діяльності (прослуховування телефонних розмов, зняття інформації з каналів зв'язку тощо).

Об'єктивна сторона: полягає у в незаконному використанні спеціальних технічних засобів негласного отримання інформації.

Діяння охоплює коло відносин, пов'язаних з недоторканністю приватного життя особи.

Істотною шкодою є така, що перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян у сто і більше разів. Нематеріальні наслідки – банкрутство партнера по бізнесу, розлучення подружжя.

Суб'єкт загальний, фізична осудна особа, яка досягла 16 років.

Суб'єктивна сторона характеризується виною у формі прямого умислу.

Склад КП є закінченим з Злочин вважається закінченим з моменту початку використання спеціальних технічних засобів негласного отримання інформації.

Склад КП – за ч. 2 є матеріальним.

Кваліфікуючі ознаки:

- 1) дії, вчинені повторно;
- 2) або за попередньою змовою групою осіб.

Особливо кваліфікуючі ознаки:

- 1) Дії, передбачені частиною першою або другою цієї статті, вчинені організованою групою або якщо вони заподіяли істотну шкоду охоронюваним законом правам, свободам чи інтересам окремих громадян, державним чи громадським інтересам або інтересам окремих юридичних осіб.

Схема 3. 2. 31. Незаконні придбання, збут або використання спеціальних технічних засобів отримання інформації (ст. 359 КК).

Ст. 359 КК (терміни, визначення та роз'яснення):

Покарання:

Ч. 1 – караються штрафом від двохсот до тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або обмеженням волі на строк до чотирьох років, або позбавленням волі на той самий строк.

Ч. 2 – караються позбавленням волі на строк від чотирьох до семи років.

Ч. 3 - караються позбавленням волі на строк від семи до десяти років.

Ст. 360 КК (терміни, визначення та роз'яснення):

Майнова шкода визнається заподіяною у великому розмірі, якщо її розмір у тисячу і більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян.

Тяжкими наслідками вважаються дії, що спричинили припинення надання телекомунікаційних послуг на критично важливі об'єкти інфраструктури.

Покарання:

Ч. 1 – караються штрафом від однієї тисячі до трьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадськими роботами на строк до ста двадцяти годин, або обмеженням волі на строк від одного до трьох років.

Ч. 2 – караються штрафом від трьох тисяч до десяти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або позбавленням волі на строк від трьох до п'яти років.

Ч. 3 - караються штрафом від п'ятнадцяти тисяч до двадцяти п'яти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або позбавленням волі на строк від шести до восьми років.

УМИСНЕ ПОШКОДЖЕННЯ АБО РУЙНУВАННЯ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНОЇ МЕРЕЖІ ЧИ ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЇ, ЧИ СПОРУД ЕЛЕКТРОЗВ'ЯЗКУ, ЩО ВХОДЯТЬ ДО СКЛАДУ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНОЇ МЕРЕЖІ, ЯКЩО ТАКІ ДІЇ СПРИЧИНИЛИ ПРИПИНЕННЯ НАДАННЯ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНИХ ПОСЛУГ, -
(Ч. 1СТ. 359 КК)

Безпосередній основний об'єкт: є встановлений порядок забезпечення інформаційного обміну за допомогою засобів електричного зв'язку.

Предмет: 1) лінії зв'язку (кабельні, радіорелейні, повітряні, проводового мовлення);
2) споруди та обладнання, які входять до складу ліній зв'язку.

Об'єктивна сторона: полягає в умисному пошкодженні кабельної, радіорелейної, повітряних ліній зв'язку, проводового мовлення або споруд чи обладнання, які входять до їх складу, якщо воно, спричинило тимчасове припинення зв'язку.

Пошкодження – це порушення роботи кабельної, радіорелейної, повітряних ліній зв'язку, проводового мовлення або споруд чи обладнання, які входять до їх складу.

Електричний зв'язок – це будь-яка передача, прийом знаків, сигналів, сполучень, письмового тексту тощо.

Лінії зв'язку – це кабельні, радіорелейні, повітряні лінії зв'язку.

Споруди зв'язку – це споруди, вежі, антени, повітряні й кабельні лінії, проміжні та кінцеві пристрої, що використовуються в лініях зв'язку для організації різного виду зв'язку.

Суб'єкт загальний, фізична осудна особа, яка досягла 16 років.

Суб'єктивна сторона характеризується виною у формі прямого умислу.

Склад матеріальний, **КП** є закінченим з моменту пошкодження предмету злочину.

Кваліфікуючі ознаки: Ч. 2

- 1) ті самі дії, вчинені повторно;
- 2) або за попередньою змовою групою осіб
- 3) або загальнонебезпечним способом.

Особливо кваліфікуючі ознаки Ч. 3:

- 1) Дії, передбачені частиною першою або другою цієї статті, якщо вони заподіяли майнову шкоду у великому розмірі або спричинили тяжкі наслідки

Схема 3. 2. 32. Умисне пошкодження або руйнування телекомунікаційної мережі (ст. 360 КК).

ІНШІ КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ АВТОРИТЕТУ ДЕРЖАВИ ТА ДІЯЛЬНОСТІ ОБ'ЄДНАНЬ ГРОМАДЯН

ПРОПОЗИЦІЯ ЧИ ОБІЦЯНКА ПРАЦІВНИКОВІ ПІДПРИЄМСТВА, УСТАНОВИ ЧИ ОРГАНІЗАЦІЇ, ЯКИЙ НЕ Є СЛУЖБОВОЮ ОСОБОЮ, АБО ОСОБІ, ЯКА ПРАЦЮЄ НА КОРИСТЬ ПІДПРИЄМСТВА, УСТАНОВИ ЧИ ОРГАНІЗАЦІЇ, НАДАТИ ЙОМУ (ЇЙ) АБО ТРЕТІЙ ОСОБІ НЕПРАВОМІРНУ ВИГОДУ, А ТАК САМО НАДАННЯ ТАКОЇ ВИГОДИ ЗА ВЧИНЕННЯ ЧИ НЕВЧИНЕННЯ ПРАЦІВНИКОМ БУДЬ-ЯКИХ ДІЙ З ВИКОРИСТАННЯМ СТАНОВИЩА, ЯКЕ ВІН ЗАЙМАЄ, АБО ОСОБОЮ, ЯКА ПРАЦЮЄ НА КОРИСТЬ ПІДПРИЄМСТВА, УСТАНОВИ ЧИ ОРГАНІЗАЦІЇ, В ІНТЕРЕСАХ ТОГО, ХТО ПРОПОНУЄ, ОБІЦЯЄ ЧИ НАДАЄ ТАКУ ВИГОДУ, АБО В ІНТЕРЕСАХ ТРЕТЬОЇ ОСОБИ - (Ч. 1, СТ. 354 КК)

Родовий об'єкт: є авторитет органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян.

Безпосередній об'єкт: є авторитет підприємств, установ чи організацій незалежно від форми їх власності.

Предмет: є *неправомірна вигода*, під якою слід розуміти грошові кошти чи інше майно, переваги, пільги, послуги, нематеріальні активи, будь-які інші вигоди нематеріального чи негрошового характеру, які пропонують, обіцяють, надають чи одержують без законних на те підстав (п. 2 примітки до ст. 354 КК України).

Неправомірна вигода може мати не тільки відкриту, а й приховану форму (зокрема, вигляд зовні законної угоди, безпідставного нарахування заробітної плати чи премій, нееквівалентної оплати послуг різного характеру (консультації, експертизи тощо).

Суб'єкт загальний - загальний, тобто фізична осудна особа 16-річного віку (у разі вчинення злочину, передбаченого частинами 1 і 2 ст. 354 КК України),

Суб'єктивна сторона характеризується виною у формі прямого умислу. .

Об'єктивна сторона: характеризується діянням, у формі:

Пропозиція працівникові підприємства, установи чи організації, який не є службовою особою, або особі, яка працює на користь підприємства, установи чи організації, надати йому (їй) або третій особі неправомірну вигоду за вчинення чи невчинення працівником будь-яких дій з використанням становища, яке він займає, або особою, яка працює на користь підприємства, установи чи організації, в інтересах того, хто пропонує, обіцяє чи надає таку вигоду, або в інтересах третьої особи; обіцянка надати неправомірну вигоду згаданим вище працівникові чи особі за вказану поведінку та у визначених інтересах; надання неправомірної вигоди згаданим вище працівникові чи особі за вказану поведінку та у визначених інтересах (ч. 1 ст. 354 КК України).

Кваліфікуючі ознаки: Ч. 2 - дії, вчинені повторно або за попередньою змовою групою осіб,

Схема 3. 2. 33. Підкуп працівника підприємства, установи чи організації (ч. 1, ст. 354 КК).

ПРИЙНЯТТЯ ПРОПОЗИЦІЇ, ОБІЦЯНКИ АБО ОДЕРЖАННЯ ПРАЦІВНИКОМ ПІДПРИЄМСТВА, УСТАНОВИ ЧИ ОРГАНІЗАЦІЇ, ЯКИЙ НЕ Є СЛУЖБОВОЮ ОСОБОЮ, АБО ОСОБОЮ, ЯКА ПРАЦЮЄ НА КОРИСТЬ ПІДПРИЄМСТВА, УСТАНОВИ ЧИ ОРГАНІЗАЦІЇ, НЕПРАВОМІРНОЇ ВИГОДИ, А ТАК САМО ПРОХАННЯ НАДАТИ ТАКУ ВИГОДУ ДЛЯ СЕБЕ ЧИ ТРЕТЬОЇ ОСОБИ ЗА ВЧИНЕННЯ ЧИ НЕВЧИНЕННЯ БУДЬ-ЯКИХ ДІЙ З ВИКОРИСТАННЯМ СТАНОВИЩА, ЯКЕ ЗАЙМАЄ ПРАЦІВНИК НА ПІДПРИЄМСТВІ, В УСТАНОВІ ЧИ ОРГАНІЗАЦІЇ, АБО У ЗВ'ЯЗКУ З ДІЯЛЬНІСТЮ ОСОБИ НА КОРИСТЬ ПІДПРИЄМСТВА, УСТАНОВИ ЧИ ОРГАНІЗАЦІЇ, В ІНТЕРЕСАХ ТОГО, ХТО ПРОПОНУЄ, ОБІЦЯЄ ЧИ НАДАЄ ТАКУ ВИГОДУ, АБО В ІНТЕРЕСАХ ТРЕТЬОЇ ОСОБИ (Ч. 3, СТ. 354 КК)

Родовий об'єкт: є авторитет органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян.

Безпосередній об'єкт: є авторитет підприємств, установ чи організацій незалежно від форми їх власності.

Предмет: є *неправомірна вигода*, під якою слід розуміти грошові кошти чи інше майно, переваги, пільги, послуги, нематеріальні активи, будь-які інші вигоди нематеріального чи негрошового характеру, які пропонують, обіцяють, надають чи одержують без законних на те підстав (п. 2 примітки до ст. 354 КК України).

Неправомірна вигода може мати не тільки відкриту, а й приховану форму (зокрема, вигляд зовні законної угоди, безпідставного нарахування заробітної плати чи премій, нееквівалентної оплати послуг різного характеру (консультації, експертизи тощо).

Суб'єкт спеціальний – працівник підприємства, установи чи організації, який не є службовою особою, або особа, яка працює на користь підприємства, установи чи організації (у разі вчинення злочину, передбаченого частинами 3 і 4 ст. 354 КК України).

Суб'єктивна сторона Ч. 3 і 4 цієї статті, з прямим умислом і корисливим мотивом.

Кваліфікуючі ознаки: Ч. 4 Дії, передбачені частиною третьою цієї статті, вчинені повторно або за попередньою змовою групою осіб чи поєднані з вимаганням неправомірної вигоди

Об'єктивна сторона: характеризується діянням, у формі:

- Прийняття пропозиції працівником підприємства, установи чи організації, який не є службовою особою, або особою, яка працює на користь підприємства, установи чи організації, неправомірної вигоди, за вчинення чи невчинення будь-яких дій з використанням становища, яке займає працівник на підприємстві, в установі чи організації, або у зв'язку з діяльністю особи на користь підприємства, установи чи організації, в інтересах того, хто пропонує, обіцяє чи надає таку вигоду, або в інтересах третьої особи; прийняття обіцянки згаданими вище працівником чи особою за вказану поведінку та у визначених інтересах; одержання неправомірної вигоди згаданими вище працівником чи особою за вказану поведінку та у визначених інтересах; прохання згаданими вище працівником чи особою надати неправомірну вигоду за вказану поведінку та у визначених інтересах (ч. 2 ст. 354 КК України).

Схема 3. 2. 34. Підкуп працівника підприємства, установи чи організації (ст. 354 КК).

Ст. 354 КК (терміни, визначення та роз'яснення):

Надання неправомірної вигоди – це безпосереднє її передавання працівникові підприємства, установи чи організації, який не є службовою особою, або особі, яка працює на користь підприємства, установи чи організації.

Прийняття пропозиції неправомірної вигоди – згода (погодження) працівника підприємства, установи чи організації, який не є службовою особою, або особи, яка працює на користь підприємства, установи чи організації, на її надання. Таке погодження може бути здійснено будь-яким способом (наприклад, усно, письмово, жестом тощо).

Прийняття обіцянки неправомірної вигоди – згода (погодження) згаданих вище працівника чи особи на її надання з повідомленням про час, місце, спосіб його вчинення.

Одержання неправомірної вигоди – отримання (набуття, приймання) її цілком або хоча б частки такої вигоди згаданими вище працівником чи особою.

Прохання надати неправомірну вигоду – звернення згаданих вище працівника чи особи до того, хто потенційно здатний її надати, із клопотанням (закликом) про вчинення таких дій.

Кримінальне правопорушення закінченим з моменту висловлення лише пропозиції надання неправомірної вигоди або обіцянки її надати, або з моменту прийняття пропозиції неправомірної вигоди, або прийняття обіцянки її надати, або з моменту висловлення прохання щодо її надання, або з моменту надання неправомірної вигоди чи з моменту її одержання (формальний склад).

Ст. 354 КК (терміни, визначення та роз'яснення):

Під пропозицією у статтях 354, 368, 368³-370 слід розуміти висловлення працівнику підприємства, установи чи організації, особі, яка надає публічні послуги, або службовій особі наміру про надання неправомірної вигоди, а під обіцянкою - висловлення такого наміру з повідомленням про час, місце, спосіб надання неправомірної вигоди.

Під вимаганням неправомірної вигоди слід розуміти вимогу щодо надання неправомірної вигоди з погрозою вчинення дій або бездіяльності з використанням свого становища, наданих повноважень, влади, службового становища стосовно особи, яка надає неправомірну вигоду, або умисне створення умов, за яких особа вимушена надати неправомірну вигоду з метою запобігання шкідливим наслідкам щодо своїх прав і законних інтересів.

Особа, яка запропонувала, пообіцяла або надала неправомірну вигоду, **звільняється від кримінальної відповідальності** за злочини, передбачені статтями 354, 368³, 368⁴, 369, 369² цього Кодексу, якщо після пропозиції, обіцянки чи надання неправомірної вигоди вона - до отримання з інших джерел інформації про цей злочин органом, службова особа якого згідно із законом наділена правом повідомляти про підозру, - добровільно заявила про те, що сталося, такому органу та активно сприяла розкриттю злочину, вчиненого особою, яка одержала неправомірну вигоду або прийняла її пропозицію чи обіцянку. Зазначене звільнення не застосовується у разі, якщо пропозиція, обіцянка чи надання неправомірної вигоди були вчинені по відношенню до осіб, визначених у частині четвертій [статті 18](#) цього Кодексу.

Ст. 354 КК (терміни, визначення та роз'яснення):

Під особою, яка працює на користь підприємства, установи, організації, слід розуміти особу, яка виконує роботу або надає послугу відповідно до договору з таким підприємством, установою, організацією.

Покарання⁴

Ч. 1 – караються штрафом від ста до двохсот п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадськими роботами на строк до ста годин, або виправними роботами на строк до одного року, або обмеженням волі на строк до двох років, або позбавленням волі на той самий строк.

Ч. 2 – караються штрафом від двохсот п'ятдесяти до п'ятисот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадськими роботами на строк від ста до двохсот годин, або виправними роботами на строк до двох років, або обмеженням волі на строк до трьох років, або позбавленням волі на той самий строк.

Ч. 3 – караються штрафом від двохсот п'ятдесяти до п'ятисот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадськими роботами на строк від ста до двохсот годин, або обмеженням волі на строк до двох років, або позбавленням волі на той самий строк.

Ч. 4 - караються штрафом від п'ятисот до семисот п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадськими роботами на строк від ста шістдесяти до двохсот сорока годин, або обмеженням волі на строк до трьох років, або позбавленням волі на той самий строк.

ПРИМУШУВАННЯ ДО ВИКОНАННЯ ЧИ НЕВИКОНАННЯ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ, ТОБТО ВИМОГА ВИКОНАТИ ЧИ НЕ ВИКОНАТИ ДОГОВІР, УГОДУ ЧИ ІНШЕ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВЕ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ З ПОГРОЗОЮ НАСИЛЬСТВА НАД ПОТЕРПІЛИМ АБО ЙОГО БЛИЗЬКИМИ РОДИЧАМИ, ПОШКОДЖЕННЯ ЧИ ЗНИЩЕННЯ ЇХ МАЙНА ЗА ВІДСУТНОСТІ ОЗНАК ВИМАГАННЯ, - (Ч. 1, СТ. 355 КК)

Безпосередній об'єкт: є встановлений порядок виконання цивільно-правових зобов'язань, обов'язковим додатковим - психічна чи тілесна недоторканість, воля, здоров'я людини, право власності (залежно від конкретного змісту погрози, якою супроводжується примушування до виконання чи невиконання цивільно-правових зобов'язань).

↓

Суб'єкт загальний – тобто фізична осудна особа з 16- річного віку

Суб'єктивна сторона
Ч. 3 і 4 цієї статті, з прямим умислом, мотив на кваліфікацію не впливає.

Об'єктивна сторона: характеризується активними діями винного, що виражаються у вимозі виконати чи не виконувати цивільно-правове зобов'язання. Зміст такого примушування складають дві взаємопов'язані дії:

- 1) вимога виконати чинне виконати договір, угоду чи інше цивільно-правове зобов'язання;
- 2) погроза застосувати насильство, пошкодити чи знищити майно.

Кваліфікуючі ознаки:

- 1) повторно;
 - 2) за попередньою змовою групою осіб;
 - 3) із погрозою вбивства чи заподіяння тяжких тілесних ушкоджень;
 - 4) у поєднанні з насильством, що не є небезпечним для життя і здоров'я;
 - 5) у поєднанні з пошкодженням чи знищенням майна (ч. 2 ст. 355), а **особливо кваліфікуючими** - вчинення його;
- 1) організованою групою;
 - 2) у поєднанні з насильством, небезпечним для життя чи здоров'я;
 - 3) завдання ним великої шкоди чи спричинення інших тяжких наслідків (ч. 3 ст. 355).

Покарання: Ч. 1 - карається виправними роботами на строк до двох років або арештом на строк до шести місяців, або обмеженням волі на строк до двох років.

Ч. 2 - карається позбавленням волі на строк від трьох до п'яти років.

Ч. 3 - карається позбавленням волі на строк від чотирьох до восьми років.

Схема 3. 2. 33Примушування до виконання чи невиконання цивільно-правових зобов'язань (ст. 355 КК).

САМОПРАВСТВО, ТОБТО САМОВІЛЬНЕ, ВСУПЕРЕЧ УСТАНОВЛЕНОМУ ЗАКОНОМ ПОРЯДКУ, ВЧИНЕННЯ БУДЬ-ЯКИХ ДІЙ, ПРАВОМІРНІСТЬ ЯКИХ ОСПОРЮЄТЬСЯ ОКРЕМИМ ГРОМАДЯНИНОМ АБО ПІДПРИЄМСТВОМ, УСТАНОВОЮ ЧИ ОРГАНІЗАЦІЄЮ, ЯКЩО ТАКИМИ ДІЯМИ БУЛА ЗАПОДІЯНА ЗНАЧНА ШКОДА ІНТЕРЕСАМ ГРОМАДЯНИНА, ДЕРЖАВНИМ ЧИ ГРОМАДСЬКИМ ІНТЕРЕСАМ АБО ІНТЕРЕСАМ ВЛАСНИКА, -(СТ. 356 КК)

Безпосередній об'єкт: є встановлений законодавством порядок реалізації громадянами своїх прав та обов'язків, нормальна управлінська діяльність і авторитет органів державної влади та органів місцевого самоврядування.

Об'єктивна сторона: характеризується сукупністю таких ознак:

- 1) самовільним, всупереч встановленому законом порядку, вчиненням будь-яких дій;
- 2) оспорюваністю правомірності цих дій з боку інших громадян або юридичних осіб;
- 3) заподіянням такими діями значної шкоди правоохоронюваним інтересам;
- 4) причинним зв'язком між діями винної особи та значноюшкодою.

Суб'єктзагальний – тобто фізична осудна особа з 16- річного віку

Суб'єктивна сторона

Ч. 3 і 4 цієї статті, з прямим умислом, мотив на кваліфікацію не впливає.

Покарання: карається штрафом до п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк до двох років, або арештом на строк до трьох місяців.

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Родовий об'єкт кримінальних правопорушень проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян.
2. Родовий об'єкт кримінальних правопорушень проти журналістів.
3. Який порядок використання державних символів.
4. Чим характеризується об'єктивна сторона переважної більшості кримінальних правопорушень проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян.
5. Особливості складів кримінальних правопорушень пов'язаних з перешкоджанням діяльності організацій та об'єднань громадян
6. Відмежування погрози або насильства щодо працівника правоохоронного органу від втручання у діяльність працівника правоохоронного органу.
7. Поняття державного чи громадського діяча як потерпілого від кримінальному правопорушенню, передбаченого ст. 346 КК України
8. Відмінність «Примушування до виконання чи невиконання цивільно-правових зобов'язань» від «Самоправства» та «Зловживання владою або службовим становищем».
9. Особливості предмету складу кримінальному правопорушенню, передбаченого ст. 357 КК України «Викрадення, привласнення, вимагання документів, штампів, печаток, заволодіння ними шляхом шахрайства чи зловживання службовим становищем або їх пошкодження.
10. Особливості безпосередніх об'єктів кримінальних правопорушень проти представників влади, працівників правоохоронних органів (їх близьких родичів) та членів громадських формувань і військовослужбовців.

3. 3. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ПРАВОСУДДЯ

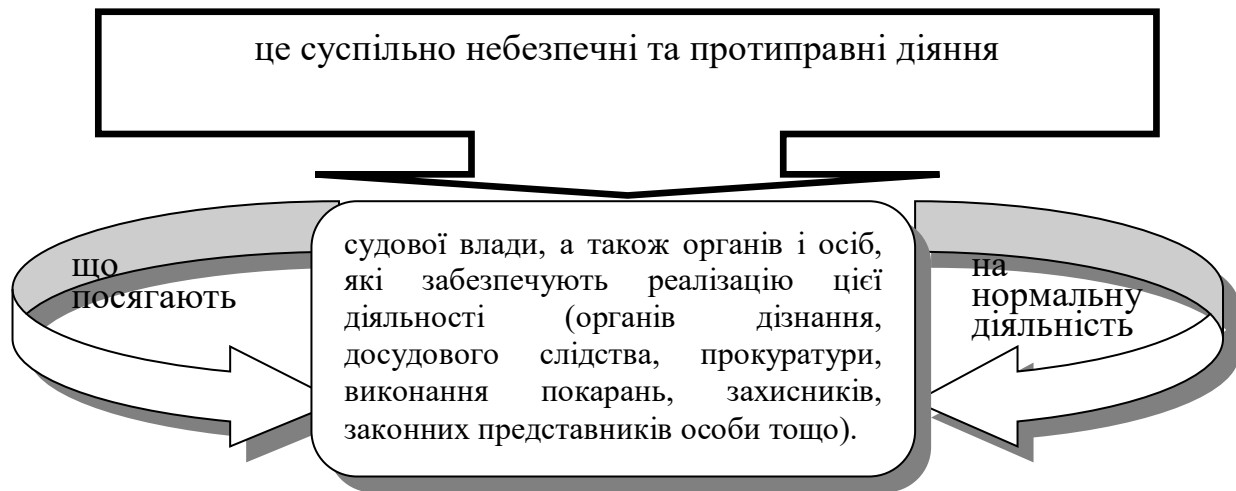

Схема 3. 3. 1. Кримінальні правопорушення проти правосуддя

Схема 3. 3. 2. Суспільна небезпека кримінальних правопорушень проти правосуддя

Кримінальні правопорушення, які посягають на конституційні принципи діяльності органів досудового слідства, дізнання, прокуратури і суду:

«Завідомо незаконні затримання, привід, домашній арешт або тримання під вартою» (ст. 371 КК); «Притягнення завідомо невинного до кримінальної відповідальності» (ст. 372 КК); «Порушення права на захист» (ст. 374 КК); «Постановлення суддею (суддями) завідомо неправосудного вироку, рішення, ухвали або постанови» (ст. 375 КК); «Втручання в діяльність судових органів» (ст. 376 КК); «Втручання в діяльність захисника чи представника особи» (ст. 397 КК), «Представництво в суді без повноважень» (ст. 400-1 КК).

Кримінальні правопорушення, які посягають на життя, здоров'я, особисту безпеку, майно суддів, засідателів та інших учасників судочинства: «Погроза або насильство щодо судді, народного засідателя чи присяжного» (ст. 377КК); «Умисне знищення або пошкодження майна судді, народного засідателя чи присяжного» (ст. 378 КК); «Посягання на життя судді, народного засідателя чи присяжного у зв'язку з їх діяльністю, пов'язаною із здійсненням правосуддя» (ст. 379 КК); «Погроза або насильство щодо захисника чи представника особи» (ст. 398 КК); «Умисне знищення або пошкодження майна захисника чи представника особи» (ст. 399 КК), «Посягання на життя захисника чи представника особи у зв'язку з діяльністю, пов'язаною з наданням правової допомоги» (ст. 400 КК);

Кримінальні правопорушення, які перешкоджають одержанню достовірних доказів та істинних висновків у справі: «Примушування давати показання» (ст. 373 КК); «Завідомо неправдиве повідомлення про вчинення кримінальному правопорушенню» (ст. 383 КК); «Завідомо неправдиве показання» (ст. 384 КК); «Відмова свідка від давання показань або відмова експерта чи перекладача від виконання покладених на них обов'язків» (ст. 385КК); «Перешкоджання з'явленню свідка, потерпілого, експерта, примушування їх до відмови від давання показань чи висновку» (ст. 386КК).

Кримінальні правопорушення, що перешкоджають своєчасному розкриттю та недопущенню кримінальному правопорушенню: «Невжиття заходів безпеки щодо осіб, взятих під захист» (ст. 380 КК); «Розголошення відомостей про заходи безпеки щодо особи, взятої під захист» (ст. 381КК); «Розголошення даних досудового слідства або дізнання» (ст. 387) КК; «Приховування кримінальному правопорушенню» (ст. 396)

Кримінальні правопорушення, які перешкоджають виконанню вироку (рішення) і призначеного ним покарання: «Це невиконання судового рішення» (ст. 382 КК); «Приховування майна» (ст. 388 КК); «Ухилення від покарання, не пов'язаного з позбавленням волі» (ст. 389КК); «Ухилення від відбування покарання у виді обмеження волі та у виді позбавлення волі» (ст. 390 КК); «Злісна непокора вимогам адміністрації виправної установи» (ст. 391 КК); «Дії, що дезорганізують роботу виправних Установ (ст. 392 КК); «Втеча з місця позбавлення волі або з-під варти» (ст. 393 КК); «Втеча із спеціалізованого лікувального закладу» (ст. 394).

Схема 3. 3. 3. Кримінальні правопорушення проти правосуддя

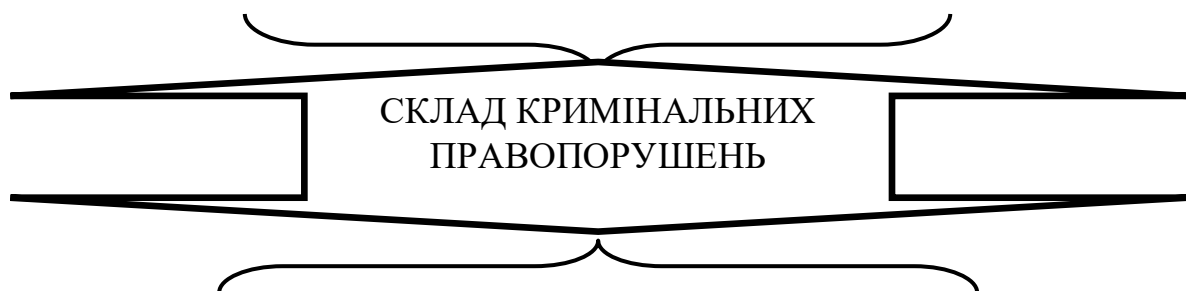
РОДОВИЙ ОБ'ЄКТ: суспільні відносини, що забезпечують нормальну діяльність судової влади з приводу відправлення правосуддя, а також органів і осіб, що сприяють процесуальній діяльності з виконання судом функцій правосуддя, а також органів, що виконують винесені судами вироки, ухвали, постанови та інші судові рішення.

Додатковий факультативний об'єкт: честь та гідність особи, її життя і здоров'я, майнові блага.

Предмет кримінальному правопорушенню – притаманний не всім кримінальним правопорушенням.

Спец. потерпілий – містить більшість статей, зокрема це може бути свідок, потерпілий, підозрюваний, обвинувачений, працівники правоохоронних органів, захисник, експерт, суддя тощо

ОБ'ЄКТ

ОБ'ЄКТИВНА СТОРОНА

Суспільно небезпечне діяння – більшість кримінальних правопорушень вчиняються шляхом дії, деякі вчиняються шляхом бездіяльності (ст. 380, 382, 389, ч. 2,3 ст. 390, ст. 391, 395 КК).

Більшість кримінальних правопорушень сконструйовані як формальні склади, деякі як матеріальні склади (ст. 381, 399 КК тощо)

Спосіб – штучне створення доказів (ч. 2 ст. 372, 383, 384 КК), підпал, вибух або інший загально небезпечний спосіб (ч. 2 ст. 378, ч. 2 ст. 399 КК) тощо

Обстановка – при допиті (ст. 373 КК), під час проведення дізнання, досудового слідства (ст. 384, 385 КК), у зв'язку з діяльністю пов'язаною з наданням правової допомоги (ст. 398, 399, 400 КК) тощо

СУБ'ЄКТ:

ЗАГАЛЬНИЙ: як правило, фізична осудна особа, яка досягла 16 річного віку, тобто загальний суб'єкт (ст. 376, 377, 397-399 КК).

Понижений вік – 14 р. (ч. 2 і 3 ст. 377, ч. 2 ст. 378, ст. 379, ч. 2 і 3 ст. 398, ч. 2 і 3 ст. 399, ст. 400 КК)

СПЕЦІАЛЬНИЙ:

службові особи, що працюють у сфері правосуддя – дізнавачі, слідчі, прокурори, судді, працівники підрозділів, які здійснюють оперативно-розшукову діяльність

- (ст. 371-375, ч. 2 ст. 383 КК),
- інші службові особи (ч. 2 ст. 376, ст. 380-382, ч. 2 ст. 397 КК),
- особи залучені до сфери правосуддя – потерпілий, експерт, свідок, засуджений тощо (ст. 383-385, 393 КК) тощо

СУБ'ЄКТ:

**СКЛАД
КРИМІНАЛЬНИХ
ПРАВОПОРУШЕНЬ**

СУБ'ЄКТИВНА СТОРОНА:

СУБ'ЄКТИВНА СТОРОНА:

Абсолютна більшість кримінальних правопорушень характеризується умисною формою вини у вигляді прямого умислу.

Змішана форма вини – ч. 3 ст. 371, ч. 2 ст. 374, ч. 2 ст. 375, ч. 2 ст. 378, ч. 2 ст. 382, ч. 2 і 3 с. 399 КК.

Необережна форма вини – ст. 380, 381 КК.

Мотив – корисливий або інші особисті інтереси (ч. 3 ст. 371, ч. 2 с. 375, ч. 2 с. 383, ч. 2 ст. 384), помста за діяльність або за дачу показань (ст. 377, 378, 379, 386, 398, 399, 400 КК).

Мета – перешкодити судді виконати службові обов'язки (ст. 376), одержати майнову вигоду чи позбутися певних матеріальних витрат (ч. 2 ст. 383), ухилитися від відбування покарання (ст. 389, 390 КК) тощо

Схема 3. 3. 5. Кримінальні правопорушення проти правосуддя

КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ, ЯКІ ПОСЯГАЮТЬ НА КОНСТИТУЦІЙНІ ПРИНЦИПИ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ДОСУДОВОГО СЛІДСТВА, ДІЗНАННЯ, ПРОКУРАТУРИ І СУДУ

ЗАВІДОМО НЕЗАКОННІ ЗАТРИМАННЯ, ПРИВІД, ДОМАШНІЙ АРЕШТ АБО ТРИМАННЯ ПІД ВАРТОЮ (ст. 371)

Безпосередній об'єкт: є правосуддя в частині забезпечення законного затримання, приводу, арешту або тримання під вартою, а також конституційне право людини на свободу і особисту недоторканність.

Додатковий факультативний об'єкт: честь та гідність особи, її життя і здоров'я, майнові блага.

Потерпілий: підозрюваний, обвинувачений, підсудний, свідок і потерпілий.

Об'єктивна сторона: характеризується активними діями винного, у формах -
Ч. 1: 1) Завідомо незаконне затримання;
2) завідомо незаконний привід.

Ч. 2 :1) Завідомо незаконний домашній арешт;
2) Завідомо незаконне тримання під вартою.

Незаконним вважається здійснення процесуальних заходів не на підставах чи не в порядку, який врегульовано законом.

Суб'єкт спеціальний – службова особа органу дізнання, слідчий, прокурор, а у випадку завідомо незаконного тримання під вартою – також начальник місця попереднього ув'язнення.

Суб'єктивна сторона характеризується прямим умислом. Мотиви та мета, які переслідувалися при цьому, на кваліфікацію не впливають.

Кваліфікуючі ознаки:

Дії, передбачені частинами першою або другою статті 371 КК, якщо вони:

- 1) спричинили тяжкі наслідки; 2) були вчинені з корисливих мотивів; 3) були вчинені в інших особистих інтересах.

Домашній арешт полягає в забороні підозрюваному, обвинуваченому залишати житло цілодобово або у певний період доби.

Затримання – це тимчасовий **запобіжний захід**, який обирається органом досудового слідства чи органом **дізнання** в разі нагальної потреби запобігти злочину чи припинити його і який полягає в тому, що особа, яка затримується, позбавляється волі на певний термін.

Тримання під вартою є винятковим запобіжним заходом, який застосовується виключно у разі, якщо прокурор доведе, що жоден із більш м'яких запобіжних заходів не зможе запобігти ризикам, передбаченим [статтею 177](#) цього КПК, крім випадків, передбачених частиною п'ятою статті 176 цього КПК.

Привід - належно викликаний свідок, який без поважних причин не з'явився на судове засідання або не повідомив про причини неявки, може бути підданий приводу через відповідні органи Національної поліції України з відшкодуванням у дохід держави витрат на його здійснення.

Покарання:

Дії, передбачені Ч. 1 ст. 371 КК караються позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до п'яти років або обмеженням волі на строк до трьох років.

Дії, передбачені Ч. 2 ст. 371 КК карається обмеженням волі на строк від трьох до п'яти років або позбавленням волі на той самий строк.

Дії, передбачені Ч. 3 ст. 371 КК караються позбавленням волі на строк від п'яти до десяти років з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

Схема 3. 3. 6. Завідомо незаконні затримання, привід, домашній арешт або тримання під вартою (СТ. 371 КК).

ПРИТЯГНЕННЯ ЗАВІДОМО НЕВИННОГО ДО КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ (ст. 372)

Безпосередній об'єкт: правосуддя в частині забезпечення доведеності вини, а також конституційне праволюдності на те, що вона не буде піддана кримінальному покаранню, доки її вини не буде доведено в законному порядку і встановлено обвинувальним вироком суду.

Потерпілий невинна особа. .

Об'єктивна сторона: характеризується активними діями винного, у формах - Ч. 1:

1) Притягнення завідомо невинного до кримінальної відповідальності.

Притягнення до кримінальної відповідальності як стадія кримінального переслідування починається з моменту пред'явлення особі обвинувачення у вчиненні кримінального правопорушення.

Завідомість незаконного притягнення до кримінальної відповідальності має місце у разі відсутності:

- події кримінальному правопорушенню, за який особа притягується до кримінальної відповідальності;
- складу кримінальному правопорушенню у діянні особи, що притягується до кримінальної відповідальності;
- доказів вини особи, яка притягується до кримінальної відповідальності;
- доказів, які свідчать про невинність такої особи.

Покарання:

Діяння, передбачене Ч. 1 ст. 372 КК карається обмеженням волі на строк до п'яти років або позбавленням волі на той самий строк.

Суб'єкт спеціальний – слідчий, прокурор чи інша уповноважена на те законом особа.

Суб'єктивна сторона характеризується прямим умислом. Умислом винного охоплюється те, що насправді відсутні докази, які вказують на вчинення даного злочину саме цією особою, або взагалі відсутня подія злочину, за який особа притягується до кримінальної відповідальності. **Мотив** – корисливий (помста, заздрість, бажання отримати матеріальні вигоди тощо).

Кваліфікуючі ознаки:

те саме діяння, поєднане з:
1) обвинуваченням у вчиненні тяжкого або особливо тяжкого злочину;

2) зі штучним створенням доказів обвинувачення або іншою фальсифікацією.

Діяння, передбачене Ч. 2 ст. 372 КК карається позбавленням волі на строк від п'яти до десяти років.

Склад формальний: КП закінчено з моменту оголошення невинній особі постанови про притягнення як обвинуваченого за вчинення кримінального правопорушення, якого вона не вчиняла, незалежно від подальшої долі кримінального провадження.

Схема 3. 3. 7. Притягнення завідомо невинного до кримінальної відповідальності (ст. 372 КК).

ПОРУШЕННЯ ПРАВА НА ЗАХИСТ (ст. 374)

Безпосередній об'єкт: правосуддя в частині забезпечення доведеності вини, а також конституційне праволюдності на захист і те, що вона не буде піддана кримінальному покаранню, доки її вину не буде доведено в законному порядку і встановлено обвинувальним вироком суду.
Додатковий факультативний об'єкт: честь та гідність особи, її життя і здоров'я, майнові блага
Потерпілий: особа, що має право на захист: підозрюваний, обвинувачений, підсудний.

Суб'єкт спеціальний – слідчий, прокурор чи інша уповноважена на те законом особа.

Суб'єктивна сторона характеризується прямим умислом. Особа усвідомлює суспільну небезпекусвого діяння, та настання небезпечних наслідків і бажає їх настання

Об'єктивна сторона: характеризується активними діями винного, у формах - Ч. 1:

- 1) недопущення;
- 2) ненадання своєчасно захисника;
- 3) інше грубе порушення права підозрюваного, обвинуваченого на захист.

Недопущення – це відмова підозрюваному, обвинуваченому, підсудному в запрошенні адвоката взагалі, психічному впливі відмовитися, відмові замінити захисника іншим.

Ненадання своєчасно захисника – відмова у побаченні зі захисником до першого допиту, несвоєчасне залучення захисника тощо.

Іншим грубим порушенням буде обмеження кількості і тривалості побачень; бути присутнім захиснику при допитах та інших діях; відмова захиснику в ознайомленні з матеріалами затримання тощо.

Кваліфікуючі ознаки:

ті саме дії, які призвели до:

- 1) засудження невинної у вчиненні кримінального правопорушення особи;
- 2) вчинені за попередньою змовою групою осіб;
- 3) такі що спричинили інші тяжкі наслідки

Дії, передбачене Ч. 2 ст. 372 КК караються позбавленням волі на строк від трьох до семи років з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

Склад формальний: КП закінчено з моменту з моменту вчинення зазначених дій

Покарання:

Діяння, передбачене Ч. 1 ст. 374 КК карається штрафом від однієї тисячі до чотирьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк до двох років, або арештом на строк до шести місяців, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років або без такого.

Схема 3. 3. 8. Порушення права на захист (ст. 374 КК).

ПОСТАНОВЛЕННЯ СУДДЕЮ (СУДДЯМИ) ЗАВІДОМО НЕПРАВОСУДНОГО ВИРОКУ, РІШЕННЯ, УХВАЛИ АБО ПОСТАНОВИ (ст.375 КК)

Безпосередній об'єкт: правосуддя в частині забезпечення доведеності вини, а також конституційне право людини на захист і те, що вона не буде піддана кримінальному покаранню, доки її вина не буде доведено в законному порядку і встановлено обвинувальним вироком суду.

Додатковий факультативний об'єкт: честь та гідність особи, її життя і здоров'я, майнові блага

Потерпілий: особа, що має право на захист: підозрюваний, обвинувачений, підсудний.

Предметом злочину є вирок, рішення, ухвала або постанова, що постановляються свлелею (свлляями).

Об'єктивна сторона: характеризується активними діями винного, полягає у –

– Постановленні суддею (суддями) завідомо неправосудного: вироку; рішення; ухвали; постанови.

– **Вирок** – рішення суду першої інстанції провинність або невинність відданої до суду особи.

– **Постанова** – рішення органу дізнання, слідчого прокурора, а також рішення, які виніс суддяодноособово, і рішення президії суду, Пленуму Верховного Суду України.

– **Ухвала** – всі рішення, крім вироку, які виніс суд першої інстанції в судових та розпорядчих засіданнях, і рішення, винесені судом апеляційної, касаційної інстанції, а також рішення колегії в кримінальних провадженнях Верховного Суду України.

Рішення означає постанову або розпорядження суду, який виносить вирок.

Вирок, ухвала чи постанова в кримінальному провадженні будуть неправосудними тоді, коли: засуджено невинного чи виправданого винного, призначено явно несправедливе покарання.

Суб'єкт спеціальний – суддя (судді).

Суб'єктивна сторона характеризується прямим умислом. Суддя усвідомлює що судовий акт, який приймається по суті справи, є неправосудним, і бажає його винесення.

Мотив: корисливий

Кваліфікуючі ознаки:

ті саме дії, що спричинили:

- 1) тяжкі наслідки;
- 2) вчинені з корисливих мотивів;
- 3) вчинені в інших особистих інтересах;
- 4) вчинені з метою перешкодження законній професійній діяльності журналіста,

Діяння, передбачене ч. 1 ст. 375 КК карається обмеженням волі на строк до п'яти років або позбавленням волі на строк від двох до п'яти років.

Дії, передбачені ч. 2 ст. 375 КК караються позбавленням волі на строк від п'яти до восьми років.

Склад формальний: КП закінчено з моменту з моменту вчинення зазначених дій

Схема 3. 3. 9. Постановлення суддею (суддями) завідомо неправосудного вироку, рішення, ухвали або постанови (ст.375 КК).

ВТРУЧАННЯ В ДІЯЛЬНІСТЬ СУДОВИХ ОРГАНІВ (ст. 376 КК).

Безпосередній об'єкт: порядок здійснення правосуддя в частині реалізації загального конституційного принципу незалежності суддів при здійсненні правосуддя.

Додатковий факультативний об'єкт: честь та гідність особи, її життя і здоров'я, майнові блага

Потерпілий: суддя.

Об'єктивна сторона: характеризується активними діями винного, полягає у –
- Втручання в будь-якій формі в діяльність судді з метою перешкодити виконанню ним службових обов'язків або добитися винесення неправосудного рішення.

Під втручанням розуміється вплив у будь-якій формі на суддю з метою перешкодити виконанню ним своїх службових обов'язків або добитися винесення неправосудного рішення.

До конкретних форм впливу можна віднести: прохання, вказівку, підкуп, критику судді в засобах масової інформації до вирішення конкретної справи у зв'язку з її розглядом, проведення пікетів, мітингів тощо.

Вплив на суддю може здійснюватись і через третіх осіб – близьких родичів, колег по роботі тощо. У випадках, коли формою впливу на суддю є погроза або насильство, вчинене за наявності підстав, підлягає кваліфікації за сукупністю злочинів, передбачених ст. 376 і ст. 377.

Обов'язкова ознака: мета - перешкодити виконанню ним службових обов'язків або добитися винесення неправосудного рішення.

Склад формальний: КП закінчено з моменту вчинення дій, які можуть бути оцінені як вплив, незалежно від їх результатів.

Суб'єкт загальний – осудна особа, яка досягла 16 років.

Суб'єктивна сторона характеризується прямим умислом. Суддя усвідомлює що судовий акт, який приймається по суті справи, є неправосудним, і бажає його винесення.

Мотив: корисливий

Кваліфікуючі ознаки:

ті саме дії, що спричинили:

- 1) тяжкі наслідки;
- 2) вчинені з корисливих мотивів;
- 3) вчинені в інших особистих інтересах;
- 4) вчинені з метою перешкодження законній професійній діяльності журналіста,

Діяння, передбачене ч. 1 ст. 376 КК карається штрафом від однієї тисячі до чотирьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк до двох років, або арештом на строк до шести місяців

Дії, передбачене ч. 2 ст. 376 КК караються позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до п'яти років або арештом на строк до шести місяців, або позбавленням волі на строк до трьох років.

Схема 3. 3. 10. Втручання в діяльність судових органів (ст. 376 КК).

НЕЗАКОННЕ ВТРУЧАННЯ В РОБОТУ АВТОМАТИЗОВАНИХ СИСТЕМ В ОРГАНАХ ТА УСТАНОВАХ СИСТЕМИ ПРАВОСУДДЯ (СТ. 376-1 КК).

Безпосередній об'єкт: порядок здійснення правосуддя щодо внесення до ЄСІТС інформації для:

- 1) об'єктивний і неупереджений розподіл матеріалів кримінального провадження між суддями з додержанням принципів черговості та однакової кількості проваджень для кожного судді;
- 2) визначення присяжних для судового розгляду з числа осіб, які внесені до списку присяжних;
- 3) надання фізичним та юридичним особам інформації про стан розгляду матеріалів кримінального провадження у порядку, передбаченому цим Кодексом;
- 4) реєстрацію вхідної і вихідної кореспонденції та етапів її руху;
- 5) участь учасників судового процесу у судовому засіданні в режимі відеоконференції.

Предмет: певна інформація, тобто відомості (дані), що вносяться до ЄСІТС (дата надходження позовної заяви, інформація про предмет спору та сторони у справі, про рух судових документів, дані про суддю, який розглядав справу тощо).

Об'єктивна сторона: характеризується активними діями винного, полягає у умисному:

- 1) внесенні неправдивих відомостей;
- 2) несвоєчасне внесення відомостей до Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи, іншої автоматизованої системи, що функціонує в суді, Вищій раді правосуддя, Вищій кваліфікаційній комісії суддів, Державній судовій адміністрації України, їх органах;
- 3) несанкціоновані дії з інформацією, що міститься в таких системах, чи інше втручання в роботу таких систем шляхом несанкціонованого доступу до таких систем,

Суб'єкт :

Загальний - будь-які фізичні осудні особи, що досягли 16-річного віку та вчинили цей злочин шляхом несанкціонованого оступу до ЄСІТС на підставі наказу голови відповідного суду.

Спеціальний – службова особа, яка має право доступу до цієї системи, або іншою особою шляхом несанкціонованого доступу до ЄСІТС.

Суб'єктивна сторона характеризується прямим умислом. Мотив і мета можуть бути різними і на кваліфікацію не впливають.

Кваліфікуючі ознаки: дії передбачені Ч. 1 ст. 376-1 КК: вчинені за попередньою змовою групою осіб. -

Діяння, передбачене Ч. 1 ст. 376-1 КК караються штрафом від шестисот до тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або обмеженням волі на строк від двох до п'яти років, або позбавленням волі на строк до трьох років, з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк від одного до трьох років.

Діяння, передбачене Ч. 2 ст. 376-1 КК караються обмеженням волі на строк від трьох до п'яти років або позбавленням волі на строк від трьох до шести років, з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк від двох до трьох років.

Склад формальний: КП закінчено з моменту вчинення однієї з дій передбачених у диспозиції ст. 376-1 КК України.

Схема 3. 3. 11. Втручання в діяльність судових органів (ст. 376-1 КК)

Єдина судова інформаційно-телекомунікаційна система (ЄСІТС): сукупність комп'ютерних програм, що забезпечують функціонування документообігу суду за допомогою використання відповідних програмно-апаратних комплексів судів, обіг інформації між судами різних інстанцій та спеціалізації, передачу інформації до центральних баз даних залежно від спеціалізації судів, захист на технологічних ланках від несанкціонованого доступу тощо.

Внесення неправдивих відомостей до ЄСІТС полягає у включенні до ЄСІТС інформації, що повністю або частково не відповідає дійсності. Зазначені відомості можуть, зокрема, стосуватися дати надходження документа до суду, предмета спору, сторін та інших учасників процесу, етапів проходження справи та матеріалів, строків розгляду, текстів судових рішень тощо.

Несвоєчасне внесення відомостей означає внесення до ЄСІТС інформації яка відповідає дійсності, але з порушенням встановлених для цього строків.

Несанкціоновані дії з інформацією, що міститься в ЄСІТС, - це вчинення винним будь-яких дій із зазначеною інформацією без відповідного дозволу.

Доступ до ЄСІТС надається суддям та працівникам апарату відповідного суду (які виступають користувачами ЄСІТС) залежно від їх функціональних обов'язків на підставі наказу голови суду (наприклад, ч. 4 ст. 151 КАС, ч. 4 ст. 35 КПК, ч. 2 ст. 111 ЦПК).

Інше втручання в роботу ЄСІТС полягає у будь-якому самочинному впливі на нормальну роботу системи («зламування» пароля; заміна, знищення, пошкодження або блокування відповідних інформаційних файлів чи каталогів; засмічення чи перекручування інформації; знеструмлення відповідної електромережі, що призвело до порушення безперебійної роботи системи тощо).

КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ, ЯКІ ПОСЯГАЮТЬ НА ЖИТТЯ, ЗДОРОВ'Я, ОСОБИСТУ БЕЗПЕКУ, МАЙНО СУДДІВ, ЗАСІДАТЕЛІВ ТА ІНШИХ УЧАСНИКІВ СУДОЧИНСТВА

ПОГРОЗА АБО НАСИЛЬСТВО ЩОДО СУДДІ, НАРОДНОГО ЗАСІДАТЕЛЯ ЧИ ПРИСЯЖНОГО (ст 377 КК)

Безпосередній об'єкт: встановлений законом порядок здійснення правосуддя в частині діяльності судді, народного засідателя чи присяжного.

Додатковий обов'язковий об'єкт: виступає психічна та фізична недоторканість особи, а додатковим факультативним – її здоров'я.

Потерпілі: судді, народні засідателі чи присяжні їх близьких родичів.

Суб'єкт : Загальний - будь-які фізичні осудні особи, що досягли 16-річного віку (ч. 1 та 2): 14-річного віку (ч. 3).

Суб'єктивна сторона характеризується прямим умислом.

Обов'язкова ознака: усвідомлення суб'єктом КП соціального статусу потерпілого, а також зв'язку його дій з діяльністю потерпілого, пов'язаною із здійсненням ним або його близьким родичем правосуддя. **Мотив:** бажання припинити певні дії судді, народного засідателя чи присяжного або помста за їх діяльність.

Об'єктивна сторона: характеризується активними діями винного та полягає у:

1) погрозі вбивством, насильством або знищенням чи пошкодженням майна щодо судді, народного засідателя чи присяжного, а також щодо їх близьких родичів у зв'язку з їх діяльністю, пов'язаною із здійсненням правосуддя (ч. 1, ст. 377 КК).

2) умисному заподіянні цим особам побиттів, легких або середньої тяжкості тілесних ушкоджень (ч. 2, ст. 377 КК);

3) умисному заподіянні тим самим особам тяжкого тілесного ушкодження (ч. 3, ст. 377 КК).

Склад Ч. 1 формальний: КП закінчено з моменту доведення погрози до відома особи, якій вона була призначена, незалежно від її виконання; Ч. 2 та Ч.3 з моменту встановлення ступеня тяжкості тілесного ушкодження

Покарання:

Діяння, передбачене Ч. 1 ст. 377 КК карається виправними роботами на строк до двох років або арештом на строк до шести місяців, або обмеженням волі на строк до трьох років, або позбавленням волі на той самий строк.

Діяння, передбачене Ч. 2 ст. 377 КК карається обмеженням волі на строк до п'яти років або позбавленням волі на строк до шести років.

Діяння, передбачене Ч. 3 ст. 377 КК карається позбавленням волі на строк від п'яти до дванадцяти років.

Схема 3. 3. 12. Погроза або насильство щодо судді, народного засідателя чи присяжного (ст. 377 КК).

ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ ДО СТ. 377 КК УКРАЇНИ

Правосуддя – це діяльність суду, яка здійснюється шляхом розгляду і вирішення у судовому засіданні у встановленому порядку кримінальних, адміністративних та цивільних справ.

Діяльність судді, народного засідателя чи присяжного, пов'язаною із здійсненням правосуддя - діяльність судді, народного засідателя чи присяжного, яка власне і становить зміст здійснення правосуддя, а саме реалізацію у встановленому законом порядку своїх повноважень з підготовки до розгляду, розгляду судової справи, винесення у ній рішення та його виконання.

Присяжними визнаються громадяни України, які у випадках, передбачених процесуальним законом, залучаються до здійснення правосуддя, забезпечуючи згідно з Конституцією України безпосередню участь народу у здійсненні правосуддя.

Погроза вбивством – це погроза позбавити життя.
Форма погрози: усна, письмова, відеозвернення, аудіозвернення, комунікація різними видами зв'язку.

Погроза насильством – це погроза застосувати фізичну силу: від побоїв до тяжких тілесних ушкоджень.

Знищення майна – погроза підпалити будинок, висадити у повітря автомобіль, знищити худобу тощо.

ПОСЯГАННЯ НА ЖИТТЯ СУДДІ, НАРОДНОГО ЗАСІДАТЕЛЯ ЧИ ПРИСЯЖНОГО У ЗВ'ЯЗКУ З ЇХ ДІЯЛЬНІСТЮ, ПОВ'ЯЗАНОЮ ІЗ ЗДІЙСНЕННЯМ ПРАВОСУДДЯ (СТ 379 КК)

Безпосередній об'єкт: встановлений порядок здійснення правосуддя в частині діяльності судді, народного засідателя чи присяжного.

Додатковим обов'язковим об'єктом виступає життя особи.

Потерпілі: судді, народні засідателі чи присяжні їх близьких родичів.

Об'єктивна сторона: характеризується активними діями винного у формі:

1) вбивство народного засідателя чи присяжного або їх близьких родичів у зв'язку з їх діяльністю, пов'язаною із здійсненням правосуддя

2) замах на вбивство судді, народного засідателя чи присяжного або їх близьких родичів у зв'язку з їх діяльністю, пов'язаною із здійсненням правосуддя.

Замах на вбивство: вчинення особою з прямим умислом діяння (дії), безпосередньо спрямованого на вчинення КП, передбаченого відповідною статтею Особливої частини Кримінального Кодексу, якщо при цьому злочин не було доведено до кінця з причин, що не залежали від її волі.

Вбивством є насильне позбавлення особи життя. При вчиненні цього злочину у другій його формі не має значення, який саме замах було вчинено – закінчений чи незакінчений.

Суб'єкт :

Загальний - будь-які фізичні осудні особи, що досягли 14-річного віку.

Суб'єктивна сторона характеризується прямим умислом.

Обов'язкова ознака: усвідомлення суб'єктом КП соціального статусу потерпілого, а також зв'язку його дій з діяльністю потерпілого, пов'язаною із здійсненням правосуддя. **Мотив:** бажання припинити певні дії судді, народного засідателя чи присяжного або помста за їх діяльність.

Покарання:

Дії, передбачені ст. 379КК караються позбавленням волі на строк від восьми до п'ятнадцяти років або довічним позбавленням волі.

Склад Ч. 1 формальний: КП закінчено з моменту вчинення дій, які утворюють замах на його вбивство

Схема 3. 3. 13. Посягання на життя судді, народного засідателя чи присяжного у зв'язку з їх діяльністю, пов'язаною із здійсненням правосуддя (ст. 379 КК).

ПОГРОЗА АБО НАСИЛЬСТВО ЩОДО ЗАХИСНИКА ЧИ ПРЕДСТАВНИКА ОСОБИ (ст 398 КК)

Безпосередній об'єкт: встановлений законом порядок здійснення правосуддя, який забезпечує діяльність захисника чи представника особи щодо надання ними правової допомоги.

Додатковий обов'язковий об'єкт: психічна та фізична недоторканість особи;
Додатковий факультативний об'єкт – її здоров'я

Потерпілі:

- 1) захисник;
- 2) представник особи;

Об'єктивна сторона: характеризується активними діями винного у формі:

- 1) погроза вбивством,;
- 2) погроза насильством;
- 3) погроза знищенням чи пошкодженням майна щодо захисника чи представника особи, а також щодо їх близьких родичів у зв'язку з діяльністю, пов'язаною з наданням правової допомоги

Кваліфікуючі обставини: полягають у:

- 1) умисному заподіянні цим особам побоїв, легких або середньої тяжкості тілесних ушкоджень (ч. 2, ст. 377 КК);
- 2) умисному заподіянні тим самим особам тяжкого тілесного ушкодження (ч. 3, ст. 377 КК).

Склад : КП закінчено з моменту за ч. 1 – висловлення погрози ісприйняття її потерпілим;
ч. 2 і 3 – з моменту заподіяння відповідних тілесних ушкоджень.

Насильство – будь-які умисні дії фізичного, сексуального, психологічного чи економічного спрямування однієї людини стосовно іншої, якщо ці дії порушують конституційні права і свободи особи як людини та громадянина і завдають йому моральної шкоди, шкоди його фізичному чи психічному здоров'ю. **Знищення майна** – це механічна, фізико-хімічна, біологічна або інша обробка та розміщення (захоронення) майна або залишкових його компонентів спеціально визначених місцях.

Суб'єкт : Загальний – Ч. 1: будь-які фізичні осудні особи, що досягли 16-річного віку; Ч. 2: будь-які фізичні осудні особи, що досягли 14-річного віку.

Суб'єктивна сторона характеризується прямим умислом.

Обов'язкова ознака: усвідомлення суб'єктом КП соціального статусу потерпілого, а також зв'язку його дій з діяльністю потерпілого, пов'язаною з наданням правової допомоги

Мотив: бажання припинити певні дії захисника чи представника особи

Покарання:

Діяння, передбачене Ч. 1, ст. 398 КК карається арештом на строк до шести місяців або обмеженням волі на строк до трьох років, або позбавленням волі на той самий строк.

Діяння, передбачене Ч. 2, ст. 398 КК карається обмеженням волі на строк від трьох до п'яти років або позбавленням волі на той самий строк.

Діяння, передбачене Ч. 3, ст. 398 КК карається позбавленням волі на строк від семи до дванадцяти років.

Схема 3. 3. 14. Погроза або насильство щодо захисника чи представника особи (ст. 398 КК).

КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ, ЯКІ ПЕРешКОДЖАЮТЬ ОДЕРЖАННЮ ДОСТОВІРНИХ ДОКАЗІВ ТА ІСТИННИХ ВИСНОВКІВ У СПРАВІ

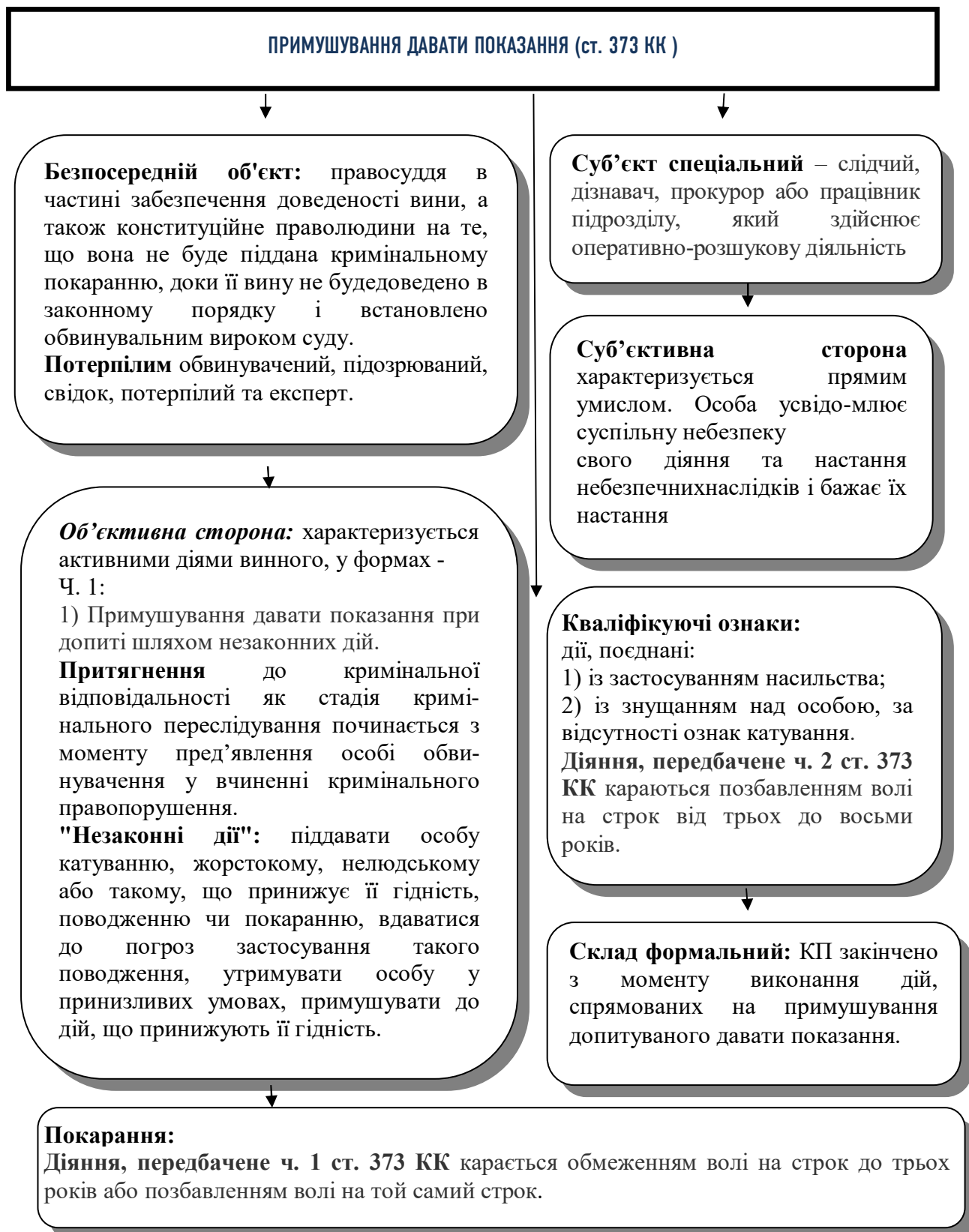

Схема 3. 3. 15. Примушування давати показання (ст. 373 КК).

ЗАВІДОМО НЕПРАВДИВЕ ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО ВЧИНЕННЯ КРИМІНАЛЬНОМУ ПРАВОПОРУШЕННЮ (ст. 383 КК)

Безпосередній об'єкт: правосуддя стосовно забезпечення процесуального порядку отримання доказів у кримінальному провадженні.

Потерпілий: обвинувачений, підозрюваний, свідок, потерпілий та експерт.

Завідомо неправдивий донос має бути зроблений безпосередньо суду, прокурору, слідчому або органу дізнання. Аналогічне повідомлення в інші інстанції не утворює складу злочину.

Об'єктивна сторона: характеризується активними діями винного, у формах - Ч. 1:

1) Завідомо неправдиве повідомлення суду, прокурору, слідчому, дізнавачу або органу досудового розслідування про вчинення кримінального правопорушення.

Завідомо неправдиве повідомлення – якщо воно містить брехливі відомості щодоготування, замаху на злочин або закінчений злочин з вказівкою на конкретну особу, яка фактично його не вчиняла.

Форми повідомлення: усне, письмовим, вручене безпосередньо або відправлене поштою. **Воно може містити** вказівку на особу повідомлювача, написане від іншої особи або анонімним.

Покарання:

Діяння, передбачене Ч. 1 ст. 383 КК карається виправними роботами на строк до двох років або арештом на строк до шести місяців, або обмеженням волі на строк до трьох років, або позбавленням волі на строк до двох років.

Діяння, передбачене Ч. 2 ст. 383 КК караються обмеженням волі на строк від двох до п'яти років або позбавленням волі на той самий строк.

Суб'єкт загальний – фізична осудна особа, яка досягла 16 років.

Суб'єктивна сторона характеризується прямим умислом. Особа усвідомлює неправдивий характер відомостей, що надходять від неї, і бажає, щоб вони стали приводом до порушення кримінальної справи. **Мотив КП** на кваліфікацію не впливають.

Кваліфікуючі ознаки:

ті саме дії,

- 1) поєднані з обвинуваченням особи в тяжкому
- 2) поєднані з обвинуваченням в особливо тяжкому злочині;
- 3) поєднані з штучним створенням доказів обвинувачення, а також вчинені з корисливих мотивів.

Склад формальний: КП закінчено з моменту надходження неправдивого повідомлення управоохоронні органи, незалежно від подальшого порушення справи і її долі.

Схема 3. 3. 16. Завідомо неправдиве повідомлення про вчинення кримінальному правопорушенню (ст. 383 КК)

ВІДМОВА СВІДКА ВІД ДАВАННЯ ПОКАЗАНЬ АБО ВІДМОВА ЕКСПЕРТА ЧИ ПЕРЕКЛАДАЧА ВІД ВИКОНАННЯ ПОКЛАДЕНИХ НА НИХ ОБОВ'ЯЗКІВ (ст. 385 КК)

Безпосередній об'єкт: правосуддя в частині забезпечення процесуального порядку отримання доказів у кримінальній справі.

На всіх стадіях кримінального процесу попереджаються про відповідальність за відмову: давати показання про відомі обставини по справі – свідок, без поважних причин від виконання покладених на них обов'язків – експерт та перекладач.

Суб'єкт спеціальний – свідок, експерт та перекладач

Суб'єктивна сторона характеризується прямим умислом. Особа усвідомлює, що без поважних причин відмовляється від виконання своїх обов'язків і бажає цього.

Об'єктивна сторона: полягає, у

- 1) відмові свідка від давання показань;
- 2) відмова експерта чи перекладача без поважних причин від виконання покладених на них обов'язків у суді, Вищій раді правосуддя, Конституційному Суді України або під час провадження досудового розслідування, здійснення виконавчого провадження, розслідування тимчасовою слідчою комісією чи спеціальною тимчасовою слідчою комісією Верховної Ради України.

Дії передбачене ч. 2 ст. 385 КК караються штрафом від п'ятдесяти до трьохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або арештом на строк до шести місяців.

Не підлягає кримінальній відповідальності особа за відмову давати показання під час провадження досудового розслідування або в суді щодо себе, а також членів її сім'ї чи близьких родичів, коло яких визначається законом

Склад формальний: КП закінчено з чітко вираженої категоричної і зафіксованої процесуальне відмови дати показання, зробити висновок чи переклад.

Схема 3. 3. 17. Відмова свідка від давання показань або відмова експерта чи перекладача від виконання покладених на них обов'язків (ст. 385 КК)

**ПЕРЕШКОДЖАННЯ З'ЯВЛЕННЮ СВІДКА, ПОТЕРПІЛОГО, ЕКСПЕРТА, ПРИМУШУВАННЯ ЇХ ДО ВІДМОВИ ВІД
ДАВАННЯ ПОКАЗАНЬ ЧИ ВИСНОВКУ (ст. 386 КК)**

Безпосередній об'єкт: своєчасне та повне здійснення правосуддя по кримінальній справі.

Потерпілий: свідок, потерпілий, експерт.
Свідком може бути кожна особа, якій відомі будь-які обставини, що стосуються справи.

Експерт – висококваліфікований спеціаліст, який безпосередньо проводить експертизу та несе персональну відповідальність за достовірність і повноту аналізу, обґрунтованість висновків відповідно завдання на проведення експертизи.

Об'єктивна сторона: полягає, у

- 1) перешкоджання з'явленню свідка, потерпілого, експерта, спеціаліста до суду, органів досудового розслідування, тимчасових слідчих та спеціальної тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України;
- 2) примушування їх до відмови від давання показань чи висновку;
- 3) давання завідомо неправдивих показань;
- 4) давання висновку шляхом погрози вбивством, насильством, знищенням майна цих осіб чи їх близьких родичів;
- 5) розголошення відомостей, що їх ганьблять;
- 6) підкуп свідка, потерпілого чи експерта з тією самою метою;
- 7) погроза вчинити зазначені дії з помсти за раніше дані показання чи висновки.

Погроза вбивством – це погроза позбавити життя.

Погроза насильством – погроза застосувати фізичну силу: від побоїв до тяжких тілесних шкоджень.

Знищення майна – погроза підпалити будинок, висадити в повітря автомобіль, знищити худобу тощо.

Підкупом є передача особисто або через посередника матеріальних цінностей або надання матеріальних вигод, а також обіцянка здійснення таких дій.

Суб'єкт загальний **Мотивом злочину** є перешкоджання всебічному, повному та об'єктивному розгляду конкретної справи з метою її вирішення, як того бажає суб'єкт.

Суб'єктивна сторона характеризується прямим умислом.
Мотивом злочину є перешкоджання всебічному, повному та об'єктивному розгляду конкретної справи з метою її вирішення, як того бажає суб'єкт.

Покарання: дії передбачені ст. 386 караються штрафом від п'ятдесяти до трьохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк до двох років, або арештом на строк до шести місяців.

Склад формальний: КП закінчено з чітко вираженої категоричної і зафіксованої процесуальної відмови дати показання, зробити висновок чи переклад.

Схема 3. 3. 18. Перешкоджання з'явленню свідка, потерпілого, експерта, примушування їх до відмови від давання показань чи висновку (ст. 386 КК)

КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ, ЩО ПЕРЕШКОДЖАЮТЬ СВОЄЧАСНОМУ РОЗКРИТТЮ ТА НЕДОПУЩЕННЮ КРИМІНАЛЬНОМУ ПРАВОПОРУШЕННЮ

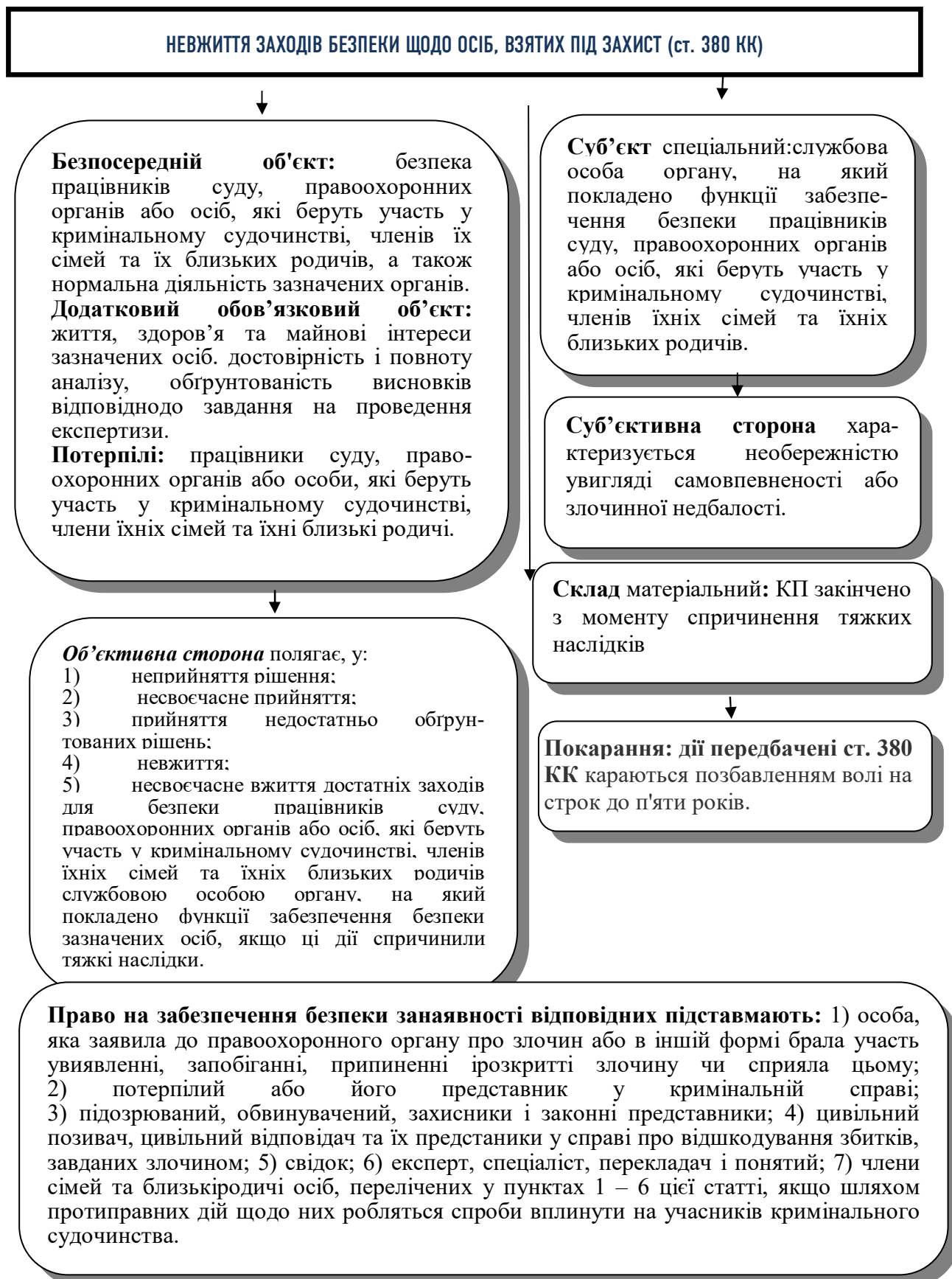

Схема 3. 3. 19. Невжиття заходів безпеки щодо осіб, взятих під захист (ст. 380 КК)

РОЗГОЛОШЕННЯ ВІДОМОСТЕЙ ПРО ЗАХОДИ БЕЗПЕКИ ЩОДО ОСОБИ, ВЗЯТОЇ ПІД ЗАХИСТ (ст. 381 КК)

Безпосередній об'єкт: безпека особи взятої під захист та належне здійснення правосуддя.

Додатковий обов'язковий об'єкт:

здоров'я особи;

Додатковий факультативний об'єкт – життя особита інші блага. .

Потерпілі: працівники суду, правоохоронних органів або особи, які беруть участь у кримінальному судочинстві, члени їхніх сімей та їхні близькі родичі.

Об'єктивна сторона полягає, у:

1) розголошення відомостей про заходи безпеки щодо особи, взятої під захист, службовою особою, якою прийнято рішення про ці заходи, особою, яка їх здійснює, або службовою особою, якій ці рішення стали відомі у зв'язку з її службовим становищем, а так само особою, взятою під захист, якщо ці дії спричинили шкоду здоров'ю особи, взятої під захист (ч. 1).

Покарання: діяння передбачені ч. 1, ст. 381 КК карається штрафом від, ста до трьохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк до двох років, або обмеженням волі на строк до трьох років.

Склад матеріальний: КП закінчено з моменту:

- 1) Розголошення відомостей про заходи безпеки (ч. 1, ст 381 КК);
- 2) спричинення тяжких наслідків (ч. 2, ст. 381 КК).

Суб'єкт спеціальний: службова особа:

- 1) якою прийнято рішення про заходи безпеки;
- 2) яка їх здійснює;
- 3) службова особа, якій ці рішення стали відомі у зв'язку з її службовим становищем;
- 4) особа, взята під захист, якщо її дії спричинили шкоду здоров'ю особи, взятої під захист.

Суб'єктивна сторона характеризується необережністю у вигляді самовпевненості або злочинної недбалості.

Кваліфікуючі обставини:

дії передбачені ч. 1, якщо вони спричинили:

- 1) смерть особи, взятої під захист,
- 2) інші тяжкі наслідки.

Покарання:

Дії передбачені ч. 2, ст. 381 КК караються арештом на строк до шести місяців або обмеженням волі на строк до п'яти років, або позбавленням волі на той самий строк.

Схема 3. 3. 20. Розголошення відомостей про заходи безпеки щодо особи, взятої під захист (ст. 381КК)

РОЗГОЛОШЕННЯ ДАНИХ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ (ч. 1, ст. 387 КК)

Безпосередній об'єкт: є встановлений порядок здійснення правосуддя, а також нормальна діяльність органів досудового розслідування (у особі слідчого та дізнавача), прокурора, оперативно-розшукових органів в частині забезпечення таємниці слідства та конфіденційності іншої інформації, пов'язаної з виявленням та розкриттям злочинів і розслідуванням кримінальних справ.

Додатковий обов'язковий об'єкт:
честь і гідність;

Об'єктивна сторона полягає, у:

1) Розголошення без письмового дозволу даних оперативно-розшукової діяльності або досудового розслідування особою, **попередженою в установленому законом порядку** про обов'язок не розголошувати такі дані (обов'язкова умова Ч. 1).

Покарання: Діяння передбачені Ч. 1, ст. 387 КК карається штрафом від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк до двох років.

Відповідальність настає лише за умов, якщо розголошення передбачених даних було вчинене:

а) за відсутності дозволу прокурора, слідчого або особи, яка провадила оперативно-розшукову діяльність;

Склад матеріальний: КП закінчено з моменту ознайомлення з даними досудового слідства чи дізнання сторонніх осіб.

Суб'єкт

Спеціальний – Ч. 1. ст. 387 КК осудна особа, яка попереджена в установленому законом порядку про обов'язок не розголошувати оперативно-розшукової діяльності або досудового розслідування:

а) особи, які залучаються до виконання завдань оперативно-розшукової діяльності й сприяють оперативним підрозділам в її здійсненні (ч. 3 ст. 11 Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність»);

б) учасники досудового розслідування: захисник (ст. 45 КПК), потерпілий (ст. 55 КПК), свідок (ст. 65 КПК), експерт (ст. 69 КПК), спеціаліст (ст. 71 КПК), перекладач (ст. 68 КПК), цивільний позивач (ст. 61 КПК) і відповідач (ст. 62 КПК) тощо; в) особи, які були присутніми під час здійснення оперативно-розшукової діяльності або провадження досудового розслідування: понятий, педагог, психолог, лікар тощо (статті 226, 227, 228 КПК).

Ч. 2. службова особа: суддя, слідчий суддя, народний засідатель, присяжний, прокурор, слідчий, дізнавач, працівник оперативно-розшукового органу.

Суб'єктивна сторона характеризується прямим умислом. **ч. 1** Винний усвідомлює, що розголошує дані за відсутності належного дозволу, всупереч забороні і зробленому про це попередженню та бажає діяти саме таким чином.

Ч. 2. винний має усвідомлювати, що розголошені ним відомості ганьблять людину, принижують її честь та гідність, а розголошуючи їх, він порушує свій службовий обов'язок.

Схема 3. 3. 21. Розголошення даних оперативно-розшукової діяльності, досудового розслідування (ст. 387) КК

ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ ДО СТ. 387 КК УКРАЇНИ

Не підлягають розголошенню:

Дані досудового розслідування кримінального провадження – це відомості, зібрані у ході провадження досудового слідства чи дізнання, і які містяться у протоколах, постановках, матеріалах за результати проведення С(Р)Д та НС(Р)Д та інших документах, що є в матеріалах кримінального провадження (наприклад, інформація стосовно характеру, змісту і результатів здійснюваних заходів, учасників таких заходів, порядку збирання, характеру, змісту і обсягу отриманих доказів, інформація, отримана в ході слідчих чи негласних слідчих дій, тощо).

Негласні слідчі (розшукові) дії - це різновид слідчих (розшукових) дій, відомості про факт та методи проведення яких не підлягають розголошенню, за винятком випадків, передбачених Кримінальним процесуальним кодексом (ст. 246 КПК України).

Дані оперативно-розшукової діяльності, що ганьблять людину, принижують її честь та гідність і до яких належать відомості про обставини та факти, які особа бажає зберегти в таємниці і розголошення яких підриває авторитет, репутацію людини, зачіпає почуття самоповаги, компрометує її в очах оточуючих тощо.

Не підлягають передачі і розголошенню результати оперативно-розшукової діяльності, які відповідно до законодавства України становлять державну таємницю, а також відомості, що стосуються особистого життя, честі, гідності людини. За передачу і розголошення цих відомостей працівники оперативних підрозділів, а також особи, яким ці відомості були довірені при здійсненні оперативно-розшукової діяльності чи стали відомі по службі або роботі, підлягають відповідальності згідно з чинним законодавством, крім випадків розголошення інформації про незаконні дії, що порушують права людини (ст. 9 Закону України «Про ОРД»).

Мотиви та мета такого розголошення можуть бути різними і на кваліфікацію не впливають.

Кваліфікуючі ознаки КП (ч. 2):

Розголошення даних оперативно-розшукової діяльності, досудового розслідування, вчинене:

- 1) суддею, слідчий суддею, народний засідателем, присяжним;
- 2) прокурором;
- 3) слідчим;
- 4) дізнавачем;
- 5) працівником оперативно-розшукового органу незалежно від того, чи приймала ця особа безпосередню участь в оперативно-розшуковій діяльності, досудовому розслідуванні

Покарання: Дія передбачені ч. 2, ст. 387 КК карається штрафом від ста до трьохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або арештом на строк до шести місяців, або обмеженням волі на строк до трьох років, з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

Особливо кваліфікуючі ознаки КП (ч. 3):дія, передбачена частиною другою цієї статті, якщо розголошені дані ганьблять людину, принижують її честь і гідність.

Покарання: Дія передбачені ч. 3, ст. 387 КК карається обмеженням волі на строк від трьох до п'яти років з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

Розголошення даних оперативно-розшукової діяльності чи досудового розслідування з необережності (наприклад, внаслідок порушення правил збереження документів чи їх втрати) виключає відповідальність за ст. 387 КК.

Підозрюваний та обвинувачений відповідальності за ст. 387 КК не підлягають.

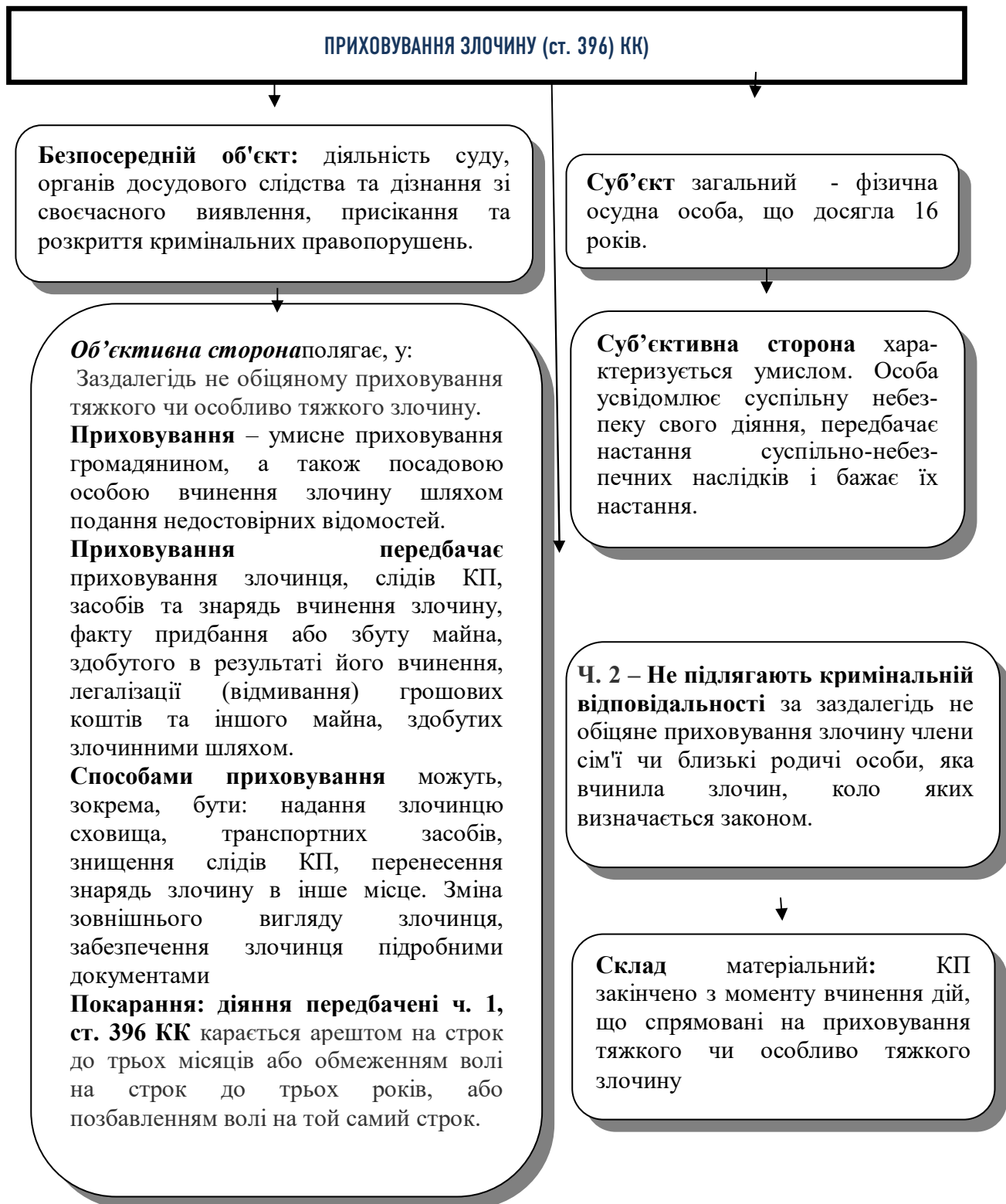

Схема 3. 3. 22. Приховування злочину (ст. 396) КК)

КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ, ЯКІ ПЕРешКОДЖАЮТЬ ВИКОНАННЮ ВИРОКУ (РІШЕННЯ) І ПРИЗНАЧЕНОГО НИМ ПОКАРАННЯ

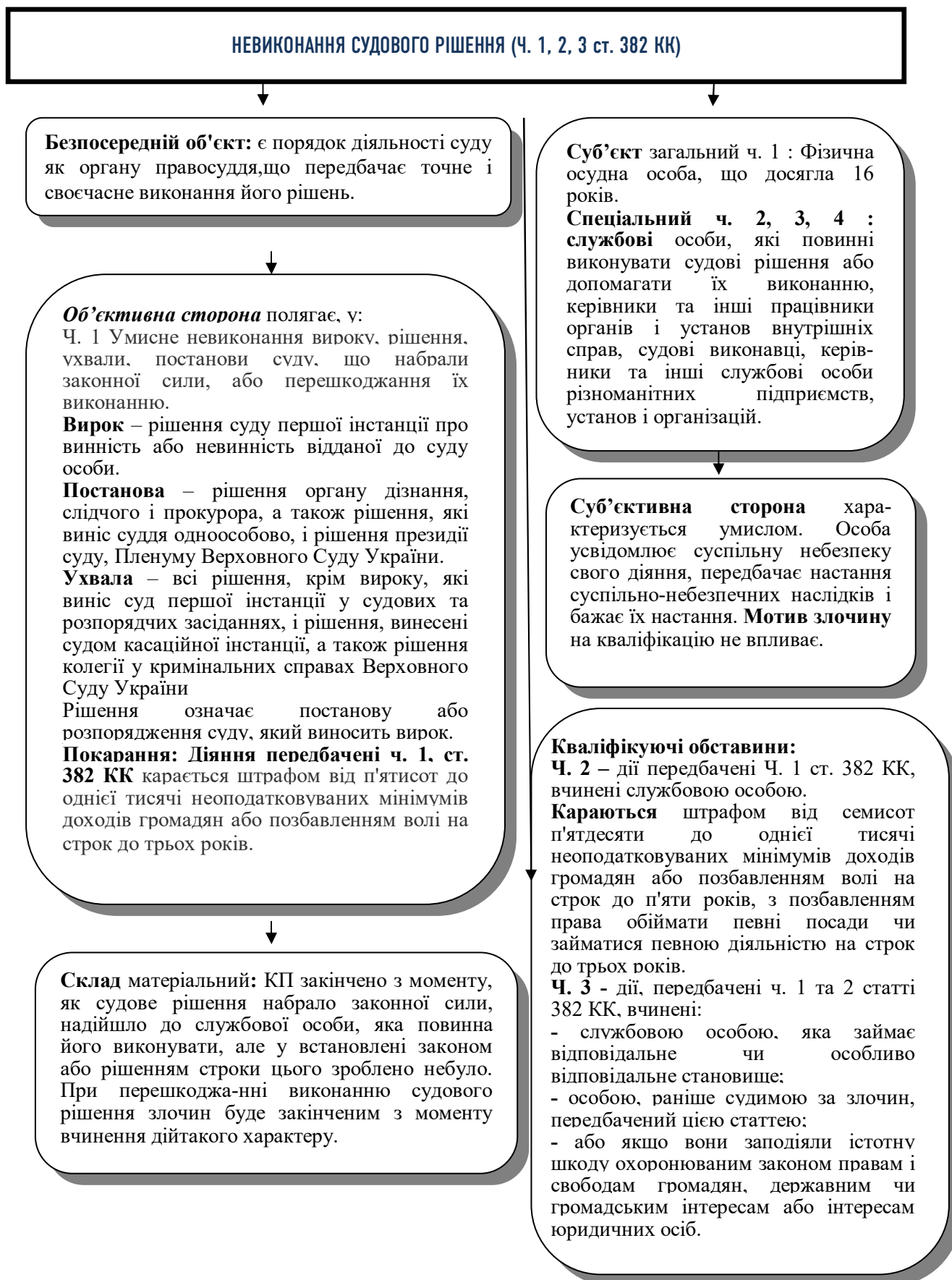

Схема 3. 3. 22. Невиконання судового рішення (ст. 382 КК)

НЕВИКОНАННЯ СУДОВОГО РІШЕННЯ (ч. 4 ст. 382 КК)

Безпосередній об'єкт: є порядок діяльності ЄСПЛ, Конституційного Суду як органу правосуддя, що передбачає точне і своєчасне виконання його рішень.

Об'єктивна сторона полягає, у:
Ч. 4 -

- 1) Умисне невиконання службовою особою:
 - рішення Європейського суду з прав людини;
 - рішення Конституційного Суду України
- 2) умисне недодержання службовою особою висновку Конституційного Суду України

Покарання: діяння передбачені ч. 4, ст. 382 КК карається позбавленням волі на строк від трьох до восьми років з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років

Суб'єкт загальний
Спеціальний ч. 4: службові особи, які повинні рішення Європейського суду з прав людини, рішення Конституційного Суду України

Суб'єктивна сторона характеризується умислом. Особа усвідомлює суспільну небезпеку свого діяння, передбачає настання суспільно-небезпечних наслідків і бажає їх настання. **Мотив злочину** на кваліфікацію не впливає.

Склад матеріальний: КП закінчено з моменту, як судові рішення набрало законної сили, надійшло до службової особи, яка повинна його виконувати, але у встановлені законом або рішенням строки цього зроблено небуло. При перешкоджанні виконанню судового рішення злочин буде закінченим з моменту вчинення дій такого характеру.

Рішення Європейського суду з прав людини: рішення про неприйнятність, оформлене у вигляді листа, адресованого заявнику (понад 95);

- рішення про неприйнятність або прийнятність у вигляді окремого мотивованого документа, у перекладі українською називається «рішенням» («*decision*»);
- остаточне рішення у справі, іменоване «постановою» («*decree*»). Тільки в цьому документі Європейський суд може визнати порушення прав людини.

Рішення та висновки Конституційного Суду України:

акти Конституційного Суду України є прикладом юридичного прецеденту. Їх можна вважати особливим, нетрадиційним, специфічним правовим актом, прийнятим органом конституційної юрисдикції в межах його компетенції та в порядку, встановленому законом. В залежності від виду конституційного контролю існують різні форми їх викладення. **Що стосується конституційного провадження**, то він має форму *рішення*, а **превентивного контролю** — *висновку*. Незважаючи на різну форму, вони є обов'язковими до виконання

Схема 3. 3. 23. Невиконання судового рішення (ч. 4, ст. 382 КК)

УХИЛЕННЯ ВІД ВІДБУВАННЯ ПОКАРАННЯ У ВИДІ ОБМЕЖЕННЯ ВОЛІ ТА У ВИДІ ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ (ст. 390 КК).

Безпосередній об'єкт: є правосуддя у частині забезпечення обов'язкового виконання вироків суду.

Суб'єкт

Спеціальний – ним є особа, яка засуджена до обмеження волі або позбавлення волі і відбуває даний вид покарання.

Об'єктивна сторона полягає, у:

- 1) самовільне залишення місця обмеження волі (ч. 1);
- 2) злісне ухилення від робіт особою, засудженою до обмеження волі (ч. 1);
- 3) систематичного порушення громадського порядку або встановлених правил проживання особою, засудженою до обмеження волі (ч. 1);
- 4) неповернення до місця відбування покарання особи, засудженої до обмеження волі, якій було дозволено короточасний виїзд, після закінчення строку виїзду (ч. 2.);
- 5) неповернення до місця відбування покарання особи засудженої до позбавлення волі, якій було дозволено короточасний виїзд, після закінчення строку виїзду (ч. 3).

Місце – обов'язкова ознака об'єктивної сторони. Ним у перших чотирьох формах злочину є місце обмеження волі – територія кримінально-виконавчої установи відкритого типу, яка визначається на місцевості відповідно до виправно-трудового законодавства України, а у п'ятій формі – місце позбавлення волі – відповідна кримінально – виконавча установа закритого типу.

Злісним є таке ухилення від робіт, яке пов'язане з прямою відмовою засудженого від виконання покладеного на нього обов'язку працювати або з тривалим фактичним ухиленням його від роботи.

Суб'єктивна сторона характеризується прямим умислом. Особа усвідомлює суспільно-небезпечний характер своєї поведінки, передбачає виникнення небезпечних наслідків і бажає цього.

Покарання:

Дії передбачені ч. 1, ст. 390 КК караються позбавленням волі на строк до трьох років.

Діяння передбачені ч. 2, ст. 390 КК карається обмеженням волі на строк до двох років або позбавленням волі на той самий строк.

Діяння передбачені ч. 3, ст. 390 КК карається позбавленням волі на строк до трьох років.

Склад матеріальний: КП закінчено закінченим у формах 1 – 3 з часу вчинення певних дій, а у формах 4, 5 – з наступного дня після того, якого засуджений мав повернутися до місця відбування покарання після дозволеного йому короточасного виїзду сторонніх осіб.

Схема 3. 3. 24. Ухилення від відбування покарання у виді обмеження волі та у виді позбавлення волі (ст. 390 КК)

ЗЛІСНА НЕПОКОРА ВИМОГАМ АДМІНІСТРАЦІЇ ВИПРАВНОЇ УСТАНОВИ (ст. 391 КК)

Безпосередній об'єкт: нормальна діяльність виправних установ.
Виправно-трудовами установами, які виконують покарання у вигляді позбавлення волі, є: виправно-трудові колонії, тюрми і виховно-трудові колонії.

Об'єктивна сторона полягає, у:

- 1) злісній непокорі законним вимогам адміністрації установи виконання покарань;
- 2) інша протидія адміністрації у законному здійсненні її функцій особою, яка відбуває покарання у виді обмеження волі або у виді позбавлення волі, якщо ця особа за порушення вимог режиму відбування покарання була піддана протягом року стягненню у виді переведення до приміщення камерного типу (одиначної камери) або переводилась на більш суворий режим відбування покарання.

Під злісною непокорою вимогам адміністрації установи слід розуміти відкриту відмову засудженого від виконання конкретних законних вимог представника адміністрації установи (наприклад, відмовавід роботи без поважних причин, невиконання вимог по припиненню порушення режиму відбування покарання тощо).

Суб'єкт спеціальний: Суб'єктом даного злочину може бути лише особа, що відбуває покарання у виправно-трудовій установі.

Суб'єктивна сторона характеризується прямим умислом. Особа усвідомлює суспільно-небезпечний характер своєї поведінки, передбачає виникнення небезпечних наслідків і бажає цього.

Покарання: Діяння передбачені ст. 391 КК карається штрафом від ста до трьохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк до двох років, або обмеженням волі на строк до трьох років.

Склад матеріальний

Схема 3. 3. 25. Злісна непокора вимогам адміністрації виправної установи (ст. 391 КК)

ВТЕЧА З МІСЦЯ ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ АБО З-ПІД ВАРТИ (ст. 392 КК)

Безпосередній об'єкт: встановлений порядок відбування покарання у вигляді позбавлення волі або обмеження волі та нормальна діяльність адміністрації виправних установ.

Потерпілі від злочину можуть бути:

- 1) особи, засуджені до позбавлення волі або обмеження волі, які відбувають це покарання у виправних установах;
- 2) представники адміністрації цих установ.

Об'єктивна сторона полягає, у:

- 1) Тероризування у установах виконання покарань засуджених;
- 2) напад на адміністрацію;
- 3) організація з цією метою організованої групи;
- 4) активна участь у такій групі, вчинені особами, які відбувають покарання у виді позбавлення волі чи у виді обмеження волі.

Напад на адміністрацію поєднаний з умисним вбивством, заподіяння тяжких тілесних ушкоджень слід валіфікувати за сукупністю КП (ст. 392 і ст. 147 або 349 КК).

Під організацією організованої групи слід розуміти створення добре організованої групи, яка відповідає характеристиці, даній в ч. 3 ст. 28, з метою вчинення нападу на адміністрацію ВТУ або тероризування засуджених.

Під активною участю в такій групі слід розуміти будь-які форми діяльності, зазначених у ч. 3 ст. 28.

Дезорганізація роботи виправно-трудової установи означає перешкодження нормальній діяльності виправно-трудової установи.

Суб'єкт спеціальний: особа, що відбуває покарання у вигляді позбавлення чи обмеження волі.

Суб'єктивна сторона характеризується прямим умислом. Особа усвідомлює суспільну небезпеку свого діяння, передбачає настання суспільно-небезпечних наслідків і бажає їх настання.

Покарання: Діяння передбачені ст. 392 КК караються позбавленням волі на строк від п'яти до десяти років

Склад матеріальний

Схема 3. 3. 26. Дії, що дезорганізують роботу виправних установ (ст. 392 КК)

ВТЕЧА З МІСЦЯ ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ АБО З-ПІД ВАРТИ (ст. 393 КК)

Безпосередній об'єкт: нормальна діяльність органів кримінально-виконавчої системи із забезпечення виконання вироку щодо позбавлення особи волі чи її арешту або постанови судді чи ухвали суду про застосування запобіжного заходу у вигляді взяття під варту

Об'єктивна сторона полягає, у діянні:

- 1) Втеча з місця позбавлення волі;
- 2) з-під варту, вчинена особою, яка відбуває покарання у виді позбавлення волі або арешту чи перебуває в попередньому ув'язненні.

Під втечею розуміється самовільне залишення особою, яка відбуває покарання у вигляді позбавлення волі чи знаходиться під вартою як підозрювана, обвинувачена, підсудна, місця, де вона знаходиться, з метою постійного чи тимчасового ухилення від подальшого перебування в ньому.

При втечі з місць позбавлення волі суб'єкт залишає установу, де відповідно закону перебувають засуджені до цього виду покарання.

При втечі з-під варту засуджений, що перебуває під вартою, залишає ізолятор тимчасового утримання, слідчий ізолятор чи гауптвахту, утікає з-під конвою, з кабінету слідчого, при проведенні слідчої дії на місцевості, залишає зал суду тощо; засуджений до позбавлення волі, що знаходиться поза місцем позбавлення волі, залишає маршрут пересування та не повертається до колонії.

Склад формальний з часу фактичного залишення місця позбавлення волі або місця утримання під вартою. Цей злочин є триваючим.

Суб'єкт спеціальний: Ним може бути лише особа, яка відбуває покарання у вигляді позбавлення волі або перебуває під вартою як підозрюваний, обвинувачений чи підсудний і яка досягла 16 років.

Суб'єктивна сторона характеризується прямим умислом. **Мотиви** КК можуть бути різними і на кваліфікацію кримінально протиправного діяння не впливають.

Кваліфікуючі обставини:

- 1) Ті самі дії, якщо вони вчинені;
- 2) повторно;
- 3) за попередньою змовою групою осіб;
- 4) способом, небезпечним для життя чи здоров'я інших осіб;
- 5) поєднані із заволодінням зброєю чи з її використанням;
- 6) із застосуванням насильства;
- 7) погрозою застосування насильства;
- 8) шляхом підкопу, а також з пошкодженням інженерно-технічних засобів охорони.

Покарання:

Дії передбачені ч. 1 ст. 393 КК карається позбавленням волі на строк від трьох до п'яти років.

Дії передбачені Ч. 2 ст. 393 КК караються позбавленням волі на строк від п'яти до восьми років.

Схема 3. 3. 27. Втеча з місця позбавлення волі або з-під варту (ст. 393 КК).

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ

1. Суспільна небезпека кримінальних правопорушень проти правосуддя.
2. Класифікація кримінальних правопорушень проти правосуддя.
3. Родовий об'єкт кримінальних правопорушень проти правосуддя.
4. Чим характеризується об'єктивна сторона переважної більшості кримінальних правопорушень проти правосуддя.
5. Особливості складів кримінальних правопорушень проти правосуддя.
6. Особливості об'єктивної та суб'єктивної сторони втручання в діяльність судових органів (ст. 376 КК).
7. Поняття незаконного втручання в роботу автоматизованих систем в органах та установах системи правосуддя (ст. 376-1 КК).
8. Завідомо неправдиве повідомлення про вчинення кримінальному правопорушенню (ст. 383 КК).
9. Особливості складу кримінального правопорушення, передбаченого ст. 380 КК «Невжиття заходів безпеки щодо осіб, взятих під захист».
10. Особливості складу кримінального правопорушення «Розголошення даних оперативно-розшукової діяльності, досудового розслідування» (ст. 387 КК).

3. 4. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ВСТАНОВЛЕНОГО ПОРЯДКУ НЕСЕННЯ ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ (ВІЙСЬКОВІ КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ)

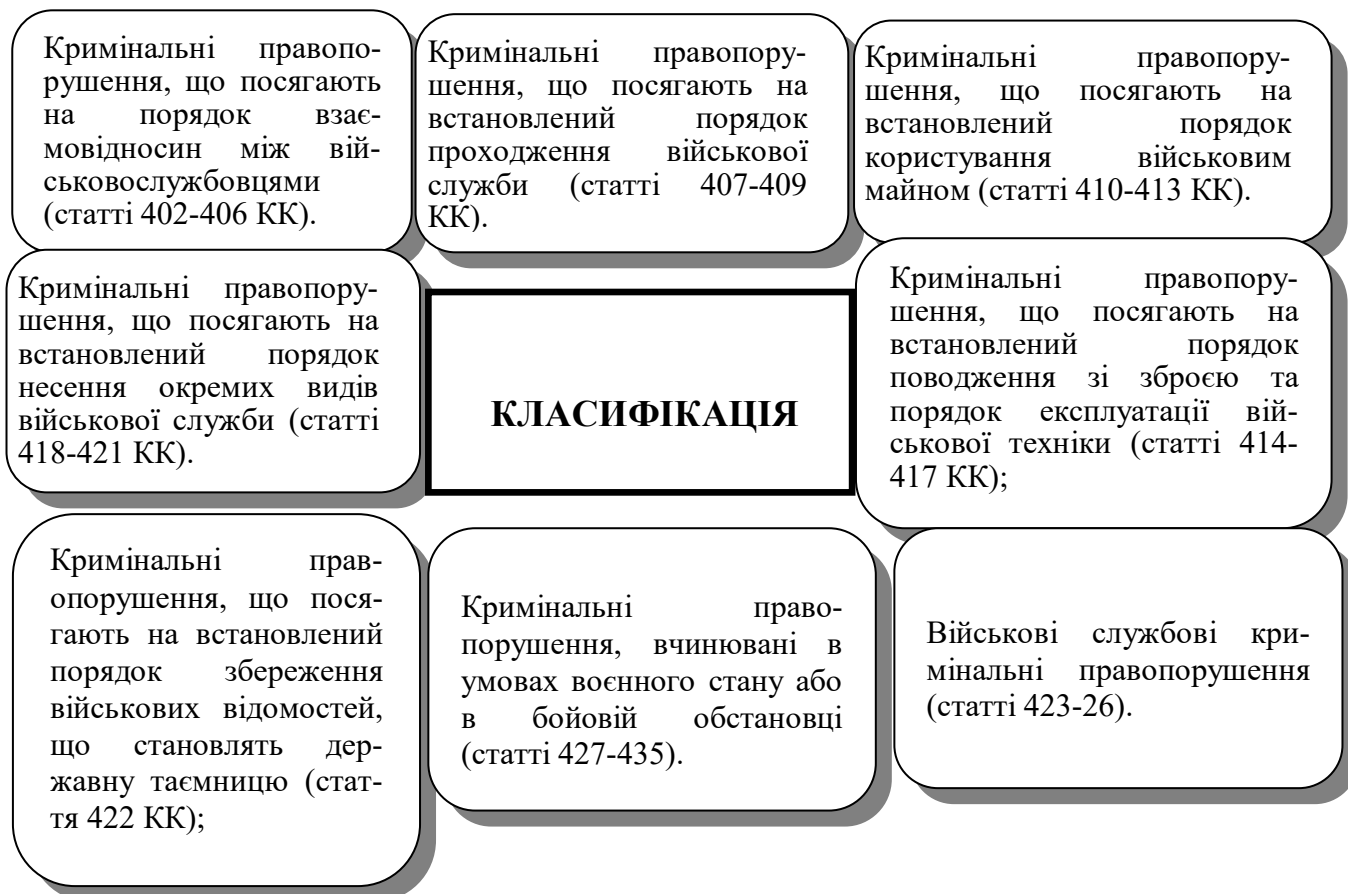

Схема 3. 4. 1. Військові кримінальні правопорушення.

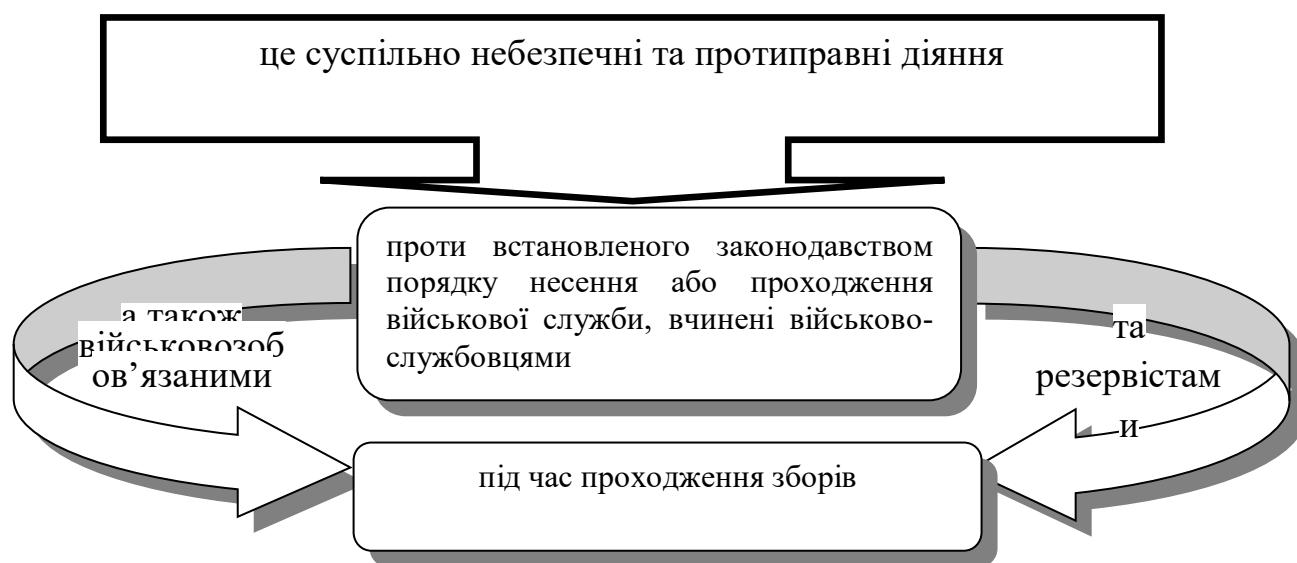

Схема 3. 4. 2. Військові кримінальні правопорушення.

Суспільна небезпека: протиправні посягання на порядок несення або проходження військової служби ведуть до підриву боєздатності Збройних Сил України та інших військових формувань.

Родовий об'єкт: є встановлений законодавством порядок несення або проходження військової служби

Безпосередній об'єкт: конкретного військового кримінального правопорушення є ті відносини військової служби, проти яких спрямоване діяння.

Об'єктивна сторона: полягає у діяннях (дія або бездіяльність).

СКЛАД КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ

Суб'єкт: спеціальний –

1) **військовослужбовці** Збройних Сил України, Служби безпеки України, Державної прикордонної служби України, Національної гвардії України та інших військових формувань, утворених відповідно до законів України, Державної спеціальної служби транспорту, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, а також інші особи, визначені законом;

2) **військовозобов'язані** (останні тільки у разі, коли вони проходять навчальні (чи перевірні) або спеціальні збори).

3) **Військовослужбовці** — це особи, які проходять військову службу. Видами військової служби є: а) строкова військова служба; б) військова служба за контрактом осіб рядового, сержантського і старшинського складу; в) військова служба (навчання) курсантів (слухачів) вищих військових навчальних закладів, а також вищих навчальних закладів, які мають у своєму складі військові інститути, факультети військової підготовки, кафедри військової підготовки (далі - вищі військові навчальні заклади та військові навчальні підрозділи вищих навчальних закладів); г) військова служба за контрактом осіб офіцерського складу; г) військова служба за призовом осіб офіцерського складу (ст. 2 Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу»).

Не можуть бути суб'єктами військових злочинів особи, не взяті на військовий облік або зняті з нього.

Суб'єктивна сторона: у більшій кількості військових кримінальних правопорушень характеризується виною у формі прямогоумислу, а у деяких складах необережність (ст. 407 КК).

Кваліфікуючі ознаки: їх вчинення: 1) повторно; 2) за попередньою змовою групою осіб; 3) із застосуванням зброї; 4) що призвело до тяжких наслідків (загибель людей має місце, коли настала смерть хоча б однієї людини). ; 5) в умовах воєнного стану; 6) у бойовій обстановці

Схема 3. 4. 3. Кримінальні правопорушення проти правосуддя

КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ, ЩО ПОСЯГАЮТЬ НА ПОРЯДОК ВЗАЄМОВІДНОСИН МІЖ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯМИ (статті 402-406 КК)

НЕПОКОРА (ст. 402 КК)

Суспільна небезпека: породжує неорганізованість і безладдя у військах, порушує твердий статутний порядок негативно позначається на боєготовності та боєздатності військ.

Безпосередній об'єкт: встановлений порядок підлеглості.

Об'єктивна сторона полягає, у діянні:

- 1) відкрита відмова виконати наказ начальника;
- 2) а також інше умисне невиконання наказу.

Наказ – це обов'язкова для виконання вимога командира про вчинення чи невчинення підлеглим якоїсь дії по службі.

Відкрита відмова виконати наказ начальника виражається в усній або письмовій заяві підлеглиго про небажання виконувати одержаний ним наказ чи в мовчазному демонстративному вчиненні дій, які свідчать про те, що наказ не буде виконуватися.

Незаконні накази не виконуються.

При іншому навмисному невиконанні наказу особа, яка одержала наказ, відкрито не заявляє, що вона не буде виконувати наказ начальника, але і не виконує його.

Склад усічений з моменту відкритої відмови від виконання наказу або з моменту навмисного його невиконання, незалежно від настання наслідків.

Суб'єкт спеціальний: військово-службовець, який за своїм службовим становищем чи військовим званням є підлеглим начальнику, що віддав наказ.

Суб'єктивна сторона характеризується прямим умислом. полягає у формі відкритої відмови від виконання наказу

Кваліфікуючі обставини, діяння вчинено:

- 1) групою осіб;
- 2) спричинило тяжкі наслідки;

Особливо кваліфікуючі обставини, діяння вчинено в умовах:

- 1) особливого періоду;
- 2) воєнного стану;
- 3) у бойовій обстановці.

Під бойовою обстановкою слід розуміти - обстановку наступального, оборонного чи іншого загальновійськового, танкового, протиповітряного, повітряного, морського тощо бою, тобто безпосереднього застосування військової зброї і техніки стосовно військового супротивника або військовим супротивником.

Обстановка бою, в якому бере участь військове з'єднання, частина (корабель) або підрозділ, розпочинається і закінчується з наказу про вступ у бій (припинення бою) або з фактичного початку (завершення) бою.

Схема 3. 4. 5. Непокора (ст. 402 КК).

Згідно з законодавством України серед основних завдань забезпечення військової безпеки в мирний час є такі, як забезпечення недоторканності державних кордонів у повітрі, на суходолі та на морі, припинення можливих провокацій та посягань на суверенітет країни.

Ознаки "вчинення кримінального правопорушення в умовах воєнного стану" та "вчинення злочину в бойовій обстановці" не застосовуються при кваліфікації кримінальних правопорушень, вчинених військово-службовцями українських миротворчих контингентів під час проходження служби в цих контингентах, оскільки:

а) Верховною Радою України стан війни ні з однією із країн, на території яких дислокуються ці контингенти, не оголошується;

б) у вказаних випадках воєнного нападу на Україну не існує, а внутрішні конфлікти в тій чи іншій країні не мають характеру агресії проти країн, з якими Україна підписала договори про спільну оборону від агресії;

в) зазначені контингенти не призначені для ведення військових дій з метою знешкодження військового супротивника та виконання інших тактичних завдань, взагалі не мають такого супротивника та фактично не ведуть такі дії.

Діяння передбачене ч. 1 ст. 402 КК карається службовим обмеженням на строк до двох років або триманням у дисциплінарному батальйоні на строк до двох років, або позбавленням волі на строк до трьох років.

Діяння передбачене ч. 2 ст. 402 КК карається позбавленням волі на строк від трьох до семи років.

Діяння передбачене ч. 3 ст. 402 КК карається позбавленням волі на строк від п'яти до семи років.

Діяння передбачене ч. 4 ст. 402 КК карається позбавленням волі на строк від п'яти до десяти років.

НЕВИКОНАННЯ НАКАЗУ (ст. 403 КК)

Суспільна небезпека: породжує неорганізованість і безладдя у військах, порушує твердий статутний порядок негативно позначається на боєготовності та боєздатності військ.

Безпосередній об'єкт: порядок виконання військових формуваннях України наказів, який забезпечує необхідні в умовах військової служби відносини

Об'єктивна сторона діяння, що полягає у невиконанні чи неналежному виконанні наказу, якщо це спричинило тяжкі наслідки.

Об'єктивна сторона *характеризується тільки бездіяльністю*. За статтею можуть каратися випадки невиконання, неточного або неповного виконання законного наказу внаслідок неухважності, безпам'ятності тощо.

Повинен бути причинний зв'язок між невиконанням наказу та наслідками, які від цього настали. При невиконанні наказу відсутні ознаки непокори.

Відсутні, наприклад, відкрита заява пронебання виконати наказ і демонстративні дії, які свідчать про небажання підлеглого виконати наказ свого начальника.

Діяння передбачене ч. 1 ст. 403 карається службовим обмеженням на строк до двох років або триманням у дисциплінарному батальйоні на строк до одного року, або позбавленням волі на строк до двох років.

Склад з моменту настання тяжких наслідків (матеріальний склад).

Суб'єкт спеціальний: військово-службовець, який за своїм службовим становищем чи військовим званням є підлеглим начальнику, що віддав наказ.

Суб'єктивна сторона характеризується лише необережною формою вини.

При цьому винний не передбачає можливості невиконання наказу та настання тяжких наслідків, хоч повинен був і міг це передбачити (протиправна недбалість), або свідомо не виконує наказ, легковажно розраховуючи на певні обставини, завдяки яким наказ буде виконаний і тяжкі наслідки не настануть (протиправна самовпевненість).

Кваліфікуючі обставини, діяння ч. 1 вчинено:

1) особливого періоду (ч. 2);

Особливо кваліфікуючі обставини, діяння ч. 1 вчинено в умовах:

1) воєнного стану (ч. 3);

2) у бойовій обстановці (ч. 3).

Діяння передбачене ч. 2 ст. 403 карається позбавленням волі на строк від двох до п'яти років.

Діяння передбачене ч. 3 ст. 403 карається позбавленням волі на строк від трьох до семи років.

Схема 3. 4. 6. Невиконання наказу (ст. 403 КК).

ОПІР НАЧАЛЬНИКОВІ АБО ПРИМУШУВАННЯ ЙОГО ДО ПОРУШЕННЯ СЛУЖБОВИХ ОБОВ'ЯЗКІВ (ст. 404 КК)

Суспільна небезпека: полягає в тому, що винний відкрито й зухвало втручається в службову діяльність начальника або іншого військово-службовця, здійснювану в інтересах військового порядку, з метою припинити або змінити її законний характер.

Безпосередній об'єкт: порядок військової підпорядкованості, що забезпечує нормальну службову діяльність командирів (начальників) або інших осіб, що виконують обов'язки з військової служби. **Додатковий безпосередній об'єкт:** здоров'я цих осіб, ч. 4 ст. 404 їх життя.

Потерпілий: командири (начальники) та інші особи, що виконують обов'язки з військової служби. До них належать військово-службовці, які виконують певні обов'язки з військової служби.

Об'єктивна сторона діяння, полягає у:
1) опір начальникові, а також іншій особі, яка виконує покладені на неї обов'язки з військової служби;
2) примушування цих осіб до порушення покладених на них обов'язків з військової служби.

Опір може вчинюватися тільки під час виконання начальником або іншою особою того чи іншого обов'язку з військової служби. Він може і не супроводжуватися насильством, а виражатися у створенні перепон, у спробі вирватися під час затримання.

Примушування характеризується:
а) застосуванням до начальника чи іншої особи, яка виконує обов'язки з військової служби, психічного чи фізичного насильства; б) пред'явленням конкретних вимог, спрямованих на протизаконне припинення або зміну характеру їх службової діяльності.

Суб'єкт спеціальний: військово-службовець, який є підлеглим щодо відповідного начальника, а також інший військово-службовець, якщо опір (примушування) вчинений ним щодо особи, яка виконує покладені на неї обов'язки з військової служби.

Суб'єктивна сторона характеризується формою вини у вигляді прямого умислу.

Ставлення до тяжких наслідків (ч. 2 ст. 404) може характеризуватися як умислом, так і необережністю, а ставлення до смерті начальника чи іншої особи, що виконує покладені на неї обов'язки з військової служби (ч. 4 ст. 404), – тільки умислом

Кваліфікуючі обставини, діяння вчинено:

- 1) групою осіб;
- 2) із застосуванням зброї;
- 3) із спричиненням тяжких наслідків.

Склад з моменту закінченими з моменту фактичного вчинення опору або примушування, незалежно від того, чи вдалося винному перешкодити військово-службовцеві виконати покладені на нього обов'язки з військової служби або примусити їх порушити (склад формальний).

Схема 3. 4. 7. Опір начальникові або примушування його до порушення службових обов'язків (ст. 404 КК).

ПОРУШЕННЯ СТАТУТНИХ ПРАВИЛ ВЗАЄМВІДНОСИН МІЖ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯМИ ЗА ВІДСУТНОСТІ ВІДНОСИН ПІДЛЕГЛОСТІ (ст. 406 КК)

Суспільна небезпека: порушує твердий статутний порядок негативно позначається на боєготовності та боєздатності військ.

Безпосередній об'єкт: є порядок взаємовідносин між військовослужбовцями, які не знаходяться у відносинах підлеглих.

Додатковим обов'язковим об'єктом є честь і гідність людини, а **додатковим факультативним об'єктом** можуть виступати життя і здоров'я людини та інші суспільні цінності.

Об'єктивна сторона полягає у порушенні статутних правил взаємовідносин між військовослужбовцями, які не знаходяться у відносинах підлеглих, що виявилось:

- 1) завданні побоїв;
- 2) чи вчиненні іншого насильства.

Побої – це два чи кілька ударів, що спричинили потерпілому фізичний біль, але не потягли заповідання йому тілесних ушкоджень.

Інше насильство – це різні види фізичного впливу на потерпілого, які не є побоями і непов'язані зі спричиненням тілесних ушкоджень: нанесення ляпасу, поштовх, насильницьке вчинення сексуальних розбещень, а так само погрози застосування фізичного насильства, пов'язані з певними вимогами до потерпілого тощо.

Діяння передбачене Ч. 1 ст. 406 карається арештом на строк до шести місяців або триманням у дисциплінарному батальйоні на строк до одного року, або позбавленням волі на строк до трьох років.

Склад з моменту завдання побоїв завданні побоїв чи вчиненні іншого насильства.

Суб'єкт спеціальний: військовослужбовець, який не знаходиться у відносинах підлеглих з потерпілим.

Суб'єктивна сторона характеризується виною у формі умислу.

При цьому ставлення особи до застосування насильства може характеризуватися тільки прямим умислом, а до його наслідків – будь-якою формою вини.

Кваліфікуючі обставини, діяння ч. 1, якщо воно вчинено:

- 1) щодо кількох осіб;
- 2) або заподіяло легкі чи середньої тяжкості тілесні ушкодження;
- 3) а також таке, що має характер знущання або глумлення над військовослужбовцем (ч. 2);

Особливо кваліфікуючі обставини, діяння ч. 1 та ч. 2 вчинені:

- 1) вчинені групою осіб;
- 2) або із застосуванням зброї;
- 3) або такі, що спричинили тяжкі наслідки

Діяння передбачене ч. 2 ст. 406 карається триманням у дисциплінарному батальйоні на строк до двох років або позбавленням волі на строк від двох до п'яти років.

Діяння передбачене ч. 3 ст. 406 караються позбавленням волі на строк від трьох до десяти років.

Схема 3. 4. 8. Порушення статутних правил взаємовідносин між військовослужбовцями за відсутності відносин підлеглих (ст. 406 КК)

. ОБРАЗА ЧЕСТІ І ГІДНОСТІ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯ, ПОГРОЗА ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЮ (ст. 435-1 КК)

Суспільна небезпека: порушує боєздатність військовослужбовців.

Безпосередній об'єкт: честь і гідність, життя та членів його сім'ї.

Додатковим обов'язковим об'єктом є: майна військовослужбовця та членів його сім'ї.

Засоби вчинення КП: матеріали, які містять образу честі і гідності, - погрозу вбивством, насильством або знищенням чи пошкодженням майна військовослужбовцю та членів його сім'ї.

Суб'єкт загальний- фізична, осудна особа, яка досягла 16 років.

Суб'єктивна сторона характеризується виною у форми умислу.

При цьому ставлення особи до своїх дій характеризуватися тільки прямим умислом.

Об'єктивна сторона полягає у:

Ч. 1 - 1) образа честі і гідності, погроза вбивством, насильством;

2) знищенням чи пошкодженням майна військовослужбовцю, який здійснює заходи із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації;

3) образа честі і гідності, погроза вбивством, насильством його близьким родичам чи членам сім'ї військовослужбовця.

Ч. 2 – 1) виготовлення та поширення матеріалів, які містять:

- образу честі і гідності;

- погрозу вбивством, насильством або знищенням чи пошкодженням майна військовослужбовцю, який здійснює заходи із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації, його близьким родичам чи членам сім'ї,

Покарання:

1. Діяння передбачене ч. 1, ст. 435⁻¹ карається обмеженням волі на строк від трьох до п'яти років або позбавленням волі на той самий строк.

2. Діяння передбачене ч. 2, ст. 435⁻¹ карається обмеженням волі на строк від трьох до п'яти років або позбавленням волі на той самий строк

Склад з моменту вчинення дій передбачених ст. 435⁻¹

Схема 3. 4. 8. Образа честі і гідності військовослужбовця, погроза військовослужбовцю (ст. 435⁻¹ КК)

КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ, ЩО ПОСЯГАЮТЬ НА ВСТАНОВЛЕНИЙ ПОРЯДОК ПРОХОДЖЕННЯ ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ (ст. 407-409 КК)

САМОВІЛЬНЕ ЗАЛИШЕННЯ ВІЙСЬКОВОЇ ЧАСТИНИ АБО МІСЦЯ СЛУЖБИ (ст. 407КК)

Суспільна небезпека: породжує неорганізованість і безладдя у військах, порушує твердий статутний порядок негативно позначається на боєготовності та боєздатності військ.

Безпосередній об'єкт: є порядок проходження військової служби.

Об'єктивна сторона, полягає у діях або бездіяльності і має складну структуру можливих форм його прояву: 1) самовільне залишення військової частини або місця служби військовослужбовцем строкової служби тривалістю понад три доби, але не більше місяця (ч. 1); 2) нез'явлення військовослужбовця строкової служби вчасно без поважних причин на службу в разі звільнення з частини, призначення або переведення; нез'явлення з відрядження, відпустки або з лікувального закладу тривалістю понад три доби, але не більше місяця (ч. 2); 3) самовільне залишення військової частини або місця служби військовослужбовцем тривалістю (ч. 2): а) понад 10 діб, але не більше місяця; б) хоч іменше 10 діб, але більше трьох діб, вчинене повторно протягом року; 4) нез'явлення військовослужбовця вчасно на службу без поважних причин тривалістю: а) понад 10 діб, але не більше місяця; б) хоч іменше 10 діб, але більше трьох діб, вчинене повторно протягом року; 5) самовільне залишення військової частини або місця служби будь-яким військовослужбовцем тривалістю понад місяць (ч. 3); 6) нез'явлення вчасно на службу без поважних причин будь-якого військовослужбовця тривалістю понад місяць (ч. 3).

Суб'єкт спеціальний: ч. 1 ст. 407-військовослужбовець строкової служби, ч. 2 - будь-який інший військовослужбовець.

Суб'єктивна сторона - першій, третій і п'ятій його формах характеризується, в цілому, умисною формою вини. Для другої, четвертої і шостої форм злочину характерним може бути умисел, а в окремих випадках – необережність.

Кваліфікуючі обставини, діяння вчинено:

- 1) повторно (ч. 2)
 - 2) в умовах особливого періоду особами ч. 1 та 2 (ч. 4)
- Особливо квал. обставини ч. 5 :
- 1) в умовах воєнного стану;
 - 2) або в бойовій обстановці.

Склад кримінальне правопорушення закінчено усічений з моменту вчинення одного з альтернативних діянь

Ч. 1- дії караються триманням у дисциплінарному батальйоні на строк до двох років або позбавленням волі на строк до трьох років.

Ч. 2 – дії караються штрафом від однієї тисячі до чотирьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або службовим обмеженням на строк до двох років, або позбавленням волі на строк до трьох років.

Ч. 3 – дії караються позбавленням волі на строк від двох до п'яти років.

Ч. 4 – дії караються позбавленням волі на строк від трьох до семи років.

Ч. 5 – дії караються позбавленням волі на строк від п'яти до десяти років.

Схема 3. 4. 9. Самовільне залишення військової частини або місця служби (ст. 407 КК)

ДЕЗЕРТИРСТВО (ст. 408 КК)

Суспільна небезпека: породжує неорганізованість і безладдя у військах, негативно позначається на боєготовності та боєздатності військ.

Безпосередній об'єкт: встановлений законодавством порядок проходження військової служби, який зобов'язує кожного військовослужбовця нести військову службу протягом встановленого законом строку, завжди бути готовим до захисту держави, виконувати свій військовий обов'язок.

Об'єктивна сторона, полягає у діях або бездіяльності, які мають дві відповідні форми:

- 1) самовільне залишення військової частини або місця служби;
- 2) нез'явлення на службу у разі призначення, переведення з відрадження, відпустки або з лікувального закладу.

У першій формі дезертирство є закінченим злочином з моменту, коли суб'єкт фактично залишив розташування військової частини (місця служби), а в другій – коли він не з'явився в частину (до місця служби) в установлений строк.

Фактичний термін відсутності військовослужбовця в місці служби при дезертирстві може не перевищувати навіть і однієї доби, але це має значення для призначення покарання.

замах на дезертирство, що може бути характерно для дезертирства зі зброєю, виданою, скажімо, для несення спеціальної служби, можливий лише у вигляді спроби залишити військов у частину (місце служби).

Це тривалий злочин. Тривалість дезертирства значення не має

Суб'єкт спеціальний:
будь який військовослужбовець

Суб'єктивна сторона – прямиї умисел.

Обов'язковою ознакою злочину є мета: при дезертирстві військовослужбовець має намір ухилитися від військової служби не протягом трьох днів, місяця, двох місяців тощо, тобто не тимчасово, а ухилитися від військової служби взагалі, назавжди

Кваліфікуючі обставини, діяння вчинено:

- 1) зі зброєю (ч. 2);
- 2) за попередньою змовою групою осіб (ч. 2);
- 3) в умовах особливого періоду (ч. 3) особливо кваліфікованими ознаками:
 - 1) вчинене в умовах воєнного стану (ч. 4);
 - 2) або в бойовій обстановці (ч. 4).

Склад кримінальне правопорушення закінчено усічений з моменту вчинення одного з альтернативних діянь

- Ч. 1- дії караються позбавленням волі на строк від двох до п'яти років.
Ч. 2- дії карається позбавленням волі на строк від п'яти до десяти років.
Ч. 3- дії карається позбавленням волі на строк від п'яти до десяти років.
Ч. 4- дії карається позбавленням волі на строк від п'яти до дванадцяти років.

Схема 3. 4. 10. Дезертирство (ст. 408 КК).

ВІЙСЬКОВІ СЛУЖБОВІ КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ (ст. 423-426 КК)

БЕЗДІЯЛЬНІСТЬ ВІЙСЬКОВОЇ ВЛАДИ (ст. 426 КК)

Безпосередній об'єкт: порядок виконання військовими службовими особами військових формувань України своїх повноважень щодо забезпечення військового порядку у сферах: використання військового майна, проходження військової служби військовослужбовцями і виконання трудових обов'язків робітниками і службовцями військових формувань та в інших сферах життєдіяльності військових формувань України.

Предмет КП: є транспортні засоби, споруди та інше військове майно.

Об'єктивна сторона полягає, у діяльності активних дій:

може проявлятися тільки у суспільнонебезпечній бездіяльності. Крім того, його обов'язковими ознаками є суспільно-небезпечні наслідки у вигляді істотної шкоди і причинний зв'язок між вказаними бездіяльністю та наслідками. Формами цього злочину є:

- 1) неприпинення злочину, що вчиняється підлеглим;
- 2) непорушення кримінальної справи щодо підлеглого, який вчинив злочин;
- 3) інше невиконання дій, які військова службова особа за своїми службовими обов'язками повинна була виконати.

Для наявності складу злочину у будь-якій його формі потрібно встановити:

- 1) чи покладається на цю службу особу обов'язок вчинити певні дії, невчинення яких ставиться їй у вину;
- 2) чи мала службова особа реальну можливість у конкретних умовах вчинити необхідні дії;
- 3) чи справді не були виконані обов'язки, які покладені на цю службу особу.

Суб'єкт спеціальний: військово-вслужбовець.

У першій його формі є військовий начальник; у другій – командир військової частини чи з'єднання, начальник військової установи ЗС чи іншого військового формування; у третій – будь-яка військова службова особа

Суб'єктивна сторона характеризується виною у формі умислу або змішаної форми.

Ставлення військової службової особи до невиконання нею певних дій завжди є умислом.

Кваліфікуючі обставини, діяння вчинено:

- 1) спричинення тяжких наслідків (ч. 2).
- 2) в умовах особливого періоду (ч. 3)

Особливо кваліфікуючими ознаками злочину є вчинення його в умовах воєнного стану чи в бойовій обстановці (ч. 4).

Склад з моменту не виконання дій які особа повинна була вчинити

Ч. 1. - дії караються штрафом від однієї тисячі до чотирьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або службовим обмеженням на строк до двох років, або позбавленням волі на строк до трьох років.

Ч. 2. - дії караються позбавленням волі на строк від трьох до семи років.

Ч. 3. - дії караються позбавленням волі на строк від п'яти до семи років

Ч. 4. - дії караються позбавленням волі на строк від семи до десяти років.

Схема 3. 4. 12. Бездіяльність військової влади (ст. 426 КК)

КРИМІНАЛЬНІ ПРАВО-ПОРУШЕННЯ, ВЧИНЮВАНІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ АБО В БОЙОВІЙ ОБСТАНОВЦІ (ст. 427-435 КК)

ЗДАЧА АБО ЗАЛИШЕННЯ ВРОГОВІ ЗАСОБІВ ВЕДЕННЯ ВІЙНИ (ст. 427 КК)

Суспільна небезпека: негативно позначається на боєготовності та боєздатності військ.

Безпосередній об'єкт: порядок виконання військовим начальником свого військового обов'язку в умовах бойової обстановки.

Предмет: є військові сили, укріплення, бойова техніка, інші засоби ведення війни.

Суб'єкт спеціальний: військово-вслужбовець військовий начальник (командир), який має у своєму підпорядкуванні особовий склад, бойову та іншу військову техніку.

Суб'єктивна сторона характеризується умислом або необережністю.

Об'єктивна сторона полягає, у суспільно небезпечними діями або бездіяльністю, які можуть виразитися у формі:

1) здачі ворогові начальником ввірених йому військових сил;

2) не зумовленого бойовою обстановкою залишення ворогові укріплень, бойової та спеціальної техніки чи інших засобів ведення війни.

Здача ввірених військових сил може виражатися у формі зупинення опору і капітуляції перед противником або невжиття заходів до захисту особового складу, внаслідок чого він потрапив до ворога.

Військові сили – це особовий склад, діями якого доручено керувати начальникові та який може бути озброєний запасами ведення бою або в певній конкретній обстановці не мати таких засобів. Укріплення – це будь-які інженерні споруди (доти, дзоти, окопи). Інші засоби ведення війни – це матеріально – технічні засоби, які використовуються в бойових діях (зброя, бойові припаси, засоби забезпечення бойових дій, засоби індивідуального захисту військово-службовців тощо).

Склад закінчений усічений з моменту м з моменту вчинення начальником зазначених дій.

Діяння караються позбавленням волі на строк від трьох до десяти років.

Схема 3. 4. 13. Здача або залишення ворогові засобів ведення війни (ст. 427 КК)

САМОВІЛЬНЕ ЗАЛИШЕННЯ ПОЛЯ БОЮ АБО ВІДМОВА ДІЯТИ ЗБРОЄЮ (ст. 429 КК)

Безпосередній об'єкт: порядок виконання військового обов'язку в бою.
Поле бою – це земельна ділянка, морський чи повітряний простір, в якому ведеться бій, а час бою – це проміжок часу, упродовж якого цей бій триває.

Об'єктивна сторона полягає, у активних діях та може проявитися у таких сферах:

- 1) самовільне залишення поля бою під час бою;
- 2) відмова під час бою діяти зброєю.

Якщо військова службова особа, скажімо, сама, без дозволу вищого командира, залишає поле бою і наказує робити таке саме своїм підлеглим, вона має нести відповідальність за сукупністю злочинів, передбачених статтями 424 і 429, а в разі не зумовленого бойовою обстановкою залишення ворогові засобів ведення війни – і ст. 427. Умисне знищення або пошкодження зброї, бойових припасів, військової техніки з метою унеможливити їх застосування під час бою кваліфікується за сукупністю злочинів, передбачених статтями 411 і 429.

Діяння караються позбавленням волі на строк від п'яти до десяти років.

Суб'єкт спеціальний: військово-вослужбовець.

Суб'єктивна сторона характеризується умисною формою вини.

Мотив: бути боягузтво, легкодухість та інші мотиви, крім протидержавного.

Вказані дії повинні бути вчинені не з метою сприяння ворогові. В іншому ж випадку їх треба кваліфікувати за ст. 111 як перехід на бік ворога в умовах воєнного стану чи в період збройного конфлікту.

Склад з моменту вчинення невиконання дій передбачених диспозицією статті.

Схема 3. 4. 14. Самовільне залишення поля бою або відмова діяти зброєю (ст. 429 КК)

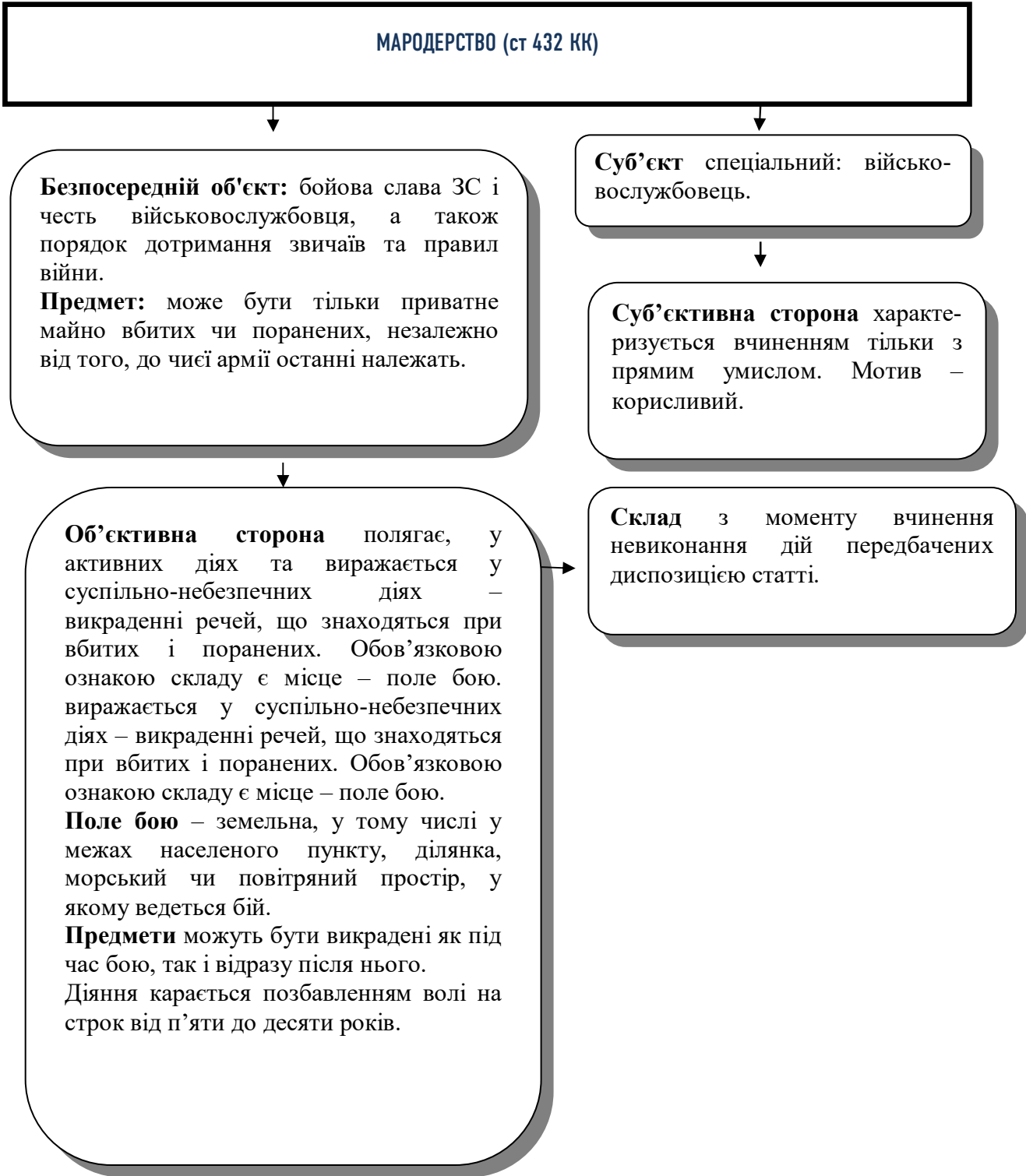

Схема 3. 4. 14. Мародерство (ст. 432 КК)

НАСИЛЬСТВО НАД НАСЕЛЕННЯМ У РАЙОНІ ВОЄННИХ ДІЙ (ст. 433 КК)

Безпосередній об'єкт: порядок дотримання звичаїв та правил війни.
Женевська Конвенція “Про захист цивільного населення під час війни” від 12 серпня 1949 р. забороняє будь-яке залякування, терор, пограбування і репресії щодо цивільних осіб.

Суб'єкт спеціальний: військово-вслужбовець.

Суб'єктивна сторона характеризується вчиненням тільки з прямим умислом.

Об'єктивна сторона полягає, у активних діях. Формами його є:
1) насильство над населенням у районі воєнних дій (ч. 1);
2) протизаконне знищення майна, що належить населенню, під приводом воєнної необхідності, вчинюване в районі воєнних дій (ч. 1);
3) протизаконне відібрання майна, що належить населенню, під приводом воєнної необхідності, вчинюване в районі воєнних дій (ч. 1);
4) розбій, вчинюваний щодо населення у районі воєнних дій (ч. 2).

Склад: КП закінчено з моменту вчинення виконання дій передбачених диспозицією статті.
Ч. 1 – дії караються позбавленням волі на строк від трьох до восьми років.
Ч. 2. – дії караються позбавленням волі на строк від трьох до восьми років.

Обов'язковою ознакою складу злочину є місце його вчинення.

Цивільне населення складається зі всіх осіб, які є цивільними особами. До останніх же належать будь-які особи, за винятком тих, що зазначенні у ст. 4 (А. 1, А. 2, А. 3, А. 6) Женевської конвенції про поведінку з військовополоненими і в ст. 43

Додаткового протоколу I до Женевської конвенції. Насильство над населенням включає різноманітні форми посягання на життя, здоров'я, честь і гідність цивільних осіб: тілесні ушкодження, незаконне позбавлення волі тощо. Якщо насильство виражається в убивстві, зґвалтуванні, заподіянні тілесних ушкоджень – відповідальність настає за сукупністю злочинів.

Схема 3. 4. 15. Насильство над населенням у районі воєнних дій (ст. 433 КК)

ПОГАНЕ ПОВОДЖЕННЯ З ВІЙСЬКОВОПОЛОНЕНИМИ (ст. 434 КК)

Безпосередній об'єкт: порядок дотримання звичаїв та правил війни.

Женевська Конвенція "Про поводження з військовополоненими" від 12 серпня 1949 р. встановлює такий порядок поводження з військовополоненими, за якого охороняється їх життя, здоров'я, честь і гідність.

Об'єктивна сторона характеризується суспільно небезпечним діянням у формі:

- 1) поганого поводження з військовополоненими: а) яке мало місце неодноразово; б) пов'язано з особливою жорстокістю; в) спрямоване проти хворих і поранених;
- 2) недбалого виконання обов'язків щодо хворих і поранених, за відсутності ознак більш тяжкого злочину.

Військовополоненими є комбатанти (особи, які входять до складу збройних сил противника). **Воюючі сторони** зобов'язані в період збройного конфлікту забезпечувати правовий захист жертв війни, в тому числі і військовополонених, гуманно поводитись з ними.

Погане поводження з військовополоненими означає позбавлення їх харчування і сну, заподіяння їм побоїв чи легких тілесних ушкоджень, погрозу вбивства або заподіяння тяжкого тілесного ушкодження тощо.

Суб'єкт спеціальний: військовослужбовець.

У першій формі ним може бути будь-який військовослужбовець, а в другій – військовослужбовець, на якого покладено обов'язки щодо лікування хворих і поранених військовополонених і піклуванню про них (лікар, медсестра, санітар тощо).

Суб'єктивна сторона:

характеризується у перших трьох його формах умислом, а в четвертій – необережністю.

Склад з моменту виконання дій які передбачені статтею.

Дії караються позбавленням волі на строк до трьох років

Схема 3. 4. 12. Погане поводження з військовополоненими (ст. 434 КК)

НЕЗАКОННЕ ВИКОРИСТАННЯ СИМВОЛІКИ ЧЕРВОНОГО ХРЕСТА І ЧЕРВОНОГО ПІВМІСЯЦЯ ТА ЗЛОВЖИВАННЯ НИМИ (ст. 435 КК)

Безпосередній об'єкт: порядок дотримання звичаїв та правил війни.

Згідно з актами міжнародного законодавства сторонами, що воюють, приписано утриматися від нападу на санітарні формування, які мають відповідні знаки для їх кращого розпізнавання і захисту.

Якщо ж такі знаки будуть використовуватися сторонами, що воюють, як воєнна хитрість, це може інспірувати напади на зазначені формування, хворих та поранених тощо і призвести до тяжких наслідків

Суб'єкт спеціальний: військово-вслужбовці, які не входять до складу медичних формувань чи санітарно-транспортних засобів, у тому числі військові службові особи – командири кораблів чи повітряних апаратів, інші військові службові особи, за наказом яких транспортні засоби, що не належать до санітарних, були відповідним чином пофарбовані.

Об'єктивна сторона: характеризується суспільно небезпечним діянням у таких формах:

1) Носіння в районі воєнних дій символіки Червоного Хреста, Червоного Півмісяця, Червоного Кристала особами, які не мають на те права (ч. 1),
2) зловживання в умовах особливого періоду, крім воєнного стану, прапорами чи знаками Червоного Хреста, Червоного Півмісяця, Червоного Кристала або пофарбуванням, присвоєним санітарно-транспортним засобам (ч. 1)

3) Носіння в районі воєнних дій символіки Червоного Хреста, Червоного Півмісяця, Червоного Кристала особами, які не мають на те права (ч. 2),
4) зловживання в умовах воєнного стану прапорами чи знаками Червоного Хреста, Червоного Півмісяця, Червоного Кристала або пофарбуванням, присвоєним санітарно-транспортним засобам (ч. 2)

Суб'єктивна сторона: характеризується прямим умислом

Склад з моменту виконання дій які передбачені статтею .

Ч. 1 – діяння караються обмеженням волі на строк до двох років.

Ч. 2 – діяння караються позбавленням волі на строк до двох років.

Схема 3. 4. 12. Незаконне використання символіки червоного хреста і червоного півмісяця та зловживання ними (ст. 435 КК)

РОЗГОЛОШЕННЯ ВІДОМОСТЕЙ ВІЙСЬКОВОГО ХАРАКТЕРУ, ЩО СТАНОВЛЯТЬ ДЕРЖАВНУ ТАЄМНИЦЮ, АБО ВТРАТА ДОКУМЕНТІВ ЧИ МАТЕРІАЛІВ, ЩО МІСТЯТЬ ТАКІ ВІДОМОСТІ (ст. 422 КК)

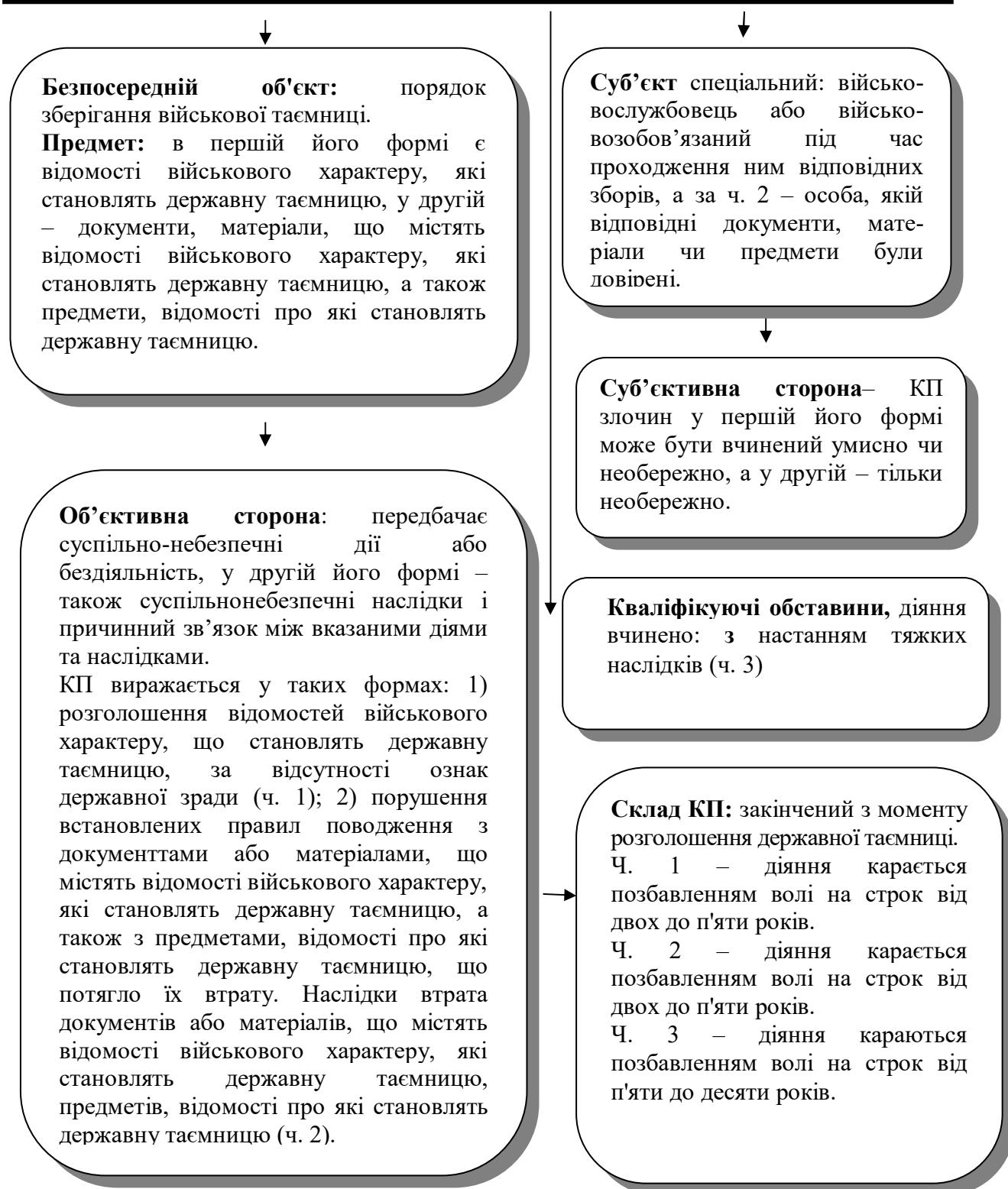

Схема 3. 4. 13. Розголошення відомостей військового характеру, що становлять державну таємницю, або втрата документів чи матеріалів, що містять такі відомості (ст. 422 КК)

КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУ-ШЕННЯ, ЩО ПОСЯГАЮТЬ НА ВСТАНОВЛЕНИЙ ПОРЯДОК НЕСЕННЯ ОКРЕМИХ ВИДІВ ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ (ст. 418-421 КК).

ПОРУШЕННЯ СТАТУТНИХ ПРАВИЛ ВАРТОВОЇ СЛУЖБИ ЧИ ПАТРУЛЮВАННЯ (ст. 418 КК)

Безпосередній об'єкт: порядок несення вартової (вахтової) служби і патрулювання.

Варта: озброєний підрозділ, відряджений для виконання бойового завдання з метою охорони та оборони військових об'єктів, бойових прапорів та осіб, яких тримають на гауптвахті й у дисциплінарній частині.

Об'єктивна сторона полягає, у:

- 1) суспільнонебезпечних діях;
- 2) наслідках;
- 3) причинному зв'язку між вказаними діями і наслідками.

КП полягає у порушенні статутних правил як шляхом дії, так і бездіяльності:

- 1) вартової (вахтової) служби;
- 2) патрулювання, що спричинило тяжкі наслідки, для запобігання яким призначено дану варту (вахту) або патрулювання.

Для безпосередньої охорони та оборони об'єктів із складу варті виділяються чатові.

Чатовий – озброєний вартувий, який виконує бойове завдання щодо охорони та оборони дорученого йому поста. Суттєве значення для кваліфікації злочину, залежно від конкретного його суб'єкта, має визначення початкового і кінцевого моментів несення вартової (вахтової) служби та патрулювання взагалі, а також початкового і кінцевого моментів знаходження чатового (вахтового) на посту.

Суб'єкт спеціальний: військово-вслужбовець, який входить до складу варті, а також особи, які керують службою варті.

Суб'єктивна сторона характеризується е як умисною, так і необережною формою вини.

Кваліфікуючі обставини, діяння вчинено:

- 1) в умовах особливого періоду (ч. 2)

Особливо кваліфікуючі обставини, діяння вчинено:

- 1) в умовах воєнного стану (ч. 3);
- 2) в бойовій обстановці (ч. 3).

Склад КП закінчено з моменту настання тяжких наслідків – викрадення військового майна з об'єкта, незаконне використання військової техніки тощо.

Ч. 1 – діяння карається обмеженням волі на строк від двох до п'яти років або позбавленням волі на той самий строк.

Ч. 2 – діяння карається позбавленням волі на строк від трьох до семи років.

Ч. 3 – діяння карається позбавленням волі на строк від трьох до восьми років.

Схема 3. 4. 14. Порушення статутних правил вартової служби чи патрулювання (ст. 418 КК)

ПОРУШЕННЯ СТАТУТНИХ ПРАВИЛ НЕСЕННЯ ПРИКОРДОННОЇ СЛУЖБИ (ст. 419 КК)

Безпосередній об'єкт: порядок несення прикордонної служби.

Для охорони державного кордону виділяються **прикордонні наряди**, на які покладається виконання протягом певного часу бойового завдання по охороні кордону

Суб'єкт спеціальний: військово-вслужбовець, який входить до складу наряду з охорони державного кордону України. Таким нарядом визначається група озброєних прикордонників, що виконують наказ щодо охорони державного кордону України

Об'єктивна сторона полягає, у: порушенні правил несення прикордонної служби, які забезпечують охорону і недоторканість державного кордону України, як шляхом дії, так і бездіяльності.

Форми порушеннями правил несення прикордонної служби:

а) вчинення дій, що прямо забороняються військовослужбовцю, який перебуває в прикордонному наряді (відхилення від маршруту чи залишення місця несення служби, якщо це не пов'язано з надзвичайними обставинами, вживання алкогольних напоїв, сон на посту, розкладання багаття чи демаскування себе іншим способом, безпідставне застосування зброї тощо);

б) невиконання або неналежне виконання дій, що забезпечують охорону державного кордону (неуважний огляд місцевості, невжиття заходів до затримання порушників державного кордону або залишення без належної охорони затриманих осіб, недотримання правил застосування зброї або правил маскування тощо).

Умова настання тяжких наслідків (зрив виконання поставленого бойового завдання, вторгнення на територію України озброєної банди, перехід кордону агентом іноземної розвідки тощо).

Суб'єктивна сторона характеризується як умисною, так і необережною формою вини.

Кваліфікуючі обставини, діяння вчинено: в умовах особливого періоду (ч. 2)

Особливо кваліфікуючі обставини, діяння вчинено:

- 1) в умовах воєнного стану (ч. 3);
- 2) в бойовій обстановці (ч. 3).

Склад КП закінчено з моменту настання тяжких наслідків – викрадення військового майна з об'єкта, незаконне використання військової техніки тощо.

Ч. 1 – діяння карається позбавленням волі на строк від трьох до восьми років.

Ч. 2 – діяння карається позбавленням волі на строк від п'яти до десяти років.

Ч. 3 – діяння карається позбавленням волі на строк від семи до десяти років.

Схема 3. 4. 15. Порушення статутних правил несення прикордонної служби (ст. 419 КК)

ПОРУШЕННЯ СТАТУТНИХ ПРАВИЛ НЕСЕННЯ БОЙОВОГО ЧЕРГУВАННЯ (ст. 420 КК)

Безпосередній об'єкт: правила несення бойового чергування (бойової служби).
Бойове чергування – це виконання бойового завдання, яке здійснюється черговими силами і засобами військових частин з метою своєчасного виявлення і відбиття раптового нападу на Україну або для захисту та забезпечення безпеки України.

Об'єктивна сторона полягає у:
передбачає порушення правил несення бойового чергування (бойової служби).
Тяжкі наслідки – вторгнення на територію України або в її територіальне море іноземного повітряного чи морського судна, виведення з ладу бойової техніки, що зробило неможливим чи значно ускладнило подальше виконання частиною чи підрозділом бойових завдань, викрадення повітряних чи морських суден, що належать Україні, тощо.
Умова - настання тяжких наслідків внаслідок порушення правил бойового чергування.

Склад КП закінчено з моменту порушення статутних правил несення бойового чергування.

Суб'єкт спеціальний: військово-вслужбовець (військово-взобов'язаний під час проходження ним відповідних зборів), який входить до складу чергових сил бойового чергування, тобто до бойових обслуг, чергових змін пунктів управління, сил ізасобів бойового забезпечення та обслуговування

Суб'єктивна сторона характеризується як умисною, так і

Кваліфікуючі обставини, діяння вчинено: ознаками є вчинення діяння в умовах особливого періоду

Особливо кваліфікуючими ознаками є вчинення діяння в умовах воєнного стану чи в бойовій обстановці.

Ч. 1 – діяння карається позбавленням волі на строк від трьох до восьми років.

Ч. 2 – діяння карається позбавленням волі на строк від п'яти до восьми років.

Ч. 3 - діяння карається позбавленням волі на строк від п'яти до десяти років.

Схема 3. 4. 16. Порушення статутних правил несення бойового чергування (ст. 420 КК)

ПОРУШЕННЯ СТАТУТНИХ ПРАВИЛ ВНУТРІШНЬОЇ СЛУЖБИ (ст. 421 КК)

Безпосередній об'єкт: порядок несення внутрішньої служби (крім варті, вахти і бойового чергування).

Об'єктивна сторона: характеризується: порушенням певних правил, суспільнонебезпечними наслідками у вигляді тяжких наслідків, запобігання яким входило в обов'язки даної особи, а також причинним зв'язком між вказаними діями і наслідками. Диспозиція – бланкетна. Для притягнення до кримінальної відповідальності треба встановити, як саме норми статутів були порушені винною особою. Порушення статутних правил внутрішньої служби може виразитись з боку:

- а) чергового частини – у нездійсненні контролю за своєчасністю здавання зброї та боєприпасів, неперевірці несення служби добовим нарядом і додержання внутрішнього порядку в підрозділах тощо;
- б) чергового КПП – у даванні дозволу на винесення (вивезення) будь-якого майна з території військової частини без дозволу чергового частини, а також вихід за межі розташування військової частини військовослужбовців строкової служби без документа на право виходу тощо

Склад КП закінчено з моменту порушення статутних правил несення бойового чергування та настання наслідків .

Суб'єкт спеціальний: військово-вслужбовець (військово-зобов'язаний під час проходження ним відповідних зборів), який входить до добового наряду частини (черговий частини, днювальний, черговий і помічник чергового КПП, черговий їдальні тощо). Склад наряду визначається наказом по частині (жінки, як правило, до наряду не залучаються).

Суб'єктивна сторона характеризується як умисною, так і необережною формою вини.

Кваліфікуючі обставини, діяння вчинено: 1) в умовах особливого періода.

2) в умовах воєнного стану або в бойовій обстановці.

До тяжких наслідків злочину слід віднести: зрив виконання бойового завдання, викрадення зброї, виведення з ладу бойової техніки чи військового обладнання, загибель людей тощо.

Ч. 1 – діяння карається триманням у дисциплінарному батальйоні на строк до двох років або позбавленням волі на строк до трьох років.

Ч. 2 – діяння карається позбавленням волі на строк від трьох до п'яти років.

Ч. 3 – діяння карається позбавленням волі на строк до п'яти років.

Схема 3. 4. 17. Порушення статутних правил внутрішньої служби (ст. 421 КК).

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ

1. Суспільна небезпека військових кримінальних правопорушень.
2. Класифікація військових кримінальних правопорушень.
3. Загальні ознаки родового об'єкту військових кримінальних правопорушень.
4. Чим характеризується об'єктивна сторона переважної більшості військових кримінальних правопорушень.
5. Особливості складів військових кримінальних правопорушень.
6. Особливості об'єктивної та суб'єктивної сторони кримінального правопорушення «Непокора» (ст. 402КК).
7. Поняття та особливості складу кримінального правопорушення «Дезертирства» (ст. 408КК)
8. Загальна характеристика військових службових кримінальних правопорушень (Стю 423-426).
9. Особливості складу кримінального правопорушення «Здача або залишення ворогові засобів ведення війни» (ст. 427КК).
10. Особливості складу кримінального правопорушення, передбаченого ст. 432 КК «Мародерство»

РОЗДІЛ 4.
КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ МИРУ,
БЕЗПЕКИ ЛЮДСТВА ТА МІЖНАРОДНОГО ПРАВОПОРЯДКУ

- 4. 1. Кримінальні правопорушення проти миру
- 4. 2. Кримінальні правопорушення проти безпеки людства.
- 4. 3. Кримінальні правопорушення проти міжнародного правопорядку

4. 1. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ МИРУ

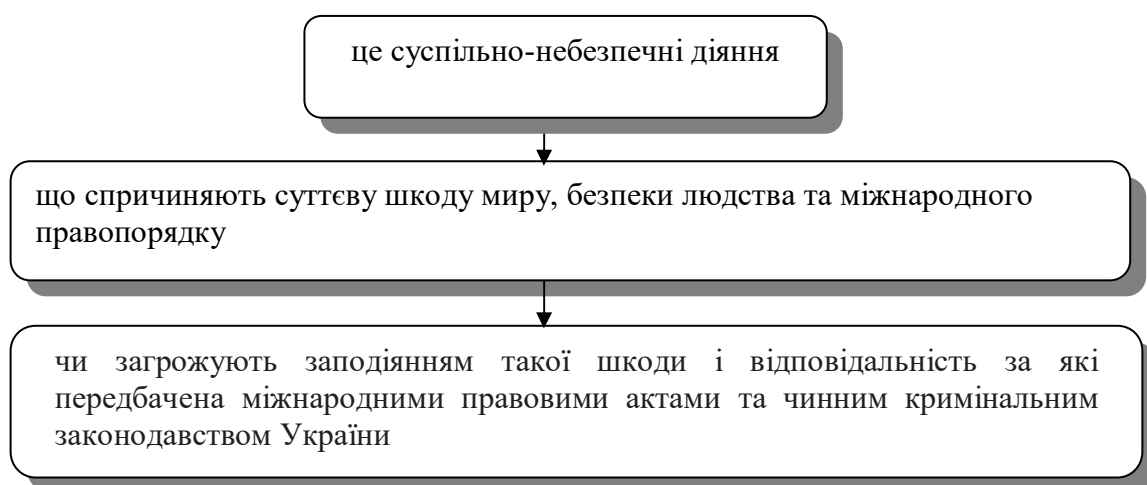

Схема 4. 1. Кримінальні правопорушення проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку.

Схема 4. 2. Кримінальні правопорушення проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку

4. 1. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ МИРУ

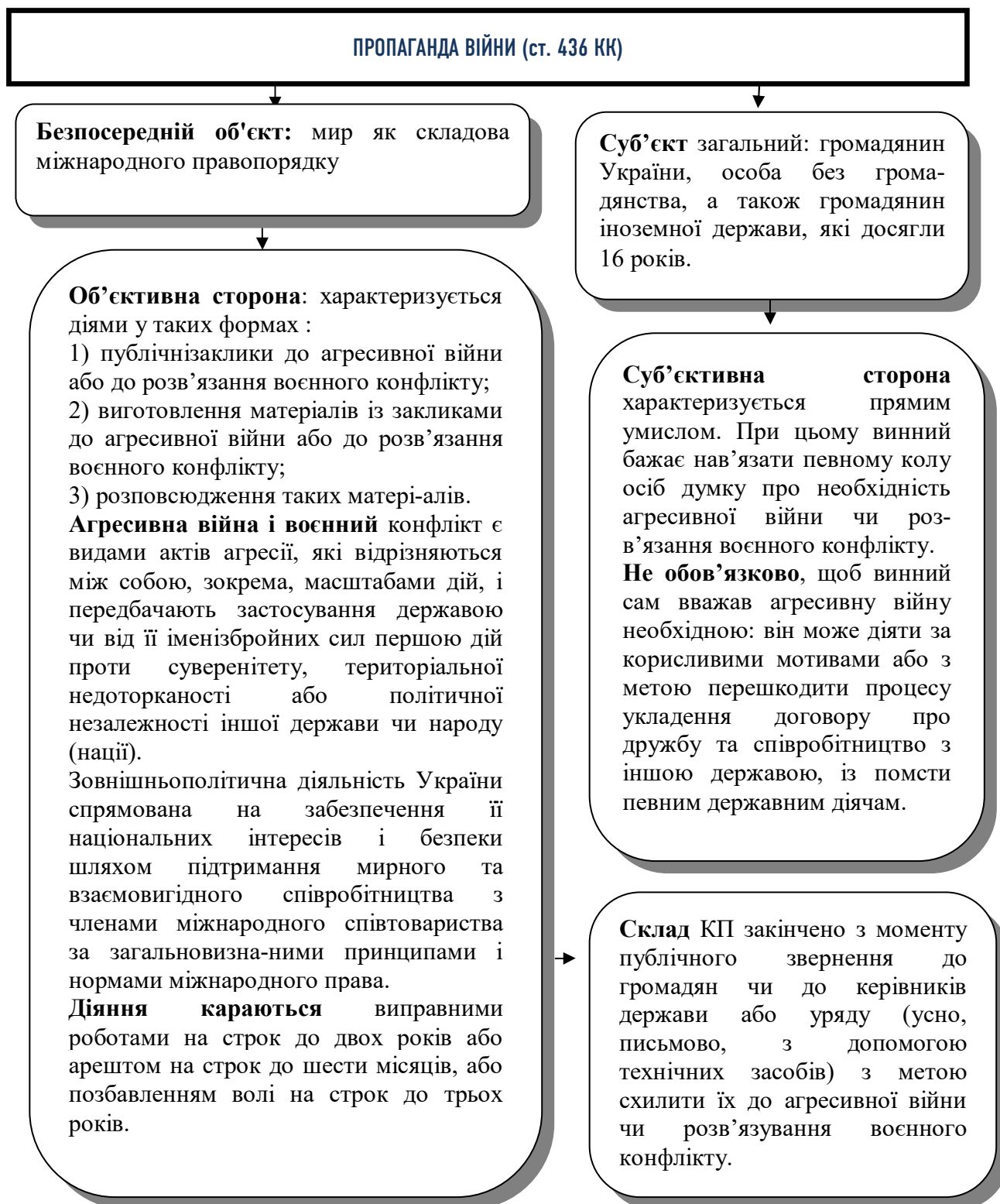

Схема 4. 1. 1. Пропаганда війни (ст. 436 КК)

ВИПРАВДОВУВАННЯ, ВИЗНАННЯ ПРАВОМІРНОЮ, ЗАПЕРЕЧЕННЯ ЗБРОЙНОЇ АГРЕСІЇ РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ, ГЛОРИФІКАЦІЯ ЇЇ УЧАСНИКІВ (ч. 1, ст. 436-2 КК)

Безпосередній об'єкт: мир як складова міжнародного правопорядку

Суб'єкт загальний: громадянин України, особа без громадянства, а також громадянин іноземної держави, які досягли 16 років.

Об'єктивна сторона: характеризується діями у таких формах:

Ч. 1: 1) виправдовування, визнання правомірною, заперечення збройної агресії Російської Федерації проти України, розпочатої у 2014 році, у тому числі шляхом представлення збройної агресії Російської Федерації проти України як внутрішнього громадянського конфлікту; 2) виправдовування, визнання правомірною, заперечення тимчасової окупації частини території України, а також глорифікація осіб, які здійснювали збройну агресію Російської Федерації проти України, розпочату у 2014 році, представників збройних формувань Російської Федерації, іррегулярних незаконних збройних формувань, озброєних банд та груп найманців, створених, підпорядкованих, керованих та фінансованих Російською Федерацією, а також представників окупаційної адміністрації Російської Федерації, яку складають її державні органи і структури, функціонально відповідальні за управління тимчасово окупованими територіями України, та представників підконтрольних Російській Федерації самопроголошених органів, які узурпували виконання владних функцій на тимчасово окупованих територіях України.

Дії передбачені ч. 1 караються виправними роботами на строк до двох років або арештом на строк до шести місяців, або позбавленням волі на строк до трьох років.

Суб'єктивна сторона характеризується прямим умислом. При цьому винний бажає нав'язати певному колу осіб думку про виправдовування збройної агресії Російської Федерації проти України, розпочатої у 2014 році, у тому числі шляхом представлення збройної агресії Російської Федерації проти України як внутрішнього громадянського конфлікту.

Склад КП закінчено з моменту публічного звернення до громадян чи до керівників держави або уряду (усно, письмово, з допомогою технічних засобів) з метою схилити їх до агресивної війни чи розв'язування воєнного конфлікту.

Кваліфікуючі обставини (ч. 3): дії передбачені ч. 1, вчинені службовою особою, або вчинені повторно, або організованою групою, або з використанням засобів масової інформації; -

Караються позбавленням волі на строк від п'яти до восьми років з конфіскацією майна або без такої".

Схема 4. 1. 2 Виправдовування, визнання правомірною, заперечення збройної агресії Російської Федерації проти України, глорифікація її учасників (ч. 1, ст. 436² КК)

ВИПРАВДОВУВАННЯ, ВИЗНАННЯ ПРАВОМІРНОЮ, ЗАПЕРЕЧЕННЯ ЗБРОЙНОЇ АГРЕСІЇ РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ, ГЛОРИФІКАЦІЯ ЇЇ УЧАСНИКІВ (ч. 2, ст. 436-2 КК)

Безпосередній об'єкт: мир як складова міжнародного правопорядку

Суб'єкт загальний: громадянин України, особа без громадянства, а також громадянин іноземної держави, які досягли 16 років.

Об'єктивна сторона: характеризується діями у таких формах:

Ч. 2: 1) виготовлення, поширення матеріалів, у яких міститься виправдовування, визнання правомірною, заперечення збройної агресії Російської Федерації проти України, розпочатої у 2014 році, у тому числі шляхом представлення збройної агресії Російської Федерації проти України як внутрішнього громадянського конфлікту, виправдовування, визнання правомірною, заперечення тимчасової окупації частини території України, а також глорифікація осіб, які здійснювали збройну агресію Російської Федерації проти України, розпочату у 2014 році, представників збройних формувань Російської Федерації, іррегулярних незаконних збройних формувань, озброєних банд та груп найманців, створених, підпорядкованих, керованих та фінансованих Російською Федерацією, а також представників окупаційної адміністрації Російської Федерації, яку складають її державні органи і структури, функціонально відповідальні за управління тимчасово окупованими територіями України, та представників підконтрольних Російській Федерації самопроголошених органів, які узурпували виконання владних функцій на тимчасово окупованих територіях України

Дії передбачені Ч. 2 караються обмеженням волі на строк до п'яти років або позбавленням волі на той самий строк, з конфіскацією майна або без такої.

Суб'єктивна сторона характеризується прямим умислом. При цьому винний бажає нав'язати певному колу осіб думку про виправдовування збройної агресії Російської Федерації проти України, розпочатої у 2014 році, у тому числі шляхом представлення збройної агресії Російської Федерації проти України як внутрішнього громадянського конфлікту.

Склад КП закінчено з моменту публічного звернення до громадян чи до керівників держави або уряду (усно, письмово, з допомогою технічних засобів) з метою схилити їх до агресивної війни чи розв'язування воєнного конфлікту.

Кваліфікуючі обставини (ч. 3): дії передбачені ч. 2, вчинені службовою особою, або вчинені повторно, або організованою групою, або з використанням засобів масової інформації;

Караються позбавленням волі на строк від п'яти до восьми років з конфіскацією майна або без такої".

Схема 4. 1. 2 Виправдовування, визнання правомірною, заперечення збройної агресії Російської Федерації проти України, глорифікація її учасників (Ч. 2, ст.436-2 КК)

ПЛАНУВАННЯ, ПІДГОТОВКА, РОЗВ'ЯЗАННЯ ТА ВЕДЕННЯ АГРЕСИВНОЇ ВІЙНИ (ст. 437 КК)

Безпосередній об'єкт: мир. Мир означає відсутність ворожості, війни і воєнних (збройних) конфліктів.

Об'єктивна сторона: характеризується діями у п'яти можливих формах, перші чотири з яких передбачені ч. 1, а остання – ч. 2 ст. 437:

- 1) планування агресивної війни чи воєнного конфлікту (ч. 1);
- 2) підготовка агресивної війни чи воєнного конфлікту (ч. 1);
- 3) розв'язання агресивної війни чи воєнного конфлікту (ч. 1);
- 4) участь у змові, що спрямована на вчинення таких дій (ч. 1);

Слід враховувати: *по-перше*, згідно з міжнародним законодавством війна або воєнні дії можуть бути кваліфіковані як агресивні лише Радою Безпеки ООН; *по-друге*, визначення агресії, що дається у відповідній резолюції ООН, може бути застосоване тільки щодо відповідальності держав, але не персоналій.

Агресією є застосування державою збройної сили проти суверенітету, територіальної недоторканості або політичної незалежності іншої держави або якимось іншим способом, не сумісним зі Статутом ООН.

Учать у змові характеризується домовленістю між кількома суб'єктами злочину про спільне здійснення хоча б одного із перерахованих злочинних діянь, яка знаходить вияв у погоджені дій (координації планів, узгоджені способів їх реалізації тощо).

Ч. 1 – діяння караються позбавленням волі на строк від семи до дванадцяти років.

Суб'єкт загальний: Ним (у перших трьох формах та в п'ятій), як правило, є особи з числа керівників держави і військово-промислового комплексу і тощо – як військові, так і цивільні.

Суб'єктивна сторона характеризується прямим умислом.

Кваліфікуючі обставини, діяння вчинено:

- 1) ведення агресивної війни (ч. 2);
 - 2) або агресивних воєнних дій, в ході яких реалізуються задуми, сформульовані при їх плануванні (ч. 2);
 - 3) їх ведення характеризується загибеллю людей, знищенням матеріальних і культурних цінностей, що й обумовлює підвищену відповідальність (ч. 2).
- Ч. 2 – діяння карається позбавленням волі на строк від десяти до п'ятнадцяти років.

Склад КП закінчено з моменту публічного звернення до громадян чи до керівників держави або уряду (усно, письмово, з допомогою технічних засобів) з метою схилити їх до агресивної війни чи розв'язування воєнного конфлікту.

Схема 4. 1. 2. Планування, підготовка, розв'язання та ведення агресивної війни (ст. 437 КК)

ПОРУШЕННЯ ЗАКОНІВ ТА ЗВИЧАЇВ ВІЙНИ (ст 438 КК)

Безпосередній об'єкт: встановлений відповідними міжнародними актами порядок ведення війни.

У сучасних умовах основне завдання збройних сил у випадку виникнення війни – утримувати конфлікт у первинних рамках, щоб не допустити його ескалації, проводити конфлікт раціонально, з дотриманням оперативних принципів, що не виходять за рамки права війни.

Об'єктивна сторона: характеризується переважно діями; в окремих випадках закони і звичаї війни можуть порушуватися шляхом бездіяльності. Формами злочину є: 1) жорстоке поводження з військовополоненими або цивільним населенням; 2) вигнання цивільного населення для примусових робіт; 3) розграбування національних цінностей на окупованій території; 4) застосування засобів ведення війни, заборонених міжнародним правом; 5) інші порушення законів та правил війни, що передбачені міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана ВРУ; 6) віддання наказу про вчинення таких дій.

До інших порушень законів війни можна віднести: 1) примушування підданих ворога брати участь у військових діях, спрямованих проти їх країни; 2) порушення недоторканості парламентарів; 3) порушення договору про перемир'я;

- взяття в полон представників санітарного складу, священнослужителів та деяких інших категорій осіб, які користуються спеціальним захистом тощо.

Ч. 1 – діяння караються позбавленням волі на строк від восьми до дванадцяти років.

Суб'єкт в перших п'яти його формах загальний. В окремих випадках ним може бути військовослужбовець. А в шостій формі суб'єкт злочину – спеціальний: ним є службова особа, яка за своїми повноваженнями може віддавати накази, що стосуються права війни. Накази про ті чи інші порушення можуть віддаватися не тільки військовими, а й політичним керівництвом країни. Але висновками Нюрнберзького, Токійського і Гавайського трибуналів підтверджено, що відповідну роль під час війни відіграють саме представники військового командування

Суб'єктивна сторона характеризується умисною формою вини.

Кваліфікуючі ознаки: вчинення дій, передбачених ч. 1 ст. 438, якщо вони поєднані з умисним вбивством хоча б однієї людини.

Склад КП закінчено з моменту публічного звернення до громадян чи до керівників держави або уряду (усно, письмово, з допомогою технічних засобів) з метою схилити їх до агресивної війни чи розв'язування воєнного конфлікту.

Ч. 2 – діяння караються позбавленням волі на строк від десяти до п'ятнадцяти років або довічним позбавленням волі.

Схема 4. 1. 3. Порушення законів та звичаїв війни (ст. 438 КК)

НАЙМАНСТВО (ст. 447 КК)

Основний безпосередній об'єкт: мир, міжнародний правопорядок та зовнішньополітична безпека України.

Найманство: це запрошення або прийняття добровольців для участі у збройних конфліктах *(зовнішніх або внутрішніх) інших держав або насильницьких діях щодо державної влади за певну винагороду (переважно грошову).

Суб'єкт уперших п'яти його формах – загальний. Що стосується шостої форми, то ознаки суб'єкта злочину (найманця) чітко перераховані у законодавстві.

Найманця треба відрізнити від комбатанта – учасника збройного конфлікту на законних підставах.

Об'єктивна сторона: полягає у таких формах: перші п'ять – передбачені ч. 1, а остання – ч. 2 ст. 447:

- 1) вербування найманців (ч. 1);
- 2) фінансування найманців (ч. 1);
- 3) матеріальне забезпечення найманців (ч. 1);
- 4) навчання найманців (ч. 1);
- 5) використання найманців у військових конфліктах чи діях (ч. 1);
- 6) участь без дозволу відповідних органів державної влади у збройних конфліктах інших держав (ч. 4).

Вербування найманців – це запрошення, набір чи залучення шляхом домовленості добровольців для їх участі у воєних конфліктах або насильницьких діях особисто або у воєнізованих формуваннях чи групах. Фінансування найманців – це забезпечення найманців грошовими коштами, а також надання винагороди за участь у збройному конфлікті.

Найманець звільняється від кримінальної відповідальності за дії, передбачені частиною четвертою цієї статті, якщо він до притягнення до кримінальної відповідальності добровільно припинив участь у збройному конфлікті, воєних або насильницьких діях та повідомив про свою участь у конфлікті, воєних або насильницьких діях або іншим чином сприяв припиненню або розкриттю злочинів, передбачених частинами першою - третьою цієї статті, якщо в його діях немає складу іншого злочину (ч. 5).

Суб'єктивна сторона характеризується виною у вигляді прямого умислу. Спеціальна мета – отримання матеріальної винагороди за участь без дозволу відповідних органів державної влади у збройних конфліктах інших держав.

Кваліфікуючі обставини: дії ч. 1 вчинені службовою особою з використанням службового становища (ч. 2).

Особливо кваліфікуючі обставини: 1) дії ч. 1,2, що призвели до загибелі людини (ч. 3). 2) Участь найманця у збройному конфлікті, воєних або насильницьких діях (ч. 4)

Склад КП: КП є закінченим з часу вчинення хоча б однієї із перерахованих вище дій.

Якщо такі дії були пов'язані з умисним вбивством, нанесенням тілесних ушкоджень, підпалом житла, споруд тощо, організатори, керівники та виконавці таких дій будуть відповідати за сукупністю злочинів, наприклад, за ст. 447 КК і ст. 115 КК

Схема 4. 1. 4. Найманство (ст. 447 КК)

Найманець: особа, котра згідно зі ст. 1 Міжнародної конвенції про боротьбу з вербуванням, використанням, фінансуванням і навчанням найманців:

- спеціально завербована на місці чи за кордоном, щоб битися у збройному конфлікті;

- беручи участь у воєнних діях керується переважно бажанням одержати особисту вигоду;

- їй дійсно обіцяно стороною або за дорученням сторони, що перебуває у конфлікті матеріальну винагороду, яка істотно перевищує винагороду. Що обіцяна комбатантам того ж рангу та функцій, які не належать до собового складу збройних сил цієї сторони;

- не є громадянином сторони. Що перебуває у конфлікті, ні особою, що постійно проживає на території, яка контролюється стороною, що перебуває у конфлікті;

- не належить до особового складу збройних сил сторони, що перебуває в конфлікті;

- не послана державою, що не є стороною, яка перебуває в конфлікті, для виконання офіційних обов'язків особа, що належить до складу її збройних сил.

Фінансування: це забезпечення найманців, їх формувань або груп грошовими коштами.

Матеріальне забезпечення: це забезпечення їх вогнепальною зброєю або боєприпасами, об'єднанням, спорядженням, харчуванням, медикаментами.

Навчання: це теоретична та практична підготовка найманців щодо володіння способами, методами і формами ведення бойових та інших насильницьких дій.

Використання: забезпечення і застосування у збройних конфліктах або насильницьких діях на території інших держав.

Участь без дозволу відповідних органів державної влади у зброєних конфліктах: це безпосередня участь найманця, що має українське громадянство, за матеріальну винагороду у збройних конфліктах держав, якщо на це не має дозволу відповідних органів державної влади України.

4. 2. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ БЕЗПЕКИ ЛЮДСТВА

РОЗРОБЛЕННЯ, ВИРОБНИЦТВО, ПРИДБАННЯ, ЗБЕРІГАННЯ, ЗБУТ, ТРАНСПОРТУВАННЯ ЗБРОЇ МАСОВОГО ЗНИЩЕННЯ (ст. 440 КК)

Безпосередній об'єкт: порядок поведження зі зброєю масового знищення, який передбачає безпеку людства і міжнародний правопорядок.

Предмет – зброя масового знищення, заборонена міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана ВР.

Суб'єкт загальний.

Суб'єктивна сторона характеризується умисною формою вини.

Склад КП закінчено з моменту здійснення будь яких з альтернативних дій

Об'єктивна сторона: характеризується суспільно-небезпечними діями або бездіяльністю у формах:

- 1) розроблення – всі стадії робіт до початку серійного виробництва;
- 2) виробництво – всі стадії створення;
- 3) придбання;
- 4) зберігання – розміщення предметів у певному місці;
- 5) збут;
- 6) транспортування – перевезення предметів із одного місця в інше транспортними засобами.

Фактично, якщо виходити із змісту відповідних міжнародних договорів, цією статтею передбачено відповідальність тільки за:

- 1) розроблення та виробництво ядерної, хімічної і біологічної зброї;
- 2) придбання, збут і транспортування ядерної зброї;
- 3) зберігання, але тільки на дні морів і океанів та в його надрах, будь – яких видів зброї масового знищення.

До зброї масового знищення належать хімічна, біологічна, ядерна, лазерна, інфразвукова, радіологічна, променева та деякі інші види зброї. Проте відповідними міжнародними договорами заборонено застосування лише перших трьох її видів.

Діяння караються позбавленням волі на строк від трьох до десяти років.

Схема 4. 2. 1. Розроблення, виробництво, придбання, зберігання, збут, транспортування зброї масового знищення (ст. 440 КК)

ЕКОЦИД (ст. 441 КК)

Безпосередній об'єкт: міжнародного злочину є безпека природи як середовища проживання людини. **Предмет** – є рослинний світ, тваринний світ, атмосфера, водні ресурси, а також можуть виступати земля, надра та інші компоненти екосистеми і космічний простір.

Екоцид - це використання геофізичних, метеорологічних та інших засобів з метою зміни динаміки, складу чи структури Землі, включаючи її біосферу, літосферу, гідросферу, атмосферу, а також космічний простір, що може викликати чи викликало масове знищення рослинного або тваринного світу, отруєння атмосфери тощо.

Суб'єкт загальний.

Суб'єктивна сторона характеризується умисною формою вини. Екоцид відрізняється від інших злочинів, що посягають на екологічну безпеку, насамперед тим, що із суб'єктивної сторони він є злочином, в якому психічне ставлення винного і до діяння, і до його наслідків характеризується прямим умислом.

Об'єктивна сторона полягає у діяннях у наступних формах:

- 1) масове знищення рослинного чи тваринного світу;
- 2) отруєння атмосфери або водних ресурсів;
- 3) вчинення інших дій, що можуть спричинити екологічну катастрофу. Склад цього злочину

Склад КП в перших двох його формах є матеріальний, і злочин є закінченим з моменту настання суспільнонебезпечних наслідків у вигляді екологічної катастрофи. Склад злочину у третій формі є формальний: злочин закінчений з моменту вчинення будь-яких дій, якими створюється загроза спричинення екологічної катастрофи. **Діяння** караються позбавленням волі на строк від восьми до п'ятнадцяти років.

Схема 4. 2. 2. Екоцид (ст. 441 КК)

ГЕНОЦИД (ст. 442 КК)

Безпосередній об'єкт: безпека існування національних, етнічних, расових та релігійних груп.

Конституція України гарантує, що всі люди є рівними у своїй гідності та правах, мають рівні конституційні права і свободи та є рівними перед законом, не мають привілеїв чи обмежень за ознаками раси, кольору шкіри, релігійних переконань, етнічного походження

Суб'єкт загальний. Не має значення, чи належить суб'єкт злочину і потерпілі до однієї раси, національності, етносу, конфесії.

Суб'єктивна сторона характеризується умисною формою вини. Спеціальною ознакою у перших його п'яти формах є мета – повне або часткове знищення будь-якої національної, етнічної, расової або релігійної групи.

Об'єктивна сторона проявляється в суспільно небезпечних діях або бездіяльності у наступних формах:

- 1) позбавлення життя членів національної, етнічної, расової чи релігійної групи (ч. 1);
- 2) заподіяння їм тяжких тілесних ушкоджень (ч. 1);
- 3) створення для національної, етнічної, расової чи релігійної груп життєвих умов, розрахованих на повне чи часткове їх фізичне знищення (ч. 1);
- 4) скорочення дітонародження чи запобігання йому у такій групі (ч. 1);
- 5) насильницька передача дітей з однієї національної, етнічної, расової чи релігійної групи в іншу (ч. 1);
- 6) публічні заклики до вчинення перелічених дій (ч. 2);
- 7) виготовлення матеріалів із закликами до вчинення перелічених дій (ч. 2);
- 8) розповсюдження матеріалів із закликами до вчинення перелічених дій (ч. 2).

Прикладом геноциду в історії України була масова депортація населення у віддалені регіони СРСР у 1929 – 1931 рр. і голодомор у 1932 – 1933 рр. (зокрема, внаслідок цих діянь кількість українців, що проживали в Російській та Австро-Угорській імперіях на початку ХХ століття, до нашого часу зросла приблизно на 9%, у той час як кількість поляків на території Польщі за такий самий термін – майже на 250%).

Види геноциду: расизм, антисемітизм, нетерпіння до арабів і мусульман, негрофобія, ксенофобія (нетерпіння до іноземців), апартеїд - обмеження прав громадян за расовою ознакою.

Ч. 1 – діяння карається позбавленням волі на строк від десяти до п'ятнадцяти років або довічним позбавленням волі.

Ч. 2 – діяння караються арештом на строк до шести місяців або позбавленням волі на строк до п'яти років.

Склад: формальний або матеріальний залежно від обов'язковості настання наслідків. Закінчений з моменту вчинення дій передбачених диспозицією.

Схема 4. 2. 3. Геноцид (ст. 442 КК)

4. 3. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ МІЖНАРОДНОГО ПРАВОПОРЯДКУ

ПОСЯГАННЯ НА ЖИТТЯ ПРЕДСТАВНИКА ІНОЗЕМНОЇ ДЕРЖАВИ (ст. 443 КК)

Суспільна небезпечність - полягає в тому, що він порушує міжнародний правопорядок, що забезпечує мирне співробітництво держав, створює загрозу міжнародних ускладнень

Безпосередній об'єкт: мирне співіснування і плідне співробітництво України з іншими державами та міжнародними організаціями, а обов'язковим додатковим об'єктом – альтернативно – нормальна діяльність певних установ, або власність, або життя, здоров'я, воля, честь та гідність людини. **Предмет** - в першій формі є тільки службові та житлові приміщення вказаних осіб, але не є ним їхні транспортні засоби.

Об'єктивна сторона: полягає в суспільно небезпечних діях чи бездіяльності у двох формах:

- 1) вбивство особи, яка має міжнародний захист;
- 2) замах на вбивство такої особи.

Представники іноземної держави (в контексті статті) – це офіційні особи, уповноважені своєю державою представляти в Україні інтереси цієї держави або вирішувати питання державного значення (глави держав, глави урядів та члени урядових делегацій, міністри, члени дипломатичних та торговельних представництв, спеціальних комісій тощо).

Злочин у першій формі є закінченим з моменту настання смерті особи, яка має міжнародний захист, у другій – з моменту безпосереднього здійснення замаху,

Суб'єкт загальний - осудна особа, яка досягла 14-річного віку.

Суб'єктивна сторона характеризується прямим умислом вини, а також спеціальною метою. При цьому злочин може бути вчинений з альтернативною метою : 1) здійснити вплив на діяльність держави чи організації, яку вказана особа представляє; 2) спровокувати війну; 3) спровокувати міжнародні ускладнення України з іншими суверенними державами.

Міжнародні ускладнення можуть бути такі, як розірвання дипломатичних чи консульських стосунків, зрив між державних переговорів, розірвання міжнародних угод, припинення надання фінансової чи іншої допомоги Україні тощо.

Діяння карається позбавленням волі на строк від восьми до п'ятнадцяти років або довічним позбавленням волі.

Схема 4. 3. 1. Посягання на життя представника іноземної держави (ст. 443 КК)

ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ОСІБ ТА УСТАНОВ, ЩО МАЮТЬ МІЖНАРОДНИЙ ЗАХИСТ (ст. 444 КК)

Безпосередній об'єкт: мирне співіснування і плідне співробітництво України з іншими державами та міжнародними організаціями, а обов'язковим **Додатковий об'єкт** – альтернативно – нормальна діяльність певних установ, або власність, або життя, здоров'я, воля, честь та гідність людини. **Предмет** - в першій формі є тільки службові та житлові приміщення вказаних осіб, але не є ним їхні транспортні засоби.
Суспільна небезпечність - полягає в тому, що він порушує міжнародний правопорядок, що забезпечує мирне співробітництво держав, створює загрозу міжнародних ускладнень

Об'єктивна сторона: полягає у вчиненні суспільно небезпечних дій у формах:

- 1) напад на службові або житлові приміщення особи, яка має міжнародний захист (ч. 1);
- 2) викрадення такої особи (ч. 1);
- 3) позбавлення її волі (ч. 1);
- 4) погроза вчинення нападу на службові або житлові приміщення особи, яка має міжнародний захист, викрадення такої особи або позбавлення її волі (ч. 2).

Напад на означені об'єкти – це незаконне проникнення в приміщення, пов'язане, як правило, з вчиненням якоїсь акції (вчинення погрому, висунення якихось вимог тощо), захоплення приміщення з порушенням його функціонального використання. Злочин буде закінченим з моменту вчинення нападу.

Викрадення осіб, які мають міжнародний захист, – це заволодіння ними всупереч їх волі. Воно може здійснюватись таємно, відкрито, із застосуванням насильства тощо

Суб'єкт загальний - осудна особа, яка досягла 16-річного віку.

Суб'єктивна сторона характеризується виною у вигляді прямого умислу, а також спеціальною метою:

- 1) здійснити вплив на характер діяльності потерпілих;
- 2) здійснити вплив на діяльність держави чи організації, які вони представляють;
- 3) спровокувати війну;
- 4) спровокувати міжнародні ускладнення.

Міжнародні ускладнення можуть бути такі, як розірвання дипломатичних чи консульських стосунків, зрив міждержавних переговорів, розірвання міжнародних угод, припинення надання фінансової чи іншої допомоги Україні тощо.

Ч. 1 – діяння караються позбавленням волі на строк від трьох до восьми років.

Ч. 2 – діяння карається виправними роботами на строк до двох років або арештом на строк до трьох місяців, або обмеженням волі на строк до трьох років, або позбавленням волі на строк до двох років.

Схема 4. 3. 2. Злочини проти осіб та установ, що мають міжнародний захист (ст. 444 КК)

ПІРАТСТВО (ст. 446 КК)

Суспільна небезпечність - обумовлена тим, що пірати вороги людського роду, а піратство ще до прийняття Женевської Конвенції про відкрите море – злочином за міжнародним звичаєвим правом. **Основний безпосередній об'єкт:** безпека міжнародного судноплавства, а додатковим обов'язковим об'єктом можуть бути – альтернативно – власність або життя, здоров'я, воля і гідність особи.

Предмет: є морський чи річковий транспортний засіб будь-якого типу, не закріплений постійно на морському чи річковому дні, включаючи судна з динамічним принципом підтримання, відповідні апарати та інші плавучі засоби.

Суб'єкт спеціальний. Ним є особа зі складу екіпажу чи пасажир будь-якого приватновласницького або привірного до нього морського чи річкового судна, катера тощо.

Суб'єктивна сторона характеризується виною у вигляді прямого умислу, а також спеціальною метою – одержання матеріальної винагороди або іншої особистої вигоди. Мотив піратства – корисливий. Під матеріальною винагородою слід розуміти плату, яку отримує пірат за участь у піратських діях.

Об'єктивна сторона: полягає у вчиненні суспільно небезпечних дій у використанні озброєного чи незброєного судна для:

- 1) захоплення іншого морського чи річкового судна;
- 2) застосування насильства щодо екіпажу чи пасажирів іншого морського чи річкового судна;
- 3) пограбування екіпажу чи пасажирів іншого морського чи річкового судна;
- 4) інших ворожих дій щодо екіпажу чи пасажирів такого судна.

Обов'язковою ознакою піратства є місце його вчинення. Піратство може бути вчинене лише у відкритому морі або в іншому місці за межами територіальної юрисдикції будь-якої держави. У такому випадку не має правового значення той факт, що територія судна, яке знаходиться у відкритому морі, прирівнюється до території держави.

Кваліфікуючі обставини:

- 1) вчинення його повторно;
- 2) спричинення загибелі людей;
- 3) інших тяжких наслідків;

До інших тяжких наслідків можуть бути віднесені: спричинення потерпілому тяжких тілесних ушкоджень, значної матеріальної шкоди або затоплення чи знищення судна тощо.

Ч. 1 - діяння карається позбавленням волі на строк від п'яти до дванадцяти років із конфіскацією майна.

Ч. 2 - діяння караються позбавленням волі на строк від восьми до п'ятнадцяти років з конфіскацією майна.

Схема 4. 3. 3. Піратство (ст. 446 КК)

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ ТА КОНТРОЛЮ ЗАСВОЄННЯ ЗНАНЬ

1. Суспільна небезпека кримінальних правопорушень проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку.
2. Класифікація кримінальних правопорушень проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку.
3. Загальні ознаки родового об'єкту кримінальних правопорушень проти миру.
4. Чим характеризується об'єктивна сторона переважної більшості кримінальних правопорушень проти миру.
5. Особливості складів кримінальних правопорушень проти миру.
6. Особливості об'єктивної та суб'єктивної сторони кримінальних правопорушень проти безпеки людства.
7. Поняття та особливості складу кримінальних правопорушень проти безпеки людства.
8. Загальна характеристика кримінальних правопорушень проти міжнародного правопорядку.
9. Особливості складу кримінальних правопорушень проти міжнародного правопорядку.
10. Особливості складу кримінального правопорушення, передбаченого ст. 438 КК «Порушення законів та звичаїв війни»

ПІСЛЯМОВА

Розглянуті у посібнику загальні основи положень теорії кваліфікації кримінальних правопорушень на прикладі окремих складів передбачених Особливою частиною Кримінального Кодексу України є підґрунтям підготовки здобувачів вищої освіти до Державного атестаційного екзамену.

При підготовки навчально-наочного посібника автори акцентували увагу на засвоєння знань студентами, що забезпечать їхню ефективну правозастосовну діяльність на ґрунті стандартів ЄСПЛ щодо забезпечення прав і свобод людини.

Метою було створити стислий, зручний у користуванні навчальний-наочний посібник. У ньому висвітлені важливі питання особливої частини навчальної дисципліни „Кримінальне право України”, а сам матеріал викладений у вигляді структурно-логічних схем.

Посібник у цілому відповідає переліку питань, що виносяться на державний екзамен з особливої частини курсу «кримінальне право». Окремі питання викладені дуже коротко у зв'язку з тим, що окремі новели, які введені до Кримінального кодексу України у 2020-2021 рр. не набули легального та доктринального тлумачення.

Такий метод викладання матеріалу та розгляд кожної групи кримінальних правопорушень віднесених до відповідного розділу як підсистеми загальної системи, на думку авторів сприятиме формуванню не тільки теоретичних знань але й формуванню практичних навичок з алгоритмування кваліфікації кримінальних правопорушень відповідно до чинного законодавства.

У період підготовки посібника до друку розпочалася військова агресія Росії проти України. Зважаючи на зміни до Кримінального Кодексу внесені у березні 2022 року був скоректований текст посібника.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова:

1. Конституція України. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30 (із змінами та доп.). Загальна декларація прав людини від 10. 12. 1948. *Юридический вестник*. 1998. № 4. С. 5.
2. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 04. 11. 1950 *Голос України*. 2001. 10 січ.
3. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти транснаціональної організованої злочинності / Резолюція 55/25 Генеральної Асамблеї від 15 листопада 2000 р. ИАЦ Ліга бізнес-інформ, 2006.
4. Кримінальний кодекс України. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 25–26. Ст. 131 (із змінами та доп.).
5. Кримінальний процесуальний кодекс України. *Відомості Верховної Ради України*. 2012. № 3–4. Ст. 21. (із змінами та доп.).
6. Кодекс цивільного захисту України. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*, 2013, № 34-35, ст. 458. (із змінами та доп.).
7. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення досудового розслідування окремих категорій кримінальних правопорушень» від 22. 11. 2018. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*, 2019, № 17, ст. 71. (із змінами та доп.).
8. Стратегія боротьби з організованою злочинністю: Розпорядження Кабінету Міністрів України № 1126-р від 16 вересня 2020 р. «Про схвалення Стратегії боротьби з організованою злочинністю». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1126-2020-%D1%80#Text>.
9. Національна стратегія у сфері прав людини: Указ Президента України від 24 березня 2021 року № 119/2021 «Про Національну стратегію у сфері прав людини» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/119/2021#n13>
10. Постанови Пленуму Верховного суду в кримінальному судочинстві / укладачі Н. Кузнєцова та ін. Київ: ЦНЛ, 2020. 400 с.
11. Практика застосування Верховним Судом України положень Особливої частини Кримінального кодексу України [уклад. О. П. Горох]; За заг. ред. А. А. Музики. К. : «Центр учбової літератури», 2017. 915 с.
12. Кримінальний кодекс України: науково-практичний коментар / За заг. ред. О. М. Джужі, А. В. Савченка В. В. Чернея. К., 2017. 1064 с.
13. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / Д. С. Азаров, В. К. Гришук, А. В. Савченко [та ін.]; за заг. ред. О. М. Джужі, А. В. Савченка, В. В. Чернея. К. : Юрінком Інтер, 2016. 1064 с.
14. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України : станом на 20 січ. 2016 р. / О. М. Литвинов, П. Д. Біленчук, К. І. Беляков та ін. . Київ : Центр учб. літ., 2016. 536 с.
15. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України. Київ : Юрінком Інтер, 2016. 1064 с.
16. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / за ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронюка. 10-те вид. , переробл. і допов. К. :ВД «Дакор», 2018. 1360 с.

Підручники:

1. Кримінальне право України: Особлива частина: підручник / Ю. В. Баулін, В. І. Борисов, В. І. Тютюгін та ін. ; за ред. проф. В. Я. Тація, В. І. Борисова, В. І. Тютюгіна. 5-те вид., переробл. і допов. Х. : Право, 2015. 680 с.
2. Кримінальне право України. Загальна частина : навч. посіб. / Литвинов О. М. Кримінальне право України. Особлива частина. Харків: Право, 2020. 656 с.

3. Кримінальне право України. Особлива частина: навчальний посібник. Конспект лекцій. / За загальною редакцією Топчія В. В. Ірпінь: Університет державної фіскальної служби України, 2021. 407 с.

4. Кримінальне право: поняття, джерела, завдання, функції, принципи та система. Наука кримінального права / В. Я. Тацій // Баулін Ю. В., Борисов В. І., Володіна О. О., Євдокімова О. В., Зінченко І. О., Ломако В. А., Панов М. І., Пономаренко Ю. А., Тацій В. Я., Тихий В. П., Тютюгін В. І., Харитонova О. В. Кримінальне право України : загальна частина : підручник : гриф МОН України / М-во освіти і науки України, Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого ; за ред. В. Я. Тація, В. І. Борисова, В. І. Тютюгіна . Харків, 2015. С. 11-29.

5. Кваліфікація кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я особи : навч. посіб. / І. О. Зінченко, О. О. Володіна ; М-во освіти і науки України, Нац. юридичний ун-т ім. Ярослава Мудрого, за заг. ред. М. І. Панова. - Харків. Право, 2019. 248 с.

6. Ємельянов В. П. Кримінальне право України: Загальна частина. Основні питання вчення про злочин : наук. -практ. посіб. Харків : Право, 2018. 142 с.

Допоміжна:

1. Актуальні проблеми кримінального законодавства України та практики його застосування : монографія / В. Я. Тацій, В. І. Борисов, Л. М. Демидова та ін. ; за заг ред. В. Я. Тація, В. І. Борисова, Л. М. Демидової. – Х. : Право, 2017. – 400 с.

2. Актуальні проблеми кримінально-правової кваліфікації: навч. посіб. / за заг. ред В. В. Топчія; наук. ред. В. І. Антипова. Вінниця : ТОВ «Нілан-ЛТД», 2017. 896 с.

3. Новітні кримінально-правові дослідження – 2019 : альманах наукових досліджень / за ред. О. В. Козаченка, О. М. Мусиченко. Миколаїв : СПД Румянцева Г. В., 2019. 278 с.

4. Велика українська юридична енциклопедія : у 20 т. Т. 17 : Кримінальне право / редкол. В. Я. Тацій, В. І. Борисов та ін. Харків : Право, 2017. 1064 с.

5. Литвинов О. М. Концептуальна модель механізму реалізації кримінальної відповідальності : монографія / О. М. Литвинов, І. І. Митрофанов. Харків : Золота миля, 2017. 180 с.

6. Шинкаренко І. Р., Шинкаренко І. І. Кримінальне право: склади окремих видів кримінальних правопорушень: навчально-наочний посібник: структурно-логічні схеми. Харків : Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» ; «Факт», 2021. 312 с. . URL: https://library.khai.edu/catalog?clear_all_params=

7. Силабус «Кримінальне право. Особлива частина частина» для здобувачів вищої освіти, спеціальності 081 – «Право», перший рівень вищої освіти: денна форма. /Укладачі: І. Р. Шинкаренко. Харків: Нац. Аерокосм. Унів, 2021. 34 с. URL: <https://mentor.khai.edu/course/view.php?id=1687>

8. Навчально-методичне забезпечення дисципліни "Кримінальне право. Особлива частина" для бакалаврів / Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського "Харків. авіац. ін-т"; уклад. І. Р. Шинкаренко. - Харків, 2021. 722 с. http://library.khai.edu/library/fulltexts/doc/K_Kriminalne.pdf

9. Кримінальне право. Особлива частина: конспект лекцій для бакалаврів / уклад. І. Р. Шинкаренко. - Харків, Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського "Харків. авіац. ін-т"; 2021. 476 с. http://library.khai.edu/library/fulltexts/doc/K_Kriminalne.pdf

10. Практика застосування Верховним Судом України положень Особливої частини Кримінального кодексу України [уклад. О. П. Горох]; За заг. ред. А. А. Музики. К. : «Центр учбової літератури», 2017. 915 с.

11. Шалгунова С. А. Кримінальне право (Особлива частина): Конспект лекцій для денної форми навчання. Дніпро: Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2020. 464 с.

12. Степанченко О. О. Протидія етнорелігійному тероризму : монографія. Харків : Константа, 2018. 492 с.
13. Боротьба з тероризмом. навчальний посібник/ Шинкаренко І. Р. розділ 4. / за заг. редакцією професора В. В. Коваленка / [ДжужаО. М., НикифорчукД. Й., Комарницький В. М. та ін.]. К. : Центр навчальної літератури, гриф МОН України, 2013. 584с.
14. Шинкаренко І. Р. Злочини в сфері використання комп'ютерної техніки: кваліфікація, розслідування та протидія: монографія /І. Р. Шинкаренко, В. О. Голубєв,М. В. Карчевський, І. Ф. Хараберюш. Донецьк: ДЮЛДУВС, 2007. 266 с.
15. Шинкаренко І. Р. Протидія нелегальній міграції в Україні: координація та взаємодія: монографія / І. Р. Шинкаренко, О. І. Хараберюш, І. Ф. Хараберюш. Донецьк: вид-во «Вебер» (донецька філія), 2009. – 213 с.
16. Шинкаренко І. Р. Нелегальна міграція: проблеми координації протидії /І. Р. Шинкаренко: передмова, підрозділ 1. 2, післямова; підрозділи 1. 3, 2. 2, 3. 1 (у співавторстві О. І. Хараберюш, І. Ф. Хараберюш)// Під заг. науковою редакцією професора І. Р. Шинкаренка. – Донецьк: вид-во «Ноулідж» (донецьке відділення), 2010. 335 с.
17. Шинкаренко І. Р. Проблеми наукового забезпечення державної політики у сфері протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів. *Вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх.* 2018. Спеціальний випуск №1. С. 190-198. включено до міжнародної науково метричної бази IndexCopernicusInternational (Республіка Польща, Варшава) DOI <https://doi.org/10.31733/2078-3566-2018-SB1-190-198>.
18. Шинкаренко І. Р., СпіцінаГ. О. Безпека об'єктів інфраструктури авіаційного транспорту: теоретичні аспекти. *Вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх.* 2020. №2. С. 253-262. включено до міжнародної науково метричної бази IndexCopernicusInternational (Республіка Польща, Варшава), «Перелік Б МОН України» DOI: 10.31733/2078-3566-2020-2-253-262.
19. Mykola Nechyporuk, Volodymyr Pavlikov, Nataliia Filipenko, Hanna Spitsyna, Ihor Shynkarenko Cyberterrorism Attacks on Critical Infrastructure and Aviation: Criminal and Legal Policy of Countering. Conference on Integrated Computer Technologies in Mechanical Engineering–Synergetic Engineering ICTM 2020: Integrated Computer Technologies in Mechanical Engineering. 2020 pp 206-217 (Indexedby SCOPUS, INSPEC, WTI FrankfurtG, zb MATH, SC Imago More informational bouthis seriesat. URL: <http://www.springer.com/series/15179https://doi.org/10.1007/978-3-030-66717-7>
20. Шинкаренко І. Р. Модернізація законодавства у сфері протидії злочинності, як основа формування нової парадигми оперативно-розшукової діяльності. *Оперативно-розшукова діяльність Національної поліції: проблеми теорії та практики: матеріали Всеукр. наук. - практ. конф.* (Дніпро, 8 листоп. 2019 р.). Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2019. Ч. 1. 120 с., С. 19-24
21. Criminal Law Legal Terms & Definitions. URL: <https://michellesuskauer.com/criminal-law-legal-terms-definition>.
22. Criminal code of the republic of Uzbekistan/ Unofficial translation copied and paced 27 October 2009 from/ URL: <http://www.legislationline.org/documents/section/criminal-codes/country/55>.
23. Model Codes for Post-ConflictCriminal Justice. URL: <https://www.usip.org/model-codes-post-conflict-justice-/volume-1>.
24. Theories of Criminal Law. Stanford Encyclopedia of Philosophy. URL: <https://plato.stanford.edu/entries/criminal-law/>
25. Crimina lCode of the French Republic (as of January 2020) (Frenchversion). URL: https://www.legislationline.org/download/id/8546/file/France_CC_am012020_fr.pdf.

26. Criminal Procedure Code of the Republic of Italy (Part I) (2011) (Italian version). URL: <https://www.legislationline.org/documents/section/criminal-codes/country/22/Italy/show>.
27. The Criminal Law in Force in Italy. URL: <https://www.jstor.org/stable/3306086>.
[https://doi.org/10.2307/3306086/](https://doi.org/10.2307/3306086).
28. Criminal Code of the Kingdom of Netherlands (1881, amended 2012) (English version). <https://www.legislationline.org/documents/section/criminal-codes/country/12/Netherlands/show/>.
29. Шапченко С. Д. Методичні рекомендації щодо розв'язання задач та вирішення завдань з кримінального права. Рукопис. К. : Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2019. 52 с.

Інформаційні ресурси

1. Верховна Рада України. URL : <http://portal.rada.gov.ua/>.
2. Президент України. URL : <http://www.president.gov.ua/ru/>.
3. Верховний Суд. URL : <http://www.scourt.gov.ua/>.
4. Конституційний Суд України. URL : <http://www.ccu.gov.ua/uk/index>.
5. Вищий спеціалізований суд України з розгляду цивільних та кримінальних справ. URL : <http://sc.gov.ua/>.
6. Газета "Урядовий кур'єр" www.ukss.com.ua
7. Газета "Юридична практика" www.practix.com
8. Міністерство внутрішніх справ України. URL : <http://www.mv.gov.ua/>
9. Міністерства Юстиції України www.gdo.kiev.ua
10. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL : <http://www.reyestr.court.gov.ua/>.
11. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. URL : <http://www.nbuv.gov.ua/>.
12. Харківська державна наукова бібліотека ім. В. Г. Короленка. URL : <http://korolenko.kharkov.com/>.
13. Юридичний факультет Львівського національного університету ім. Івана Франка www.lawschool.lviv.ua
14. Юридичний факультет Академії управління та інформаційних технологій www.ariu.berdyansk.net
15. Юридичний факультет Київського національного економічного університету www.uf-kneu.kiev.ua
16. Юридичний сайт Київського національного університету внутрішніх справ www.naiu.kiev.ua
17. Освітній портал Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна www.osvita.org.ua
18. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського www.nbuv.gov.ua
19. Національна Парламентська бібліотека України www.nplu.kiev.ua
20. Бібліотека ім. Лесі Українки www.lucl.lucl.kiev.ua
21. Бібліотека Верховної Ради України www.rada.kiev.ua/library
22. Харківська державна наукова бібліотека ім. В. Г. Короленка www.korolenko.kharkov.com

ПОКАЖЧИК

- Безпека виробництва, с. 75.
- Відомості, що становлять державну таємницю, с. 200;
- Військові кримінальні правопорушення, с. 325-326;
- Військові службові кримінальні правопорушення (статті 423-426), с. 334- 335;
- Виправдовування, визнання правомірною, заперечення збройної агресії Російської Федерації проти України, глорифікація¹⁵ її учасників (Стаття 436²), с. 351-352;
- Виток інформації, с. 147;
- Грубе порушення законодавства про працю (ст. 172КК), с. 46;
- Грубе порушення угоди про працю (ст. 173КК), с. 47;
- Державна таємниця, с. 200, 203;
- Злісне невиконання обов'язків по догляду за дитиною або за особою, щодо якої встановлена опіка чи піклування (ст. 166 кк), с. 59;
 - Зловживання опікунськими правами (ст. 167кк), с. 60;
 - Інші кримінальні правопорушення проти здоров'я населення, с. 117-127;
 - Кримінальні правопорушення проти виборчих прав громадян, с. 13-30.
 - Кримінальні правопорушення у сфері недоторканності державних кордонів, с. 208-22;
 - Кримінальні правопорушення, що посягають на інші особисті права і свободи громадян, с. 31-42;
 - Кримінальні правопорушення проти соціально-економічних прав і свобод людини та громадянина, с. 43-49;
 - Кримінальні правопорушення проти прав на об'єкти інтелектуальної власності, с. 50-56;
 - Кримінальні правопорушення проти свободи совісті, с. 66-69;
 - Кримінальні правопорушення проти сім'ї, с. 57-65;
 - Кримінальні правопорушення проти безпеки виробництва, с. 72;
 - Кримінальні правопорушення протиздоров'я населення, с. 88;
 - Кримінальні правопорушення, пов'язані з незаконним обігом наркотичних засобів та інших предметів, небезпечних для здоров'я населення (статті 305-307, 309-311, 320 і 321 КК), с. 92-107;
 - Кримінальні правопорушення, пов'язані з незаконним вживанням наркотичних і одурманюючих засобів та допінгу (статті 314-317, 322-324 КК), с. 108-116;
 - Кримінальні правопорушення у сфері забезпечення призову та мобілізації (ст. 335-337 КК), с. 223-234;
 - Кримінальні правопорушення у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку, с. 129-153;
 - Кримінальні правопорушення у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг, с. 155-195;
 - Кримінальні правопорушення у сфері охорони державної таємниці, с. 202 - 207;
 - Кримінальні правопорушення у сфері недоторканності державних кордонів, с. 208;
 - Кримінальні правопорушення у сфері неналежного поведіння з державними символами та їхвикористання, с. 242-244;
 - Кримінальні правопорушення, пов'язані з перешкоджанням діяльності організацій та об'єднань громадян, с. 245-246;
 - Кримінальні правопорушення проти представників влади, працівників правоохоронних органів (їх близьких родичів) та членів громадських формувань і військовослужбовців, с. 247-269;
- Кримінальні правопорушення проти журналістів, с. 270-274;

- Кримінальні правопорушення у сфері видачі і використання документів і порядку отримання інформації, с. 275-284;
- Інші кримінальні правопорушення проти авторитету держави та діяльності об'єднань громадян, . 285-291с
- Кримінальні правопорушення проти правосуддя, с. 293-303;
- Кримінальні правопорушення, які посягають на життя, здоров'я, особисту безпеку, майно суддів, засідателів та інших учасників судочинства, с. 304-307;
- Кримінальні правопорушення, які перешкоджають одержанню достовірних доказів та істинних висновків у справі, с. 308 - 311;
- Кримінальні правопорушення, що перешкоджають своєчасному розкриттю та недопущенню кримінальному правопорушенню, с. 312 – 317;
- Кримінальні правопорушення, які перешкоджають виконанню вироку (рішення) і призначеного ним покарання, с. 318-323;
- Кримінальні правопорушення, що посягають на порядок взаємовідносин між військовослужбовцями (статті 402-406 КК), с. 327-332;.
- Кримінальні правопорушення, що посягають на встановлений порядок проходження військової служби (статті 407-409 КК), с. 333-334;
- Кримінальні право-порушення, вчинювані в умовах воєнного стану або в бойовій обстановці (статті 427-435КК), с. 336-342;
- Кримінальні правопорушення, що посягають на встановлений порядок несення окремих видів військової служби (статті 418-421 кк), с. 343-346;
- Кримінальні правопорушення проти миру, с. 350-356;
- Кримінальні правопорушення проти безпеки людства, с. 357-359;
- Кримінальні правопорушення проти міжнародного правопорядку с. 360-362;
- Масове розповсюдження повідомлень електрозв'язку, с. 152;
- Надання неправдивих відомостей до органу ведення Державного реєстру виборців або інше несанкціоноване втручання в роботу Державного реєстру виборців (ст. 158 КК), с. 16;
- Невиплата заробітної плати, стипендії, пенсії чи інших установлених законом виплат (ст. 175КК), с. 49;
- Незаконне використання виборчого бюлетеня, бюлетеня для голосування на референдумі, голосування виборцем, учасником референдуму більше одного разу, викрадення, пошкодження, приховування або знищення виборчого бюлетеня, бюлетеня для голосування на референдумі (ст. 158 -1 КК) с. 18;
- Незаконне знищення або пошкодження виборчої документації або документації референдуму (ст. 158 -2 КК), с. 20;
- Незаконне утримування, осквернення або знищення релігійних святинь (ст. 179КК), с. 67;
- Незаконні дії щодо усиновлення (удочеріння) (ст. 169КК), с. 62;
- Несанкціоноване блокування інформації, с. 146;
- Несанкціонована зміна інформації, с. 146;
- Несанкціоноване знищення інформації, с. 146;
- Несанкціоноване копіювання інформації, с. 146;
- Несанкціоноване перехоплення, с. 146;
- Перешкоджання здійсненню релігійного обряду (ст. 180КК), с. 68;
- Перешкоджання здійсненню виборчого права або права брати участь у референдумі, роботі виборчої комісії або комісії референдуму чи діяльності офіційного спостерігача (ст. 157 КК), с. 14-15;
- Підкуп виборця, учасника референдуму, члена виборчої комісії або комісії з референдуму (Ст. . 160 КК), с. 28;
- Підкуп виборця, учасника референдуму, члена виборчої комісії або комісії з референдуму (ст. 160 КК)

- Перешкоджання законній діяльності професійних спілок, політичних партій, громадських організацій (ст. 170 КК), с. 43;
- Перешкоджання законній професійній діяльності журналістів (ст. 171КК), с. 45;
- Повідомлення електрозв'язку, с. 152;
- Порушення безпеки виробництва, с. 75;
- Порушення вимог законодавчих та інших нормативно-правових актів про охорону праці службовою особою підприємства, установи, організації або громадянином - суб'єктом підприємницької діяльності, якщо це порушення заподіяло шкоду здоров'ю потерпілого (Ст. 271 КК), с. 78;
- Порушення порядку захисту інформації, с. 150;
- Порушення правил захисту інформації, с. 150;
- Порушення правил безпеки під час виконання робіт з підвищеною небезпекою на виробництві або будь-якому підприємстві особою, яка зобов'язана їх дотримувати, якщо це порушення створило загрозу загибелі людей чи настання інших тяжких наслідків або заподіяло шкоду здоров'ю потерпілого (Ст. 272 КК), с. 80;
- Порушення правил безпеки на вибухонебезпечних підприємствах або у вибухонебезпечних цехах особою, яка зобов'язана їх дотримувати, якщо воно створило загрозу загибелі людей чи настання інших тяжких наслідків або заподіяло шкоду здоров'ю потерпілого, (Ст. 273 КК), с. 82;
- Порушення на виробництві правил ядерної або радіаційної безпеки особою, яка зобов'язана їх дотримувати, якщо воно створило загрозу загибелі людей чи настання інших тяжких наслідків або заподіяло шкоду здоров'ю потерпілого (ст. 274 кк), с. 83;
- Порушення під час розроблення, конструювання, виготовлення чи зберігання промислової продукції правил, що стосуються безпечного її використання, а також порушення під час проектування чи будівництва правил, що стосуються безпечної експлуатації будівель і споруд, особою, яка зобов'язана дотримувати таких правил, якщо це створило загрозу загибелі людей чи настання інших тяжких наслідків або заподіяло шкоду здоров'ю потерпілого (Ст. 275 КК), с. 85;
- Порушення таємниці голосування (ст. 159 КК), с. 24;
- Порушення порядку фінансування політичної партії, передвиборної агітації чи агітації референдуму (ст. 159-1 КК), с. 26-27;
- Порушення рівноправності громадян залежно від їх расової, національної, регіональної належності, релігійних переконань, інвалідності та за іншими ознаками (ст. 161 КК), с. 35;
- Порушення таємниці листування, телефонних розмов, телеграфної чи іншої кореспонденції, що передаються засобами зв'язку або через комп'ютер (ст. 163 КК), с. 36;
- Порушення недоторканності приватного життя (ст. 182 КК), с. 38;
- Порушення права на отримання освіти (ст. 183 КК), с. 40;
- Порушення права на безоплатну медичну допомогу (ст. 184 КК), с. 42;
- Порядок захисту інформації, с. 149;
- Пошкодження релігійних споруд чи культових будинків (ст. 178 КК), с. 66;
- Посягання на здоров'я людей під приводом проповідування релігійних віровчень чи виконання релігійних обрядів (ст. 181КК), с. 69;
- Правила експлуатації ІТС, с. 149;
- Правила захисту інформації, с. 149;
- Примушування до участі у страйку або перешкоджання участі у страйку (ст. 174кк), с. 48;
- Припинення роботи мережі електрозв'язку, с. 153;
- Припинення роботи ЕОМ (комп'ютерів), с. 153;
- Образа честі і гідності військовослужбовця, погроза військовослужбовцю (Стаття 435⁻¹), с. 332 ;

- Розголошення тасмниці усиновлення (удочеріння) (ст. 168 кк), с. 61;
 - Розповсюдження комп'ютерної інформації з обмеженим доступом, с. 144;
 - Ухилення від сплати аліментів на утримання дітей (ст. 164 кк), с. 57;
 - Ухилення від сплати коштів на утримання непрацездатних батьків (ст. 165 кк), с. 58
- Фальсифікація, підроблення, викрадення, пошкодження або знищення виборчої документації, документації референдуму, викрадення, пошкодження, приховування, знищення печатки виборчої комісії, комісії референдуму, виборчої скриньки, списку виборців чи учасників референдуму (ст. 158 -3 КК), с. 22.
Шкідливі програмні заходи, с. 138;
Шкідливі технічні засоби, с. 138.
- ¹⁵ вихваляння, звеличення, захоплена похвала; спів дифірамбів, славослів'я.

Автори:

ШИНКАРЕНКО ІГОР РОСТИСЛАВОВИЧ

<https://orcid.org/0000-0001-5524-2259>

кандидат юридичних наук, професор

професор кафедри права Гуманітарно-правового факультету

Національного аерокосмічного університету ім. М.Є Жуковського (ХАІ)

Є автором (співавтором) 270 наукових та навчально-методичних праць (Монографії, наукові доповіді та науково-практичні коментарі законодавчих актів - 18; статті у фахових виданнях у тому числі у зарубіжних виданнях – 85; навчальні та навчально-методичні видання – 45; тези доповідей на науково-практичних конференціях - 66).

Наукові інтереси:

- безпека критичної інфраструктури та об'єктів авіаційно - космічної галузі;
- права людини та їх забезпечення під час здійснення слідчих (розшукових) дій та оперативно-розшукових заходів;
- Історичні закономірності формування теорії ОРД як окремої галузі науково знання;
- теоретичні проблеми формування метатеорії та приватних теорій;
- проблеми формування новітньої парадигми теорії та практики ОРД у сфері забезпечення загальної та спеціальної превенції злочинів на об'єктах інфраструктури авіаційного транспорту та аерокосмічної галузі;
- правові та організаційно-тактичні проблеми забезпечення державної політики протидії злочинності на об'єктах критичної інфраструктури України.

Під науковим керівництвом Шинкаренко І.Р. підготовлено та захищено 16 дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидат юридичних наук за спеціальністю 081 «Право» (12.00.09).

СПІЦИНА ГАННА ОЛЕКСАНДРІВНА

<https://orcid.org/0000-0001-9131-0642>

доктор юридичних наук, професор

Є автором (співавтором) понад 100 наукових та навчально-методичних праць. Сфера наукових інтересів:

- формування наукового підґрунтя безпеки об'єктів інфраструктури авіаційного транспорту;
- терористична діяльність: кримінально-правова політика протидії;
- конституційний захист прав людини, як складова європейського вибору України.

Під науковим керівництвом Спіциної Г.О. підготовлено та захищено 2 дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидат юридичних наук за спеціальністю 081 «Право» .

ШИНКАРЕНКО ІРИНА ІГОРІВНА

<https://orcid.org/0000-0001-7136-3333>

кандидат юридичних наук

доцент кафедри оперативної-розшукової діяльності та розкриття злочинів факультету № 2 Харківського національного університету внутрішніх справ

Є автором (співавтором) 90 наукових та навчально-методичних праць (Статті у фахових виданнях – 30; навчальні та навчально-методичні видання – 10; тези доповідей на науково-практичних конференціях - 54).

Наукові інтереси:

- історичні закономірності формування приватних теорій ОРД як окремої галузі науково знання;
- теоретичні та прикладні проблеми загальної та спеціальної превенції кримінальним правопорушенням з використанням сил та засобів ОРД;
- права людини та їх забезпечення під час здійснення негласних слідчих (розшукових) дій у межах досудового розслідування кримінального провадження.

Під науковим керівництвом Шинкаренко І.І. підготовлено та захищено 3 дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидат юридичних наук за спеціальністю 081 «Право» (12.00.09).

СТАРОДУБЦЕВ АНДРІЙ АНДРІЙОВИЧ

доктор юридичних наук, доцент

професор кафедри права Гуманітарно-правового факультету

Національного аерокосмічного університету ім. М.Є Жуковського (ХАІ)

Є автором (співавтором) 150 наукових та навчально-методичних праць (Монографії, наукові доповіді та науково-практичні коментарі законодавчих актів; статті у фахових виданнях у тому числі у зарубіжних виданнях; навчальні та навчально-методичні видання; тези доповідей на науково-практичних конференціях).

Наукові інтереси:

- адміністративно правові аспекти безпеки критичної інфраструктури;
 - права людини та їх забезпечення адміністративно-правовими засобами;
 - теоретичні проблеми формування наукового забезпечення адміністративної діяльності правоохоронних органів;
 - адміністративно-правові проблеми забезпечення державної політики протидії злочинності;
 - проблеми застосування адвокатської етики в умовах сьогодення.
- Під науковим керівництвом Стародубцева А.А. підготовлено та захищено низку дисертацій на здобуття наукового кандидата юридичних наук, PhD у галузі права.

Навчальне видання

**Ігор Ростиславович ШИНКАРЕНКО,
Ганна Олександрівна СПЩИНА
Ірина Ігорівна ШИНКАРЕНКО
Андрій Андрійович СТАРОДУБЦЕВ**

**КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО:
СКЛАДИ ОКРЕМИХ ВИДІВ
КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ**

*Навчальний-наочний посібник
(структурно-логічні схеми)*

Формат 60x84 1/16. Ум. друк. арк. 18,2. Наклад 50 прим. Зам. № 137

Видавництво «Факт» Україна, 61166, м. Харків, вул. Бакуліна, 11, оф. 2-26. +38 (057)768-01-01,
publish_fakt@ukr.net, www.fakt.kh.ua

Свідоцтво про держреєстрацію: серія ДК № 3172 від 22. 03. 2004 р.

Виготовлювач — Видавництво «Константа», Харківська область, м. Харків, вул. Космічна, 26

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК №376 від 22. 01. 2001